

ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

അച്ഛിദ്രം, അശ്വമേധം & കാഠകം

തൃതീയാഷ്ടം - പ്രപാഠകഃ 7- 12

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated August 31, 2020.

1. This replaces the earlier version 1.0 dated Jan 31, 2020.
1. This version has been updated with the errors found and reported till Aug 15, 2020.
2. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.

Earlier Versions

1st	Version Number	1.0 dated 31st Mar 2019
2nd	Version Number	1.0 dated 31st Jan 2020

Table of Contents

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം.....9

3.7 തൃതീയാഷ്ടകേ സപ്തമഃ പ്രപാഠകഃ അച്ഛിദ്രം കാന്ധം
പ്രായശ്ചിത്തേന മന്ത്രൈശ്ച യജ്ഞച്ഛിദ്രപൂരണാദച്ഛിദ്രമുച്യതേ.....9

3.7.1 അനുവാകം 1 - ദർശപൂർണ്ണമാസേഷ്ടിവിഷയാണി കാന്തി
ചിത്പ്രായശ്ചിത്താനി.....9

3.7.2 അനുവാകം 2 -അഗ്നിഹോത്രസാംനായുസാധാരണാനി
പ്രായശ്ചിത്താനി 14

3.7.3 അനുവാകം 3 -മുഖ്യാഗ്നൃസംഭവേനുകല്പാഃ ഹോമാധാരാഃ.....18

3.7.4 അനുവാകം 4 -ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ 21

3.7.5 അനുവാകം 5 - ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ..... 29

3.7.6 അനുവാകം 6 - ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ 35

3.7.7 അനുവാകം 7 - സോമാങ്ഗ.ഭൂതേഷു മന്ത്രേഷു
ദീക്ഷാമാരഭ്യാഗ്നിഷോമയിപശുപര്യന്തേ പ്രയോഗേ ശേഷഭൂതാ മന്ത്രാഃ. 46

3.7.8 അനുവാകം 8 - പശുവിഷയാ അച്ഛിദ്രമന്ത്രാഃ 53

3.7.9 അനുവാകം 9 - ഉപാംശ്വദിഷവാ മന്ത്രാഃ.....55

3.7.10 അനുവാകം 10 - സൗമികപ്രായശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ.....59

3.7.11 അനുവാകം 11 - ദർശപൂർണ്ണമാസപ്രായശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ..... 62

3.7.12 അനുവാകം 12 - അഗ്നിഷോമാദൗ യജമാനജപ്യാ മന്ത്രവിശേഷാഃ65

3.7.13 അനുവാകം 13 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി ഋജീഷപ്രോക്ഷണമന്ത്രാഃ... 68

3.7.14 അനുവാകം 14 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി സേചനാദിമന്ത്രാഃ 71

Appendix (of expansions).....76

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം.....82

3.8	തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ - അശ്വമേധബ്രാഹ്മണം വൈശ്വദേവം കാന്ധം തത്ര പ്രഥമമഹഃ...82	
3.8.1	അനുവാകം 1 - സാംഗ്രഹണേഷ്ടാദയഃ യാജമാനസംസ്കാരാഃ... 82	
3.8.2	അനുവാകം 2 - ബ്രഹ്മൗദനാഭിധാനം 83	
3.8.3	അനുവാകം 3 - രശനയാശ്ശബന്ധനം.....85	
3.8.4	അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ ജലേഽവഗാഹനം..... 88	
3.8.5	അനുവാകം 5 - അശ്വസ്യ പ്രോക്ഷണം മഹർതിജാം..... 90	
3.8.6	അനുവാകം 6 - ഭൂമൗ പതതാം ബിന്ദുനാമഭിമന്ത്രണം 92	
3.8.7	അനുവാകം 7 - അമാധാർയുപ്രോക്ഷണം 95	
3.8.8	അനുവാകം 8 - അശ്വചരിതാനാമശ്വരൂപാണാം ച ഹോമാഃ..... 97	
3.8.9	അനുവാകം 9 - അശ്വസ്യ നാമ്നാഭിവാചനം, ഉമ്സർഗശ്ച 99	
3.8.10	അനുവാകം 10 - ദീക്ഷാഭിധാനം തത്ര വൈശ്വദേവഹോമഃ.....102	
3.8.11	അനുവാകം 11 - വൈശ്വദേവഹോമമന്ത്രവ്യാഖ്യാനം 104	
3.8.12	അനുവാകം 12 - അശ്വസംചരണവത്സരേ പ്രതിദിനം ദേവയജനദേശേ കർതവ്യമിഷ്ടിത്രയമഭിധീയതേ.....106	
3.8.13	അനുവാകം 13 - സംവത്സരാർദ്ധമുഖ്യസ്യാഗ്രേരൂപസ്ഥാനം ...108	
3.8.14	അനുവാകം 14 - അന്നഹോമാഃ. ത്രിരാത്രരൂപസ്യാശ്വമേധസ്യ പ്രഥമദിനരാത്രൗ 110	
3.8.15	അനുവാകം 15 - തത്പ്രകാരവിശേഷ..... 113	
3.8.16	അനുവാകം 16 - വിവരണമേതയോഃ..... 115	
3.8.17	അനുവാകം 17 - സപ്തമകാണ്ഡഗതാന്നഹോമാനുവാകാ വ്യാഖ്യാനേ..... 117	
3.8.18	അനുവാകം 18 - സപ്തമകാണ്ഡഗതാന്നഹോമാനുവാകാ വ്യാഖ്യാനേ.....120	
3.8.19	അനുവാകം 19 - ഔപസമ്യദിനേ യുപപ്രയോഗഃ..... 124	
3.8.20	അനുവാകം 20 - യുപാനാം സ്ഥാനാദയഃ.....125	

3.8.21 അനുവാകം 21 - ചേതവ്യാഗ്നയാദേർവിശേഷഃ	128
3.8.22 അനുവാകം 22 - ഉക്ഥ്യാഖ്യേ ദിതീയേഹനി ബഹിഷ്ഠവമാനേ അശ്വസ്യോദ്രാത്യത്വം	130
3.8.23 അനുവാകം 23 - അശ്വ പര്യഗ്നപ്രയന്താനാം പശൂനാം നിയോജനം	132

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം.....137

3.9 തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠകഃ അശ്വമേധസ്യ ദിതീയ, തൃതീയാഹർവിധാനം.....	137
3.9.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ അഷ്ടാദശീനാം ഗ്രാഭ്യാണാം	137
3.9.2 അനുവാകം 2 - ചാതുർമാസ്യപശൂനാം പ്രയോഗഃ	139
3.9.3 അനുവാകം 3 - രോഹിതാദീനാം പശൂനാം വപാഹോമസാഹിത്യം	141
3.9.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ രഥയോജനാലംകാരാദയഃ	143
3.9.5 അനുവാകം 5 - ബ്രഹ്മോദ്യനാമകഃ ഹോത്യബ്രാഹ്മണോസ്സംവാദഃ.....	147
3.9.6 അനുവാകം 6 - അശ്വസ്യ മൂതോപചാരഃ സംജ്ഞാപനപ്രകാരഃ...	150
3.9.7 അനുവാകം 7 - തത്ര മന്ത്രാഃ	153
3.9.8 അനുവാകം 8 - അശ്വമേധസ്യ തത്പശൂനാം ച പ്രശംസാ	156
3.9.9 അനുവാകം 9 - ഉത്തമേഹനി പ്രശവഃ	157
3.9.10 അനുവാകം 10 - മഹിമാദിധാനൗ പ്രഹൗ	159
3.9.11 അനുവാകം 11 - ശരീരഹോമാഃ സിഷ്ടകൃദാദയശ്ച	160
3.9.12 അനുവാകം 12 - തദ്യുഭയഹോമധ്യവർത്യശ്ചസ്തോമീയഹോമഃ	162
3.9.13 അനുവാകം 13 - സംവത്സരാനുഷ്ഠാനമിഷ്ടീനാം	164
3.9.14 അനുവാകം 14 - താസ്യിഷ്ടിഷു ബ്രാഹ്മണരാജന്യയോർഗാനം ...	166
3.9.15 അനുവാകം 15 - അവഭൃഥഹോമവിശേഷാഃ.....	168
3.9.16 അനുവാകം 16 - ഉപാകരണമന്ത്രവ്യാഖ്യാനാദിഃ	170

3.9.17	അനുവാകം 17 - അശ്വസ്യ രോഗാദിനിമിത്തം പ്രായശ്ചിത്തം.....	172
3.9.18	അനുവാകം 18 - ബ്രഹ്മാദനാ ഉച്യതേ	174
3.9.19	അനുവാകം 19 - വിഭുതാദിഭിഃ ദാദശഭിർഗുണൈരശ്വമേധപ്രശംസാ.....	175
3.9.20	അനുവാകം 20 - അശ്വസംജ്ഞപനപ്രകാരഃ.....	178
3.9.21	അനുവാകം 21 - ഉത്തരവേദ്യുപവാപഃ.....	179
3.9.22	അനുവാകം 22 - ജ്വലാലംഭഃ.....	181
3.9.23	അനുവാകം 23 - അശ്വാവയവേഷുപാസനം	183

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം.....189

3.10	തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ - സാവിത്രചയനം	189
3.10.1	അനുവാകം 1 - അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	189
3.10.2	അനുവാകം 2 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	192
3.10.3	അനുവാകം 3 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	193
3.10.4	അനുവാകം 4 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	194
3.10.5	അനുവാകം 5 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	195
3.10.6	അനുവാകം 6 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	196
3.10.7	അനുവാകം 7 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	197
3.10.8	അനുവാകം 8 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	198

3.10.9 അനുവാകം 9 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	202
3.10.10 അനുവാകം 10 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	209
3.10.11 അനുവാകം 11 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ	213

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം..... 220

3.11 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - നാചികേതചയനം.....	220
3.11.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ ഇഷ്ടകോപധാനമന്ത്രാഃ	220
3.11.2 അനുവാകം 2 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	230
3.11.3 അനുവാകം 3 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	232
3.11.4 അനുവാകം 4 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	233
3.11.5 അനുവാകം 5 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	234
3.11.6 അനുവാകം 6 - ഉപസ്ഥാനം	236
3.11.7 അനുവാകം 7 - നാചികേതബ്രാഹ്മണം തത്ര അഗ്നിദേവതോപാസനം.....	238
3.11.8 അനുവാകം 8 - നാചികേതോപാഖ്യാനം	240
3.11.9 അനുവാകം 9 - ചയനപ്രയോഗഃ	244
3.11.10 അനുവാകം 10 - തത്പ്രശംസാ	249

---

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം..... 254

3.12 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ- ചാതുർഹോത്രചയനം വൈശ്വസ്യജചയനം ച.....	254
3.12.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ വൈശ്വസ്യജചയനാങ്ഗഭൂതാഃ ദിവശ്ശേനയ ഇഷ്ടയഃ.....	254
3.12.2 അനുവാകം 2 - താസാം ബ്രാഹ്മണം.....	255
3.12.3 അനുവാകം 3 - അപാഘാ നാമേഷ്ടയഃ.....	263
3.12.4 അനുവാകം 4 - താസാം ബ്രാഹ്മണം	266
3.12.5 അനുവാകം 5 - ചാതുർഹോത്രചയനം.....	271
3.12.6 അനുവാകം 6 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	277
3.12.7 അനുവാകം 7 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	280
3.12.8 അനുവാകം 8 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	282
3.12.9 അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മാ സദസ്യാസീനോ വൈശ്വസ്യജാൻ വ്യാചഷ്ടേ.....	284

Appendix (of expansions)..... 290

=====

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.7 തൃതീയാഷ്ടകേ സപ്തമഃ പ്രപാഠകഃ അച്ചിദ്രം കാന്ധം പ്രായശ്ചിത്തേന മന്ത്രൈശ്ച യജ്ഞച്ചിദ്രപുരണാദച്ചിദ്രമുച്യതേ

3.7.1 അനുവാകം 1 - ദർശപൂർണ്ണമാസേഷ്ടവിഷയാണി കാനി ചിത്പ്രായശ്ചിത്താനി

T.B.3.7.1.1

സർവാൻ. വാ ഏഷോഗൗ കാമാൻ പ്രവേശയതി ।
യോ ധ്വാനീനന്ധായ വ്രതമുപൈതി ।
സ യദനിഷ്ടാ പ്രയായാത് ।
അകാമപ്രീതാ ഏനം കാമാ നാനു പ്രയായുഃ ।
അതേജാ അവിര്യഃ സ്യാത് । സ ജുഹുയാത് ।
തുഭ്യം താ അങ്ഗിരസ്തഥ । വിശ്വാഃ സുകുചിതയഃ പൃഥക് ।
അഗ്നേ കാമായ യേമിര ഇതി ।
കാമാനേവാസ്മിൻ ദധാതി । 1 (10)

T.B.3.7.1.2

കാമപ്രീതാ ഏനം കാമാ അനുപ്രയാന്തി ।
തേജസവി വീര്യവാൻ ദവതി ॥
സന്തതിർവാ ഏഷാ യജ്ഞസ്യ ।

യോ॑ ധ॒ഗ്നീ॑ന॒ന്ധാ॒ധായ॑ വ്ര॒തമു॑പൈതി । സ യദു॑ദ്വായ॑തി ।
 വി॒ച്ഛി॑ത്തിരേ॒വാ॒സ്യ സാ॑ ॥ തം പ്രാഞ്ച॑മുദ്യത്യ ।
 മ॒ന॒സോ॒പതി॑ഷ്ഠേത । മ॒നോ॒ വൈ പ്ര॑ജാപതിഃ ।
 പ്രാ॒ജാ॒പത്യോ യ॑ജ്ഞഃ । 2 (10)

T.B.3.7.1.3

മ॒ന॒സൈ॒വ യ॑ജ്ഞം സ॒ന്തനോ॑തി । ഭൂ॒രിത്യാ॑ഹ ।
 ഭൂ॒തോ വൈ പ്ര॑ജാപതിഃ । ഭൂ॒തിമേ॑വോപൈതി ॥
 വി॒വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രി॒യേണ॑ വീ॒ര്യേ॑ണർദ്ധ്യതേ ।
 യ॒സ്യാ-ഹി॑താഗ്നേ-ര॒ഗ്നിർപ॑ക്ഷായതി ।
 യാ॒വച്ഛ॑മ്യയാ പ്ര॒വിദ്ധ്യേ॑ത് । യദി॑ താ॒വദ॑പക്ഷായേത് ।
 തം സം॑ഭരേത് । ഇ॒ദം ത ഏ॒കം പ॒ര ഉ॒ത ഏ॒കം । 3 (10)

T.B.3.7.1.4

തൃ॒തീയേ॑ന ജ്യോതി॑ഷാ സം॑വിശസ്യ ।
 സം॑വേശ॒നസ്തനു॑വൈ ചാരു॑രേധി ।
 പ്രി॒യേ ദേ॒വാനാം॑ പ॒രമേ॑ ജനി॒ത്ര ഇ॒തി ।
 ബ്ര॒ഹ്മണൈ॑വൈനം സം॑ഭരതി ।
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രായശ്ചി॑ത്തിഃ । യദി॑ പ॒രസ്തരാ॑മപക്ഷായേത് ।
 അ॒നു പ്ര॒യായാ॑വസ്യേത് । സോ ഏ॒വ തതഃ॑ പ്രായശ്ചി॑ത്തിഃ ॥

ഓഷധീർവാ ഏതസ്യ പശൂൻ പയഃ പ്രവിശതി ।
യസ്യ ഹവിഷേ വർഷാ അപാകൃതാ ധയന്തി । 4 (10)

T.B.3.7.1.5

താൻ. യദ്ഭൂഹ്യാത് । യാതയാന്മാ ഹവിഷാ യജേത ।
യന്ന ഭൂഹ്യാത് । യജ്ഞപരൂരന്തരിയാത് ।
വായവ്യാം യവാഗൃം നിർവപേത് ।
വായുർവൈ പയസഃ പ്രദാപയിതാ ।
സ എവാസൈ പയഃ പ്രദാപയതി । പയോ വാ ഓഷധയഃ ।
പയഃ പയഃ । പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ । 5 (10)

T.B.3.7.1.6

അഥോത്തരസൈ ഹവിഷേ വർഷാനപാ കൂര്യാത് ।
സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
അന്യതരാൻ. വാ ഏഷ ദേവാൻ ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയതി ।
യേ യജമാനസ്യ സായം ഗൃഹമാഗച്ഛന്തി ।
യസ്യ സായം ഭൂഗ്ധഃ ഹവിരാർത്തിമാർച്ഛന്തി ।
ഇന്ദ്രായ പ്രീഹീന്നിരുപ്യോപവസേത് ।
പയോ വാ ഓഷധയഃ ।
പയ ഏവാരഭ്യ ഗൃഹീത്വാപവസതി ।
യത്പ്രാതഃ സൃാത് । തച്ഛൂതം കൂര്യാത് । 6 (10)

T.B.3.7.1.7

അഥേതര ഐന്ദ്രഃ പുരോധാശഃ സ്യാത് ।
 ഇന്ദ്രിയേ എവാസൈ സമീചീ ദധാതി ।
 പയോ വാ ഓഷധയഃ । പയഃ പയഃ ।
 പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ ।
 അഥോത്തരസൈ ഹവിഷേ വഥ്സാനപാ കൂര്യാത് ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 ഉദയാൻ. വാ ഏഷ ദേവാൻ ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയതി ।
 യേ യജമാനസ്യ സായം ച പ്രാതശ്ച ഗൃഹമാഗച്ഛന്തി ।
 യസ്യോദയഃ ഹവിരാർത്തിമാർച്ഛന്തി । 7 (10)

T.B.3.7.1.8

ഐന്ദ്രം പഞ്ചശരാവമോദനം നിർവപേത് ।
 അഗ്നിം ദേവതാനാം പ്രഥമം യജേത് ।
 അഗ്നിമുവാ ഏവ ദേവതാഃ പ്രീണാതി ।
 അഗ്നിം വാ അന്വന്യാ ദേവതാഃ । ഇന്ദ്രമന്വന്യാഃ ।
 താ ഏവോദയീഃ പ്രീണാതി । പയോ വാ ഓഷധയഃ ।
 പയഃ പയഃ । പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ ।
 അഥോത്തരസൈ ഹവിഷേ വഥ്സാനപാ കൂര്യാത് । 8 (10)

T.B.3.7.1.9

സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 അർദ്ധോ വാ ഏതസ്യ യജ്ഞസ്യ മീയതേ ।
 യസ്യ വ്രത്യേഹൻ പത്ന്യനാലംഭുകാ ഭവതി ।
 താമപരുദ്ധ്യ യജേത । സർവേണൈവ യജേതൻ യജതേ ।
 താമിഷ്ടോപഹായേത । അമൃഹമസ്മി । സാ താം । ദ്യൗരഹം ।
 പൃഥിവീ താം ( ) । സാമാഹം । ഋക്താം । താവേഹി സംഭവാവ ।
 സഹ രേതോ ദധാവഹൈ । പുഷ്പസേ പുത്രായ വേത്തവൈ ।
 രായസോഷായ സുപ്രജാസ്തായ സുവീര്യായേതി ।
 അർദ്ധ ഏവൈനാമുപഹായതേ ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 9 (18)

(ദധാതി - യജ്ഞ - ഉത ഏകം - ധയന്തി - രുന്ധേ -
 കുര്യാ-ദാർഹ-ത്വപാകുര്യാത്-പൃഥിവീ തമഷ്ടൗ ച) (A1)

Special Korvai

(സർവാൻ വി വൈ യദി പരസുരാമോഷധീരൻ
 യതാനുഭയാനർദ്ധോ വൈ)

3.7.2 അനുവാകം 2 -അഗ്നിഹോത്രസാമനായുസാധാരണാനി പ്രായശ്ചിത്താനി

T.B.3.7.2.1

യദിഃ ഷണ്ണേന ജുഹുയാത് |
 അപ്രജാ അപശുർ യജമാനഃ സ്യാത് |
 യദനായതനേ നിനയേത് | അനായതനസ്ത്യാത് |
 പ്രാജാപത്യയർചാ വല്പീകവപായാമവനയേത് |
 പ്രാജാപത്യോ വൈ വല്പീകഃ | യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ |
 പ്രജാപതാവേവ യജ്ഞം പ്രതിഷ്ഠാപയതി |
 ഭൂരിത്യാഹ | ഭൂതോ വൈ പ്രജാപതിഃ | **10 (10)**

T.B.3.7.2.2

ഭൂതിമേവോപൈതി | തത് കൃത്യാ |
 അന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ. ഹോതവ്യം |
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ||
 യത്കീടാവപന്നേന ജുഹുയാത് |
 അപ്രജാ അപശുർ യജമാനഃ സ്യാത് |
 യദനായതനേ നിനയേത് | അനായതനഃ സ്യാത് |
 മദ്ധ്യമേന പർണേന ദ്യാവാപൃഥിവ്യയർചാഽന്തഃ പരിധി
 നിനയേത് |
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോ-രേവൈനത്-പ്രതിഷ്ഠാപയതി | **11 (10)**

T.B.3.7.2.3

തത്കൃ॒താ॑ । അ॒ന്യാം ദു॒ഗ്ധാ॑ പു॒നർ ഹോ॒തവ്യം॑ ॥
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രാ॒യശ്ചി॑ത്തിഃ ॥ യദ॒വവൃ॑ഷ്ടേ॒ന ജു॒ഹു॒യാത് ॥
 അ॒പരു॑പ-മ॒സ്യാ॒ത്മ-ഞ്ജാ॑യേത ।
 കിലാ॒സോ വാ॑ സ്യാ॒ദർശ॑സോ വാ॑ ॥ യത് പ്ര॒ത്യേ॒യാത് ॥
 യജ്ഞം॑ വി॒ച്ഛി॒ന്യാത് ॥ സ ജു॒ഹു॒യാത് ॥
 മി॒ത്രോ ജ॒നാൻ ക॒ല്പ॑യതി പ്ര॒ജാന॑ൻ ॥ 12 (10)

T.B.3.7.2.4

മി॒ത്രോ ദാ॒ധാര॑ പൃ॒ഥി॒വീ॒മുത॑ ദ്യാം ।
 മി॒ത്രഃ കൃ॒ഷ്ടീ॒ര-നി॑മി॒ഷാ ടഭി॑ച॒ഷ്ടേ ॥
 സ॒ത്യാ॒യ ഹ॒വ്യം ഘൃ॑ത॒വജ്ജു॑ഹോ॒തേതി॑ ॥
 മി॒ത്രേണൈ॒വൈ॒നത് ക॒ല്പ॑യതി । തത്കൃ॒താ॑ ।
 അ॒ന്യാം ദു॒ഗ്ധാ॑ പു॒നർ ഹോ॒തവ്യം॑ ॥
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രാ॒യശ്ചി॑ത്തിഃ ॥
 യത് പൂ॒ർവ॒സ്യാ॒മാഹു॑ത്യാꣳ ഹു॒തായാ॑-മു॒ത്തരാ॑ഽഹു॒തിഃ
 സ്തേ॒ന്ദ്രേ॑ ॥
 ദി॒പാദി॑ഃ പ॒ശുഭി॑ർ യജ॒മാനോ॑ വൃ॒ദ്ധ്യേ॑ത ।
 യദു॒ത്തര॑യാ ടഭി॒ജു॒ഹു॒യാത് ॥ 13 (10)

T.B.3.7.2.5

ചതുഷ്ഠാദിഃ പശുഭിർ യജമാനോ വ്യുദ്ധ്യേത ।
 യത്ര വേതമ വനസ്തതേ ദേവാനാം ഗൃഹ്യാ നാമാനി ।
 തത്ര ഹവ്യാനി
 ഗാമയേതി വാനസ്തത്യയർചാ സമീധമാധായ ।
 തുഷ്ണീമേവ പുനർ ജുഹുയാത് ।
 വനസ്തതിനൈവ യജ്ഞസ്യാർത്ഥം ചാനാർത്ഥം ചാഹുതീ
 വിദാധാര ।
 തത്കൃത്വാ । അന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ. ഹോതവ്യം ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 യത്പുരാ പ്രയാജേഭ്യഃ പ്രാഞ്ജഗാരഃ സ്കന്ദേത് ।
 അദ്ധാര്യവേ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് । 14 (10)

T.B.3.7.2.6

യദ് ദക്ഷിണാ । ബ്രഹ്മണേ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യത് പ്രത്യക് ।
 ഹോത്രേ ച പത്നീയൈ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യദുദൺ ।
 അഗ്നീധേ ച പശുഭ്യശ്ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യദഭിജുഹുയാത് । രുദ്രോഽസ്യ പശുൻ ഫാതുഃ സ്യാത് ।
 യന്നാഭി ജുഹുയാത് । അശാന്തഃ പ്രഹ്നിയേത ॥ 15 (10)

T.B.3.7.2.7

സുവസ്യ ബുദ്ധ്വേനാദി നിദദ്ധ്യാത് ।
 മാ തമോ മാ യജ്ഞസ്തഥാ യജമാനസ്തഥാ ।
 നമസ്തേ അസ്തായതേ ।
 നമോ രൂദ്ര പരായതേ । നമോ യത്ര നിഷീദസി ।
 അമൃം മാ ഹിംസീരമൃം മാ ഹിംസീരിതി യേന സ്തന്ദേത് ॥
 തം പ്രഹരേത് । സഹസ്രശൃങ്ഗോ വൃഷഭോ ജാതവേദാഃ ।
 സ്തോമപൃഷ്ഠോ ഘൃതവാൻ മസുപ്രതീകഃ ।
 മാ നോ ഹാസീന്മേത്ഥിതോ (ഹാസീർമേത്ഥിതോ) നേത്താ
 ജഹാമ ( ) ।
 ഗോപോഷം നോ വീരപോഷം ച യച്ഛേതി ।
 ബ്രഹ്മണൈവൈനം പ്രഹരതി ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 16 (13)
 (വൈ പ്രജാപതിഃ - സ്ഥാപയതി - പ്രജാനൻ -
 നഭിജുഹുയാമ്-സ്യാദ്-ധ്രിയേത-ജഹാമ ത്രിണീ ച) (A2)

Special Korvai

(യദിഃ ഷണ്ണേന പ്രാജാപത്യയാ യത് കീടാ മദ്ധ്യമേന
 യദവവൃഷ്ടേന യത് പൂർവസ്യാം യത് പൂരാ പ്രയാജേഭ്യ
 പ്രങ്ഗാരോ യദ് ദക്ഷിണാ യത് പ്രത്യഗ്യദുദങ്ങ്)

3.7.3 അനുവാകം 3 -മുഖ്യാഗ്നൃസംഭവേന്ദുക്ലാഃ

ഹോമാധാരാഃ

T.B.3.7.3.1

വി॒ വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വി॒ര്യേ॑ണ॒ർദ്ധ്യ॑തേ ।
 യ॒സ്യ-ഹി॑താഗ്നേ-ര॒ഗ്നിർ മ॑മ്യമാ॒നോ ന॑ ജായ॒തേ ।
 യ॒ത്രാന॑ഗ്നം പശ്യേ॒ത് । ത॑ത് ആ॒ഹൃത്യ॑ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
 അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑ഗ്നിഹോ॒ത്രച്ഛൃ॑തം ഭ॒വതി॑ ॥
 യ॒ദ്യന്തം॑ ന വി॒ന്ദേത്॑ । അ॒ജായാ॑ച്ഛൃ॒ഹോത॑വ്യം ।
 ആ॒ഗ്നേയീ॑ വാ ഏ॒ഷാ । യ॒ദജാ॑ ।
 അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑-ഗ്നിഹോ॒ത്രച്ഛൃ॑തം ഭ॒വതി॑ । **17 (10)**

T.B.3.7.3.2

അ॒ജസ്യ॑ തു നാശ്ഞീ॑യാത് । യ॒ദജ॑സ്യാശ്ഞീ॑യാത് ।
 യാ॒മേവാ॑ഗ്നാവാഹു॒തിം ജു॑ഹു॒യാത് ।
 താമ॑ദ്യാത് । ത॒സ്മാദ॑ജ॒സ്യ നാശ്യം॑ ॥ യ॒ദജാ॑ം ന വി॒ന്ദേത്॑ ।
 ബ്രാ॒ഹ്മണ॑സ്യ ദക്ഷി॒ണേ ഹ॑സ്തേ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
 ഏ॒ഷ വാ അ॒ഗ്നിർ വൈ॒ശ്വാനരഃ॑ । യദ്ബ്രാ॒ഹ്മണം॑ ।
 അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑ഗ്നിഹോ॒ത്രച്ഛൃ॑തം ഭ॒വതി॑ । **18 (10)**

T.B.3.7.3.3

ബ്രാ॒ഹ്മണം॑ തു വ॒സന്തൈ॑ നാപ॒രുന്ധ്യാത്॑ ।
 യദ്ബ്രാ॒ഹ്മണം॑ വ॒സത്യാ॑ അപ॒രുന്ധ്യാത്॑ ।
 യ॒സ്മിന്നേ॒വാഗ്നാവാഹു॒തിം ജു॑ഹു॒യാത് ।

തം ഭാഗധേയേന വ്യർദ്ധയേത് |
 തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണോ വസന്തൈ നാപരുദ്ധഃ ||
 യദി ബ്രാഹ്മണം ന വിന്ദേത് | ദർഭസ്മംബേ ഹോതവ്യം |
 അഗ്നിവാൻ. വൈ ദർഭസ്മംബഃ |
 അഗ്നാവേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രച് ഹുതം ഭവതി |
 ദർഭാഽസ്മു നാദ്ധ്യാസീത | **19 (10)**

T.B.3.7.3.4

യദ് ദർഭാനദ്ധ്യാസീത | യാമേവാഗ്നാവഹുതിം ജുഹുയാത് |
 താമദ്ധ്യാസീത | തസ്മാദ് ദർഭാ നാദ്ധ്യാസീതവ്യാഃ ||
 യദി ദർഭാന വിന്ദേത് | അഹ്സു ഹോതവ്യം |
 ആപോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ |
 ദേവതാസ്യേ വാസ്യാഗ്നിഹോത്രച് ഹുതം ഭവതി |
 ആപസ്മു ന പരിചക്ഷീത | യദാപഃ പരിചക്ഷീത | **20 (10)**

T.B.3.7.3.5

യാ മേവാഹ്നാവഹുതിം ജുഹുയാത് | താം പരിചക്ഷീത |
 തസ്മാദാപോ ന പരിചക്ഷ്യാഃ ||
 മേദ്ധ്യാ ച വാ ഏതസ്യാമേദ്ധ്യാ ച തനുവൗ സച്സ്യജ്യേതേ |
 യസ്യാഹിതാഗ്നേ-രന്യൈരഗ്നിഭി-രഗ്നയഃ സച്സ്യജ്യന്തേ |
 അഗ്നയേ വിവിചയേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് |
 മേദ്ധ്യാം ചൈവാസ്യാമേദ്ധ്യാം ച തനുവൗ വ്യാവർതയതി ||

അഗ്നയേ॑ വ്രതപതയേ॑ പുരോ॒ധാശ-മ॒ഷ്ടാകപാലം॑
നിർവപേത്॑ ।

അഗ്നിമേ॒വ വ്രതപതി॑ഃ സ്വേ॒ന ഭാഗധേ॑യേ-നോ॒പധാവതി॑ ।
സ ഏ॒വൈനം॑ വ്രതമാലംഭയതി॑ ॥ 21 (10)

T.B.3.7.3.6

ഗർഭഃ॑ സ്രവ॑ന്തമഗദമകഃ॑ । അഗ്നി॑രിന്ദ്രസ്താഷ്ടാ॑ ബൃഹ॒സ്സതിഃ॑ ।
പൃഥി॒വ്യാ-മ॒വചുശ്ചോ॑തൈതത്॑ ।

നാഭി॑പ്രാപ്തോതി നിർഘൃ॑തിം പരാ॒ചൈഃ॑ ।

രേതോ॑ വാ ഏ॒തദാജി॑നമാഹി॒താഗേഃ॑ ।

യദഗ്നി॑ഹോത്രം । തദ്യഥ്സ്ര॑വേത്॑ ।

രേതോ॑ഽസ്യ വാജി॑നഃ സ്രവേത്॑ ।

ഗർഭഃ॑ സ്രവ॑ന്തമഗദമകരിത്യാഹ॑ ।

രേത॑ ഏ॒വാസ്മിൻ വാജി॑നം ദധാതി॑ ॥ 22 (10)

T.B.3.7.3.7

അഗ്നി॑രിത്യാഹ॑ । അഗ്നി॑ർവൈ രേതോ॑ധാഃ ।

രേത॑ ഏ॒വ തദ്ദധാ॑തി । ഇന്ദ്ര॑ ഇത്യാഹ॑ ।

ഇന്ദ്രി॑യമേ॒വാസ്മിൻ-ദധാ॑തി । താഷ്ടേ॑ത്യാഹ॑ ।

താഷ്ടാ॑ വൈ പശു॑നാം മി॒മൂനാ॑നാഃ രൂപ॑കൃത്॑ ।

രൂപമേ॒വ പശു॑ഷു ദധാതി॑ । ബൃഹ॒സ്സതിരിത്യാ॑ഹ॑ ।

ബ്രഹ്മ॑ വൈ॒ ദേ॒വാനാ॑ം ബൃഹ॒സ്സതിഃ॑ ( ) ।
 ബ്രഹ്മ॑ണ്ണൈ॒വാസൈ॑ പ്ര॒ജാഃ പ്ര॒ജന॑യതി ॥
 പൃഥി॑വ്യാ-മ॒വചു॑ശ്ചോ॒തൈത-॑ദി॒ത്യാഹ॑ ।
 അ॒സ്യ-മേ॒വൈന॑ത് പ്രതി॒ഷ്ഠാ॑പയതി ॥
 നാഭി॑ പ്രാ॒പ്പോതി॑ നിർഘൃ॒തിം പരാ॑ചെരി॒ത്യാഹ॑ ।
 രക്ഷ॑സാമ॒പഹ॑ത്യേ ॥ 23 (15)

(അജാഗ്നാവേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഃ ഹൃതം ഭവതി - ഭവ -
 ത്യാസീത - പരിചക്ഷീത - ലംഭയതി - ദധാതി -
 ദേവാനാം ബൃഹസ്സതിഃ പഞ്ച ച) (A3)

Special Korvai

(വി വൈ യദ് യന്യമജായാം ബ്രാഹ്മണസ്യ
 ദർഭസ്മംബേഹ്നു ഹോതവ്യം)

3.7.4 അനുവാകം 4 -ഐഷികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.4.1

യാഃ പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒സ്രവ॑ന്തി । ഉ॒പരി॑ഷ്ടാമ് സർവ॑തശ്ച യാഃ ।
 താഭി॑ രശ്മി॒പവി॑ത്രാഭിഃ । ശ്രദ്ധാ॑ം യജ്ഞ॑മാരഭേ ॥
 ദേ॒വാ ഗാ॑തുവിദഃ । ഗാ॒തും യജ്ഞാ॑യ വി॒ന്ദത॑ ।
 മ॒ന॒സ॒സ്സതി॑നാ ദേ॒വേന॑ । വാ॒താദ് യജ്ഞഃ॑ പ്രയു॒ജ്യതാം॑ ॥
 തൃ॒തീയ॑സൈ ദി॒വഃ । ഗാ॒യ॒ത്രിയാ॑ സോമ॒ ആഭൃ॑തഃ । 24 (10)

T.B.3.7.4.2

സോമപീമായ സംനയിതും । വകല-മന്തരമാദദേ ॥
 ആപോ ദേവീഃ ശുദ്ധാഃ സ്ഥ । ഇമാ പാത്രാണി ശുന്ധത ।
 ഉപാതക്യായ ദേവാനാം । പർണവലമുത ശുന്ധത ॥
 പയോ ഗൃഹേഷു പയോ അഷ്ടിയാസു ।
 പയോ വത്സേഷു പയ ഇന്ദ്രായ ഹവിഷേ ധ്രിയസ്വ ।
 ഗായത്രീ പർണവലേന । പയഃ സോമം കരോതിമം ॥ 25 (10)

T.B.3.7.4.3

അഗ്നിം ഗൃഹ്ണാമി സുരഥം യോ മയോഭൂഃ ।
 യ ഉദ്യന്തമാരോഹതി സൂര്യമഹേ ।
 ആദിത്യം ജ്യോതിഷാം ജ്യോതിരുത്തമം ।
 ശോ യജ്ഞായ രഥതാം ദേവതാഭൂഃ ॥
 വസൂൻ രുദ്രാനാദിത്യൻ । ഇന്ദ്രേണ സഹ ദേവതാഃ ।
 താഃ പൂർവഃ പരിഗൃഹ്ണാമി । സ്വ ആയതനേ മനീഷയാ ॥
 ഇമാമൂർജം പഞ്ചദശീം യേ പ്രവിഷ്ടാഃ ।
 താനേവാൻ പരിഗൃഹ്ണാമി പൂർവഃ । 26 (10)

T.B.3.7.4.4

അഗ്നിർ. ഹവ്യവാധിഹ താനാവഹതു ।
 പൗർണമാസꣳ ഹവിരിദമേഷാം മയി ।
 ആമാവാസꣳ ഹവിരിദമേഷാം മയി ॥ അന്തരാഗ്നീ പശവഃ ।

ദേ॒വസ॒യ് സ॒ദമാ॒ഗമ॑ൻ ।

താൻ പൂ॒ർവഃ പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാമി । സ്വ ആ॒യത॑നേ മനീ॒ഷയാ॑ ॥

ഇ॒ഹ പ്ര॒ജാ വി॒ശ്വരൂ॑പാ രമ॒ന്താം ।

അ॒ഗ്നിം ഗൃ॒ഹപ॑തിമഭി സം॒വസാ॑നാഃ ।

താഃ പൂ॒ർവഃ പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാമി । 27 (10)

T.B.3.7.4.5

സ്വ ആ॒യത॑നേ മനീ॒ഷയാ॑ ॥

ഇ॒ഹ പ॒ശവോ॑ വി॒ശ്വരൂ॑പാ രമ॒ന്താം ।

അ॒ഗ്നിം ഗൃ॒ഹപ॑തിമഭി സം॒വസാ॑നാഃ ।

താൻ പൂ॒ർവഃ പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാമി ।

സ്വ ആ॒യത॑നേ മനീ॒ഷയാ॑ ॥ അ॒യം പി॑ത്യു॒ണാമ॒ഗ്നിഃ ।

അ॒വാ॒ധ്വം പി॑ത്യു॒ഭ്യ ആ॑ ।

തം പൂ॒ർവഃ പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാമി । അ॒വി॒ഷം നഃ പി॒തും ക॑രത് ॥

അ॒ജ॒സ്രം താ॑യ് സ॒ഭാപാ॑ലാഃ । 28 (10)

T.B.3.7.4.6

വി॒ജയ॑ഭാഗ്യ॒ സമീ॑ന്ധതാം । അ॒ഗ്നേ ദീ॑ദായ മേ സഭ്യ ।

വി॒ജി॒ത്യേ ശ॒രഭഃ ശ॒തം ॥ അ॒ന്നമാ॑വ॒സഥീ॑യം ।

അ॒ഭി॒ഹരാ॑ണി ശ॒രഭഃ ശ॒തം । ആ॒വ॒സഥേ॑ ശ്രീ॒യം മ॒ന്ത്രം ।

അ॒ഹി॒ർബു॒ദ്ധീയോ॑ നി॒യച്ഛ॑തു ॥ ഇ॒ദമ॒ഹമ॒ഗ്നിജ്യേഷ്ടേ॑ഭ്യഃ ।

വസുഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി ।

ഇദമഹമിന്ദ്രജ്യേഷ്ടഭ്യഃ । 29 (10)

T.B.3.7.4.7

രുദ്രേഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി । ഇദമഹം വരുണജ്യേഷ്ടഭ്യഃ ।

ആദിത്യേഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി ॥ പയസ്വതീരോഷധയഃ ।

പയസ്വദീരുധാം പയഃ । അപാം പയസോ യത്പയഃ ।

തേന മാമിന്ദ്ര സൗസ്യജ ॥

അഗ്നേ വ്രതപതേ വ്രതം ചരിഷ്യാമി ।

തച്ഛകേയം തന്മേ രാദ്ധ്യതാം ।

വായോ വ്രതപത ആദിത്യ വ്രതപതേ । 30 (10)

T.B.3.7.4.8

വ്രതാനാം വ്രതപതേ വ്രതം ചരിഷ്യാമി ।

തച്ഛകേയം തന്മേ രാദ്ധ്യതാം ॥

ഇമാം പ്രാചീമുദീചീം । ഇഷമുർജമദി സൗസ്കൃതാം ।

ബഹുപർണാമശുഷ്കാഗ്രാം । ഹരാമി പശുപാമഹം ॥

യത്കൃഷ്ണാ രൂപം കൃത്വാ । പ്രാവിശസ്ത്വാ വനസ്സതീൻ ।

തതസ്ത്വാമേകവിശ്ശതിധാ ।

സംഭരാമി സുസംഭൃതാ ॥ 31 (10)

T.B.3.7.4.9

തൃീൻ പരിധീഃസ്ത്രിസ്രഃ സമിധഃ ।
 യജ്ഞായുരനുസംചരാൻ । ഉപവേഷം മേക്ഷണം ധൃഷ്ടിം ।
 സംഭരാമി സുസംഭൃതാ ॥ യാ ജാതാ ഓഷധയഃ ।
 ദേവേഭ്യ സ്ത്രിയുഗം പുരാ । താസാം പർവ രാദ്ധ്യാസം ।
 പരിസ്തരമാഹരൻ ॥ അപാം മേദ്ധ്യം യജ്ഞിയം ।
 സദേവഃ ശിവമസ്തു മേ । 32 (10)

T.B.3.7.4.10

ആച്ഛേത്താ വോ മാ രിഷം । ജീവാനി ശരദഃ ശതം ॥
 അപരിമിതാനാം പരിമിതാഃ । സംനഹ്യേ സുകൃതായ കം ।
 ഏനോ മാ നിഗാം കതമച്ഛനാഹം ।
 പുനരുത്ഥായ ബഹുലാ ഭവന്തു ॥
 സകൃദാച്ഛിന്നം ബർഹിരുർണാമൃദു ।
 സ്യോനം പിതൃഭ്യസ്ത്വാ ഭരാമൃഹം ।
 അസ്മിൻ മ്സീദന്തു മേ പിതരഃ സോമയാഃ ।
 പിതാമഹാഃ പ്രപിതാമഹാശ്ചാനുഗൈഃ സഹ ॥ 33 (10)

T.B.3.7.4.11

ത്രിവൃത് പലാശേ ദർഭഃ । ഇയാൻ പ്രാദേശ സംമിതഃ ।
 യജ്ഞേ പവിത്രം പോത്യുതമം । പയോ ഹവ്യം കരോതു മേ ॥
 ഇമൗ പ്രാണാപാനൗ । യജ്ഞസ്യാങ്ഗാനി സർവശഃ ।

ആപ്യായയന്തൗ സംചരതാം । പവിത്രേ ഹവ്യശോധനേ ॥

പവിത്രേ സ്ഥോ വൈഷ്ണവീ ।

വായുർവാം മനസാ പുനാതു ॥ 34 (10)

T.B.3.7.4.12

അയം പ്രാണശ്ചാപാനശ്ച । യജമാന-മപിഗച്ഛതാം ।

യജ്ഞേ ഹൃദൃതാം പോതാരൗ । പവിത്രേ ഹവ്യശോധനേ ॥

ത്വയാ വേദിം ധീവിദുഃ പൃഥിവീം ।

ത്വയാ യജ്ഞാ ജായതേ വിശ്വാദാനിഃ ।

അച്ചിദ്രം യജ്ഞമന്യേഷി വിദ്വാൻ ।

ത്വയാ ഹോതാ സന്തനോത്യർദ്ധമാസാൻ ॥

ത്രയസ്ത്രിഷ്ടശോഽസി തന്തുനാം ।

പവിത്രേണ സഹാഗഹി । 35 (10)

T.B.3.7.4.13

ശിവേയഃ രജ്ജുരഭിധാനീ । അഹ്നീയാമുപസേവതാം ॥

അപ്രസ്രുസായ യജ്ഞസ്യ । ഉഖേ ഉപദധാമൃഹം ।

പശുഭിഃ സംനീതം ബിഭൃതാം । ഇന്ദ്രായ ശൂതം ദധി ॥

ഉപവേഷോഽസി യജ്ഞായ । ത്വാം പരിവേഷ-മധാരയൻ ।

ഇന്ദ്രായ ഹവിഃ കൃണന്തഃ ।

ശിവഃ ശശ്മോ ഭവാസി നഃ ॥ 36 (10)

T.B.3.7.4.14

അമൃതയം ദേവപാത്രം । യജ്ഞസ്യായുഷി പ്രയുജ്യതാം ।
 തിരഃ പവിത്രമതിനീതാഃ । ആപോ ധാരയ മാതിഗുഃ ॥
 ദേവേന സവിത്രോത്പുതാഃ । വസോഃ സൂര്യസ്യ രശ്മിഭിഃ ।
 ഗാം ദോഹപവിത്രേ രജ്ജം । സർവാ പാത്രാണി ശുന്ധത ॥
 ഏതാ ആചരന്തി മധുമദ്ഭുഹാനാഃ ।
 പ്രജാവതീർ യശസോ വിശ്വരൂപാഃ । **37(10)**

T.B.3.7.4.15

ബഹവീർ ഭവന്തീരുപ ജായമാനാഃ ।
 ഇഹ വ ഇന്ദ്രോ രമയതു ഗാവഃ ॥ പുഷാ സ്ഥ ॥
 അയക്ഷമാ വഃ പ്രജയാ സൗസൃജാമി ।
 രായസോഷേണ ബഹുലാ ഭവന്തീഃ ।
 ഊർജം പയഃ പിന്യമാനാ ഘൃതം ച ।
 ജീവോ ജീവന്തീരുപ വഃ സദേയം ॥
 ദൃഘശ്ചേമം യജ്ഞം പൃഥിവീ ച സംഭുഹാതാം ।
 ധാതാ സോമേന സഹ വാതേന വായുഃ ।
 യജമാനായ ദ്രവിണം ദധാതു ॥ **38 (10)**

T.B.3.7.4.16

ഉഥ്സം ദുഹന്തി കലശം ചതുർബിലം ।
 ഇഥാമ ദേവീം മധുമതീഃ സുവർവിദം ।

തദി॑ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ ജി॑ന്വത് സൂ॒ന്യതാ॑വത് ।
 തദ് യ॑ജമാ॒ന-മ॑മൃതത്വേ॒ ദധാ॑തു ॥
 കാ॒മധു॑ക്ഷഃ പ്ര॒ണോ ബ്രൂ॑ഹി । ഇ॒ന്ദ്രായ॑ ഹ॒വിരി॑ന്ദ്രിയം ॥
 അ॒മൃം യ॑സ്യാം ദേ॒വാനാം॑ । മ॒നുഷ്യാ॑ണാം പ॒യോ ഹി॑തം ॥
 ബ॒ഹു ദു॒ഗ്ധീ॑ന്ദ്രായ॒ ദേവേ॑ഭ്യഃ ।
 ഹ॒വ്യ-മാ॑പ്യാ॒യതാം॑ പു॒നഃ । 39 (10)

T.B.3.7.4.17

വ॒മ്സേ॑ഭ്യോ മ॒നുഷ്യേ॑ഭ്യഃ । പു॒നർഭോ॑ഹായ॒ കല്പ॑താം ॥
 യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ സന്ത॑തിരസി ।
 യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ ത്വാ സ॑ന്തതിമ॒നു-സ॑ന്തനോമി ॥
 അ॒ദസ്ത॑മസി॒ വിഷ്ണ॑വേ॒ ത്വാ ।
 യ॒ജ്ഞാ॑യാപി॒ ദധാ॑മൃഹം । അ॒ദി॒രരി॑ക്തേ॒ന പാ॑ത്രേ॒ണ ।
 യാഃ പു॒താഃ പ॑രിശേ॒രതേ॑ ॥ അ॒യം പ॒യഃ സോ॑മം കൃ॒ത്വാ ।
 സ്വാം യോ॑നി-മ॒പിഗ॑ച്ഛതു । 40 (10)

T.B.3.7.4.18

പ॒ർണ॑വ॒ക്ത്രഃ॑ പ॒വിത്രം॑ । സൗ॒മ്യഃ സോ॑മാ॒ദ്ധി നി॑ർമീ॒തഃ ॥
 ഇ॒മൗ പ॒ർണം ച॑ ദർഭം ച॑ । ദേ॒വാനാ॑ഽഹ॒വ്യശോ॑ധ॒നൗ ।
 പ്രാ॒തർവേ॑ഷായ॒ ഗോ॑പായ॒ । വി॒ഷ്ണോ॑ ഹ॒വ്യഽഹി॑ ര॒ക്ഷസി॑ ॥
 ഉ॒ഭാവ॑ഗ്നീ ഉ॒പസ്തൂ॑ണതേ । ദേ॒വതാ॑ ഉ॒പവ॑സ॒ന്തു മേ॑ ।

അഹം ഗ്രാമ്യം-നൃപവസാമി ।

മഹ്യം ഗോപതയേ പശൂൻ ( ) ॥ 41 (10)

[ആഭ്യുത - ഇമം - ഗൃഹ്ണാമി പൂർവ - സ്താഃ പൂർവഃ
പരിഗൃഹ്ണാമി - സഭാപാലാ - ഇന്ദ്രജ്യേഷ്ടഭ്യ - ആദിത്യ
വ്രതപതേ - സുസംഭൃതാ - മേ - സഹ - പുനാതു - ഗഹി
- നോ - വിശ്വരൂപാ - ദധാതു - പുനർ - ഗച്ഛതു -
പശൂൻ ( )] (A4)

Special Korvai

യാഃ പുരസ്താദിമാമൂർജമിഹ പ്രജാ ഇഹ പശവോഽയം
പിതൃണാമഗ്നിഃ

3.7.5 അനുവാകം 5 - ഐഷികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.5.1

ദേവാ ദേവേഷു പരാക്രമദ്ധാം । പ്രഥമാ ദിതീയേഷു ।
ദിതീയാസ്തൂതീയേഷു । ത്രിരേകാദശാ ഇഹ മാഽവത ।
ഇദം ശകേയം യദിദം കരോമി । ആത്മാ കരോത്യാത്മനേ ।
ഇദം കരിഷ്യേ ദേഷജം । ഇദം മേ വിശ്വദേഷജാ ।
അഗ്നിനാ പ്രാവതം യുവം ॥
ഇദമഹം സേനായാ ആദിത്യൈര്യു । 42 (10)

T.B.3.7.5.2

മുഖമപോഹാമി || സൂര്യജ്യോതിർ വിഭാഹി ।
 മഹത ഇന്ദ്രിയായ || ആപ്യായതാം ഘൃതയോനിഃ ।
 അഗ്നിർ. ഹവ്യാഽനുമന്യതാം । ഖമക്ഷ്യ ത്വചമക്ഷ്യ ।
 സൂര്യപം ത്വാ വസുവിദം । പശൂനാം തേജസാ ।
 അഗ്നയേ ജുഷ്ടമഭിഘാരയാമി ||
 സ്യോനം തേ സദനം കരോമി । **43 (10)**

T.B.3.7.5.3

ഘൃതസ്യ ധാരയാ സുശേവം കല്പയാമി ||
 തസ്മിൻ മ്സീദാമൃതേ പ്രതിതിഷ്ഠ ।
 പ്രീഹീണാം മേധ സുമനസ്യമാനഃ ||
 ആർദ്രഃ പ്രഥസ്തൂർ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ ।
 ശൃത ഉമ്സ്താതി ജനിതാ മതീനാം ||
 യസ്ത ആത്മാ പശുഷു പ്രവിഷ്ടഃ ।
 ദേവാനാം വിഷ്ണോമനു യോ വിതസ്ഥേ ।
 ആത്മനാൻ മ്സോമ ഘൃതവാൻ. ഹി ഭൂത്വാ ।
 ദേവാൻ ഗച്ഛ സുവർവിന്ദ യജമാനായ മഹ്യം ||
 ഇരാ ഭൂതിഃ പൃഥിവൈ രസോ മോതക്രമീത് || **44 (10)**

T.B.3.7.5.4

ദേ॒വാഃ പി॒തരഃ॑ പി॒തരോ॑ ദേ॒വാഃ ।
 യോ॑ഹ॒മസി॑ സ॒ സൻ॑. യ॒ജേ । യ॒സ്യോ॑സി॒ ന ത॒മന്തരേ॑മി ।
 സ്വ॑മ॒ ഇഷ്ടം॑ സ്വ॑മ॒ ദത്തം॑ । സ്വ॑മ॒ പൂർതം॑ സ്വ॑മ॒ ശ്രോ॒ന്തം ।
 സ്വ॑മ് ഹൃ॒തം । ത॒സ്യ മേ॒ഗ്നിരു॑പ॒ദ്രഷ്ടാ॑ ।
 വാ॒യുരു॑പ॒ശ്രോ॒താ । ആ॒ദിത്യോ॑സു॒ഖ്യോ॒താ ।
 ദ്യൗഃ॑ പി॒താ । 45 (10)

T.B.3.7.5.5

പൃ॒ഥി॒വീ മാ॒താ । പ്ര॒ജാപ॑തിർ ബ॒ന്ധുഃ॑ ।
 യ॒ ഏ॒വാസി॑ സ॒ സൻ॑. യ॒ജേ ॥
 മാ ദേ॒ർമാ സം॑വിക്ഥാ മാ ത്വാ ഹി॒ഷ്സി॑ഷം ।
 മാ തേ॒ തേജോ॑പ॒ക്രമീ॑ത് । ഭ॒രത॑മു॒ദ്ധരേ॑ മ॒നുഷി॑ഞ്ച ।
 അ॒വദാ॑നാനി തേ പ്ര॒ത്യവ॑ദാ॒സ്യാമി॑ ।
 നമ॑സ്തേ അ॒സ്തു മാ മാ॑ ഹി॒ഷ്സീഃ॑ ॥
 യദ॑വദാ॒നാനി॑ തേ॒വദ॑ന് ।
 വി॒ലോ॒മാകാ॑ർഷ॒മാത്മ॑നഃ । 46 (10)

T.B.3.7.5.6

ആ॒ജ്യേന॑ പ്ര॒ത്യന॑ജ്ജ്യേ॒നത് । ത॒ത്ത ആ॒പ്തായ॑താം പൂ॒നഃ ॥
 അ॒ജ്യായോ॑ യ॒വമാ॑ത്രാത് ।
 ആ॒വ്യാധാ॑ത് കൃ॒ത്യതാ॑മിദം । മാ രൂ॒രൂപാ॑മ യ॒ജ്ഞ॑സ്യ ।

ശുദ്ധഃ സ്വിഷ്ടമിദം ഹവിഃ || മനുനാ ദൃഷ്ടാം ഘൃതപദീം ।
 മിത്രാവരുണസമീരിതാം । ദക്ഷിണാർദ്ധാദസംഭിന്ദന് ।
 അവദ്യാമേകതോമുഖാം || 47 (10)

T.B.3.7.5.7

ഇഡേ ഭാഗം ജുഷസ്വ നഃ । ജിന്വ ഗാ ജിന്വാർവതഃ ।
 തസ്യാസ്മേ ദക്ഷിവാണഃ സ്യാമ ।
 സർവാത്മാനഃ സർവഗണാഃ || ബ്രദ്ധ പിന്വസ്വ ।
 ദദതോ മേ മാ ക്ഷായി । കൂർവതോ മേ മോപദസത് ।
 ദിശാം ക്ലൃപീരസി ।
 ദിശോ മേ കല്പന്താം । കല്പന്താം മേ ദിശഃ || 48 (10)

T.B.3.7.5.8

ദൈവീശ്വ മാനുഷീശ്വ । അഹോരാത്രേ മേ കല്പേതാം ।
 അർദ്ധമാസാ മേ കല്പന്താം । മാസാ മേ കല്പന്താം ।
 ഋതവോ മേ കല്പന്താം । സംവത്സരോ മേ കല്പതാം ।
 ക്ലൃപീരസി കല്പതാം മേ || ആശാനാം താഃശാപാലേഭ്യഃ ।
 ചതുർഭ്യോ അമൃതേഭ്യഃ । ഇദം ദൃതസ്യാദ്ധ്യക്ഷേഭ്യഃ || 49 (10)

T.B.3.7.5.9

വിധേമ ഹവിഷാ വയം । ഭജതാം ഭാഗീ ഭാഗം ।
 മാഽഭാഗോഽഭക്ത । നിരഭാഗം ഭജാമഃ । അപസ്സിന്വ ।
 ഓഷധീർജിന്വ । ദിപാത്പാഹി । ചതുഷ്ഠാദവ ।

ദിവോ വൃഷ്ടിമേരയ ।

ബ്രാഹ്മണാനാ-മിദച് ഹവിഃ । 50 (10)

T.B.3.7.5.10

സോമ്യാനാച് സോമപീമിനാം । നിർഭക്ഷേതാ ബ്രാഹ്മണഃ ।

നേഹാബ്രാഹ്മണസ്യാസ്തി ॥

സമക്താം ബർഹിർ. ഹവിഷാ ഘൃതേന ।

സമാദിത്യേർ വസുഭിഃ സം മരുദ്ഭിഃ ।

സമിന്ദ്രേണ വിശ്വേദിർ ദേവേദിരക്താം ।

ദിവ്യം നഭോ ഗച്ഛതു യഥ് സ്വാഹാ ॥

ഇന്ദ്രാണീവാവിദ്ധവാ ഭൂയാസം ।

അദിതിരിവ സുപുത്രാ ।

അസ്ഥൂരി ത്വാ ഗാർഹപത്യ । 51 (10)

T.B.3.7.5.11

ഉപനിഷദേ സുപ്രജാസ്തായ ॥

സം പത്നീ പത്യാ സുകൃതേന ഗച്ഛതാം ।

യജ്ഞസ്യ യുക്തൗ ധുര്യാവഭൂതാം ।

(or യുക്തൗ ധുര്യാവഭൂതാം)

സംജാനാനൗ വിജഹതാ-മരാതീഃ ।

ദിവി ജ്യോതിരജരമാ-രഭേതാം ॥

ദശ തേ തനുവോ യജ്ഞ യജ്ഞിയാഃ ।

താഃ പ്രീ॑ണാതു യജ॑മാനോ ഘൃ॒തേന॑ ।
 നാ॒രിഷ്ട॑യോഃ പ്ര॒ശിഷ്മീ॑ധമാനഃ ।
 ദേ॒വാനാ॑ം ദൈ॒വ്യേപി॑ യജ॑മാനോ ഽമൃ॒തോഽഭൂ॑ത് ॥
 യം ഽ॑വാം ദേ॒വാ അ॑കല്പ॒യന് ॥ 52 (10)

T.B.3.7.5.12

ഊ॒ർജോ॑ ഭാ॒ഗച് ശ॑തക്ര॒തു । എ॒തദ്വാ॑ം തേന॑ പ്രീ॒ണാനി॑ ।
 തേന॑ തൃ॒പ്യതമ്॑ഹഹൗ ॥
 അ॒ഹം ദേ॒വാനാ॑ച് സൂ॒ക്യതാ॑മസി ലോ॒കേ ।
 മ॒മേദ॑മിഷ്ടം ന മി॒മൂർ ഭ॑വാതി ।
 അ॒ഹം നാ॒രിഷ്ടാ॑വനു॒യജാ॑മി വി॒ദ്വാൻ ।
 യദാ॑ഭ്യാമി॒ന്ദ്രോ അ॑ദധാദ്ഭാ॒ഗധേ॑യം ॥
 അ॒ദാര॑സ്യദ്ഭ॒വത॑ ദേ॒വ സോ॑മ ।
 അ॒സ്മിൻ. യ॒ജേണ॑ മരു॒തോ മൃ॑ധതാ നഃ ।
 മാ നോ॑ വി॒ദദ॑ഭി ഭാ॒മോ അ॑ശ॒സ്തിഃ ॥ 53 (10)

T.B.3.7.5.13

മാ നോ॑ വി॒ദദ്വൃ॑ജ്ഞാ ദേ॒വഷ്ടാ॑ യാ ॥
 ഋ॒ഷഭം॑ ഽ॒വാജി॑നം ഽ॒വയം॑ । പൂ॒ർണ॑മാ॒സം യ॑ജാമഹേ ।
 സ നോ॑ ദോ॒ഹതാ॑ച് സു॒വീര്യം॑ ।
 രാ॒യസ്പോ॑ഷച് സഹ॒സ്രി॑ണം ।

പ്രാണായ സുരാധസേ । പൂർണമാസായ സ്വാഹാ ॥
 അമാവാस्या സുഭഗാ സുശേഖാ ।
 ധേനുരിവ ഭൂയ ആപ്യായമാനാ ।
 സാ നോ ദോഹതാഃ സുവീര്യം ( ) ।
 രായസ്പോഷഃ സഹസ്രിണം । അപാനായ സുരാധസേ ।
 അമാവാस्याയൈ സ്വാഹാ ॥
 അഭിസ്തൂണീഹി പരിധേഹി വേദിം ।
 ജാമിം മാ ഹിംസീരമുയാ ശയാനാ ।
 ഹോത്യുഷദനാ ഹരിതാഃ സുവർണാഃ ।
 നിഷ്ഠാ ഇമേ യജമാനസ്യ ബ്രദ്ധേ ॥ 54 (17)
 (അഭിത്വരൈ - കരോമി - ക്രമീത് - പിതാ - ട്വത്ത്വം -
 ഏകതോമുഖാം - മേ ദിശോ - ധ്യക്ഷേഭ്യോ - ഹവിർ -
 ഗാർഹപത്യാ - കല്പയ - നശസ്തീഃ - സാ നോ ദോഹതാഃ
 സുവീര്യം സപ്ത ച) (A5)

3.7.6 അനുവാകം 6 - ഐഷികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.6.1

പരിസ്തൂണീത പരിധത്താഗ്നിം ।
 പരിഹിതോഽഗ്നിർ യജമാനം ഭുനക്തു ।
 അപാഃ രസ ഓഷധീനാഃ സുവർണാഃ ।

നിഷ്ഠാ ഇമേ യജമാനസ്യ സന്തു കാമദൃഘാഃ ।
 അമുത്രാമുഷിൻ ലോകേ ॥ ഭൂപതേ ഭൂവനപതേ ।
 മഹതോ ഭൂതസ്യ പതേ ।
 ബ്രഹ്മാണം ത്വാ വൃണീമഹേ ॥
 അഹം ഭൂപതിരഹം ഭൂവനപതിഃ ।
 അഹം മഹതോ ഭൂതസ്യ പതിഃ । 55 (10)

T.B.3.7.6.2

ദേവേന സവിത്രാ പ്രസൂത ആർത്ഥിജ്യം കരിഷ്യാമി ।
 ദേവ സവിതരേതം ത്വാ വൃണതേ ।
 ബൃഹസ്സതിം ദൈവ്യം ബ്രഹ്മാണം ।
 തദഹം മനസേ പ്രബ്രവീമി ।
 മനോ ഗായത്രിയൈ । ഗായത്രീ ത്രിഷ്ടുഭേ ।
 ത്രിഷ്ടുബ് ജഗത്യൈ । ജഗത്യനുഷ്ടുഭേ ।
 അനുഷ്ടുക് പക്ത്യൈ । പക്തിഃ പ്രജാപതയേ । 56 (10)

T.B.3.7.6.3

പ്രജാപതിർ വിശ്വേഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ ।
 വിശ്വേ ദേവാ ബൃഹസ്സതയേ । ബൃഹസ്സതിർ ബ്രഹ്മണേ ।
 ബ്രഹ്മ ഭൂർഭുവഃ സുവഃ । ബൃഹസ്സതിർ ദേവാനാം ബ്രഹ്മാ ।
 അഹം മനുഷ്യാണാം । ബൃഹസ്സതേ യജ്ഞം ഗോപായ ॥
 ഇദം തസ്മൈ ഹർമ്യം കരോമി ।

യോ വോ ദേവാശ്ചരതി ബ്രഹ്മചര്യം ।
 മേധാവീ ദിക്ഷു മനസാ തപസീ । 57 (10)

T.B.3.7.6.4

അന്തർദ്വുതശ്ചരതി മാനുഷീഷു ॥
 ചതുഃ ശിഖണ്ഡാ യുവതിഃ സുപേശാഃ ।
 ഘൃതപ്രതീകാ ഭുവനസ്യ മദ്ധ്യേ ।
 മർമ്യജ്യമാനാ മഹതേ സൗഭഗായ ।
 മഹ്യം ധൃക്ഷ യജമാനായ കാമാൻ ॥
 ഭൂമിർ ഭൂത്വാ മഹിമാനം പുപോഷ ।
 തതോ ദേവീ വർദ്ധയതേ പയാംസി ।
 യജ്ഞിയാ യജ്ഞം വി ച യന്തി ശം ച ।
 ഓഷധീരാപ ഇഹ ശകാരിശ്ച ॥
 യോ മാ ഹൃദാ മനസാ യശ്ച വാചാ । 58 (10)

T.B.3.7.6.5

യോ ബ്രഹ്മണാ കർമ്മണാ ദോഷി ദേവാഃ ।
 യഃ ശ്രുതേന ഹൃദയേനേഷ്ണതാ ച ।
 തസ്യേന്ദ്ര വജ്രേണ ശിരശ്ശിനദ്മി ॥
 ഊർണാമൃദു പ്രഥമാനഃ സ്യോനം ।
 ദേവേഭ്യോ ജുഷ്ട്യ സദനായ ബർഹിഃ ।
 സുവർഗേ ലോകേ യജമാന്യ ഹി ധേഹി ।

മാം നാക॑സ്യ പൃ॒ഷ്ഠേ പ॑ര॒മേ (പ॑ര॒മേ) വേ॒ദ്യാമ॑ൻ ॥
 ച॒തുഃ ശി॑ഖ॒ണ്ഡാ യു॒വതിഃ॑ സു॒പേ॒ശാഃ॑ ।
 ഘൃ॒തപ്ര॑തീ॒കാ വ॒യുനാ॑നി വ॒സ്മേ ।
 സാ സ്തീ॑ര്യമാ॒ണാ മ॒ഹതേ॑ സൗ॒ഭഗായ॑ । 59 (10)

T.B.3.7.6.6

സാ മേ ധൃ॒ക്ഷ്യ യ॑ജമാനായ കാമാൻ ।
 ശി॒വാ ച॑ മേ ശ॒ശ്മാ ചൈ॑ധി ।
 സേ॒ദ്യാനാ ച॑ മേ സു॒ഷഭാ॑ ചൈധി ।
 ഊർജ॑സ്വതീ ച॑ മേ പ॒യസ്വതീ॑ ചൈധി ।
 ഇ॒ഷമൂർജം॑ മേ പി॒ന്വസ്യ॑ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ തേജോ॑ മേ പി॒ന്വസ്യ॑ । ക്ഷ॒ത്രമോജോ॑ മേ പി॒ന്വസ്യ॑ ।
 വി॒ശം പു॑ഷ്ടിം മേ പി॒ന്വസ്യ॑ । ആ॒യുര॑ന്നാ॒ഭ്യം മേ॑ പി॒ന്വസ്യ॑ ।
 പ്ര॒ജാം പ॑ശുൻ മേ പി॒ന്വസ്യ॑ ॥ 60 (10)

T.B.3.7.6.7

അ॒സ്മിൻ. യ॑ജ॒ഞേ ഉ॒പ ഭൂ॒യ ഇ॒ന്നു മേ॑ ॥
 അ॒വിക്ഷോ॑ഭായ പ॒രിധീ॑ന്ദധാമി ।
 ധർ॒താ ധ॒രുണോ॑ ധ॒രീയാൻ॑ ।
 അ॒ഗ്നിർ ദ്വേഷാ॑ഽസി നി॒രിതോ॑ നൂ॒ദാതൈ॑ ॥
 വി॒ച്ഛിന്നമി॑ വി॒ധൃതീ॑ഭ്യാഽ॒സപ॑താൻ ।
 ജാ॒താൻ ഭ്രാ॑ത്യു॒വ്യാൻ. യേ ച॑ ജനി॒ഷ്യമാ॑ണാഃ ।

വിശോ യന്ത്രാഭ്യം ഹിമാമേനാൻ ।
 അഹഃ സ്വാനാ-മുത്തമോ ഽസാനി ദേവാഃ ।
 വിശോ യന്ത്രേ നൂദമാനേ അരാതിം ।
 വിശ്വം പാപ്മാനമതിം ദുർമരായും ॥ 61 (10)

T.B.3.7.6.8

സീദന്തീ ദേവീ സുകൃതസ്യ ലോകേ ।
 ധൃതീ സ്ഥോ വിധൃതീ സ്വധൃതീ । പ്രാണാമയി ധാരയതം ।
 പ്രജാം മയി ധാരയതം । പശുനയി ധാരയതം ॥
 അയം പ്രസൂര ഉഭയസ്യ ധർതാ ।
 ധർതാ പ്രയാജാനാ-മുതാനുയാജാനാം ।
 സ ദാധാര സമീധോ വിശ്വരൂപാഃ ।
 തസ്മിൻമേ സ്രുചോ അദ്ധ്യാസാദയാമി ॥
 ആരോഹ പഥോ ജുഹു ദേവയാനാൻ । 62 (10)

T.B.3.7.6.9

യന്ത്രേഷ്വയഃ പ്രഥമജാ യേ പുരാണാഃ ।
 ഹിരണ്യപക്ഷാഽജിരാ സംഭൃതാങ്ഗാ ।
 വഹാസി മാ സുകൃതാം യന്ത്ര ലോകാഃ ॥
 അവാഹം ബാധ ഉപഭൃതാ സപത്താൻ ।
 ജാതാൻ ഭ്രാതൃവൃന്ദം യേ ച ജനിഷ്യമാണാഃ ।
 ദോഹൈ യജ്ഞം സുദുഷാമിവ ധേനും ।

അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । അധരേ മമ്സപതാഃ ॥

യോ മാ വാചാ മനസാ ദുർമരായുഃ ।

ഹൃദാ ട്രാതീയാ-ദഭിദാസ-ദഗേ । 63 (10)

T.B.3.7.6.10

ഇദമസ്യ ചിത്തമധരം ധ്രുവായാഃ ।

അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । അധരേ മമ്സപതാഃ ॥

ഋഷഭോഽസി ശാക്വരഃ । ഘൃതാചീനാഽസ്മനുഃ ।

പ്രിയേണ നാമ്നാ പ്രിയേ സദസി സീദ ॥

സ്യോനോ മേ സീദ സുഷഭഃ പൃഥിവ്യാം ।

പ്രഥയി പ്രജയാ പശുഭിഃ സുവർഗേ ലോകേ ।

ദിവി സീദ പൃഥിവ്യാമന്തരിക്ഷേ ।

അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । 64 (10)

T.B.3.7.6.11

അധരേ മമ്സപതാഃ ॥ ഇയം സ്ഥാലീ ഘൃതസ്യ പൂർണാ ।

അച്ഛിന്നപയാഃ ശതധാര ഉമ്സഃ ।

മാരുതേന ശർമണാ ദൈവ്യേന ॥

യജ്ഞോഽസി സർവതഃ ശ്രീതഃ ।

സർവതോ മാം ഭൂതം ദവിഷ്യച്ഛ്രയതാം ।

ശതം മേ സന്താശിഷഃ ।

സഹസ്രം മേ സന്തു സ്മനുതാഃ ॥

ഇ॒രാ॒വ॒തീഃ॑ പ॒ശു॒മ॒തീഃ॑ ।

പ്ര॒ജാ॒പ॒തി॒ര॒സി സ॒ർവ॒തഃ॑ ശ്രീ॒തഃ॑ । 65 (10)

T.B.3.7.6.12

സ॒ർവ॒തോ॑ മാ॒ം ഭൃ॒തം॑ ഭ॒വി॒ഷ്യ॒ച്ഛൃ॒യ॒താം॑ ।

ശ॒തം॑ മേ॒ സ॒ന്ത്യാ॒ശി॒ഷഃ॑ । സ॒ഹ॒സ്രം॑ മേ॒ സ॒ന്തു॒ സൃ॒ന്യ॒താഃ॑ ।

ഇ॒രാ॒വ॒തീഃ॑ പ॒ശു॒മ॒തീഃ॑ ॥ ഇ॒ദ॒മി॒ന്ദ്രി॒യമ॒മൃ॒തം॑ വീ॒ര്യം॑ ।

അ॒നേ॒നേ॒ന്ദ്രാ॒യ പ॒ശവോ॑ഽചി॒കി॒മ്സ॒ന് ।

തേ॒ന ദേ॒വാ അ॒വ॒തോ॑പ॒ മാ॒ം ।

ഇ॒ഹേ॒ഷമു॒ർജം॑ യ॒ശഃ॑ സ॒ഹ ഓ॒ജഃ॑ സ॒നേ॒യം॑ ।

ശൃ॒തം॑ മ॒യി ശ്ര॒യ॒താം॑ ॥

യത് പൃ॒ഥി॒വീ-മ॒ച॒ര॒ത്തത്-പ്ര॒വി॒ഷ്ടം॑ । 66 (10)

T.B.3.7.6.13

യേ॒നാ॒സി॒ഞ്ച॑ദ് ബ॒ലമി॒ന്ദ്രേ॑ പ്ര॒ജാ॒പ॒തിഃ॑ ।

ഇ॒ദം ത॒ച്ഛൃ॒ക്രം॑ മ॒ധു വാ॒ജി॒നീ॒വത്॑ ।

യേ॒നോ-പ॒രി॒ഷ്ടാ॒ദധി॑നോ॒ൻ-മ॒ഹേ॒ന്ദ്രം॑ । ദധി॒ മാ॒ം ധി॑നോ॒തു ॥

അ॒യം വേ॒ദഃ പൃ॒ഥി॒വീമ॒ന്വ॒വി॒ന്ദത്॑ ।

ഗൃ॒ഹാ സ॒തീം ഗ॒ഹ॒നേ॒ ഗ॒ഹ॒രേ॒ഷു॑ ।

സ വി॒ന്ദ॒തു യ॒ജമാ॑നായ ലോ॒കം॑ ।

അ॒ച്ഛി॒ദ്രം യ॒ജ്ഞം॑ ഭൃ॒രിക॑ർമാ ക॒രോ॒തു ॥

അ॒യം യ॒ജ്ഞഃ॑ സ॒മ॒സ॒ദ॒ദ്ധ॒വി॒ഷ്ണാൻ॑ ।

ഋ॒ചാ സാ॒മ്നാ॑ യ॒ജു॒ഷാ॑ ദേ॒വതാ॑ഭിഃ । 67 (10)

T.B.3.7.6.14

തേ॒ന ലോ॒കാൻമ॑ സൂ॒ര്യ॒വതോ॑ ജ॒യേമ॑ ।

ഇ॒ന്ദ്ര॒സ്യ സ॒ഖ്യ-മ॑മൃ॒തത്വ॑മശ്യാം ॥

യോ॒ നഃ ക॒നീയ॑ ഇ॒ഹ കാ॒മയാ॑തൈ ।

അ॒സ്മിൻ. യ॒ജ്ഞേ॑ യ॒ജമാ॑നായ॒ മഹ്യം॑ ।

അ॒പ തമി॑ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ ഭു॒വ്നാ॑ന്നുദേ॒താം ।

അ॒ഹം പ്ര॒ജാം വീ॒ര॒വതീം॑ വീ॒ദേയ॑ ॥

അ॒ഗ്നേ വാ॒ജജി॑ത് । വാ॒ജം ത്വാ സ॒രിഷ്യ॑ന്തം ।

വാ॒ജം ജേ॒ഷ്യന്തം॑ । വാ॒ജിനം॑ വാ॒ജജി॑തം । 68 (10)

T.B.3.7.6.15

വാ॒ജജി॑ത്യാ॒യൈ സം॑മാർജ്ജ॒മി । അ॒ഗ്നിമ॑ന്നാദ॒മന്നാ॑ദ്യായ ॥

ഉ॒പ॒ഹൃ॒തോ ദ്യൗഃ॑ പി॒താ । ഉ॒പ മാം ദ്യൗഃ॑ പി॒താ ഹ॑യതാം ।

അ॒ഗ്നിരാ॒ഗ്നീഭ്രാ॑ത് । ആ॒യു॒ഷേ വർ॑ചസേ ।

ജീ॒വാ॒ന്തൈ പു॑ണ്യായ । ഉ॒പ॒ഹൃ॒താ പൃ॒ഥി॒വീ മാ॒താ ।

ഉ॒പ മാം മാ॒താ പൃ॒ഥി॒വീ ഹ॑യതാം ।

അ॒ഗ്നിരാ॒ഗ്നീഭ്രാ॑ത് । 69 (10)

T.B.3.7.6.16

ആയുഷേ॑ വർച॑സേ । ജീ॒വാ॒ന്തൈ॑ പു॒ണ്യായ॑ ॥
 മനോ॑ ജ്യോതി॑ർ ജു॒ഷതാ॑മാജ്യം ।
 വി॒ച്ഛിന്നം॑ യജ്ഞഃ॑ സമി॒മം ദധാ॑തു ।
 ബൃഹ॑സ്സതി॒സ്തനു॑താമി॒മം നഃ॑ ।
 വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ ഇ॒ഹ മാ॑ദയന്താം ॥ യം തേ॑ അ॒ഗ്ന ആ॑വൃ॒ശ്യാമി॑ ।
 അഹം॑ വാ॒ ക്ഷി॒പിത॑ശ്ചരൻ । പ്ര॒ജാം ച॒ തസ്യ॑ മു॒ലം ച॑ ।
 നീ॒ചൈർദേ॑വാ നിവൃ॒ശ്യാത॑ । 70 (10)

T.B.3.7.6.17

അഗ്നേ॑ യോ നോ॑ഭിദാ॒സതി॑ । സ॒മാനോ॑ യശ്ച॒ നിഷ്ട്വഃ॑ ।
 ഇ॒ധുസ്യേ॑വ പ്ര॒ക്ഷായ॑തഃ । മാ॒ തസ്യേ॑ദ്വേ॒ഷി കി॒ഞ്ചന॑ ।
 യോ മാ॑ം ദേ॒ഷ്ടി ജാ॑തവേദഃ । യം ചാ॒ഹം ദേ॒ഷ്ടി യശ്ച॒ മാം ।
 സർവാ॑ഽസ്താ॒നഗ്നേ॑ സംദ॒ഹ ।
 യാഽശ്ചാ॑ഹം ദേ॒ഷ്ടി യേ ച॒ മാം ॥
 അഗ്നേ॑ വാജ॒ജിത് । വാജം॑ ത്വാ സ॒സ്യവാ॑ഽസം । 71 (10)

T.B.3.7.6.18

വാജം॑ ജിഗി॒വാഽസം॑ । വാ॒ജിനം॑ വാജ॒ജിതം॑ ।
 വാജ॒ജിത്യാ॑യൈ സംമാർജ്ജ॑മി ।
 അ॒ഗ്നിമ॑ന്നാദ॒മന്നാ॑ദ്യായ ॥ വേദി॑ർ ബർഹിഃ॒ ശൃതഃ॑ ഹ॒വിഃ ।
 ഇ॒ധുഃ പ॒രിധ॑യഃ സ്രു॒ചഃ । ആജ്യം॑ യജ്ഞഃ॑ ഋ॒ചോ യജ്യഃ॑ ।

യാജ്യാശ്ച വഷട്കാരാഃ । സം മേ സംനതയോ നമന്താം ।
ഇധുസംനഹനേ ഹുതേ ॥ 72 (10)

T.B.3.7.6.19

ദിവഃ ഖീലോഽവതതഃ । പൃഥിവ്യാ അദ്ധ്യുത്ഥിതഃ ।
തേനാ സഹസ്രകാണേധന । ദിഷന്തഃ ശോചയാമസി ।
ദിഷന്തേ ബഹു ശോചതു । ഓഷധേ മോ അഹഃ ശുചം ॥
യജ്ഞേ നമസ്തേ യജ്ഞേ । നമോ നമശ്ച തേ യജ്ഞേ ।
ശിവേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
സ്യോനേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ । 73 (10)

T.B.3.7.6.20

സുഭൂതേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
ബ്രഹ്മവർചസേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
യജ്ഞസ്യർദ്ധിമനു സന്തിഷ്ടസ്വ ।
ഉപ തേ യജ്ഞേ നമഃ । ഉപ തേ നമഃ । ഉപ തേ നമഃ ॥
ത്രിഷ്ഫലീ ക്രിയമാണാനാം । യോ നൃങ്ഗോ അവശിഷ്ടതേ ।
രക്ഷസാം ഭാഗധേയം । ആപസ്തത് പ്രവഹതാദിതഃ ॥ 74 (10)

T.B.3.7.6.21

ഉലൂഖലേ മുസലേ യച്ച ശൂർപേ ।
ആശിശ്ലേഷ ദൃഷദി യത്കപാലേ ।
അവപ്രുഷോ വിപ്രുഷഃ സംയജാമി ।

വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ ഹ॒വിരി॒ദം ജു॒ഷന്താം॑ ।
 യ॒ജ്ഞേ॒ യാ വി॒പ്രുഷഃ॑ സ॒ന്തി ബ॒ഹവീഃ॑ ।
 അ॒ഗ്നൗ താഃ സർവ്വാഃ॑ സി॒ഷ്ടാഃ സു॒ഹൃതാ॑ ജുഹോമി ॥
 ഉ॒ഭൃന്ന॒ഭ്യ മി॒ത്രമ॑ഹഃ । സ॒പതാ॑മേ അ॒നീന॑ശഃ ।
 ദിവൈ॑നാൻ. വി॒ദ്യുതാ॑ ജ॒ഹി ।
 നിമ്രോ॑ച॒ന്നധരാൻ॑ കൃ॒ധി ॥ 75 (10)

T.B.3.7.6.22

ഉ॒ഭൃന്ന॒ഭ്യ വി നോ॑ ഭജ । പി॒താ പു॒ത്രേഭ്യോ॑ യഥാ॑ ।
 ദീ॒ർഘായു॑ത്വസ്യ ഹേ॒ശിഷേ॑ । തസ്യ॑ നോ ദേ॒ഹി സൂ॒ര്യ ॥
 ഉ॒ഭൃന്ന॒ഭ്യ മി॒ത്രമ॑ഹഃ । ആ॒രോഹ॑ന്നു॒ത്തരാം॑ ദി॒വം ।
 ഹൃ॒ദ്ഭരോ॑ഗം മമ സൂ॒ര്യ । ഹ॒രിമാ॑ണം ച നാശ॑യ ॥
 ശു॒കേഷു॑ മേ ഹ॒രിമാ॑ണം ।
 രോ॒പണാ॑കാ॒സു ദധു॑സി । 76 (10)

T.B.3.7.6.23

അ॒ഥോ ഹാ॒രിദ്ര॑വേഷു മേ । ഹ॒രിമാ॑ണം നി॒ദധു॑സി ॥
 ഉ॒ഭഗാ॑ദയമാദി॒ത്യഃ । വിശ്വേ॑ന സ॒ഹസാ॑ സ॒ഹ ।
 ദി॒ഷന്തം॑ മമ ര॒ന്ധയൻ॑ । മോ അ॒ഹം ദി॒ഷതോ॑ ര॒ധം ॥
 യോ നഃ॑ ശ॒പാദ॑ശ॒പതഃ॑ । യശ്ച॑ നഃ॑ ശ॒പതഃ॑ ശ॒പാത് ।
 ഉ॒ഷാശ്ച॑ ത॒സ്മൈ നി॒മൂക്ച॑ ।
 സർവം॑ പാപ॑സ് സമു॒ഹതാം॑ ( ) ॥ 77 (10)

T.B.3.7.6.24

യോ നഃ സപത്തോ യോ രണഃ । മർതോഽഭിദാസതി ദേവാഃ ।
 ഇധ്വസ്യേവ പ്രക്ഷായതഃ । മാ തസ്യോച്ഛേഷി കിഞ്ചന ॥
 അവസ്യഷ്ടഃ പരാപത । ശരോ ബ്രഹ്മസംശ്രിതഃ ।
 ഗച്ഛാമിത്രാൻ പ്രവിശ । മൈഷാം കംചനോച്ഛിഷഃ ॥ 78 (10)
 (പതിഃ - പ്രജാപതയേ - തപസ്വീ - വാചാ - സൗഭഗായ-
 പശുന്തേ പിന്വസ്വ - ദുർമരായും - ദേവയാനാ - നഗ്നേ -
 ഽന്തരീക്ഷേഽഹമുത്തരോ ഭൂയാസം - പ്രജാപതിരസി
 സർവതഃ ശ്രിതഃ - പ്രവിഷ്ടം - ദേവതാഭിർ - വാജജിതം -
 പൃഥിവീ ഹായതാമഗ്നിരാഗ്നിശ്ചാഭ് - വൃശ്വത -
 സസ്യവാഽസഽ - ഹുതേ - സ്യോന്നേ മേ സന്തിഷ്ഠസ്യേ -
 തഃ - കൃധി - ദധ്മ - സ്യുഹതാ - +മഷ്ടൗ ച) (A6)

3.7.7 അനുവാകം 7 - സോമാങ്ഗ.ഭൂതേഷു മന്ത്രേഷു
 ദീക്ഷാമാരഭ്യാഗ്നിഷോമയിപശുപര്യന്തേ പ്രയോഗേ
 ശേഷഭൂതാ മന്ത്രാഃ

T.B.3.7.7.1

സക്ഷേദം പശ്യ । വിധർതരിദം പശ്യ । നാകേദം പശ്യ ।
 രഥതിഃ പനിഷ്ടാ । ഋതം വർഷിഷ്ടം । അമൃതാ യാന്യാഹുഃ ।
 സൂര്യോ വരിഷ്ടോ അക്ഷഭിർവിഭാതി ।
 അനു ദ്യാവാപൃഥിവീ ദേവപുത്രേ ॥

ദീ॒ക്ഷാ॑ഽസി॒ തപ॑സോ॒ യോ॒നിഃ॑ ।

തപോ॑ഽസി॒ ബ്രഹ്മ॑ണോ॒ യോ॒നിഃ॑ । 79 (10)

T.B.3.7.7.2

ബ്രഹ്മാ॑സി॒ ക്ഷത്ര॑സ്യ॒ യോ॒നിഃ॑ ।

ക്ഷത്രമ॑സ്യു॒തസ്യ॑ യോ॒നിഃ॑ । ഋ॒തമ॑സി॒ ഭൂരാ॑ർഭേ ।

ശ്രദ്ധാ॑ം മ॒നസാ॑ । ദീ॒ക്ഷാ॑ം തപ॑സാ ।

വിശ്വാ॑സ്യ॒ ഭുവ॑ന॒സ്യാധി॑പതീം ।

സർവേ॑ കാമാ॒ യജമാ॑ന॒സ്യ സ॑ന്തു ॥

വാ॒തം പ്രാ॑ണം മ॒നസാ॑ഽൻവാ॒ർഭാമ॑ഹേ ।

പ്രജാ॑പതിം യോ॒ ഭുവ॑ന॒സ്യ ഗോ॑പാഃ ।

സ നോ॑ മൃ॒ത്യോസ്രാ॑യതാം പാ॒ത്വഹ॑സഃ । 80 (10)

T.B.3.7.7.3

ജ്യോഗ്ജീ॑വാ॒ ജരാ॑മശീമഹി ॥

ഇ॒ന്ദ്ര ശാ॑ക॒ര ഗാ॒യത്രി॑ം പ്ര॒പദ്യേ॑ । താ॒ം തേ॑ യു॒നജ്ജി॑മി ।

ഇ॒ന്ദ്ര ശാ॑ക॒ര ത്രി॒ഷ്ടുഭം॑ പ്ര॒പദ്യേ॑ । താ॒ം തേ॑ യു॒നജ്ജി॑മി ।

ഇ॒ന്ദ്ര ശാ॑ക॒ര ജഗ॑തീം പ്ര॒പദ്യേ॑ । താ॒ം തേ॑ യു॒നജ്ജി॑മി ।

ഇ॒ന്ദ്ര ശാ॑ക॒രാൻവു॒ഷ്ടുഭം॑ പ്ര॒പദ്യേ॑ । താ॒ം തേ॑ യു॒നജ്ജി॑മി ।

ഇ॒ന്ദ്ര ശാ॑ക॒ര പ॒ക്തി॑ം പ്ര॒പദ്യേ॑ । 81 (10)

T.B.3.7.7.4

താം തേ യുനജ്മി || ആഹം ദീക്ഷാമരുഹ-മൃതസ്യ പത്നീം ।
 ഗായത്രേണ ഛന്ദസാ ബ്രഹ്മണാ ച । ഋതം സത്യേധായി ।
 സത്യമൃതേധായി । ഋതം ച മേ സത്യം ചാഭ്യതാം ।
 ജ്യോതിരഭ്യവ്യം സുവരഗമം ।
 സുവർഗം ലോകം നാകസ്യ പൃഷ്ഠം ।
 ബ്രഹ്മസ്യ വിഷ്ണുപഥഗമം || പൃഥ്വിവീ ദീക്ഷാ । **82 (10)**

T.B.3.7.7.5

തയാഗ്നിർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാഗ്നിർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 അന്തരിക്ഷം ദീക്ഷാ । തയാ വായുർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ വായുർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 ദ്യൗർ ദീക്ഷാ । തയാഃഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാഃഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ । **83 (10)**

T.B.3.7.7.6

തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി । ദിശോ ദീക്ഷാ ।
 തയാ ചന്ദ്രമാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ ചന്ദ്രമാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।

തയാ॑ ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑മി ।
 ആ॒പോ॑ ദീ॒ക്ഷാ॑ । തയാ॑ വരു॒ണോ॑ രാജാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 യയാ॑ വരു॒ണോ॑ രാജാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 തയാ॑ ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑മി ।
 ഓ॒ഷധ॑യോ॒ ദീ॒ക്ഷാ॑ । **84 (10)**

T.B.3.7.7.7

തയാ॑ സോ॒മോ॑ രാജാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 യയാ॑ സോ॒മോ॑ രാജാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 തയാ॑ ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑മി । വാ॒ഗ് ദീ॒ക്ഷാ॑ ।
 തയാ॑ പ്രാ॒ണോ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 യയാ॑ പ്രാ॒ണോ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷിതഃ॑ ।
 തയാ॑ ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑ ദീ॒ക്ഷയാ॑മി ।
 പൃ॒ഥി॒വീ ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷതാം॑ ।
 അ॒ന്തരീ॑ക്ഷം ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷതാം॑ ।
 ദ്യൗ॒സ്ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷതാം॑ । **85 (10)**

T.B.3.7.7.8

ദി॒ശ॒സ്ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷന്താം॑ ।
 ആ॒പ॒സ്ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷന്താം॑ ।
 ഓ॒ഷധ॑യ॒സ്ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷന്താം॑ ।
 വാ॒ക്ത്വാ॑ ദീ॒ക്ഷമാ॑ണമനു॑ ദീ॒ക്ഷന്താം॑ ।

ഋ॒ച്ഛാ॒ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണമ॒നു ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 സാ॒മാ॒നി ത്വാ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണമ॒നു ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 യ॒ജുഷി॑ ത്വാ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണമ॒നു ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 അ॒ഹ॒ശ്വ രാ॒ത്രിശ്വ॑ । കൃ॒ഷിശ്വ॑ വൃ॒ഷ്ടിശ്വ॑ ।
 തി॒ഷിശ്വാ॑പ॒ചിതി॑ശ്വ । 86 (10)

T.B.3.7.7.9

ആ॒പ॒ശ്വൗ॒ഷധ॑യശ്വ । ഊ॒ർക്ച॑ സു॒ന്യതാ॑ ച ।
 താ॒സ്ത്വാ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണമ॒നു ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ॥
 സേ॒വ ദക്ഷേ॑ ദക്ഷ॒പിതേ॑ഹ
 സീ॒ദ । ദേ॒വാ॒നാഴ് സു॒ന്തോ മ॒ഹതേ॑ ര॒ണായ॑ ।
 സ്വാ॒സ॒സ്ഥസ്തു॑നുവാ॒ സം॑വി॒ശസ്വ॑ ।
 പി॒തേ॒വൈധി॑ സു॒നവ॑ ആ സു॒ശേവഃ॑ ।
 ശി॒വോ മാ॑ ശി॒വമാ॑വിശ । സ॒ത്യം മ॑ ആ॒ത്മാ ।
 ശ്ര॒ദ്ധാ മേ ഽക്ഷി॑തിഃ । 87 (10)

T.B.3.7.7.10

തപോ॑ മേ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ । സ॒വി॒ത്യുപ്ര॑സുതാ മാ॒ ദിശോ॑
 ദീ॒ക്ഷ॒യ॒ന്തു । സ॒ത്യമ॑സി ॥ അ॒ഹം ത്വദ॑സി മദ॒സി ത്വമേ॒തത് ।
 മമാ॑സി യോ॒നിസ്ത॑വ യോ॒നിര॑സി ।
 മ॒മൈവ॑ സ॒ന്വഹ॑ ഹ॒വ്യാന്യ॑ഗേ ।
 പു॒ത്രഃ പി॒ത്രേ ലോ॑ക॒ക്യ-ജ്ജാ॑തവേദഃ ॥

ആജുഹ്വാനഃ സുപ്രതീകഃ പുരസ്താത് ।
 അഗ്നേ സ്വാം യോനിമാസീദ സാദ്ധ്യം ।
 അസിൻമി സധസ്ഥേ അദ്ധ്യുത്തരസിന് । 88 (10)

T.B.3.7.7.11

വിശ്വേ ദേവാ യജമാനശ്ച സീദത ॥
 എകമിഷേ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 ദേ ഊർജേ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 ത്രീണി വ്രതായ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 ചതാരി മായോ ദവായ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 പഞ്ച പശുഭ്യോ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 ഷഡ്ഠായസ്തോഷായ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ।
 സപ്ത സപ്തഭ്യോ ഹോത്രാഭ്യോ വിഷ്വസ്താഽന്വേതു ॥
 സഖായഃ സപ്തപദാ അഭൂമ । സഖ്യം തേ ഗമേയം । 89 (10)

T.B.3.7.7.12

സഖ്യാത്തേ മാ യോഷം । സഖ്യാന്തേ മാ യോഷാം ॥
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ । തസ്യാസ്മൈ പൃഥിവീ പാദഃ ।
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ । തസ്യാസ്മൈന്തരിക്ഷം പാദഃ ।
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ । തസ്യാസ്മൈ ദ്യൗഃ പാദഃ ।
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ । തസ്യാസ്മൈ ദിശഃ പാദഃ । 90 (10)

T.B.3.7.7.13

പരോരജാസ്യേ പഞ്ചമഃ പാദഃ । സാ ന ഇഷ്ടമൂർജം ധുകുഷാ ।
 തേജ ഇന്ദ്രിയം । ബ്രഹ്മവർചസമന്നാദ്യം ॥
 വിമിമേ ത്വാ പയസ്വതീം ।
 ദേവാനാം ധേനുഴ് സുദുഷാ-മനപസ്സുരന്തീം ।
 ഇന്ദ്രഃ സോമം പിബതു । ക്ഷേമോ അസ്മു നഃ ॥
 ഇമാം നരാഃ കൃണുത വേദിമേത്യ ।
 വസുമതീഴ് രുദ്രവതീ-മാദിത്യവതീം । 91 (10)

T.B.3.7.7.14

വർഷന്ദിവഃ । നാഭാ പൃഥിവ്യാഃ ।
 യഥാഽയം യജമാനോ ന രിഷ്യേത് ।
 ദേവസ്യ സവിതുഃ സവേ ॥
 ചതുഃ ശിഖണ്ഡാ യുവതിഃ സുപേശാഃ ।
 ഘൃതപ്രതീകാ ഭുവനസ്യ മദ്ധ്യേ ।
 തസ്യാഴ് സുപർണാവധി യൗ നിവിഷ്ടൗ ।
 തയോർ ദേവാനാമധി ഭാഗധേയം ॥ അപ ജന്തും ഭയം നൂദ ।
 അപ ചക്രാണി വർതയ ( ) । ഗൃഹാഴ് സോമസ്യ ഗച്ഛതം ॥
 ന വാ ഉവേതന്ത്രിയസേ (ഉവേതന്ത്രിയസേ) ന രിഷ്യസി ।
 ദേവാഴ് ഇദേഷി പഥിഭിഃ സുഗേഭിഃ ।

യത്ര യന്തി സുകൃതോ നാപി ദുഷ്ടതഃ ।

തത്ര ത്വാ ദേവഃ സവിതാ ദധാതു ॥ 92 (15)

(ബ്രഹ്മണോ യോനി - രഹ്സഃ - പക്തിം പ്രപദ്യേ-
ദീക്ഷാ - യയോഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിത - സ്മയാ ത്വാ
ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമ്യോഷധയോ ദീക്ഷാ - ദൃൗസ്താ
ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷതാ - മപ്ചിതിശ്ചാ - ക്ഷിതി -
രുത്തരസ്മിൻ - ഗമേയം - ദിശഃ പാദ - ആദിത്യവതീം -
വർതയ പഞ്ച ച) (A7)

3.7.8 അനുവാകം 8 - പശുവിഷയാ അച്ഛിദ്രമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.8.1

യദസ്യ പാരേ രജസഃ । ശുക്രം ജ്യോതിരജായത ।

തന്നഃ പർഷദതി ദിഷഃ । അഗ്നേ വൈശ്വാനര സ്വാഹാ ॥

യസ്മാദ്ദീഷാഽവാശിഷ്ടാഃ । തതോ നോ അഭയം കൃധി ।

പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃധ । നമോ രൂദ്രായ മീഡുഷേ ॥

യസ്മാദ്ദീഷാ നൃഷഭഃ । തതോ നോ അഭയം കൃധി । 93 (10)

T.B.3.7.8.2

പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃധ । നമോ രൂദ്രായ മീഡുഷേ ॥

ഉദൂസ്ര തിഷ്ട പ്രതിതിഷ്ട മാ രിഷഃ ।

മേമം യജ്ഞം യജമാനം ച രീരിഷഃ ।

സുവർഗേ ലോകേ യജമാനഃ ഹി ധേഹി ।
 ശം ന ഏധി ദിപദേ ശം ചതുഷ്വദേ ॥
 യസ്മാദ്ദീഷാഽവേപിഷ്ടാഃ പലായിഷ്ടാഃ സമജ്ഞാസ്ഥാഃ ।
 തതോ നോ അദയം കൃധി । പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃഡ ।
 നമോ രൂദ്രായ മീഡുഷേ ॥ 94 (10)

T.B.3.7.8.3

യ ഇദമകഃ । തസ്മൈ നമഃ । തസ്മൈ സ്വാഹാ ॥
 “ന വാ ഉ വേതന്ത്രിയസേ{1}“ ।
 “ആശാനാം ത്വാ {2}“ “വിശ്വാ ആശാഃ{3}“ ॥
 യജ്ഞസ്യ ഹി സ്ഥ ഗൃതിയൗ । ഇന്ദ്രാഗ്നീ ചേതനസ്യ ച ।
 ഹുതാഹുതസ്യ തൃപ്യതം ।
 അഹുതസ്യ ഹുതസ്യ ച ।
 ഹുതസ്യ ചാഹുതസ്യ ച । അഹുതസ്യ ഹുതസ്യ ച ( ) ।
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ അസ്യ സോമസ്യ । വീതം പിബതം ജുഷേമാം ॥
 മാ യജമാനം തമോ വിദത് । മർത്വിജോ മോ ഇമാഃ പ്രജാഃ ।
 മാ യഃ സോമമിമം പിബാത് ।
 സഃസ്യഷ്ടമുദയം കൃതം ॥ 95 (10)

(കൃധി - മീഡുഷേ - ഹുതസ്യ ച സപ്ത ച) (A8)

3.7.9 അനുവാകം 9 - ഉപാംശാഭിഷവാ മന്ത്രാഃ

T.B.3.7.9.1

അ॒നാ॒ഗ॒സ॒സ്താ॒ വ॒യം । ഇ॒ന്ദ്രേ॒ണ പ്രേ॒ഷി॒താ ഉ॒പ ।
 വാ॒യുഷ്ടേ॑ അ॒സ്ത്വാ॒ശ്ശഭൂഃ॑ । മി॒ത്രസ്മേ॑ അ॒സ്ത്വാ॒ശ്ശഭൂഃ॑ ।
 വരു॑ണസ്മേ॑ അ॒സ്ത്വാ॒ശ്ശഭൂഃ॑ ॥ അ॒പാം ക്ഷ॒യാ ജി॒തസ്യ॑ ഗർഭാഃ ।
 ഭു॒വ॒ന॒സ്യ ഗോ॒പാഃ ശേ॒ത്യനാ॑ അ॒തിമ॑യഃ ।
 പർവ॑താനാം ക॒കുഭഃ॑ പ്ര॒യുതോ॑ ന॒പാതാ॑രഃ ।
 വ॒ഗ്നുനേ॒ന്ദ്രഃ ഹ॒യത॑ ।
 ഘോ॑ഷേണാമീ॒വാഃശ്ചാ॑തയത । **96 (10)**

T.B.3.7.9.2

യു॒ക്താഃ സ്ഥ॑ വ॒ഹത॑ ॥
 ദേ॒വാ ഗ്രാ॒വാണ॑ ഇ॒ന്ദുരി॒ന്ദ്ര ഇ॒ത്യവാ॑ഭിഷുഃ ।
 ഏ॒ന്ദ്രമ॒ചുച്യ॑വുഃ പ॒രമ॑സ്യാഃ പ॒രാവ॑തഃ ।
 ആ॒സ്മാഥ് സ॒ധസ്ഥാ॑ത് । ഓ॒രോര॑ന്തരിക്ഷാത് ।
 ആ॒ സു॒ഭൃത॑മ॒സുഷ॑വുഃ । ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സം മ ആ॒സുഷ॑വുഃ ।
 സ॒മരേ॑ ര॒ക്ഷാഃസ്യ॑വ॒ധിഷുഃ॑ । അ॒പഹ॑തം ബ്ര॒ഹ്മജ്യ॑സ്യ ॥
 വാക്॑ച॒ താ മ॑ന॒ശ്ച ശ്രീ॑ണീതാം । **97 (10)**

T.B.3.7.9.3

പ്രാ॒ണശ്ച॑ ത്വാ॒പാന॑ശ്ച ശ്രീ॑ണീതാം ।
 ച॒ക്ഷുശ്ച॑ ത്വാ॒ ശ്രോ॑ത്രം ച ശ്രീ॑ണീതാം ।

ദക്ഷശ്ച ത്വാ ബലം ച ശ്രീണീതാം ।
 ഓജശ്ച ത്വാ സഹശ്ച ശ്രീണീതാം ।
 ആയുശ്ച ത്വാ ജരാ ച ശ്രീണീതാം ।
 ആത്മാ ച ത്വാ തനുശ്ച ശ്രീണീതാം ।
 ശൃതോഽസി ശൃതം കൃതഃ । ശൃതായ ത്വാ ശൃതേഭ്യസ്ത്വാ ॥
 യമിന്ദ്രമാഹുർ വരുണം ധൃതമാഹുഃ ।
 യം മിത്രമാഹുർ യമു സത്യമാഹുഃ । 98 (10)

T.B.3.7.9.4

യോ ദേവാനാം ദേവതമസ്തപോജാഃ ।
 തസ്മൈ ത്വാ തേഭ്യസ്ത്വാ ॥ മയി തൃദിന്ദ്രിയം മഹത് ।
 മയി ദക്ഷോ മയി ക്രുതഃ । മയി ധായി സുവീര്യം ।
 ത്രിശുഗ്ഘർമോ വിഭാതു മേ । ആകൃത്യ മനസാ സഹ ।
 വിരാജാ ജ്യോതിഷാ സഹ ।
 യജ്ഞേന പയസാ സഹ । തസ്യ ദോഹമശീമഹി । 99 (10)

T.B.3.7.9.5

തസ്യ സുതമശീമഹി । തസ്യ ദക്ഷമശീമഹി ।
 വാഗ്ജുഷാണാ സോമസ്യ തൃപ്യതു ॥
 “മിത്രോ ജനാൻ{4}” “പ്ര സ മിത്ര{5}” ॥
 യസ്മാന്ന ജാതഃ പരോ അന്യോ അസ്തി ।
 യ ആവിവേശ ഭുവനാനി വിശ്വാ ।

പ്രജാപതിഃ പ്രജയാ സംവിദാനഃ ।
 ത്രീണി ജ്യോതിഷി സചതേ സ ഷോഡശീ ॥
 ഏഷ ബ്രഹ്മാ യ ഋതീയഃ ।
 ഇന്ദ്രോ നാമ ശ്രുതോ ഗണേ ॥ 100 (10)

T.B.3.7.9.6

പ്ര തേ മഹേ വിദമേ ശംസിഷ്യ ഹരീ ।
 യ ഋതീയഃ പ്ര തേ വന്യേ । വനുഷോ ഹര്യതം മദം ॥
 ഇന്ദ്രോ നാമ ഘൃതം ന യഃ । ഹരിഭിശ്ചാരു സേചതേ ।
 ശ്രുതോ ഗണ ആ ത്വാ വിശന്തു । ഹരിവർപസംഗിരഃ ॥
 ഇന്ദ്രാധിപതേഽധിപതിസ്ത്വം ദേവാനാമസി । അധിപതിം മാം ।
 ആയുഷ്മന്തം വർചസ്വന്തം മനുഷ്യേഷു കുരു ॥ 101 (10)

T.B.3.7.9.7

ഇന്ദ്രശ്ച സമ്രാഡ് വരുണശ്ച രാജാ ।
 തൗ തേ ഭക്ഷം ചക്രതുരഗ്ര ഏതം ।
 തയോരനു ഭക്ഷം ഭക്ഷയാമി ।
 വാഗ്ജുഷാണാ സോമസ്യ തൃപ്യതു ॥
 പ്രജാപതിർ വിശ്വകർമ്മാ ।
 തസ്യ മനോ ദേവം യജേന്തേ രാദ്ധ്യാസം ।
 അർഥേ ഗാ അസ്യ ജഹിതഃ ।
 അവസാനപതേ ഽവസാനം മേ വിന്ദ ॥

നമോ॑ രു॒ദ്രായ॑ വാ॒സോ॑ഷ്ഠതയേ॑ ।

ആ॒യനേ॑ വി॒ദ്രവ॑ണേ॑ । 102 (10)

T.B.3.7.9.8

ഉ॒ദ്യാനേ॑ യത്പ॒രായ॑ണേ॑ । ആ॒വർത॑നേ॒ വി॒വർത॑നേ॑ ।

യോ॑ ഗോ॒പായ॑തി തച്ഛു॒ഹുവേ॑ ॥

യാ॒ന്യപാ॑മി॒ത്യാ-ന്യ॑പ്ര॒തീത്താ॑-ന്യ॒സ്മി ।

യ॒മസ്യ॑ ബ॒ലിനാ॑ ച॒രാമി॑ ।

ഇ॒ഹൈ॒വ സ॒ന്തഃ॑ പ്ര॒തി തദ്യാ॑തയാമഃ॑ ।

ജീ॒വാ ജീ॒വേഭ്യോ॑ നി॒ഹരാ॑മ എ॒നത് ॥

അ॒ന്യു॒ണാ അ॒സ്മിന്ന॑ന്യു॒ണാഃ പ॒രസ്മി॑ന് ।

തൃ॒തീയേ॑ ലോ॒കേ അ॒ന്യു॒ണാഃ॑ സ്യാ॒മ ।

യേ॑ ദേ॒വയാ॑നാ॒ ഉത॑ പി॒തൃ॒യാണാഃ॑ । 103 (10)

T.B.3.7.9.9

സ॒ർവാൻ പ॒ഥോ അ॒ന്യു॒ണാ ആ॑ക്ഷീ॒യേമ॑ ॥

ഇ॒ദമു॒ നു ശ്രേ॑യോ॒ഽവ॒സാന॑മാഗ॒ന്മ ।

ശി॒വേ നോ॑ ദ്യാ॒വാപൃ॒ഥിവി॑ ഉ॒ഭേ ഇ॒മേ ।

ഗോ॒മ-ദ്ധ॑ന॒വ-ദ॒ശവ॑-ദൃ॒ർജ॒സ്വത് ।

സു॒വീരാ॑ വി॒രൈര॑നു॒ സംച॑രേമ॑ ॥

അ॒ർകഃ പ॒വിത്ര॑ച്ഛു॒ രജ॑സോ॒ വിമാ॑നഃ॑ ।

പു॒നാതി॑ ദേ॒വാനാ॑ം ദൃ॒വനാ॑നി॒ വിശ്വാ॑ ॥

ദ്യാവാപൃഥ്വിവീ പയസാ സംവിദാനേ ।

ഘൃതം ദുഹാതേ അമൃതം പ്രപീനേ ॥

പവിത്രമർകോ രജസോ വിമാനഃ ( ) ।

പുനാതി ദേവാനാം ദുവനാനി വിശ്വാ ।

സുവർ ജ്യോതിർ യശോ മഹത് ।

അശീമഹി ഗായമൃത പ്രതിഷ്ഠാം ॥ 104 (13)

(ചാതയത - ശ്രീണീതാഴ് - സത്യമാഹു - രശീമഹി-

ഗണേ - കുരു - വിദ്രവണേ - പിതൃയാണാ - അർകോ

രജസോ വിമാനസ്തീണീ ച) (A9)

3.7.10 അനുവാകം 10 - സൗമികപ്രായാശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.10.1

ഉദസ്താംഹീമ് സവിതാ മിത്രോ അരുമാ ।

സർവാ-നമിത്രാ-നവധീ-ദ്യുഗേന ।

ബൃഹന്തം മാമകരദ്വീരവന്തം ।

രഥന്തരേ ശ്രയസ്വ സ്വാഹാ പൃഥ്വിവ്യം ।

വാമദേവ്യേ ശ്രയസ്വ സ്വാഹാഽന്തരീക്ഷേ ।

ബൃഹതി ശ്രയസ്വ സ്വാഹാ ദിവീ ।

ബൃഹതാ ത്യാപസ്തദ്നോമി ॥

ആ ത്യാ ദദേ യശസേ വീര്യായ ച ।

അ॒സ്താ॒സ്വ॒ഹ്വി॒യാ യു॒യം ദ॒ധാ॒മേ॒ന്ദ്രി॒യം പ॒യഃ ॥

യ॒സ്മൈ ദ്ര॒ഹ്മൈ യ॒സ്മൈ ഉ॒ദർ॒ഷഃ । 105 (10)

T.B.3.7.10.2

ദൈ॒വ്യഃ കേ॒തുർ വി॒ശ്വം ഭു॒വന॑മാവിവേ॒ശ ।

സ നഃ പാ॒ഹ്യ॒രി॒ഷ്ടൈ സ്വാ॒ഹാ ॥

അ॒നു മാ സർ॒വോ യ॒ജ്ഞോ॑ഽയമേ॒തു ।

വി॒ശ്വേ ദേ॒വാ മരു॑തഃ സാമാ॒ർകഃ ।

ആ॒പ്രിയ॒ശ്ശു॒ന്ദാ॒സി നി॒വിദോ॑ യ॒ജു॒ഷി ।

അ॒സ്യ പൃ॒ഥി॒വ്യേ യ॒ഭ്യജ്ഞി॑യം ॥

പ്ര॒ജാപ॑തേർ വർ॒തനി॑മനു വർ॒തസ്വ ।

അ॒നു വീ॒രൈ॑രനു രാ॒ദ്ധ്യാമ॑ ഗോ॒ഭിഃ ।

അ॒ന॒ശ്വൈര॑നു സർ॒വൈരു॑ പു॒ഷ്ടൈഃ ।

അ॒നു പ്ര॒ജയാ॑ഽനി॒ന്ദ്രിയേ॑ണ । 106 (10)

T.B.3.7.10.3

ദേ॒വാ നോ യ॒ജ്ഞമു॑ജു॒ധാ ന॑യന്തു ॥

പ്ര॒തി ക്ഷ॑ത്രേ പ്ര॒തി തി॑ഷ്ഠാമി രാ॒ശ്ട്രേ ।

പ്ര॒ത്യശോ॑ഷു പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠാമി ഗോ॒ഷു ।

പ്ര॒തി പ്ര॒ജായാ॑മ പ്ര॒തി തി॑ഷ്ഠാമി ദേ॒വ്യേ ।

വി॒ശ്വമ॑ന്യാ॒ഭി വാ॒വൃധേ॑ । തദ॒ന്യ॒സ്യാമ॑ധി॒ശ്രിതം॑ ।

ദിവേ॒ച വി॒ശ്വക॑ർമ്മണേ । പൃ॒ഥി॒വ്യേ ചാ॑കരം നമഃ ॥

അസ്താനുഷാഃ പൃഥ്വിവീം ।

അസ്താനുഷഭോ യുവാ ഗാഃ । 107 (10)

T.B.3.7.10.4

സ്തന്നേമാ വിശ്വാ ഭുവനാ । സ്തന്നോ യജ്ഞഃ പ്രജനയതു ।

അസ്താനജനി പ്രാജനി । ആ സ്തന്നാജ്ജായതേ വൃഷാ ॥

സ്തന്നാത് പ്രജനിഷീമഹി ॥

യേ ദേവാ യേഷാമിദം ഭാഗധേയം ബഭൂവ ।

യേഷാം പ്രയാജാ ഉതാനുയാജാഃ ।

ഇന്ദ്രജ്യേഷ്ടഭ്യോ വരുണരാജഭ്യഃ ।

അഗ്നിഹോത്യഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥

ഉത ത്യാ നോ ദിവാ മതിഃ । 108 (10)

T.B.3.7.10.5

അദിതിരുത്യാംഗമത് । സാ ശന്താചീ മയസ്കരത് ।

അപ സ്രിധഃ ॥ ഉത ത്യാ ദൈവ്യാ ഭിഷജാ ।

ശം നസ്കരതോ അശിനാ । യുയാതാമസുദ്രപഃ ।

അപ സ്രിധഃ ॥ ശമഗ്നിരഗ്നിഭിസ്കരത് । ശം നസ്കപതു സ്മര്യഃ ।

ശം വാതോ വാതരപാഃ । 109 (10)

T.B.3.7.10.6

അപ സ്രിധഃ ॥ തദിത്പദം ന വിചികേത വിദ്വാൻ ।

യന്മൃതഃ പുനരപ്യേതി ജീവാൻ ।

ത്രി॒വൃ॒ദ് ഭു॒വന॑സ്യ ര॒ഥവൃ॑ത് ।
 ജീ॒വോ ഗർഭോ॑ ന മൃ॒തഃ സ ജീ॑വാത് ॥
 പ്ര॒ത്യു॒സ്മൈ പി॒പീ॒ഷതേ॑ । വി॒ശ്വാ॑നി വി॒ദു॒ഷേ ഭര॑ ।
 അ॒രം ഗ॒മായ ജ॒ഗ്മവേ॑ ।
 അ॒പ॒ശ്ചാദ്ദ॒ധനേ॑ (അ॒പ॒ശ്ചാദ്ദ॒ധനേ॑) നരേ॑ ॥
 ഇ॒ന്ദു॒രി॒ന്ദു॒മവാ॑ഗാത് ( ) । ഇ॒ന്ദോ॒രിന്ദ്രോ॑ഽപാത് ।
 ത॒സ്യ ത॑ ഇ॒ന്ദവി॒ന്ദ്രപീ॑ത॒സ്യ മധു॑മതഃ ।
 ഉ॒പ॒ഹൃ॒തസ്യോ॑-പ॒ഹൃ॒തോ ഭ॑ക്ഷയാമി ॥ 110 (13)

(ഉ॒ദർഷ - ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ - ഗാ - മതി - ര॒രപാ -
 അ॒ഗാ॒ത്രീണീ॑ ച) (A10)

3.7.11 അനുവാകം 11 - ദർശപൂർണ്ണമാസപ്രായശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.11.1

ബ്ര॒ഹ്മ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ മ॒നസോ॑ ബ്ര॒ഹ്മ വാ॑ചഃ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ യ॒ജ്ഞാനാ॑ഹ॒വിഷാ॑മാജ്യ॒സ്യ ।
 അ॒തി॒രി॒ക്തം കർമ്മ॑ണോ യ॒ച്ഛ ഹീ॑നം ।
 യ॒ജ്ഞഃ പ॑ർവാ॒ണി പ്ര॒തിര॑ന്നേ॒തി ക॒ല്പ॑യൻ ।
 സ്വാ॒ഹാകൃ॑താഽഹൃ॒തിരേ॑തു ദേ॒വാൻ ॥
 ആ॒ശ്രാ॒വിത॑മ॒ത്യാശ്രാ॑വിതം ।
 വ॒ഷ്ട്വ്കൃ॑തമ॒ത്യനു॑ക്തം ച യ॒ജ്ഞേ॑ ।

അതിരിക്തം കർമ്മണോ യച്ച ഹീനം ।
 യജ്ഞഃ പർവ്വാണി പ്രതിരന്നേതി കല്പയന് ।
 സ്വാഹാകൃതാഃ ഹുതിരേതു ദേവാൻ ॥ 111 (10)

T.B.3.7.11.2

യദോ ദേവാ അതിപാദയാനി ।
 വാചാ ചിത്പ്രയത്നം ദേവ ഹേഡനം ।
 അരായോ അസ്മാഃ അഭിദുഷ്ടുനായതേ ॥
 അന്യത്രാസ്മൻ-മരുതസ്തന്നിധേതന ॥
 തതം മ ആപസ്തദു തായതേ (തായതേ) പുനഃ ।
 സ്വാദിഷ്ടാ ധീതിരുചമായ ശസ്യതേ ।
 അയഃ സമുദ്ര ഉത വിശ്വദേഷജഃ ।
 സ്വാഹാകൃതസ്യ സമുത്യപ്ണുതർ ഭുവഃ ॥
 “ഉദായം തമസസ്സരി{6}” ।

“ഉദു ത്യം{7}” “ചിത്രം{8}” । 112 (10)

T.B.3.7.11.3

“ഇമം മേ വരുണ{9}” “തത്ത്വാ യാമി{10}” ।
 “ത്വം നോ അഗ്നേ{11}” “സ ത്വം നോ അഗ്നേ{12}” ।
 “ത്വമഗ്നേ അയാഃസി{13}” “പ്രജാപതേ{14}” ॥
 ഇമം ജീവേഭ്യഃ പരിധിം ദധാമി ।
 മൈഷാം നു ഗാദപരോ അർദ്ധമേതം ।

ശതം ജീവന്തു ശരദഃ പുരുഷീഃ ।
 തിരോ മൃത്യും ദധതാം പർവതേന ॥
 ഇഷ്ടേഭ്യഃ സ്വാഹാ വഷഡനിഷ്ടേഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥
 ഭേഷജം ദുരിഷ്ടേ സ്വാഹാ നിഷ്ക്ലൃത്യേ സ്വാഹാ ॥
 ദൗരാർദ്ധ്യേ സ്വാഹാ ദൈവീഭ്യസ്തനുഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥ 113 (10)

T.B.3.7.11.4

ഋദ്ധ്യേ സ്വാഹാ സമൃദ്ധ്യേ സ്വാഹാ ॥
 യത ഇന്ദ്ര ദയാമഹേ । തതോ നോ അഭയം കൃധി ।
 മഘവന്തുഗ്ധി തവ തന്ന ഊതയേ ॥
 വി ദിഷോ വിമൃധോ ജഹി ॥ സ്വസ്തിദാ വിശസ്വതിഃ ।
 വൃത്രഹാ വിമൃധോ വശീ । വൃഷേന്ദ്രഃ പുര ഏതു നഃ ।
 സ്വസ്തിദാ അഭയം കരഃ ॥
 ആദിർ ഗീർഭിർ യദതോ ന ഊനം ॥ 114 (10)

T.B.3.7.11.5

ആപ്യായയ ഹരിവോ വർദ്ധമാനഃ ।
 യദാ സ്തോത്യഭ്യോ മഹി ഗോത്രാ രുജാസി ।
 ഭൂയിഷ്ടദാജോ അധ തേ സ്യാമ ॥
 അനാജ്ഞാതം യദാജ്ഞാതം । യജ്ഞസ്യ ക്രിയതേ മിഥു ।
 അഗ്നേ തദസ്യ കല്പയ । ത്വച് ഹി വേത്ഥ യഥാതഥം ॥
 പുരുഷസംമിതോ യജ്ഞഃ । യജ്ഞഃ പുരുഷസംമിതഃ ।

അഗ്നേ തദസ്യ കല്പയ ( ) । ത്വച് ഹി വേതമ യഥാതഥം ॥
 യത് പാകത്രാ മനസാ ദീനദക്ഷാ ന ।
 യജ്ഞസ്യ മന്വതേ മർതാസഃ ।
 അഗ്നിഷ്ടദ്ധോതാ കൃതുവിദിജാനന് ।
 യജിഷ്ടോ ദേവാഃ ഋതൂശോ യജാതി ॥ 115 (15)

(ദേവാഃ - ശ്വിത്രം - തനുഭ്യഃ സ്വാഹോ - നം -
 പുരുഷസംമിതോഽഗ്നേ തദസ്യ കല്പയ പഞ്ച ച) (A11)

3.7.12 അനുവാകം 12 - അഗ്നിഷ്ടോമാദൗ യജമാനജപ്താ മന്ത്രവിശേഷാഃ

T.B.3.7.12.1

യദേദവാ ദേവഹേഡനം । ദേവാസശ്ചക്രമാ വയം ।
 ആദിത്യാസ്തസ്മാമാ മുഞ്ചത । ഋതസ്യർതേന മാമൃത ॥
 ദേവാ ജീവനകാമ്യാ യത് । വാചാഽന്യതമുദിമ ।
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ । ഗാർഹപത്യഃ പ്രമുഞ്ചതു ।
 ദുരിതാ യാനി ചക്രത । കരോതു മാമനേനസം ॥ 116 (10)

T.B.3.7.12.2

ഋതേന ദ്യാവാപൃഥിവീ । ഋതേന ത്വച് സരസ്വതി ।
 ഋതാമാ മുഞ്ചതാഹസഃ । യദന്യകൃതമാരിമ ॥
 സജാതശ്ചസാദുത വാ ജാമിശ്ചസാത് ।
 ജ്യായസഃ ശ്ചസാദുത വാ കനീയസഃ ।

അ॒നാ॒ജ്ഞാ॒തം॑ ഭേ॒വകൃ॑തം യദേ॒നഃ॑ ।
 തസ്മാ॒ത്തമ॒സ്മാ-ഞ്ജാ॑തവേദോ മു॒മുഗ്ധി॑ ॥
 യദാ॒ചാ യ॒ന്മന॑സാ ।
 ബാ॒ഹുഭ്യാ-മു॒രുഭ്യാ-മ॒ഷ്ടീവദ്ഭ്യാം॑ । 117 (10)

T.B.3.7.12.3

ശി॒ശ്ഞൈർ യദ॒ന്യതം॑ ച॒ക്തമാ॑ വ॒യം ।
 അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॒ദേ॒നസഃ॑ ॥
 യദ്ധ॒സ്താഭ്യാം॑ ച॒കര॑ കി॒ൽബി॑ഷാണി ।
 അ॒ക്ഷാണാം॑ വ॒ഗ്നുമു॑പ॒ജിഷ്ഠ॑മാനഃ ।
 ദു॒രേ॒പശ്യാ॑ ച॒രാശ്ര॑ഭ്യുച്ഛ ।
 താ॒ന്യഹ്ന॑രസാ-വ॒നുദ॑ത്താ-മൃ॒ണാനി॑ ॥
 അദീ॒വ്യ॒ന്യുണ്ം॑ യദ॒ഹം ച॒കാർ॑ ।
 യദാ॒ദാ॒സ്യ॒ന്മഥ്॑ സം॒ജഗാ॑രാ ജനേ॒ഭ്യഃ॑ ।
 അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॒ദേ॒നസഃ॑ ॥
 യ॒ന്മയി॑ മാ॒താ ഗർഭേ॑ സ॒തി । 118 (10)

T.B.3.7.12.4

എ॒നശ്ച॑കാ॒ര യത്പി॑താ । അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॒ദേ॒നസഃ॑ ॥
 യദാ॑ പി॒പേഷ॑ മാ॒തരം॑ പി॒തരം॑ । പു॒ത്രഃ പ്ര॑മുദി॒തോ ധ॒യൻ॑ ।
 അ॒ഹി॒ഷ്സി॑തൗ പി॒തരൗ॑ മ॒യാ തത്॑ ।

തദഗേ അനുണോ ദവാമി ||
 യദന്തരിക്ഷം പൃഥിവീമൃത ദ്യാം |
 യന്മാതരം പിതരം വാ ജിഹിഷ്സിമ |
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ ||
 യദാശസാ നിശസാ യത്പരാശസാ || 119 (10)

T.B.3.7.12.5

യദേനശ്ച കൃമാ നൃതനം യത്പുരാണം |
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ || അതിക്രാമാമി ദുരിതം യദേനഃ |
 ജഹാമി രിപ്രം പരമേ സധസ്ഥേ |
 യത്ര യന്തി സുകൃതോ നാപി
 ദുഷ്ടതഃ | തമാരോഹാമി സുകൃതാം നു ലോകം ||
 ത്രിതേ ദേവാ അമൃജന്തൈതദേനഃ |
 ത്രിത എതന്മനുഷ്യേഷു മാമൃജേ |
 തതോ മാ യദി കിംചിദാനശേ |
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ || 120 (10)

T.B.3.7.12.6

ഗാർഹപത്യഃ പ്രമുഞ്ചതു | ദുരിതാ യാനി ചകൃമ |
 കരോതു മാമനേനസം || ദിവി ജാതാ അഹ്നു ജാതാഃ |
 യാ ജാതാ ഓഷധീഭ്യഃ | അഥോ യാ അഗ്നിജാ ആപഃ |
 താ നഃ ശുന്ധന്തു ശുന്ധനീഃ ||

യദാപോ നകതം ദുരിതം ചരാമ ।

യദാ ദിവാ നൃതനം യത്പുരാണം ।

ഹിരണ്യവർണാസ്ത ഉത്പുനീത നഃ ( ) ॥

“ഇമം മേ വരുണ{15}” “തത്ത്വാ യാമി{16}” ।

“ത്വം നോ അഗ്നേ{17}” “സ ത്വം നോ അഗ്നേ{18}” ।

“ത്വമഗ്നേ അയാഽസി{19}” ॥ 121 (13)

(അനേനസ് - മഷ്ടീവദ്ഭ്യാഃ - സതി - പരാശസാ -
 ssനശേഽഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ-പുനീത നസ്ത്രീണി ച)
 (A12)

Special Korvai

(യദ് ദേവാ ഗാർ.ഹപത്യോ യദ്ധസ്താഭ്യാം യന്മയി മാതാ
 യദാപിപേഷ യദന്തരിക്ഷം യദാശസാഽതിക്രാമാമി ത്രിതേ
 ദേവാ ദിവി ജാതാ അഹ്സ ജാതാ യദാപ ഇമം മേ വരുണാ
 തത്ത്വാ യാമി ത്വം നോ അഗ്നേ സ ത്വം നോ അഗ്നേ ത്വമഗ്നേ
 അയാഽസി)

3.7.13 അനുവാകം 13 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി

ഋജീഷപ്രോക്ഷണമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.13.1

യത്തേ ഗ്രാഹ്ണാ ചിച്ഛിദ്രഃ സോമ രാജന് ।

പ്രിയാണ്യങ്ഗാനി സ്വധിതാ പരൂഘി ।

തമ്സംധമ് സ്വാജേനോത വർദ്ധയസ്വ ।
അനാഗസോ അധമിമ്സംക്ഷയേമ ॥
യത്തേ ഗ്രാവാ ബാഹുച്യുതോ അച്യുച്യവുഃ ।
നരോ യത്തേ ദുദുഹൂർ ദക്ഷിണേന ।
തത്ത ആപ്യായതാം തത്തേ ॥ നിഷ്ട്യായതാം ദേവ സോമ ॥
യത്തേ ത്വചം ബിഭിദുര്യച്ച യോനീം ।
യദാസ്ഥാനാത് പ്രച്യുതോ വേനസി ത്വനാ ॥ 122 (10)

T.B.3.7.13.2

ത്വയാ തമ്സോമ ഗുപ്തമസ്തു നഃ ।
സാ നഃ സംധാസതപരമേ വ്യോമന് ॥
അഹാച്ഛരീരം പയസാ സമേത്യ ।
അന്യോഽന്യോ ദവതി വർണോ അസ്യ ।
തസ്മിൻ വയമുപഹൂതാസ്ത്വ സ്മഃ ।
ആ നോ ഭജ സദസി വിശ്വരൂപേ ॥
നൃചക്ഷാഃ സോമ ഉത ശുശ്രൂഗസ്തു ।
മാ നോ വിഹാസീദ്ഗിർ ആവൃണാനഃ ।
അനാഗാസുനുവോ വാവൃധാനഃ ।
ആ നോ രൂപം വഹതു ജായമാനഃ ॥ 123 (10)

T.B.3.7.13.3

ഉപക്ഷരന്തി ജുഹോ ഘൃതേന ।
 പ്രിയാണുങ്ഗാനി തവ വർദ്ധയന്തിഃ ।
 തസ്മൈ തേ സോമ നമ ഇദാഷ്ടപ ।
 ഉപ മാ രാജൻമ് സുകൃതേ ഹായസ്യ ॥
 സം പ്രാണാപാനാഭ്യായ് സമു ചക്ഷുഷാ താം ।
 സൗ ശ്രോത്രേണ ഗച്ഛസ്യ സോമ രാജൻ ।
 യത്ത ആസ്ഥിതയ് ശമു തത്തേ അസ്മു ।
 ജാനീതാനഃ സംഗമനേ പഥീനാം ॥
 ഏതം ജാനീതാത്പരമേ വ്യോമൻ ।
 വൃകാഃ സധസ്ഥാ വിദ രൂപമസ്യ । 124 (10)

T.B.3.7.13.4

യദാഗച്ഛാത് പഥിഭിർ ദേവയാണൈഃ ।
 ഇഷ്ടാപൂർതേ കൃണുതാദാവിരസ്മു ॥
 അരിഷ്ടോ രാജന്നഗദഃ പരേഹി ।
 നമസ്മൈ അസ്മു ചക്ഷസേ രഘുയതേ ।
 നാകമാരോഹ സഹ യജമാനേന ।
 സൂര്യം ഗച്ഛതാത്പരമേ വ്യോമൻ ॥
 അഭ്യുദേവഃ സവിതാ വന്ദ്യോ നു നഃ ।
 ഇദാനീമഹ ഉപവാചേയാ നൃഭിഃ ।

വി യോ രത്താ ഭജതി മാനവേഭ്യഃ ।
 ശ്രേഷ്ഠം നോ അത്ര ദ്രവിണം യഥാ ദധത് ( ) ॥
 ഉപ നോ മിത്രാവരുണാവിഹാവതം ।
 അന്യാദീഭ്യാമാമിഹ നഃ സഖായാ ।
 ആദിത്യാനാം പ്രസിതിർ. ഹേതിഃ ।
 ഉഗ്രാ ശതാപാഷ്ടാ ഘ വിഷാ പരിണോ വൃണക്തു ॥
 “ആപ്യായസ്യ{20}” “സം തേ{21}” ॥ 125 (15)

(അന്നാ - ജായമാനോ - sസ്യ - ദധത് പഞ്ച ച) (A13)

3.7.14 അനുവാകം 14 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി സേചനാദിമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.14.1

യദിദീക്ഷേ മനസാ യച്ച വാചാ ।
 യദാ പ്രാണൈശ്ചക്ഷുഷാ യച്ച ശ്രോത്രേണ ।
 യദേതസാ മിമൂനേനാപ്യാത്മനാ ।
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം ।
 ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്തീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 യദൂചാ സാഹ്നാ യജുഷാ ।
 പശൂനാം ചർമ്മൻ. ഹവിഷാ ദിദീക്ഷേ ।
 യച്ഛനോദി-രോഷധീദിർ-വനസ്സത് ॥
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം । 126 (10)

T.B.3.7.14.2

ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്തീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 യേന ബ്രഹ്മ യേന ക്ഷത്രം ।
 യേനേന്ദ്രാഗ്നീ പ്രജാപതിഃ സോമോ വരുണോ യേന രാജാ ॥
 വിശ്വേ ദേവാ ഋഷയോ യേന പ്രാണാഃ ।
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം ।
 ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്തീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഴ് രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ । 127 (10)

T.B.3.7.14.3

അഗ്നേഃ പ്രിയതമഴ് ഹവിഃ സ്വാഹാ ॥
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഴ് രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ ।
 ഇന്ദ്രസ്യ പ്രിയതമഴ് ഹവിഃ സ്വാഹാ ।
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഴ് രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ ।
 വിശ്വേഷാം ദേവാനാം പ്രിയതമഴ് ഹവിഃ സ്വാഹാ ॥

വയച്ഛ് സോമ പ്രതേ തവ । മനസ്തനുഷ്ട പിപ്രതഃ ।

പ്രജാവന്തോ അശീമഹി ॥ 128 (10)

T.B.3.7.14.4

ദേവേഭ്യഃ പിതൃഭ്യഃ സ്വാഹാ । സോമേഭ്യഃ പിതൃഭ്യഃ സ്വാഹാ ।

കവേഭ്യഃ പിതൃഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥ ദേവാസ ഇഹ മാദയദ്ധാം ।

സോമ്യാസ ഇഹ മാദയദ്ധാം । കവ്യാസ ഇഹ മാദയദ്ധാം ॥

അനന്തരിതാഃ പിതരഃ സോമ്യാഃ സോമപീമാത് ॥

അപൈതു മൃത്യുരമൃതം ന ആഗൻ ।

വൈവസ്വതോ നോ അഭയം കൃണോതു ।

പർണം ഽവനസ്സതേരിവ । 129 (10)

T.B.3.7.14.5

അഭി നഃ ശീയതാച്ഛ് രയിഃ । സചതാം നഃ ശചീപതിഃ ॥

പരം മൃത്യോ അനുപരേഹി പന്ഥാം ।

യസ്മൈ സ്വ ഇതരോ ദേവയാനാത് ।

ചക്ഷുഷ്മതേ ശൃണുതേ തേ ബ്രവീമി ।

മാ നഃ പ്രജാച്ഛ് രീരിഷോ മോത വീരാൻ ॥

ഇദമു നു ശ്രേയോഽവസാനമാഗന് ।

യദ്ഗോജിദ്-ധനജി-ദശജിദ്യത് ।

പർണം ഽവനസ്സതേരിവ । അഭി നഃ ശീയതാച്ഛ് രയിഃ ( ) ।

സചതാം നഃ ശചീപതിഃ ॥ 130 (11)

(വനസ്സുതാവദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ തേജ ഇന്ദ്രിയം - ധാമം -
ശീമഹീ - വാ - ഭി നഃ ശീയതാഽരയിരേകം ച) (A14)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(സർവാൻ. - യദ് വിഷ്ഷണ്ണേന - വി വൈ - യാഃ
പുരസ്താദ് - ദേവാ ദേവേഷു - പരിസ്ത്രുണിത - സക്ഷേദം -
യദസ്യ പാരേ - സാഗസ - ഉദസ്താം ഹീദ് - ബ്രഹ്മ
പ്രതിഷ്ഠാ - യദ് ദേവ - യത്തേ ഗ്രാവണ്ണാ - യദ് ദിദീക്ഷേ
ചതുർദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സർവാൻ - ഭൃതിമേവ - യാമേവാസ്താഹുതിം -
വ്രതാനാം - പർണവപ്തഃ - സോമ്യാനാ - മസിൻ. യജ്ഞേ -
ഗേ യോ നോ - ജ്യോഗ്ജീവാഃ - പരോരജാസേ -
പ്ര തേ മഹേ - ബ്രഹ്മ പ്രതിഷ്ഠാ - ഗാർഹപത്യം
സ്രീഃശദുത്തരശതം)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 6th Prapaatakam :-

(സർവ്വാൻ. വൈ - ശ്ചീപതിഃ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

തൃതീയാഷ്ടകേ സ്തവഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.7.8.3 "ന വാ ഉ വേതന്ത്രിയസേ{1}"

ന വാ ഉവേതന്ത്രിയസേ ന രിഷ്യസി ദേവാഃ ഇദേഷി
പഥിഭിഃ സുഗേഭിഃ । ഹരീ തേ യുഞ്ജാ പൃഷ്തീ
അഭൃതാമുപാസ്ഥാദ്-വാജീ ധൂരി രാസഭസ്യ ॥ {1}

(Appearing in T.S.4.6.9.4)

T.B.3.7.8.3 "ആശാനാം ത്വാ{2}", "വിശ്വാ ആശാം{3}"

ആശാനാം ത്വാ അശാപാലേഭ്യഃ । ചതുർഭ്യോ അമൃതേഭ്യഃ ।
ഇദം ഭൃതസ്യാഭ്യക്ഷേഭ്യഃ । വിധേമ ഹവിഷാ വയം ॥ {2}

വിശ്വാ ആശാ മധുനാ സഃസൃജാമി । അനമീവാ
ആപ ഓഷധയോ ഭവന്തു । അയം യജമാനോ മൃധോ
വ്യസൃതാം । അഗൃഭീതാഃ പശവഃ സന്തു സർവേ ॥ {3}

(Both {2} and {3} appearing in T.B.2.5.3.3)

T.B.3.7.9.5 - "മിത്രോ ജനാൻ{4}" "പ്ര സ മിത്രം{5}"

മിത്രോ ജനാൻ. യാതയതി പ്രജാനൻ മിത്രോ ദാധാര
പൃഥിവീമൃത ദ്യാം । മിത്രഃ കൃഷ്ണീരനിമിഷാഭി ചഷ്ട
സത്യായ ഹവ്യം ഘൃതവദ്-വിധേമ ॥ {4}

പ്ര സ മിത്ര മർതോ അസ്തു പ്രയസ്യാൻ. യസ്ത
ആദിത്യ ശിക്ഷതി വ്രതേന । ന ഹന്യതേ ന ജീയതേ
ത്വോതോ നൈനമഹോ അശ്നോത്യന്തിതോ ന ദൂരാത് ॥ {5}

(Both {4} and {5} appearing in T.S.3.4.11.5

T.B.3.7.11.2 - "ഉദയം തമസസ്സരി{6}"

ഉദയം തമസസ്സരി പശ്യന്തോ ജ്യോതിരുത്തരം ।
ദേവം ദേവത്രാ സൂര്യമഗന്ത ജ്യോതിരുത്തമം ॥ {6}

(Appearing in T.S.4.1.7.4)

T.B.3.7.11.2 - "ഉദു ത്യം{7}" "ചിത്രം{8}"

ഉദു ത്യം ജാതവേദസം ദേവം വഹന്തി കേതവഃ ।
ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥ {7}

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർ മിത്രസ്യ
 വരുണസ്യാഃഗേഃ । ആഃ പ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരീക്ഷഃ
 സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്സസ്ഥുഷശ്ച ॥ {8}

(Both {7} and {8} appearing in T.S.1.4.43.1)

T.B.3.7.11.3 - "ഇമം മേ വരുണ{9}" "തത്ത്വാ യാമി{10}"

ഇമം മേ വരുണ ശ്രുധീ ഹവമദ്യാ ച മൃഡയ ।
 താമവസ്യുരാ ചകേ ॥ {9}

തത്ത്വാ യാമി ബ്രഹ്മണാ വന്ദമാന-സുഭാ ശാസ്മേ
 യജമാനോ ഹവിർഭിഃ । അഹേഡമാനോ വരുണേഹ
 ബോദ്ധ്യുരുശഃസ മാ ന ആയുഃ പ്രമോഷീഃ ॥ {10}

(Both {9} and {10} appearing in T.S.2.1.11.6)

T.B.3.7.11.3 - "ത്വം നോ അഗ്നേ{11}" "സ ത്വം നോ
 അഗ്നേ{12}"

ത്വം നോ അഗ്നേ വരുണസ്യ വിദാൻ ദേവസ്യ ഹേഡോഽവ
 യാസി സീഷ്ടാഃ । യജിഷ്ടോ വഹ്നി തമഃ ശോശുചാനോ
 വിശ്വാ ദോഷാഃസി പ്രമുമുഗ്ദ്ധ്യസ്ഥ്വത് ॥ {11}

സ താമ നോ അഗ്നേഽവമോ ഭവോതീ നേദിഷ്ടോ അസ്യോ
ഉഷസോ വ്യുഷ്ടോ | അവ യക്ഷ നോ വരുണഃ രരാണോ
വീഹി മൃഡീകഃ സുഹവോ ന ഏധി || {12}

(Both {11} and {12} appearing in T.S.2.5.12.3)

T.B.3.7.11.3 - "തമഗ്നേ അയാഽസി{13}" "പ്രജാപതേ{14}"

തമഗ്നേ അയാഽസി | അയാ സന്മനസാ ഹിതഃ |
അയാ സന്.ഹവ്യമുഹിഷേ | അയാ നോ ധേഹി ഭേഷജം |
ഇഷ്ടോ അഗ്നിരാഹുതഃ | സ്വാഹാകൃതഃ പിപർതു നഃ |
സ്വാഹാ ദേവേഭ്യ ഇദം നമഃ || {13}

({13} appearing in T.B.2.4.1.9)

പ്രജാപതേ ന തദ്ദേതാനൃന്യോ വിശ്വാ ജാതാനി പരി താ
ബഭൂവ | യത്കാമാന്യേ ജുഹുമസ്തന്നോ അസ്തു വയഃ
സ്യോമ പതയോ രയീണാം || {14}

({14} appearing in T.S.1.8.14.2)

T.B. 3.7.12.6 - "ഇമം മേ വരുണ{15}" "തത്ത്വാ യാമി{16}"

Item mo.{15} is same as {9} above

Item mo.{16} is same as {10} above

T.B. 3.7.12.6 – "ത്വം നോ അഗ്നേ{17}" "സ ത്വം നോ
അഗ്നേ{18}"

Item mo.{17} is same as {11} above

Item mo.{18} is same as {12} above

T.B. 3.7.12.6 – "ത്വമഗ്നേ അയാഽസി{19}"

Item mo.{19} is same as {13} above

T.B. 3.7.13.4 – "ആപ്യായസ്വ{20}" "സം തേ{21}"

ആ പ്യായസ്വ സമേതു തേ വിശ്വതഃ സോമ വൃഷ്ണിയാം ।

ഭവാ വാജസ്യ സങ്ഗമേ ॥ {20}

സം തേ പയാഽസി സമു യന്തു വാജാഃ സം വൃഷ്ണിയാ-
ന്യഭിമാതിഷാഹഃ । ആപ്യായമാനോ അമൃതായ സോമ
ദിവി ശ്രവാഃസ്യുത്തമാനി ധിഷ്വ ॥ {21}

(Both {20} and {21} appearing in TS 4.2.7.4)

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam3, Prapaatakam 7 (TB 3.7)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	9	98
Anuvakam 2	7	73
Anuvakam 3	7	75
Anuvakam 4	18	180
Anuvakam 5	13	137
Anuvakam 6	23	228
Anuvakam7	15	155
Anuvakam8	3	37
Anuvakam9	9	93
Anuvakam10	6	63
Anuvakam11	5	55
Anuvakam12	6	63
Anuvakam13	4	45
Anuvakam14	5	51
Total →	130	1353

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.8 തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ തൃതീയാഷ്ടകേ

അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ - അശ്വമേധബ്രാഹ്മണം വൈശ്വദേവം
കാണ്ഡം തത്ര പ്രഥമമഹഃ

3.8.1 അനുവാകം 1 - സാംഗ്രഹണേഷ്ടയാദയഃ യാജമാനസംസ്താരാഃ

T.B.3.8.1.1

സാംഗ്രഹണേഷ്ടയാ യജതേ ।

ഇമാം ജനതാഃ സംഗൃഹ്ണാനീതി ॥

ദാദശാരതീ രശനാ ഭവതി । ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ।

സംവത്സരമേവാ വരുന്ധേ । മൗഞ്ജീ ഭവതി ।

ഊർഗൈ മുഞ്ജാഃ । ഊർജമേ വാ വരുന്ധേ ॥

ചിത്രാ നക്ഷത്രം ഭവതി । ചിത്രം വാ ഏതത്കർമ്മ । 1 (10)

T.B.3.8.1.2

യദശ്വമേധഃ സമൃദ്ധ്യേ ॥

പുണ്യനാമ ദേവ യജനമദ്ധ്യവസ്യതി ।

പുണ്യാമേവ തേന കീർത്തിമഭിജയതി ॥

അപദാതീന്ത്യതിജഃ സമാവഹന്ത്യാ സുബ്രഹ്മണ്യായാഃ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യേ || കേശശ്ശശ്രു വപതേ |
 നഖാനി നികൃന്തതേ | ദതോ ധാവതേ | സ്നാതി |
 അഹതം വാസഃ പരിധത്തേ ( ) | പാപ്മനോഽപഹന്തേ |
 വാചം യതോപവസതി | സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ ഗൃഹ്ണേ ||
 രാത്രിം ജാഗരയന്ത ആസതേ |

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യേ || 2 (15)

(കർമ്മ - ധത്തേ പഞ്ച ച) (A1)

3.8.2 അനുവാകം 2 - ബ്രഹ്മൗദനാഭിധാനം

T.B.3.8.2.1

ചതുഷ്ടയേ ആപോ ഭവന്തി |
 ചതുശ്ശരോ വാ അശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ സമൃദ്ധ്യേ ||
 താ ദിഗ്ഭ്യഃ സമാഭ്യുതാ ഭവന്തി | ദിക്ഷു വാ ആപഃ |
 അന്നം വാ ആപഃ | അദ്ഭ്യോ വാ അന്നം ജായതേ |
 യദേവാദ്ഭ്യോഽന്നം ജായതേ | തദവരുന്ധേ ||
 താസു ബ്രഹ്മൗദനം പചതി | രേത ഏവ തദ്ദധാതി || 3 (10)

T.B.3.8.2.2

ചതുശ്ശരാവോ ഭവതി | ദിക്ഷേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ||
 ഉഭയതോ രുക്ൗ ഭവതഃ | ഉഭയത ഏവാസിൻ രുചം ദധാതി |
 ഉദ്ധരതി ശൃതതായ | സർപിഷാൻ ഭവതി മേദ്ധ്യതായ |
 ചതാർ ആർഷേയാഃ പ്രാശ്ണന്തി |

ദി॒ശാമേ॒വ ജ്യോതി॑ഷി ജുഹോതി ।

ച॒ത്വാരി॒ ഹിര॑ണ്യാനി ദദാതി ।

ദി॒ശാമേ॒വ ജ്യോതി॑ഷ്യ വരുന്ധേ ॥ 4 (10)

T.B.3.8.2.3

യദാ॒ജ്യ-മു॒ച്ഛി॑ഷ്യതേ । തസ്മി॑ൻ രശ॒നാം ന്യൂ॑നത്തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വാ ഓദ॒നഃ । രേത॑ ആജ്യം ।

യദാ॒ജ്യേ രശ॒നാം ന്യൂ॑നത്തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തിമേ॒വ രേത॑സാ സമർദ്ധ॑യതി ॥

ദർഭ॑മയീ രശ॒നാ ഭ॑വതി ।

ബ॒ഹു വാ ഏ॒ഷ കു॑ചരോ മേ॒ദ്ധ്യമു॑പഗച്ഛതി । യദ॒ശഃ ।

പവി॒ത്രം വൈ ദർഭാഃ । 5 (10)

T.B.3.8.2.4

യദ് ദർഭ॑മയീ രശ॒നാ ഭ॑വതി । പു॒നാത്യേ॒വൈനം॑ ।

പു॒തമേ॒നം മേ॒ദ്ധ്യമാ॑ലഭതേ ॥

അ॒ശ്വസ്യ॑ വാ ആല॑സ്സസ്യ മഹി॒മോദ॑ക്രാമത് ।

സ മ॒ഹർത്വി॑ജഃ പ്രാവി॑ശത് ।

തന്മ॒ഹർത്വി॑ജാം മ॒ഹർത്വി॑ക്താം । യന്മ॒ഹർത്വി॑ജഃ പ്രാശ്॑ന്തന്തി ।

മ॒ഹിമാ॑ന-മേ॒വാസി॑ൻ-തദ്ദ॑ധതി ॥

അ॒ശ്വസ്യ॑ വാ ആല॑സ്സസ്യ രേത॑ ഉദ॑ക്രാമത് ।

തഥ്സുവർണ്യ ഹിരണ്യ-മഭവത് ( ) ।
 യഥ്സുവർണ്യ ഹിരണ്യം ദദാതി । രേത ഏവ തദ്ദധാതി ॥
 ഓദനേ ദദാതി । രേതോ വാ ഓദനഃ । രേതോ ഹിരണ്യം ।
 രേതസൈവാസിൻ രേതോ ദധാതി ॥ 6 (16)

(ദധാതി - രുന്ധേ - ദർഭാ - അഭവത് ഷട്) (A2)

3.8.3 അനുവാകം 3 - രശനയാശ്വബന്ധനം

T.B.3.8.3.1

യോ വൈ ബ്രഹ്മണേ ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ-
 പ്രതിപ്രോചയാശ്വം മേദ്ധ്യം ബധ്നാതി ।
 ആ ദേവതാഭ്യോ വൃശ്യതേ । പാപീയാൻ ഭവതി ।
 യഃ പ്രതിപ്രോച്യ । ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ ।
 വസീയാൻ ഭവതി ॥ യദാഹ ।
 ബ്രഹ്മന്നശ്വം മേദ്ധ്യം ദൻമ്സയാമി ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ
 തേന രാദ്ധ്യാസമിതി ।
 ബ്രഹ്മ വൈ ബ്രഹ്മാ ।
 ബ്രഹ്മണ ഏവ ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ പ്രതിപ്രോചയാശ്വം
 മേദ്ധ്യം ബധ്നാതി । 7 (10)

T.B.3.8.3.2

ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ ।
 വസീയാൻ ഭവതി ॥

ദേ॒വ॒സ്യ॑ ത്വാ॒ സ॒വി॒തും॑ പ്ര॒സ॒വ ഇ॒തി॑ ര॒ശ॒നാമാ॑ദ॒ന്തേ॑
 പ്ര॒സൃ॒തൈ॑ ।
 അ॒ശ്വിനോ॑ർ-ബാ॒ഹു॒ഭ്യാ-മി॒ത്യാഹ॑ ।
 അ॒ശ്വിനൗ॑ ഹി ദേ॒വാനാ॑-മ॒ദ്ധ്യ॒ര്യു ആസ്താം॑ ।
 പൃ॒ഷ്ഠോ ഹ॒സ്താഭ്യാ॑-മി॒ത്യാഹ॑ യ॒ന്തൈ॑ ॥
 വ്യൂ॒ദ്ധം വാ ഏ॒തദ് യ॒ജ്ഞ॑സ്യ । യദ॒യ॒ജുഷ്ഠേ॑ണ ക്രി॒യതേ॑ ॥
 ഇ॒മാമ॑ഗൃ॒ഭ്ണൻ ര॒ശ॒നാ-മൃ॒തസ്യേ॑-ത്യ॒ധി॒വദ॑തി
 യ॒ജുഷ്ഠൈ॑ ।
 യ॒ജ്ഞ॑സ്യ സ॒മൃ॒ദ്ധ്യേ ॥ 8 (10)

T.B.3.8.3.3

തദാ॒ഹുഃ । ദ്വാദ॑ശാ॒രതീ॑ ര॒ശ॒നാ ക॑ർത॒വ്യാ(3)
 ത്രയോ॑ദശാ॒രതീ॑(3)-രി॒തി । ഋ॒ഷഭോ॑ വാ ഏ॒ഷ ഋ॒തൂനാം॑ ।
 യഥ്സം॑വ॒ത്സരഃ॑ । തസ്യ॑ ത്രയോ॑ദശോ മാ॒സോ വി॒ഷ്ടപം॑ ।
 ഋ॒ഷഭ ഏ॒ഷ യ॒ജ്ഞാനാം॑ । യദ॒ശ്വമേ॑ധഃ ।
 യഥാ॑ വാ ഋ॒ഷഭ॑സ്യ വി॒ഷ്ടപം॑ । ഏ॒വമേ॑തസ്യ വി॒ഷ്ടപം॑ ।
 ത്രയോ॑ദശമ॒രതീ॑, ര॒ശ॒നായാ॑-മൃ॒പാദ॑ധാതി । 9 (10)

T.B.3.8.3.4

യഥ॑ർഷഭ॑സ്യ വി॒ഷ്ടപ॑, സൗ॒സ്തരോ॑തി । താദൃ॑ഗേ॒വ തത് ॥
 പൂർവ॑ ആ॒യുഷി॑ വി॒ദമേ॑ഷു ക॒വ്യേത്യാ॑ഹ ।

ആയുരേവാസിൻ ദധാതി ॥

തയാ ദേവാഃ സുതമാബഭൂവു-രിത്യാഹ ।

ഭൂതിമേവോപാവർത്തതേ ॥

ഋതസ്യ സാമൻമസര-മാരപന്തിത്യാഹ । സത്യം വാ ഋതം ।

സത്യേനൈവൈന-മൃതേനാരഭതേ ॥

അഭിധാ അസീത്യാഹ । 10 (10)

T.B.3.8.3.5

തസ്മാ-ദശമേധയാജീ സർവാണി ഭൂതാനൃഭി ഭവതി ।

ഭൂവനമസീത്യാഹ । ഭൂമാനമേവോപൈതി ।

യന്താഽസീത്യാഹ । യന്താരമേവൈനം കരോതി ।

ധർതാഽസീത്യാഹ । ധർതാരമേവൈനം കരോതി ।

സോഽഗ്നിം വൈശ്വാനര-മിത്യാഹ ।

അഗ്നാവേവൈനം വൈശ്വാനരേ ജുഹോതി ।

സപ്രഥസമിത്യാഹ । 11 (10)

T.B.3.8.3.6

പ്രജയൈവൈനം പശുഭിഃ പ്രഥയതി ।

സ്വാഹാകൃത ഇത്യാഹ ।

ഹോമ ഏവാസൈഷഃ । പൃഥിവ്യാമിത്യാഹ ।

അസ്മാമേവൈനം പ്രതിഷ്ഠാപയതി ।

യ॒ന്താ രാ॒ധ്യന്താ॑സി॒ യമ॑നോ॒ ധർതാ॑സി॒ ധ॒രുണ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

രൂ॒പമേ॒വാസൈ॒ത്യൻ മ॒ഹിമാ॑നം ഹ്വി॒യാച॑ഷ്ടേ ।

കൃ॒ഷ്ണൈ॒ത്യാ ക്ഷേ॑മായ॒ ത്യാ ര॒തൈ॒ത്യാ പോ॑ഷായ॒
ത്വേ॒ത്യാഹ॑ ।

ആ॒ശിഷ॑മേ॒വൈതാ॑മാശാ॒സ്മേ ॥

സ്വ॒ഗാ ത്യാ ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ ( ) ।

ദേ॒വേഭ്യ॑ ഏ॒വൈന॑സ്വ॒ഗാ ക॑രോതി ।

സ്വാ॒ഹാ ത്യാ പ്ര॒ജാപ॑തയ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രാ॒ജാപ॑ത്യോ വാ അ॒ശ്വഃ ।

യ॒സ്യ ഏ॒വ ദേ॒വതാ॑യാ ആ॒ലഭ്യ॑തേ ॥

ത॒തൈ॒വൈന॑സ്സ॒ സമ॑ർദ്ധയതി ॥ 12 (15)

(ബ॒ധ്നാതി॑ - സമൃ॒ദ്ധ്യാ - ഉ॒പദ॑ധാ - തൃ॒സീത്യാ॑ഹ -

സ॒പ്രഥ॑സമീ॒ത്യാഹ॑ - ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ പ॒ഞ്ച ച॑) (A3)

3.8.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ ജലേഽവഗാഹനം

T.B.3.8.4.1

യഃ പി॒തൂര॑നു॒ജായാഃ॑ പൃ॒ത്രഃ । സ പൃ॒രസ്താ॑ന്നയതി ।

യോ മാ॒തൂര॑നു॒ജായാഃ॑ പൃ॒ത്രഃ । സ പ॒ശ്യാന്ന॑യതി ।

വി॒ഷ്വഞ്ച॑മേ॒വാസ്താ॑ത് പാപ്॒മാനം॑ ഹ്വി॒വൃഹ॑തഃ ॥

യോ അർവന്തം ജിഹ്വാസ്തി തമഭ്യമീതി വരുണ
ഇതി ശാനം ചതുരക്ഷം പ്രസൗതി ।
പരോ മർതഃ പരഃ ശോതി ശുൻശ്ചതു രക്ഷസ്യ പ്രഹന്തി ।
ശോവ വൈ പാപ്മാ ഭ്രാത്യവ്യഃ ।
പാപ്മാനമേവാസ്യ ഭ്രാത്യവ്യഃ ഹന്തി ॥
സൈദ്ധ്യകം മുസലം ഭവതി । 13 (10)

T.B.3.8.4.2

കർമ്മ കർമ്മൈവാസൈ സാധയതി ॥ പൗഷശ്ചലേയോ ഹന്തി ।
പൗഷശ്ചലാം വൈ ദേവാഃ ശുചം നൃദധുഃ ।
ശുചൈവാസ്യ ശുചഃ ഹന്തി ॥
പാപ്മാ വാ ഏതമീസ്തതീത്യാഹുഃ ।
യോഽശ്വമേധേന യജത ഇതി ।
അശ്വസ്യായസ്തദമുപാസ്യതി ।
വജ്രീ വാ അശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ ।
വജ്രേണൈവ പാപ്മാനം ഭ്രാത്യവ്യ-മവക്രാമതി ॥
ദക്ഷിണാ പപ്ലാവയതി । 14 (10)

T.B.3.8.4.3

പാപ്മാന-മേവാസാ-ചമല-മപപ്ലാവയതി ॥
ഐഷിക ഉദൂഹോ ഭവതി । ആയുർവാ ഇഷികാഃ ।

ആയുരേവാസ്മിൻ ദധതി ॥
 അമൃതം വാ ഇഷീകാഃ । അമൃതമേവാസ്മിൻ ദധതി ।
 വേതസശാഖോപസംബദ്ധാ ഭവതി ।
 അഹ്സായോനിർവാ അശ്വഃ । അഹ്സജോ വേതസഃ ।
 സ്വാദേവൈനം യോനേർ നിർമിമീതേ ( ) ॥
 പുരസ്താത് പ്രത്യഞ്ച-മദ്യുദ്യഹതി ।
 പുരസ്താ-ദേവാസ്മിൻ പ്രതീച്യമൃതം ദധതി ॥
 അഹം ച താം ച വ്യത്രഹന്നിതി ബ്രഹ്മാ യജമാനസ്യ
 ഹസ്തം ഗൃഹ്ണാതി ।
 ബ്രഹ്മക്ഷത്രേ ഏവ സംദധാതി ।
 അഭി ക്രത്യേന്ദ്ര ഭൂരധ ജമന്നിത്യദ്ധാര്യൂർ-യജമാനം
 വാചയത്യ-ഭിജിത്യൈ ॥ 15 (15)

(ഭവതി - പ്ലാവയതി - മിമീതേ പഞ്ച ച) (A4)

3.8.5 അനുവാകം 5 - അശ്വസ്യ പ്രോക്ഷണം മഹർത്വിജാം

T.B.3.8.5.1

ചതാര ഋതിജഃ സമുക്ഷന്തി ।
 ആഭ്യ ഏവൈനം ചതസ്യഭ്യോ ദിഗ്ഭ്യോ ദിസമീരയന്തി ॥
 ശതേന രാജപുത്രൈഃ സഹാദ്ധാര്യഃ ।
 പുരസ്താത് പ്രത്യങ് തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷതി ।

അനേനാശോന മേധ്യേനേഷ്ടാ ।

അയച് രാജാ വൃത്രം വദ്ധ്യാദിതി । രാജ്യം വാ അദ്ധ്യായുഃ ।

ക്ഷത്രച് രാജപുത്രഃ । രാജ്യേനൈവാസിൻ ക്ഷത്രം ദധാതി ॥

ശതേന-രാജദിരുഗ്രേഃ സഹ ബ്രഹ്മാ । 16 (10)

T.B.3.8.5.2

ദക്ഷിണത ഉദന്തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷതി ।

അനേനാശോന മേധ്യേനേഷ്ടാ ।

അയച് രാജാ പ്രതിദ്ധ്യഷ്ട്യാ-സ്സതി ।

ബലം വൈ ബ്രഹ്മാ । ബലമരാജോഗ്രഃ ।

ബലേനൈവാസിൻ ബലം ദധാതി ॥

ശതേന സൂതഗ്രാമണിഭിഃ സഹ ഹോതാ ॥

പശ്ചാത് പ്രാന്തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷതി ।

അനേനാശോന മേധ്യേനേഷ്ടാ ।

അയച് രാജാസ്യേ വിശഃ । 17 (10)

T.B.3.8.5.3

ബഹുഗൈ ബഹാശ്വാധൈ ബഹാജാവികാധൈ ।

ബഹുവ്രീഹിയവാധൈ ബഹുമാഷതിലാധൈ ॥

ബഹുഹിരണ്യാധൈ ബഹുഹസ്തികാധൈ ।

ബഹുദാസപുരുഷാധൈ രയിമന്തൈ പുഷ്ടിമന്തൈ ।

ബഹുരാ¹യസ്പോ²ഷായൈ³ രാജാ⁴സ്തഥി⁵തി ।
 ഭൂമാ⁶ വൈ⁷ ഹോതാ⁸ । ഭൂമാ⁹ സുതഗ്രാ¹⁰മണ്യഃ ।
 ഭൂമൈ¹¹വാസി¹²ൻ ഭൂമാ¹³നം ദധാ¹⁴തി ॥
 ശതേ¹⁵ന ക്ഷത്തസംഗ്രഹീ¹⁶ത്യഭിഃ¹⁷ സഹോ¹⁸ദ്ഗാതാ ।
 ഉത്തര¹⁹തോ ദക്ഷി²⁰ണാ തിഷ്ഠ²¹ൻ പ്രോ²²ക്ഷതി । 18 (10)

T.B.3.8.5.4

അനേ¹നാശോ²ന മേദ്ധ്യേ³നേഷാ⁴ ।
 അയ⁵ം രാജാ⁶ സർവ⁷മായുരേ⁸തഥി⁹തി ।
 ആയു¹⁰ർവാ ഉദ്ഗാ¹¹താ । ആയുഃ¹² ക്ഷത്തസംഗ്രഹീ¹³താർഃ ।
 ആയു¹⁴ഷൈ¹⁵വാസി¹⁶ൻ-നായു¹⁷ർ-ദധാ¹⁸തി ॥
 ശത¹⁹ം ശതം ദവ²⁰ന്തി । ശതായുഃ²¹ പുരു²²ഷഃ ശതേ²³ന്ദ്രിയഃ ।
 ആയു²⁴ഷ്യേ²⁵വേന്ദ്രിയേ²⁶ പ്രതി²⁷തിഷ്ഠ²⁸തി ॥ ചതുഃ²⁹ ശതാ³⁰ ദവ³¹ന്തി ।
 ചതസ്രോ³² ദിശഃ ( ) । ദിക്ഷേ³³വ പ്രതി³⁴തിഷ്ഠ³⁵തി ॥ 19 (11)

(ബ്രഹ്മാ - വിശ - ഉക്ഷതി - ദിശ ഏകം ച) (A5)

3.8.6 അനുവാകം 6 - ഭൂമൗ പതതാം ബിന്ദുനാമഭിമന്ത്രണം

T.B.3.8.6.1

യഥാ¹ വൈ² ഹവി³ഷോ⁴ ഗൃഹീ⁵തസ്യ⁶ സ്തന്തി⁷ ।
 ഏവം⁸ വാ ഏ⁹തദശാ¹⁰സ്യ¹¹ സ്തന്തി¹² ।
 യന്നി¹³ക്തമനാ¹⁴ലബ്ധ-മൃ¹⁵ംസ്യ¹⁶ജന്തി¹⁷ ।
 യഥ്സോ¹⁸ക്യാ¹⁹ അന്യാ²⁰ഹ ।

സർവഹുത-മേവൈനം കരോത്യ സ്തനായ ।
 അസ്മന്നച് ഹി തത് ।
 യദ്ധുതസ്യ സ്തന്തി ॥ സഹസ്രമന്യാഹ ।
 സഹസ്രസംമിതഃ സുവർഗോ ലോകഃ ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിജിത്യൈ ॥ 20 (10)

T.B.3.8.6.2

യത്പരിമിതാ അനുബ്രൂയാത് । പരിമിതമവരുന്ധീത ।
 അപരിമിതാ അന്യാഹ । അപരിമിതഃ സുവർഗോ ലോകഃ ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യൈ ॥ സ്തോക്യാ ജുഹോതി ।
 യാ ഏവ വർഷ്യാ ആപഃ । താ അവരുന്ധേ ॥
 അസ്യാം ജുഹോതി ।
 ഇയം വാ അഗ്നിർ വൈശ്വാനരഃ ॥ 21 (10)

T.B.3.8.6.3

അസ്യമേവൈനാഃ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥ ഉവാച ഹ പ്രജാപതിഃ ।
 സ്തോക്യാസു വാ അഹമശ്വമേധം സൗസ്ഥാപയാമി ।
 തേന തതഃ സൗസ്ഥിതേന ചരാമീതി ॥
 അഗ്നയേ സ്വാഹേത്യാഹ । അഗ്നയ ഏവൈനം ജുഹോതി ॥
 സോമായ സ്വാഹേത്യാഹ । സോമായൈവൈനം ജുഹോതി ।

സവിത്രേ സ്വാഹേത്യാഹ ।

സവിത്ര ഏവൈനം ജുഹോതി । 22 (10)

T.B.3.8.6.4

സരസ്വതൈ സ്വാഹേത്യാഹ ।

സരസ്വത്യാ ഏവൈനം ജുഹോതി । പൃഷ്ഠേ സ്വാഹേത്യാഹ ।

പൃഷ്ഠേ ഏവൈനം ജുഹോതി । ബൃഹസ്പതയേ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ബൃഹസ്പതയ ഏവൈനം ജുഹോതി ।

അപാം മോദായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

അദഭ്യ ഏവൈനം ജുഹോതി । വായവേ സ്വാഹേത്യാഹ ।

വായവ ഏവൈനം ജുഹോതി । 23 (10)

T.B.3.8.6.5

മിത്രായ സ്വാഹേത്യാഹ । മിത്രായൈവൈനം ജുഹോതി ।

വരുണായ സ്വാഹേത്യാഹ । വരുണായൈവൈനം ജുഹോതി ॥

ഏതാഭ്യ ഏവൈനം ദേവതാഭ്യോ ജുഹോതി ॥

ദശ ദശ സംപാദം ജുഹോതി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് ।

അന്നം വിരാട് । വിരാജൈവാനാദ്യമവരുന്ധേ ॥

പ്ര വാ ഏഷോഽസ്താൽ-ലോകാച്ഛവതേ ( ) ।

യഃ പരാചീരാഹുതീർ ജുഹോതി ।

പുനഃ പുനരഭ്യാവർത്തം ജുഹോതി ।

അ॒സ്മി॒ന്നേ॒വ ലോ॒കേ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠ॑തി ॥

ഏ॒താഴ് ഹ॒ വാവ॑ സോ॒ഽശ്വമേ॒ധസ്യ॑ സ॒ഘ്ന॑മി॒തി-മു॒വാചാ॑-
സു॒ന്ദായ॑ ।

അ॒സ്മന്ന॑ഴ് ഹി॒ തത് ।

യദ്യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ സ॒ഘ്ന॑മി॒തസ്യ॑ സു॒ന്ദതി॑ ॥ 24 (16) (അ॒ഭി॒ജി॒ത്യൈ
- വൈ॒ശ്വാ॒നരഃ॑ - സ॒വി॒ത്ര ഏ॒വൈ॒നം ജു॒ഹോ॒തി - വായ॑വ്
ഏ॒വൈ॒നം ജു॒ഹോ॒തി - ച॒വതേ॑ ഷട്ച്) (A6)

3.8.7 അനുവാകം 7 - അമാദ്ധ്യർയുപ്രോക്ഷണം

T.B.3.8.7.1

പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ ത്വാ ജു॒ഷ്ടം പ്രോ॒ക്ഷാ॒മിതി॑ പൂ॒രസ്താത്॑
പ്ര॒ത്യു॒ജ്ജി॑ഷ്ണ॒ൻ പ്രോ॒ക്ഷ॑തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തി॒ർവൈ ദേ॒വാനാ॑മ॒ന്നാദോ॑ വീ॒ർയാ॑വാൻ ।

അ॒ന്നാദ്യ॑മേ॒വാസ്മി॑ൻ വീ॒ര്യം॑ ദധാതി ।

തസ്മാ॑ദ॒ശ്വഃ പശു॑നാമ॒ന്നാദോ॑ വീ॒ര്യം॑വ॒ത്തമഃ॑ ॥

ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാ॑ം ത്വേ॒തി ദ॒ക്ഷി॑ണതഃ ।

ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ വൈ ദേ॒വാനാ॑മോ॒ജിഷ്ടൗ॑ ബ॒ലിഷ്ടൗ॑ ।

ഓ॒ജ ഏ॒വാസ്മി॑ൻ ബ॒ലം ദധാ॑തി ।

തസ്മാ॑ദ॒ശ്വഃ പശു॑നാമോ॒ജിഷ്ടൗ॑ ബ॒ലിഷ്ടഃ॑ ॥

വാ॒യവേ॒ ത്വേതി॑ പ॒ശ്ചാത് ।

വാ॒യുർവൈ ദേ॒വാനാ॑മാ॒ശുഃ സാ॑ര॒സാരി॑തമഃ । 25 (10)

T.B.3.8.7.2

ജ॒വമേ॒വാസി॑ൻ ദ॒ധാതി॑ ।

ത॒സ്മാദ॒ശഃ പ॒ശുനാ॑മാ॒ശുഃ സാ॑ര॒സാരി॑തമഃ ॥

വി॒ശ്വേഭ്യ॑സ്താ ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യുത്ത॑രതഃ ।

വി॒ശ്വേ വൈ ദേ॒വാ ദേ॒വാനാ॑ം യ॒ശസീ॑തമാഃ ।

യ॒ശ ഏ॒വാസി॑ൻ ദ॒ധാതി॑ । ത॒സ്മാദ॒ശഃ പ॒ശുനാ॑ം യ॒ശസീ॑തമഃ ॥

ദേ॒വേഭ്യ॑-സ്തേ॒ത്യധ॑സ്താത് ।

ദേ॒വാ വൈ ദേ॒വാനാ॑-മ॒പചി॑തതമാഃ ।

അ॒പചി॑തി-മേ॒വാസി॑ൻ ദ॒ധാതി॑ ।

ത॒സ്മാദ॒ശഃ പ॒ശുനാ॑-മ॒പചി॑തതമഃ ॥ 26 (10)

T.B.3.8.7.3

സ॒ർവേ॒ഭ്യസ്താ॑ ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യുപ॑രിഷ്ടാത് ।

സ॒ർവേ വൈ ദേ॒വാസ്തീ॑ഷിമ॒ന്തോ ഹ॑ര॒സീനഃ॑ ।

തി॒ഷ്ഠിമേ॒വാസി॑ൻ. ഹ॒രോ ദ॒ധാതി॑ ।

ത॒സ്മാദ॒ശഃ പ॒ശുനാ॑ം തി॒ഷ്ഠിമാ॑ൻ. ഹ॒രസീ॑തമഃ ॥

ദി॒വേ ത്വാ॑ന്തരി॒ക്ഷായ॑ ത്വാ പൃ॒ഥിവ്യൈ॑ ത്വേ॒ത്യാഹ॑ ।

ഏ॒ഭ്യ ഏ॒വൈനാ॑ം ലോ॒കേഭ്യഃ॑ പ്രോ॒ക്ഷതി॑ ॥

സതേ ത്വാഽസതേ ത്വാഽദ്ഭ്യസ്ത്വം-വാഷധീഭ്യസ്ത്വാ
 വിശ്വേഭ്യസ്ത്വാ ഭൂതേഭ്യ ഇത്യാഹ ।
 തസ്മാദശ്വ-മേധയാ-ജിന്യ സർവാണി ഭൂതാ-ന്യുപജീവന്തി ॥
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി । യത്പ്രാജാപത്യോഽശ്വഃ ( ) ।
 അഥ കസ്മാദേനമന്യാഭ്യോ ദേവതാഭ്യോഽപി പ്രോക്ഷതീതി ।
 അശ്വേ വൈ സർവാ ദേവതാ അന്യായത്താഃ ।
 തം യദവിശ്വേഭ്യസ്ത്വാ ഭൂതേഭ്യ ഇതി പ്രോക്ഷതി ।
 ദേവതാ ഏവാസി-ന്നന്യായായതി ।
 തസ്മാദശ്വേ സർവാ ദേവതാ അന്യായത്താഃ ॥ 27 (15)
 (സാരസാരിതമോ - ടപചിതമഃ - പ്രാജാപത്യോഽശ്വ
 പഞ്ച ച) (A7)

3.8.8 അനുവാകം 8 - അശ്വചരിതാനാമശ്വരൂപാണാം ച ഹോമാഃ

T.B.3.8.8.1

യഥാ വൈ ഹവിഷോ ഗൃഹീതസ്യ സ്കന്തി ।
 ഏവം വാ ഏതദശ്വസ്യ സ്കന്തി ।
 യത്പ്രോക്ഷിത-മനാലബ്ധ-മുഥ്സ്യജന്തി ।
 യദശ്വചരിതാനി ജൂഹോതി ।
 സർവഹൃത-മേവൈനം കരോത്യസ്കന്തായ ।

അ॒സ്ത॒ന്ന॒ഃ ഹി॒ തത് । യ॒ദ്ധു॒ത॒സ്യ॒ സ്ത॒ന്ന॒തി ॥
 ഇ॒ഞം॒കാ॒രായ॒ സ്വാ॒ഹേം കൃ॒തായ॒ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ॑ ।
 ഏ॒താ॒നി വാ॒ അ॒ശ്ച॒രി॒താ॒നി ।
 ച॒രി॒തൈ॒രേ॒വൈ॒ന॒ഃ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥ 28 (10)

T.B.3.8.8.2

തദാ॒ഹുഃ । അ॒നാ॒ഹു॒തയോ॑ വാ॒ അ॒ശ്ച॒രി॒താ॒നി ।
 നൈ॒താ ഹോ॑ത॒വ്യം ഇ॒തി । അ॒ഥോ॒ ഖ॒ലാ॒ഹുഃ ।
 ഹോ॑ത॒വ്യം ഏ॒വ ।
 അ॒ത്ര വാ॒വൈ॒വം വി॒ദ്വാ॒നശ്ച॑മേ॒ധഃ സ॒ഃസ്ഥാ॑പയതി ।
 യദ॒ശ്ച॒രി॒താ॒നി ജു॒ഹോ॒തി । ത॒സ്മാ॒ജോ॒ത॒വ്യം ഇ॒തി ॥
 ബ॒ഹിർദ്ധാ॑ വാ॒ ഏ॒നമേ॒തദാ॑യ॒തനാദ്-ദ॑ധാതി ।
 ഭ്രാ॒ത്യ॒വൃ॒മ॒സ്മൈ ജ॒നയ॑തി ॥ 29 (10)

T.B.3.8.8.3

യ॒സ്യം നാ॒യത॑നേ-സ॒ന്യത്രാ॑ഗേ-രാ॒ഹു॒തീർ ജു॒ഹോ॒തി ।
 സാ॒വി॒ത്രി॒യാ ഇ॒ഷ്ട്യാഃ പൂ॒രസ്താ॑മ്സി॒ഷ്ട കൃ॒തഃ ।
 ആ॒ഹ॒വ॒നീയേ॑-ശ്ച॒രി॒താ॒നി ജു॒ഹോ॒തി ।
 ആ॒യ॒തന॑ ഏ॒വാ॒സ്യാ॒ഹു॒തീർ ജു॒ഹോ॒തി ।
 നാ॒സ്മൈ ഭ്രാ॒ത്യ॒വൃ॒മ॒ ജ॒നയ॑തി ॥ തദാ॒ഹുഃ ।
 യ॒ജ്ഞ॑മു॒ഖേ യ॒ജ്ഞ॑മു॒ഖേ ഹോ॑ത॒വ്യം । യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ കൃ॒ഷ്ണൈ॑ ॥

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-നുഖ്യാത്യാ ഇതി ॥

അഥോ ഖലാഹുഃ | 30 (10)

T.B.3.8.8.4

യദ്യജ്ഞമുഖേ യജ്ഞമുഖേ ജുഹുയാത് |

പശുഭിർ യജമാനം വൃർദ്ധയേത് |

അവ സുവർഗാൽ-ലോകാത് പദ്യേത |

പാപീയാൻ മസ്യാദിതി | സകൃദേവ ഹോതവ്യാഃ |

ന യജമാനം പശുഭിർ വൃർദ്ധയതി |

അഭി സുവർഗം ലോകം ജയതി | ന പാപീയാൻ ഭവതി ॥

അഷ്ടാചതാരിശ്ശത-മശാ-രൂപാണി ജുഹോതി |

അഷ്ടാചതാരിശ്ശദക്ഷരാ-ജഗതീ ( ) |

ജാഗതോഽശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ സമൃദ്ധ്യേ ॥

ഏകമതിരിക്തം ജുഹോതി |

തസ്മാദേകഃ പ്രജാസ്വർദ്ധുകഃ ॥ 31 (13)

(അർദ്ധയതി-ജനയതി-ഖലാഹുർ-ജഗതീ ത്രീണി ച) (A8)

3.8.9 അനുവാകം 9 - അശ്വസ്യ നാമ്നാമഭിവാചനം, ഉത്സർഗശ്ച

T.B.3.8.9.1

വിഭൂർമാത്രാ പ്രഭുഃ പിത്രേത്യാഹ | ഇയം വൈ മാതാ |

അസൗ പിതാ | ആഭ്യാമേവൈനം പരിദദാതി ॥

അശോഽസി ഹയോഽസീത്യാഹ | ശാസ്മൈവൈനമേതത് |
 തസ്മാച്ഛിഷാഃ പ്രജാ ജായന്തേ || അതേഽസീത്യാഹ |
 തസ്മാദശാഃ സർവാൻ പശൂനത്യേതി |
 തസ്മാദശാഃ സർവേഷാം പശൂനാഃ ശ്രേഷ്ഠം ഗച്ഛതി || 32 (10)

T.B.3.8.9.2

പ്ര യശഃ ശ്രേഷ്ഠമാപ്നോതി | യ ഏവം ധീവേദ ||
 നരോഽസ്യർവാഽസി സപ്തീരസി വാജ്യസീത്യാഹ |
 രൂപമേവാസ്യേതന്മഹിമാനം ധ്വയാചഷ്ടേ ||
 യയൂർ നാമാഽസീത്യാഹ |
 ഏതദാ അശ്വസ്യ പ്രിയം നാമധേയം |
 പ്രിയേണൈവൈനം നാമധേയേനാഭിവാദതി |
 തസ്മാദപ്യാമിത്രൗ സംഗത്യ |
 നാമ്നാ ചേദ്ധായേതേ | മിത്രമേവ ഭവതഃ || 33 (10)

T.B.3.8.9.3

ആദിത്യാനാം പത്യാഽനീഹീത്യാഹ |
 ആദിത്യാനൈവൈനം ഗമയതി ||
 അഗ്നയേ സ്വാഹാ സ്വാഹേന്ദ്രാഗ്നിഭ്യാമിതി
 പൂർവ-ഹോമാഞ്ജുഹോതി |
 പൂർവ ഏവ ദിഷന്തം ദ്രാതൃവൃ-മതിക്രാമതി ||

ഭൂരസി ഭൂവേ ത്വാ ഭവ്യായ ത്വാ ഭവിഷ്യതേ
 ത്വേത്യുഥ്സ്യജതി സർവത്വായ ॥
 ദേവാ ആശാപാലാ ഏതം ദേവേഭ്യോഽശ്വം മേധായ
 പ്രോക്ഷിതം ഗോപായതേത്യാഹ ।
 ശതം വൈ തല്ല്യാ രാജപുത്രാ ദേവാ ആശാപാലാഃ ।
 തേഭ്യ ഏവൈനം പരിദദാതി ॥
 ഇഃശാരോ വാ അശ്വഃ പ്രമുക്തഃ പരാം പരാവതം ഗന്തോഃ ॥
 ഇഹ ധൃതിഃ സ്വാഹേഹ വിധൃതിഃ സ്വാഹേഹ രന്തിഃ
 സ്വാഹേഹ രന്തിഃ സ്വാഹേതി ചതുഷു
 പഥ്സു ജുഹോതി । 34 (10)

T.B.3.8.9.4

ഏതാ വാ അശ്വസ്യ ബന്ധനം । താഭിരേവൈനം ബധ്നാതി ।
 തസ്മാദശ്വഃ പ്രമുക്തോ ബന്ധന-മാഗച്ഛതി ।
 തസ്മാദശ്വഃ പ്രമുക്തോ ബന്ധനം ന ജഹാതി ॥
 രാശ്രൂഃ വാ അശ്വമേധഃ । രാശ്രേ ഖലു വാ ഏതേ വ്യായച്ഛന്തേ ।
 യേഽശ്വം മേധ്യം രക്ഷന്തി । തേഷാം യ ഉദൃച്ഛം ഗച്ഛന്തി ।
 രാശ്രോദേവ തേ രാശ്രൂഃ ഗച്ഛന്തി ।
 അഥ യ ഉദൃച്ഛം ന ഗച്ഛന്തി ( ) । 35 (10)

T.B.3.8.9.5

രാഷ്ട്രാദേവ തേ വ്യവച്ഛിദ്യന്തേ । പരാ വാ ഏഷ സിച്യതേ ।
യോഽബലോഽശ്വമേധേന യജതേ । യദമിത്രാ അശ്വം ഽപിനേരൻ ।
ഹന്യേതാസ്യ യജ്ഞഃ । ചതുശ്ശതാ രക്ഷന്തി ।
യജ്ഞസ്യാഘാതായ ॥ അമാന്യമാനീയ പ്രോക്ഷേയുഃ ।
സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 36 (10) (ഗച്ഛതി - ഭവതഃ -
പഥ്സു ജുഹോതി - ന ഗച്ഛന്തി - +നവ ച) (A9)

3.8.10 അനുവാകം 10 - ദീക്ഷാഭിധാനം തത്ര

വൈശ്വദേവഹോമഃ

T.B.3.8.10.1

പ്രജാപതി-രകാമയതാശ്വമേധേന യജേയേതി ।
സ തപോഽതപ്യത । തസ്യ തേപാനസ്യ ।
സപ്താത്മനോ ദേവതാ ഉദക്രാമൻ । സാ ദീക്ഷാഽഭവത് ।
സ ഏതാനി വൈശ്വദേവാനൃപശ്യത് ।
താനൃ ജുഹോത് । തൈർവൈ സ ദീക്ഷാമവാരൂന്ധ ।
യദവൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।
ദീക്ഷാമേവ തൈര്യജമാനോ-ഽവരൂന്ധേ ॥ 37 (10)

T.B.3.8.10.2

സപ്ത ജുഹോതി । സപ്ത ഹി താ ദേവതാ ഉദക്രാമൻ ॥
അന്വഹം ജുഹോതി । അന്വഹമേവ ദീക്ഷാമവാരൂന്ധേ ॥

തൃ॒ണി॑ വൈ॒ശ്വദേ॒വാനി॑ ജുഹോതി ।
 ച॒ത്വാ॒ര്യഃ॑-ഗ്ര॒ഹണാ॑നി । സ॒പ്ത॑ സം॒പദ്യ॑ന്തേ ।
 സ॒പ്ത॑ വൈ ശീ॒ർഷ്യ॑ന്യാഃ പ്രാ॒ണാഃ ।
 പ്രാ॒ണാ ദീ॒ക്ഷാ ।
 പ്രാ॒ണൈരേ॒വ പ്രാ॒ണാൻ ദീ॒ക്ഷാമ॑വരുന്ധേ ॥ 38 (10)

T.B.3.8.10.3

ഏ॒കവി॒ശ്ശതി॑ം വൈ॒ശ്വദേ॒വാനി॑ ജുഹോതി ।
 ഏ॒കവി॒ശ്ശതി॑ർ വൈ ദേ॒വലോ॑കാഃ ।
 ദ്വാ॒ദശ॑ മാ॒സാഃ പ॑ഞ്ച॒ർത്ഥഃ॑ ।
 ത്രയ॑ ഇ॒മേ ലോ॑കാഃ । അ॒സാവാ॑ദിത്യ ഏ॒കവി॒ശ്ശഃ ॥
 ഏ॒ഷ സു॑വർഗോ ലോ॒കഃ । തദ്ദൈ॑ദ്വ്യം ക॒ഷത്ര॑ത്തം । സാ ശ്രീഃ ।
 തദ്ബ്ര॑ഹ്മ॒സ്യ വി॒ഷ്ണു॑പം । തഥ്സാ॑രാജ്യ-മു॒ച്യതേ ॥ 39 (10)

T.B.3.8.10.4

തൃ॒ശ്ശത॑മാ॒ദ് ഗ്ര॒ഹണാ॑നി ജുഹോതി । തൃ॒ശ്ശത॑ദക്ഷ॒രാ
 വി॒രാട് । അ॒ന്നം വി॒രാട് । വി॒രാജൈ॒വാനാ॑ദ്യമ॒വരു॑ന്ധേ ॥
 ത്രേ॒ധാ വി॒ദജ്യ॑ ദേ॒വതാ॑ം ജുഹോതി ।
 ത്ര്യാ॒വൃതോ॑ വൈ ദേ॒വാഃ । ത്ര്യാ॒വൃത॑ ഇ॒മേ ലോ॑കാഃ ।
 ഏ॒ഷാം ലോ॑കാ॒ന്നാമാ॑പ്സ്യേ । ഏ॒ഷാം ലോ॑കാ॒ന്നാം ക്ലൃ॑പ്സ്യേ ॥
 അ॒പ വാ ഏ॒തസ്മാ॑ത്പ്രാ॒ണാഃ ക്രാ॑മന്തി । 40 (10)

T.B.3.8.10.5

യോ ദീക്ഷാമതിരേചയതി । സ്തപ്താഹം പ്രചരന്തി ।
 സ്തപ്ത വൈ ശീർഷ്യന്യാഃ പ്രാണാഃ । പ്രാണാ ദീക്ഷാ ।
 പ്രാണൈരേവ പ്രാണാൻ-ദീക്ഷാമവരുന്ധേ ॥
 പൂർണാഹുതിമുത്തമാം ജൂഹോതി ।
 സർവം വൈ പൂർണാഹുതിഃ ।
 സർവമേവാപ്നോതി । അഥോ ഇയം വൈ പൂർണാഹുതിഃ ।
 അസ്മാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ( ) ॥ 41 (10)
*(രുന്ധേ - പ്രാണാൻ ദീക്ഷാമവരുന്ധ - ഉച്യതേ - ക്രാമന്തി
 - തിഷ്ഠതി) (A10)*

3.8.11 അനുവാകം 11 - വൈശ്വദേവഹോമമന്ത്രവ്യാഖ്യാനം

T.B.3.8.11.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസ്യജത ।
 തച്ഛൃഷ്ടം ന കിഞ്ചനോദയച്ഛത് ।
 തം വൈശ്വദേവാ-ന്യേവോദ-യച്ഛന് ।
 യദ് വൈശ്വദേവാനി ജൂഹോതി । യജ്ഞസ്യോദൃത്യൈ ॥
 സ്വാഹാ-ssധിമാധീതായ സ്വാഹാ ।
 സ്വാഹാ ssധീതം മനസേ സ്വാഹാ ।
 സ്വാഹാ മനഃ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 കായ സ്വാഹാ കസൈ സ്വാഹാ കതമസൈ സ്വാഹേതി

പ്രാജാപത്യേ മുഖ്യേ ദിവതഃ ।

പ്രജാപതി-മുഖാദിരേവൈനം ദേവതാദിരുദ്യുച്ഛതേ ॥ 42 (10)

T.B.3.8.11.2

അദിത്യേ സ്വാഹാഽദിത്യേ മഹൈ സ്വാഹാഽദിത്യേ

സുമൃഡീകായൈ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ഇയം വാ അദിതിഃ ।

അസ്യ ഏവൈനം പ്രതിഷ്ഠായോദ്യുച്ഛതേ ॥

സരസ്വതേ സ്വാഹാ സരസ്വതേ ബൃഹതേ സ്വാഹാ

സരസ്വതേ പാവകായൈ സ്വാഹേത്യാഹ ।

വാഗ്വൈ സരസ്വതീ । വാചൈവൈന-മുദ്യുച്ഛതേ ॥

പൃഷ്ണേ സ്വാഹാ പൃഷ്ണേ പ്രപഥായ സ്വാഹാ പൃഷ്ണേ

നരന്ധീഷായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

പശവോ വൈ പൃഷ്ഠാ । പശുഭിരേവൈന-മുദ്യുച്ഛതേ ।

താഷ്ട്രേ സ്വാഹാ താഷ്ട്രേ തുരീപായ സ്വാഹാ താഷ്ട്രേ

പുരുരുപായ സ്വാഹേത്യാഹ ( ) ।

താഷ്ട്രാ വൈ പശൂനാം മീമൂനാനാഽ രൂപകൃത് ।

രൂപമേവ പശുഷു ദധാതി ।

അഥോ രൂപൈരേവൈന-മുദ്യുച്ഛതേ ॥

വിഷ്ണുവേ സ്വാഹാ വിഷ്ണുവേ നിഖുരൂപായ സ്വാഹാ
 വിഷ്ണുവേ നിഭൂയപായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 യജ്ഞോ വൈ വിഷ്ണുഃ । യജ്ഞായൈവൈന-മുദ്യച്ഛതേ ॥
 പൂർണാഹുതി-മുത്തമാം ജുഹോതി ।
 പ്രത്യുത്തസ്ത്വേ സയത്നായ ॥ 43 (18)

(യച്ഛതേ - പുരുരൂപായ സ്വാഹേത്യാഹാഷ്ടൗ ച) (A11)

3.8.12 അനുവാകം 12 - അശ്വസംചരണവത്സരേ പ്രതിദിനം
 ദേവയജനദേശേ കർതവ്യമിഷ്ടിത്രയമഭിധീയതേ

T.B.3.8.12.1

സാവിത്രമഷ്ടാകപാലം പ്രാതർ-നിർവ്വപതി ।
 അഷ്ടാക്ഷരാ ഗായത്രി । ഗായത്രം പ്രാതസ്സവനം ।
 പ്രാതസ്സവനാ ദേവൈനം ഗായത്രിയാ-ശ്ശന്ദസോധി
 നിർമിമീതേ ।
 അഥോ പ്രാതസ്സവനമേവ തേനാപ്നോതി ।
 ഗായത്രിം ചരന്ഃ ॥
 സവിത്രേ പ്രസവിത്ര ഏകാദശ-കപാലം മദ്ധ്യനിനേ ।
 ഏകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് ।
 ത്രൈഷ്ടുഭം മാദ്ധ്യനിനഃ സവനം ।

മാ॒ദ്ധ്യ॒ന്ദി॒നാദേ॒വൈ॒ന॒യ് സ॒വ॒നാ॒ത്ത്രി॒ഷ്ടു॒ഭ-ശ്ശു॒ന്ദ॒സോ॒ധി
നി॒ർമി॒മീ॒തേ । 44 (10)

T.B.3.8.12.2

അ॒ഥോ മാ॒ദ്ധ്യ॒ന്ദി॒നമേ॒വ സ॒വ॒നം തേ॒നാപ്നോ॑തി ।

ത്രി॒ഷ്ടു॒ഭം ഛ॒ന്ദഃ ॥

സ॒വി॒ത്ര ആ॒സ॒വി॒ത്രേ ദ്വാ॒ദ॒ശ-ക॒പാല॑-മ॒പ॒രാഹ്ണേ॑ ।

ദ്വാ॒ദ॒ശാക്ഷ॑രാ ജഗ॒തീ । ജാ॒ഗ॒തം തൃ॒തീയ॑സ॒വ॒നം ।

തൃ॒തീയ॑സ॒വ॒നാ-ദേ॒വൈ॒നം ജഗ॑ത്യാ-ശ്ശു॒ന്ദ॒സോ॒ധി
നി॒ർമി॒മീ॒തേ ।

അ॒ഥോ തൃ॒തീയ॑സ॒വ॒ന-മേ॒വ തേ॒നാപ്നോ॑തി । ജഗ॒തീം ഛ॒ന്ദഃ ॥

ഈ॒ശ്വ॒രോ വാ അ॒ശ്വഃ പ്ര॒മു॒ക്തഃ പ॒രാം പ॒രാ॒വ॒തം ഗ॒ന്തോഃ॑ ।

ഇ॒ഹ ധൃ॒തിഃ സ്വാ॒ഹേ॒ഹ വി॒ധൃ॒തിഃ സ്വാ॒ഹേ॒ഹ ര॒ന്തിഃ

സ്വാ॒ഹേ॒ഹ ര॒ന്തിഃ സ്വാ॒ഹേ॒തി ച॒ത॒സ്ര ആ॒ഹു॒തീർ

ജു॒ഹോ॒തി ( ) । 45 (10)

T.B.3.8.12.3

ച॒ത॒സ്രോ ദി॒ശഃ । ദി॒ഗ്ഭി-രേ॒വൈ॒നം പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാതി ॥

ആ॒ശ്വ॒തേ॒മോ വ്ര॒ജോ ഭ॒വ॒തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തിർ-ദേ॒വേഭ്യോ॑ നി॒ലായ॑ത । അ॒ശ്വാ രൂ॒പം കൃ॒താ ।

സോ॒ശ്വ॒തേ॒മേ സം॑വൃ॒ത്സ॒ര॒മ॒തിഷ്ഠ॑ത് ।

തദശ്വ-തമസ്യ-ശ്വതമത്വം | യദാശ്വതേമാ പ്രജോ ഭവതി |

സ്വ ഏവൈനം യോനൗ പ്രതിഷ്ഠാപയതി || 46 (9)

(തൃഷ്ടുഭ ശ്ലോസോധി നിർമിതേ-ജുഹോതി- നവ ച)
(A12)

3.8.13 അനുവാകം 13 -

സംവത്സരാർദ്ധമുഖ്യസ്യോഗ്രേരുപസ്ഥാനം

T.B.3.8.13.1

ആ ബ്രഹ്മൻ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസീ ജായതാമിത്യാഹ |

ബ്രാഹ്മണ ഏവ ബ്രഹ്മവർചസം ഭധാതി |

തസ്മാത്പുരാ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസ്യ ജായത ||

ആസ്മിൻ രാശ്രേ രാജന്യ ഇഷവ്യഃ ശൂരോ മഹാരഥോ
ജായതാമിത്യാഹ |

രാജന്യ ഏവ ശൗര്യം മഹിമാനം ഭധാതി |

തസ്മാത്പുരാ രാജന്യ ഇഷവ്യഃ ശൂരോ മഹാരഥോഽജായത ||

ദോഗ്ധ്രീ ധേനുരിത്യാഹ | ധേനാമേവ പയോ ഭധാതി |

തസ്മാത്പുരാ ദോഗ്ധ്രീ ധേനുരജായത |

വോഽന്യഥാനിത്യാഹ | 47 (10)

T.B.3.8.13.2

അനധുഹേവ വീര്യം ഭധാതി |

തസ്മാത്പുരാ വോഽന്യഥാനിത്യാഹ ജായത |

ആശുഃ സപ്തീരിത്യാഹ । അശ്വ ഏവ ജവം ദധാതി ।
 തസ്മാത്പുരാ-ഽഽശുരശോ-ഽജായത ।
 പുരംധിര്യോഷേത്യാഹ । യോഷിത്യേവ രൂപം ദധാതി ।
 തസ്മാത്സ്രീ യുവതിഃ പ്രിയാ ഭാവുകാ ॥
 ജിഷ്ണു രഥേഷോ ഇത്യാഹ ।
 ആ ഹ വൈ തത്ര ജിഷ്ണു രഥേഷോ ജായതേ । 48 (10)

T.B.3.8.13.3

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥ സഭേയോ യുവേത്യാഹ ।
 യോ വൈ പൂർവവയസീ । സ സഭേയോ യുവാ ।
 തസ്മാദ് യുവാ പൂമാൻ പ്രിയോ ഭാവുകഃ ॥
 ആഽസ്യ യജമാനസ്യ വീരോ ജായതാമിത്യാഹ ।
 ആ ഹ വൈ തത്ര യജമാനസ്യ വീരോ ജായതേ ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 നികാമേനികാമേ നഃ പർജന്യോ വർഷതിത്യാഹ ।
 നികാമേനികാമേ ഹ വൈ തത്ര പർജന്യോ വർഷതി ( ) ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഫലിന്യോ ന ഓഷധയഃ പചുന്താമിത്യാഹ ।
 ഫലിന്യോ ഹ വൈ തത്ര ഔഷധയഃ പചുന്തേ ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ।

യോഗക്ഷേമോ നഃ കല്പതാമിത്യാഹ ।

കല്പതേ ഹ വൈ തത്ര പ്രജാഭ്യോ യോഗക്ഷേമഃ ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥ 49 (17)

(അനന്ധാനിത്യാഹ - ജായതേ - വർഷതി സപ്ത ച) (A13)

3.8.14 അനുവാകം 14 - അന്നഹോമാഃ.

ത്രിരാത്രരുപസ്യാശ്വമേധസ്യ പ്രഥമദിനരാത്രൗ

T.B.3.8.14.1

പ്രജാപതിർ-ദേവേഭ്യോ യജ്ഞാൻവ്യാദിശത് ।

സ ആത്മ-നശ്വമേധ-മധത്ത ।

തം ദേവാ അബ്രൂവന് । ഏഷ വാവ യജ്ഞഃ । യദശ്വമേധഃ ।

അപ്യേവ നോടത്രാസ്തിതി ।

തേഭ്യ ഏതാനന്നഹോമാൻ പ്രായച്ഛത് । താനജൂഹോത് ।

തൈർ വൈ സ ദേവാനപ്രീണാത് ।

യദന്ന ഹോമാഞ്ജൂഹോതി । 50 (10)

T.B.3.8.14.2

ദേവാനേവ തൈർ യജമാനഃ പ്രീണാതി ॥ ആജ്യേന ജൂഹോതി ।

അഗ്നേർവാ ഏതദ്രൂപം । യദാജ്യം । യദാജ്യേന ജൂഹോതി ।

അഗ്നിമേവ തത്പ്രീണാതി ॥ മധുനാ ജൂഹോതി ।

മഹത്യേ വാ ഏതദ്ദേവതായൈ രൂപം । യന്മധു ।

യന്മധുനാ ജൂഹോതി । 51 (10)

T.B.3.8.14.3

മഹതീമേവ തദ്ദേവതാം പ്രീണാതി । തണ്ഡൂലൈർ ജുഹോതി ।
 വസൂനാം വാ ഏതദ് രൂപം । യത്തണ്ഡൂലാഃ ।
 യത്തണ്ഡൂലൈർ ജുഹോതി । വസൂനേവ തത്പ്രീണാതി ।
 പൃഥ്വീകൈർ ജുഹോതി (ജുഹോതി) ।
 രുദ്രാണാം വാ ഏതദ് രൂപം । യത്പൃഥ്വീകാഃ ।
 യത്പൃഥ്വീകൈർ ജുഹോതി । **52 (10)**

T.B.3.8.14.4

രുദ്രാനേവ തത്പ്രീണാതി । ലാജൈർ ജുഹോതി ।
 ആദിത്യാനാം വാ ഏതദ് രൂപം । യല്ലാജാഃ ।
 യല്ലാജൈർ ജുഹോതി । ആദിത്യാനേവ തത്പ്രീണാതി ।
 കരംബൈർ ജുഹോതി ।
 വിശ്വേഷാം വാ ഏതദ് ദേവാനാമ് രൂപം । യത് കരംബാഃ ।
 യത് കരംബൈർ ജുഹോതി । **53 (10)**

T.B.3.8.14.5

വിശ്വാനേവ തദ് ദേവാൻ പ്രീണാതി । ധാനാഭിർ ജുഹോതി ।
 നക്ഷത്രാണാം വാ ഏതദ് രൂപം । യദ്ധാനാഃ ।
 യദ്ധാനാഭിർ ജുഹോതി । നക്ഷത്രാണ്യേവ തത്പ്രീണാതി ।
 സകതുഭിർ ജുഹോതി । പ്രജാപതേർ വാ ഏതദ് രൂപം ।
 യഥ്സകതവഃ । യഥ്സകതുഭിർ ജുഹോതി । **54 (10)**

T.B.3.8.14.6

പ്രജാപതിമേവ തത്പ്രീണാതി । മസൂസൈർ ജുഹോതി ।

സർവാസാം വാ ഏതദ് ദേവതാനാഃ രൂപം ।

യന്മസൂസ്യാനി । യന്മസൂസൈർ ജുഹോതി ।

സർവാ ഏവ തദ് ദേവതാഃ പ്രീണാതി ।

പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർ ജുഹോതി ।

പ്രിയാങ്ഗാ ഹ വൈ നാമൈതേ ।

ഏതൈർ വൈ ദേവാ അശ്വസ്യാങ്ഗാനി സമദധുഃ ।

യത്പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർ ജുഹോതി ( ) ।

അശ്വസ്യവാങ്ഗാനി സംദധാതി ॥

ദശാനാനി ജുഹോതി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് ।

വിരാട്-കൃഷ്ണസ്യ-നാഭ്യസ്യ-വ-രുദ്ധ്യ ॥ 55 (14)

(ജുഹോതി - മധുനാ ജുഹോതി - പൃഥ്വൈർ ജുഹോതി

- കരന്ദൈർ ജുഹോതി - സകതുഭിർജുഹോതി -

പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർജുഹോതി ചതാരി ച) (A14)

Special Korvai

(അന്നഹോമാനാജ്യേനാഗേർമധുനാ തണ്ഡൂലൈഃ
 പൃഥ്വീകൈർ ലാജൈഃ കരന്ദൈർദ്ധാനാഭിഃ
 സകതുഭിർമസുസൈഃ പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡൂലൈർ
 ദശാനാനി ദാദശ)

3.8.15 അനുവാകം 15 - തത്പ്രകാരവിശേഷ

T.B.3.8.15.1

പ്രജാപതി-രശ്മധേ-മസ്യജത ।
 തച് സൃഷ്ട്യ രക്ഷാസ്യജിഹ്വാസന് ।
 സ ഏതാൻ പ്രജാപതിർ നകതച് ഹോമാനപശ്യത് ।
 താനജുഹോത് ।
 തൈർ വൈ സ യജ്ഞാദ് രക്ഷാസ്യപാ ഹന് ।
 യന്നകതച് ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।
 യജ്ഞാദേവ തൈർ യജമാനോ രക്ഷാസ്യപഹന്തി ॥
 ആജ്യേന ജുഹോതി । വജ്രോ വാ ആജ്യം ।
 വജ്രേണൈവ യജ്ഞാദ് രക്ഷാസ്യപഹന്തി ॥ 56 (10)

T.B.3.8.15.2

ആജ്യസ്യ പ്രതിപദം കരോതി । പ്രാണോ വാ ആജ്യം ।
 മുഖത ഏവാസ്യ പ്രാണം ദധാതി ॥
 അന്നഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

ശരീ॑രവ॒ഭേവാ॑വരു॒ന്ധേ ॥ വൃ॒ത്യാ॑സം ജുഹോതി ।

ഉ॒ഭയ॑സ്യാ വരു॒ദ്ധ്യേ ॥ ന॒ക॒തം ജുഹോതി ।

ര॒ക്ഷ॒സാമ॑പഹ॒ന്തേ ॥

ആ॒ജ്യേ॑നാൻ തതോ ജുഹോതി । 57 (10)

T.B.3.8.15.3

പ്രാ॒ണോ വാ ആ॒ജ്യം । ഉ॒ഭയ॑ത ഏ॒വാ॒സ്യ പ്രാ॒ണം ദ॒ധാതി ।

പു॒രസ്താ॑ച്ചോ॒പരി॑ഷ്ടാച്ച ॥ ഏ॒ക॒സ്യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

അ॒സ്മിന്നേ॒വ ലോ॒കേ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠതി ।

ദാ॒ദ്യാഃ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

അ॒മുഷ്മി॒ന്നേ॒വ ലോ॒കേ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠതി ।

ഉ॒ഭയോ॑രേ॒വ ലോ॒കയോഃ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠതി ।

അ॒സ്മിശ്ചാ॑-മു॒ഷ്മിശ്ച ॥ ശ॒തായ॑ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ( ) ।

ശ॒തായു॑ർ വൈ പു॒രുഷഃ ശ॒തവീ॑ര്യഃ ।

ആ॒യുരേ॒വ വീ॒ര്യമ॑വരു॒ന്ധേ । സ॒ഹസ്രാ॑യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

ആ॒യുർ വൈ സ॒ഹസ്രം॑ । ആ॒യുരേ॒വാവരു॒ന്ധേ ॥

സർവ॑സ്യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

അ॒പരി॑മിതമേ॒വാ വരു॒ന്ധേ ॥ 58 (17) (ഏ॒വ യ॒ജ്ഞാദ്

ര॒ക്ഷാഃ॑സ്യ॒പഹൻ - തൃ॒ന്തതോ ജുഹോതി - ശ॒തായ॑

സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ സപ്ത ച) (A15)

3.8.16 അനുവാകം 16 - വിവരണമേതയോഃ

T.B.3.8.16.1

പ്രജാപതിം വാ ഏഷ ഇഹ്ണതീത്യാഹുഃ ।
 യോഽശ്വമേധേന യജത ഇതി । അഥോ ആഹുഃ ।
 സർവാണി ഭൂതാനീതി ॥ ഏകസൈ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 പ്രജാപതിർ വാ ഏകഃ । തമേവാപ്നോതി ॥
 ഏകസൈ സ്വാഹാ ദ്വാദ്യാഃ സ്വാഹേത്യഭി പൂർവമാഹുതീർ
 ജുഹോതി ।
 അഭിപൂർവമേവ സുവർഗം ലോകമേതി ॥
 ഏകോത്തരം ജുഹോതി । **59 (10)**

T.B.3.8.16.2

ഏകവദേവ സുവർഗം ലോകമേതി ॥ സന്തതം ജുഹോതി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സന്തതൈത്യേ ॥
 ശതായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 ശതായൂർ വൈ പുരുഷഃ ശതവീര്യഃ ।
 ആയുരേവ വീര്യമവരുന്ധേ । സഹസ്രായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 ആയൂർ വൈ സഹസ്രം । ആയുരേവാവരുന്ധേ ॥
 അയുതായ സ്വാഹാ നിയുതായ സ്വാഹാ പ്രയുതായ
 സ്വാഹേത്യാഹ । **60 (10)**

T.B.3.8.16.3

ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ | ഇമാനേവ ലോകാനവരുന്ധേ ||
 അർബുദായ സ്വാഹേത്യാഹ | വാഗ്വാ അർബുദം |
 വാചമേവാവരുന്ധേ || നൃർബുദായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 യോ വൈ വാചോ ഭൂമാ | തന്നൃർബുദം |
 വാച ഏവ ഭൂമാനമവരുന്ധേ ||
 സമുദ്രായ സ്വാഹേത്യാഹ | **61 (10)**

T.B.3.8.16.4

സമുദ്രമേവാപ്നോതി | മദ്ധ്യായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 മദ്ധ്യമേവാപ്നോതി | അന്തായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 അന്തമേവാപ്നോതി | പരാർദ്ധായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 പരാർദ്ധമേവാപ്നോതി ||
 ഉഷസേ സ്വാഹാ വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹേത്യാഹ |
 രാത്രിർ വാ ഉഷാഃ | അഹർ വ്യുഷ്ടിഃ ( ) |
 അഹോരാത്രേ ഏവാവരുന്ധേ |
 അഥോ അഹോരാത്രയോരേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ||
 താ യദുഭയീർ ദിവ്വാ വാ നക്തം വാ ജുഹുയാത് |
 അഹോരാത്രേ മോഹയേത് |

ഉഷസേ സ്വാഹാ വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹോദേഷ്യതേ
 സ്വാഹോദ്യതേ സ്വാഹേത്യനുദിതേ ജുഹോതി ।
 ഉദിതായ സ്വാഹാ സുവർഗായ സ്വാഹാ ലോകായ
 സ്വാഹേത്യുദിതേ ജുഹോതി ।

അഹോരാത്രയോ-രവ്യതി-മോഹായ ॥ 62 (17)

(ഏകോത്തരം ജുഹോതി - പ്രയുതായ സ്വാഹേത്യാഹ -
 സമുദ്രായ സ്വാഹേത്യാഹാഹർ - വ്യുഷ്ടിഃ സ്തപ്ത ച) (A16)

3.8.17 അനുവാകം 17 - സപ്തകാണ്ഡഗതാനഹോമാനുവാകാ വ്യാഖ്യായന്തേ

T.B.3.8.17.1

വിഭൂർ മാത്രാ പ്രഭുഃ പിത്രേത്യശ്വനാമാനി ജുഹോതി ।
 ഉദയോരേവൈനം ലോകയോർ നാമധേയം ഗമയതി ॥
 ആയനായ സ്വാഹാ പ്രായണായ സ്വാഹേത്യുദ്
 ദ്രാവാഞ്ജുഹോതി ।
 സർവമേവൈന-മസ്തന്നഃ സുവർഗം ലോകം ഗമയതി ॥
 അഗന്യേ സ്വാഹാ സോമായ സ്വാഹേതി
 പൂർവ ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।
 പൂർവ ഏവ ദിഷന്തം ദ്രാത്യുവൃ-മതിക്രാമതി ॥
 പൃഥിവൈ സ്വാഹാഽന്തരിക്ഷായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

യഥാ യജുരേവൈതത് ॥

അഗ്നയേ സ്വാഹാ സോമായ സ്വാഹേതി പൂർവദീക്ഷാ
ജുഹോതി ।

പൂർവ ഏവ ദിഷന്തം ദ്രാതൃവ്യ-മതിക്രാമതി ॥ 63 (10)

T.B.3.8.17.2

പൃഥിവ്യൈ സ്വാഹാഽന്തരീക്ഷായ സ്വാഹേത്യേ-കവിഷ്ശിനീം
ദീക്ഷാം ജുഹോതി ।

ഏകവിഷ്ശതിർ വൈ ദേവലോകാഃ ദാദശ മാസാഃ
പഞ്ചർത്ഥഃ ।

ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । അസാവാദിത്യ ഏകവിഷ്ശഃ ।

ഏഷ സുവർഗോ ലോകഃ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ॥

ദുവോ ദേവാനാം കർമ്മണേത്യുതുദീക്ഷാ ജുഹോതി ।

ഋതൂനേവാസ്മൈ കല്പയതി ॥

അഗ്നയേ സ്വാഹാ വായവേ സ്വാഹേതി

ജുഹോത്യന്തരീത്യൈ ॥ 64 (10)

T.B.3.8.17.3

അർവാങ് യജ്ഞഃ സംക്രാമതിത്യാപ്തീർ ജുഹോതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യാഷ്ട്യ ॥

ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യദിതി പര്യാപ്തീർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ പര്യാപ്തേ ॥
 ആ മേ ഗൃഹാ ഭവന്തിത്യാദൂർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ ഭൂതൈ ॥
 അഗ്നിനാ തപോഽന്വഭവ-ദിത്യനുദൂർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യാനുദൂതൈ ॥
 സ്വാഹാ-ഽധിമാധീതായ സ്വാഹേതി സമസ്താനി
 വൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।
 സമസ്തമേവ ദിഷന്തം ഭ്രാതൃവ്യ-മതിക്രാമതി ॥ 65 (10)

T.B.3.8.17.4

ദദ്ഭ്യഃ സ്വാഹാ ഹനുദ്യാഽ സ്വാഹേത്യുങ്-ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।
 അങ്ഗേ അങ്ഗേ വൈ പുരുഷസ്യ പാപ്മോപശ്ലിഷ്ടഃ ।
 അങ്ഗാ-ദങ്ഗാദേവൈനം പാപ്മനസ്തേന മുഞ്ചതി ॥
 അഞ്ജേതായ സ്വാഹാ കൃഷ്ണായ സ്വാഹാ ശ്വേതായ
 സ്വാഹേത്യശ്വരൂപാണി ജുഹോതി ।
 രൂപൈരേവൈനഃ സമർദ്ധയതി ॥
 ഓഷധീഭ്യഃ സ്വാഹാ മൂലേഭ്യഃ സ്വാഹേത്യോഷധി-
 ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

ദൃ॒ശ്വോ॑ വാ ഓ॒ഷധ॑യഃ । പു॒ഷ്പേ॑ഭ്യോ॒ഽന്യാഃ॑ ഫ॒ലം ഗൃ॑ഹ്ണ॒ന്തി ।
മു॒ലേ॑ഭ്യോ॒ഽന്യാഃ॑ । താ ഏ॒വോ॒ഭയീ॑ര॒വരു॑ന്ധേ ॥ 66 (10)

T.B.3.8.17.5

വ॒ന॒സ്പ॑തിഭ്യഃ സ്വാ॒ഹേതി॑ വ॒ന॒സ്സ॑തി-ഹോ॒മാഞ്ജു॑ഹോതി ।
ആ॒ര॒ണ്യ॒സ്യോ-॑ന്നാ॒ഭ്യ॒സ്യോ-॑വരു॒ദ്ധ്യേ ॥
മേ॒ഷസ്താ॑ പ॒ച॒തൈ॑ര॒വത്-॑വി॒ത്യു॒പാ॒വ്യാനി॑ ജുഹോതി ।
പ്രാ॒ണാ വൈ॑ ദേ॒വാ അ॒പാ॒വ്യാഃ । പ്രാ॒ണാ നേ॒വാ॒വരു॑ന്ധേ ॥
കൃ॒പ്യാഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹാഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹേത്യു॒പാഃ
ഹോ॒മാഞ്ജു॑ഹോതി ।

അ॒ഹ്നൗ॑ വാ ആ॒പഃ । അ॒ന്നം വാ॑ ആ॒പഃ ।
അ॒ഭ്യോ വാ॑ അ॒ന്നം ജാ॑യതേ ।
യദേ॒വാഭ്യോ॒ഽന്നം॑ ജാ॑യതേ ( ) । തദ॒വരു॑ന്ധേ ॥ 67 (11)

(പൂ॒ർവദീ॒ക്ഷാ ജു॑ഹോതി പൂ॒ർവ് ഏ॒വ ദി॒ഷന്തം॑
ഭ്രാ॒ത്യു॒വൃ॒മതി॑ക്രാമ - തൃ॒ന്ന॒ന്തരി॑ത്യേ - ക്രാ॒മതി॑ - രു॒ന്ധേ -
ജാ॑യത ഏ॒കം ച॑) (A17)

**3.8.18 അനുവാകം 18 - സപ്തകാണ്ഡഗതാനഹോമാനുവാകാ
വ്യാഖ്യാനേ**

T.B.3.8.18.1

അ॒ംഭാഃ॑സി ജുഹോതി । അ॒യം വൈ॑ ലോ॒കോ॒ംഭാഃ॑സി ।
തസ്യ॑ വ॒സ॒വോ॒ധി॑പതയഃ । അ॒ഗ്നി॒ർജ്യോതിഃ॑ ।

യദാപ്സി ജുഹോതി । ഇമമേവ ലോകമവരുന്ധേ ।
 വസുനാപ് സായുജ്യം ഗച്ഛതി । അഗ്നിം ജ്യോതിരവരുന്ധേ ॥
 നദാപ്സി ജുഹോതി । അന്തരിക്ഷം വൈ നദാപ്സി । 68 (10)

T.B.3.8.18.2

തസ്യ രൂദ്രാ അധിപതയഃ । വായുർ ജ്യോതിഃ ।
 യന്നദാപ്സി ജുഹോതി । അന്തരിക്ഷമേവാവരുന്ധേ ।
 രൂദ്രാണാപ് സായുജ്യം ഗച്ഛതി । വായും ജ്യോതിരവരുന്ധേ ।
 മഹാപ്സി ജുഹോതി । അസൗ വൈ ലോകോ മഹാപ്സി ।
 തസ്യാദിത്യാ അധിപതയഃ । സൂര്യോ ജ്യോതിഃ । 69 (10)

T.B.3.8.18.3

യന്മഹാപ്സി ജുഹോതി । അമൃമേവ ലോകമവരുന്ധേ ।
 ആദിത്യാനാപ് സായുജ്യം ഗച്ഛതി ।
 സൂര്യം ജ്യോതിരവരുന്ധേ ॥
 നമോ രാജേണ നമോ വരുണായേതി യവ്യാനി ജുഹോതി ।
 അന്നാദ്യസ്യാവരുദ്ധേ ॥
 മയോഭൂർവാതോ അഭി വാത്സ്യസാ ഇതി ഗവ്യാനി ജുഹോതി ।
 പശൂനാമവരുദ്ധേ ॥
 പ്രാണായ സ്വാഹാ വ്യാനായ സ്വാഹേതി സന്തതി
 ഹോമാഞ്ജുഹോതി । സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സന്തതൈ ॥ 70
 (10)

T.B.3.8.18.4

സി॒തായ॑ സ്വാ॒ഹാഽസി॑തായ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ പ്ര॒മു॒ക്തീർ
ജു॒ഹോതി॑ ।

സു॒വർഗ॑സ്യ॑ ലോ॒കസ്യ॑ പ്ര॒മു॒ക്തൈ॑ ॥

പൃ॒ഥി॒വ്യൈ സ്വാ॒ഹാഽന്ത॑രി॒ക്ഷായ॑ സ്വാ॒ഹേത്യാ॑ഹ ।

യഥാ॑ യ॒ജുരേ॒വൈതത് ॥

ദ॒ത്താ॒തേ സ്വാ॒ഹാഽദ॒ന്തകാ॑യ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ ശ॒രീര॑

ഹോ॒മാഞ്ജു॑ഹോതി॑ ।

പി॒തൃലോ॒കമേ॒വ തൈർ-യ॑ജ॒മാനോ-ഽവ॑രു॒ന്ധേ ॥

ക॒സ്താ യു॑ന॒ക്തി സ॒ ത്വാ യു॑ന॒ക്തിതി॑ പ॒രിധീ॑ൻ. യു॑ന॒ക്തി ।

ഇ॒മേ വൈ॑ ലോ॒കാഃ പ॒രിധ॑യഃ ।

ഇ॒മാനേ॒വാസ്മൈ॑ ലോ॒കാൻ. യു॑ന॒ക്തി ।

സു॒വർഗ॑സ്യ॑ ലോ॒കസ്യ॑ സ॒മഷ്ടൈ॑ ॥ 71 (10)

T.B.3.8.18.5

യഃ പ്രാ॒ണതോ॑ യ ആ॒ത്മാദാ॑ ഇതി॑ മ॒ഹിമാ॑നൗ ജു॒ഹോതി॑ ।

സു॒വർഗോ॑ വൈ ലോ॒കോ മ॒ഹഃ ।

സു॒വർഗമേ॒വ താഭ്യാം ലോ॒കം യ॑ജ॒മാനോഽവ॑രു॒ന്ധേ ॥

ആ ബ്ര॒ഹ്മൻ ബ്രാ॒ഹ്മണോ॑ ബ്ര॒ഹ്മവർ॑ച॒സീ ജായ॑താമിതി॑

സ॒മസ്താ॑നി ബ്ര॒ഹ്മവർ॑ച॒സാനി॑ ജു॒ഹോതി॑ ।

ബ്രഹ്മവർചസമേവ തൈർ യജമാനോ ഽവരുന്ധേ ||
 ജജ്ഞി ബീജമിതി ജുഹോത്യ-നന്തരിത്യൈ ||
 അഗ്നയേ സമനമത് പൃഥിവൈ സമനമദിതി സന്നതി
 ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സംനത്യൈ ||
 ഭൂതായ സ്വാഹാ ഭവിഷ്യതേ സ്വാഹേതി ഭൂതാഭവ്യൗ
 ഹോമൗ ജുഹോതി ।

അയം വൈ ലോകോ ഭൂതം । 72 (10)

T.B.3.8.18.6

അസൗ ഭവിഷ്യത് ।
 അനയോരേവ ലോകയോഃ പ്രതിതിഷ്ഠതി । സർവസ്യാപ്തൈ ||
 സർവസ്യാവരുദ്ധൈ ||
 യദക്രന്ദഃ പ്രഥമം ജായമാന ഇത്യശ്വസ്തോമീയം ജുഹോതി ।
 സർവസ്യാപ്തൈ ||
 സർവസ്യ ജിത്യൈ || സർവമേവ തേനാപ്നോതി ।
 സർവം ജയതി । യോഽശ്വമേധേന യജതേ ( ) । 73 (10)

T.B.3.8.18.7

യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ||
 യജഞ്ച് രക്ഷാഽസ്യ-ജിഹ്വാഽസന് ।

സ ഏ॒താൻ പ്ര॒ജാപ॑തിർ ന॒കത॑ഃ ഹോ॒മാന॑പശ്യത് ।
താ॒നജു॑ഹോത് ।

തൈർ വൈ സ യ॒ജ്ഞാദ് ര॒ക്ഷാഃ സ്യ॑പാ॒ഹൻ ।
യ॒ന്നക॑തഃ ഹോ॒മാഞ്ജു॑ഹോതി ।

യ॒ജ്ഞാദേ॒വ തൈർ യ॒ജമാ॑നോ ര॒ക്ഷാഃ സ്യ॑പാ॒ഹന്തി ॥
ഉ॒ഷസേ॒ സ്വാഹാ॑ വ്യു॒ഷ്വേ സാ॑ഹേ॒ത്യന്ത॑തോ ജു॒ഹോതി॑ ।
സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സ॒മഷ്വേ ॥ 74 (9)

(വൈ നഭാഃസി - സൂര്യോ ജ്യോതിഃ - സന്തത്യൈ -
സമഷ്വേ - ഭൂതം - യജതേ - +നവ ച) (A18)

3.8.19 അനുവാകം 19 - ഔപസഥ്യദിനേ യുപപ്രയോഗഃ
T.B.3.8.19.1

ഏ॒കയു॑പോ വൈ॒കാദ॑ശിനീ॒ വാ ।
അ॒ന്യേഷാ॑ം യ॒ജ്ഞാനാ॑ം യു॒പാ ഭ॑വന്തി ।
ഏ॒കവി॑ശ്ശി॒ന്യശാ॑മേ॒ധസ്യ॑ ।
സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യാ॑-ഭി॒ജിത്യൈ॑ ॥
ബൈ॒ൽ.വോ॑ വാ ഖാ॒ദിരോ॑ വാ പാ॒ലാശോ॑ വാ ॥
അ॒ന്യേഷാ॑ം യ॒ജ്ഞക്ര॑തൂ॒നാം യു॒പാ ഭ॑വന്തി ।
രാ॒ജജു॑ദാ॒ല ഏ॒കവി॑ശ്ശതൃ॒രന്തി-ര॑ശാമേ॒ധസ്യ॑ ।
സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സ॒മഷ്വേ ॥

നാനേ॑ഷാം പശു॑നാം തേ॑ജന്യാ
അ॑വദ്യന്തി । അ॑വദ്യന്ത്യശ്വ॑സ്യ । 75 (10)

T.B.3.8.19.2

പാ॑പ്മാ വൈ തേ॑ജനീ । പാ॑പ്മനോ॑ഽപ॑ഹതൈ ॥
പു॒ക്ഷ॒ശാ॒ഖായാ॑-മ॒ന്യേഷാം പശു॑നാ-മ॒വദ്യന്തി॑ ।
വേ॒ത॒സ॒ശാ॒ഖായാ॑-മ॒ശ്വസ്യ॑ । അ॒ഹ്നു॒യോനി॑ർവാ അ॒ശ്വഃ ।
അ॒ഹ്നു॒ജോ വേ॒ത॒സഃ । സ്വ ഏ॒വാ॒സ്യ യോ॑നാവ॒വദ്യതി॑ ॥
യു॒പേ॒ഷു ഗ്രാ॑മ്യാൻ പ॒ശുൻ നീ॑യു॒ഞ്ജന്തി॑ ।
ആ॒രോ॒ക്ഷ്യാര॑ണ്യാൻ-ധാ॒രയ॑ന്തി ।
പ॒ശുനാം വ്യാ॑വൃ॒ത്തൈ ( ) ॥ ആ ഗ്രാ॑മ്യാൻ പ॒ശുൻ ലഭ॑ന്തേ ।
പ്രാ॒രണ്യാൻ മ॑സ്യു॒ജന്തി॑ । പാ॑പ്മനോ॑ഽപ॑ഹതൈ ॥ 76 (13)
(അ॒ശ്വസ്യ॑ - വ്യാ॑വൃ॒ത്തൈ ത്രീ॑ണീ ച) (A19)

3.8.20 അനുവാകം 20 - യുപാനാം സ്ഥാനാദയഃ

T.B.3.8.20.1

രാ॒ജ॒ജു॒ദാ॒ല-മ॑ഗ്നി॒ഷ്ടം മി॑നോതി ।
ഭൂ॒ണ॒ഹ॒ത്യായാ॑ അ॒പ॑ഹതൈ ॥ പൗ॑തു॒ദ്ര॒വാ॒വ॒ഭി॒തോ ഭ॑വതഃ ।
പു॒ണ്യ॒സ്യ ഗ॒ന്ധ॒സ്യാവ॑രു॒ദ്ധ്യൈ ।
ഭൂ॒ണ॒ഹ॒ത്യാ-മേ॒വാ॒സ്മാ-ദ॑പ॒ഹത്യ॑ ।
പു॒ണ്യേ॒ന ഗ॒ന്ധേ॑നോ॒ഭയ॑തഃ പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാതി ॥

ഏ॒ഡ്ബൈ॑ൽ.വാ॒ ഭ॒വ॒ന്തി । ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സ॒സ്യാ-വ॑രു॒ദ്ധ്യേ ॥
ഏ॒ഡ്വാ॒ദിരാഃ॑ । തേ॒ജ॒സോ॒ഽവ॑രു॒ദ്ധ്യേ ॥ 77 (10)

T.B.3.8.20.2

ഏ॒ഡ്പാ॒ലാശാഃ॑ । സോ॒മ॒പീ॒ഥ॒സ്യാ-വ॑രു॒ദ്ധ്യേ ॥
ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശ॒തിഃ॑ സം॒പ॒ദ്യ॒ന്തേ ।
ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശ॒തിർ॒വൈ॑ ദേ॒വ॒ലോ॒കാഃ ।
ദാ॒ദ॒ശ॒ മാ॒സാഃ॑ പ॒ഞ്ച॒ർത॒വഃ॑ । ത്ര॒യ॒ ഇ॒മേ॒ ലോ॒കാഃ ।
അ॒സാ॒വാ॒ദി॒ത്യ ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശഃ॑ । ഏ॒ഷ॒ സു॒വർ॒ഗോ॒ ലോ॒കഃ ।
സു॒വർ॒ഗ॒സ്യ॑ ലോ॒ക॒സ്യ॑ സ॒മ॒ഷ്ട്യേ ॥
ശ॒തം പ॒ശ॒വോ॑ ഭ॒വ॒ന്തി । 78 (10)

T.B.3.8.20.3

ശ॒താ॒യുഃ॑ പു॒രു॒ഷഃ॑ ശ॒തേ॒ന്ദ്രി॒യഃ॑ ।
ആ॒യു॒ഷ്യേ॒വേ॒ന്ദ്രി॒യേ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠ॒തി ॥
സർ॒വം ഘ്വാ॑ അ॒ശ്വമേ॒ദ്ധ്യാപ്നോ॑തി ।
അ॒പ॒രി॒മി॒താ ഭ॒വ॒ന്തി । അ॒പ॒രി॒മി॒ത॒സ്യാ-വ॑രു॒ദ്ധ്യേ ॥
ബ്ര॒ഹ്മ॒വാ॒ദി॒നോ॑ വ॒ദ॒ന്തി । ക॒സ്മാ॒മ്സ॒ത്യാത് ।
ദ॒ക്ഷി॒ണ॒തോ॒ഽന്യേ॒ഷാം പ॒ശു॒നാമ॑വ॒ദ്യന്തി॑ ।
ഉ॒ത്ത॒ര॒തോ॒ഽശ്വ॑സ്യേ॒തി ।
വാ॒രു॒ണോ॑ വാ॒ അ॒ശ്വഃ॑ । 79 (10)

T.B.3.8.20.4

ഏ॒ഷാ॒ വൈ॒ വരു॑ണ॒സ്യ॒ ദിക് ।
 സ്വാ॒യാ॒മേ॒വാ॒സ്യ॒ ദി॒ശ്യ॒വദ്യ॑തി ।
 യദി॒തരേ॑ഷാ॒ം പശു॑നാമ॒വദ്യ॑തി ।
 ശത॑ദേ॒വത്യം॑ തേ॒നാവ॑രു॒ന്ധേ ॥
 ചി॒തേ॒ഗ്നാവ॑ധി॒വൈത॑സേ കടേ॒ശം ചി॑നോതി ।
 അ॒ഹ്നായോ॑നി॒ർവാ അ॒ശ്വഃ । അ॒ഹ്നായോ॑ വേ॒തസഃ॑ ।
 സ്വ ഏ॒വൈനം॑ യോ॒നൗ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാപ॑യതി ॥
 പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യഞ്ചം॑ തു॒പരം॑ ചി॑നോതി ।
 പശ്ചാ॑ത് പ്രാ॒ചീനം॑ ഗോ॒മൃഗം॑ । 80 (10)

T.B.3.8.20.5

പ്രാ॒ണാ॒പാനാ॑വേ-വാ॒സ്മിൻ മ॑സ്മ്യഞ്ചൗ॒ ദധാ॑തി ॥
 അ॒ശ്വം തു॒പരം॑ ഗോ॒മൃഗ॑മിതി സർവ॒ഹുത॑ ഏ॒താഞ്ജു॑ഹോതി ।
 ഏ॒ഷാം ലോ॑കാനാ-മദി॒ജിതൈ॑ത്യ ॥
 ആ॒ത്മനാ॑-ദി॒ജുഹോ॑തി ।
 സാ॒ത്മാന॑മേ॒വൈന॑സ്യ സത॒നും ക॑രോതി ॥
 സാ॒ത്മാമു॑ഷ്മിൻ ലോ॒കേ ദ॑വതി । യ ഏ॒വം വേ॑ദ ।
 അ॒ഥോ വ॑സോ॒രേവ॑ ധാ॒രാം തേ॒നാവ॑രു॒ന്ധേ ॥
 ഇ॒ലുവ॑ർദായ സ്വാ॒ഹാ ബ॑ലി॒വർദായ॑ സ്വാ॒ഹേത്യാ॑ഹ ।

സംവത്സരോ വാ ഇലുവർദഃ ( ) ।

പരിവത്സരോ ബലിവർദഃ ।

സംവത്സരാദേവ പരിവത്സരാദായുര വരുന്ധേ ।

ആയുരേവാസ്മിൻ ദധാതി ।

തസ്മാദശ്വ-മേധയാജീ ജരസാ വിസ്രസാഽമുഃ

ഘോകമേതി ॥ 81 (14) (തേജസോഽവരുദ്ധൈ - ദവൻ -

തൃശോ - ഗോമൃഗ - മിലുവർദ് ശ്ചതാരി ച) (A20)

3.8.21 അനുവാകം 21 - ചേതവ്യാഗ്നയാദേർവിശേഷഃ

T.B.3.8.21.1

ഏകവിഷ്ശോഽഗ്നിർഭവതി । ഏകവിഷ്ശഃ സ്തോമഃ ।

ഏകവിഷ്ശതിർ യുപാഃ ॥

യഥാ വാ അശ്വാ വർഷഭാ വാ വൃഷാണഃ സൗ സ്തൂരേരൻ ।

ഏവമേതഥ് സ്തോമാഃ സൗ സ്തൂരന്തേ । യദേകവിഷ്ശാഃ ।

തേ യഥ് സമൃച്ഛേരൻ । ഹന്യേതാസ്യ യജ്ഞഃ ॥

ദാദശ ഏവാഗ്നിഃ സ്യാദിത്യാഹുഃ । ദാദശഃ സ്തോമഃ । **82 (10)**

T.B.3.8.21.2

ഏകാദശ യുപാഃ ॥ യദ്ദാദശോഽഗ്നിർ ഭവതി ।

ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ।

സംവത്സരേണൈവാസ്മാ അന്നമവരുന്ധേ ॥

യദ്ദശ യുപാ ഭവന്തി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് । അന്നം വിരാട് ।

വിരാജൈവാന്നാദ്യ-മവരുന്ധേ ।

യ ഏകാദശഃ । സ്തന ഏവാസ്യേ സഃ । 83 (10)

T.B.3.8.21.3

ദുഹ ഏവൈനാം തേന ॥ തദാഹുഃ ।

യദ്ദ്വാദശോഽഗ്നിഃ സ്യാദ് ദ്വാദശഃ സ്തോമ ഏകാദശ യുപാഃ ।

യഥാ സ്ഥൂരിണാ യായാത് । താദൃക്തത് ॥

ഏകവിഷ്വ ഏവാഗ്നിഃ സ്യാ-ദിത്യാഹുഃ ।

ഏകവിഷ്വഃ സ്തോമഃ । ഏകവിഷ്വതിർ യുപാഃ ।

യഥാ പ്രഷ്ടിദിര്യാതി । താദൃഗേവ തത് ॥ 84 (10)

T.B.3.8.21.4

യോ വാ അശ്വമേധേ തിസ്രഃ കകുഭോ വേദ ।

കകുദ്ധ രാജ്ഞാം ഭവതി । ഏകവിഷ്വോഽഗ്നിർ ഭവതി ।

ഏകവിഷ്വഃ സ്തോമഃ । ഏകവിഷ്വതിർ യുപാഃ ।

ഏതാ വാ അശ്വമേധേ തിസ്രഃ കകുഭഃ ।

യ ഏവം വേദ । കകുദ്ധ രാജ്ഞാം ഭവതി ॥

യോ വാ അശ്വമേധേ ത്രീണി ശീർഷാണി വേദ ।

ശീരോ ഹ രാജ്ഞാം ഭവതി ( ) ।

ഏകവിഷ്വോഽഗ്നിർ ഭവതി ।

ഏകവിഷ്വഃ സ്തോമഃ । ഏകവിഷ്വതിർ യുപാഃ ।

ഏ॒താ॒നി॒ വാ॒ അ॒ശ്വമേ॒ധേ॒ ത്രീ॑ണി॒ ശീ॒ർഷാ॑ണി॒ ।

യ ഏ॒വം വേ॑ദ । ശി॒രോ॑ ഹ രാജ॑ന്താം ദ॒വതി॑ ॥ 85 (16)

(ദാ॒ദശഃ॑ സ്തോ॒മഃ - സ - ഏ॒വ തച്ഛി॑ - ശി॒രോ॑ ഹ രാജ॑ന്താം
ദ॒വതി॑ ഷട്ച്ഛി॑) (A21)

**3.8.22 അനുവാകം 22 - ഉക്ത്യാഖ്യേ ദിതീയേഹനി
ബഹിഷ്ഠവമാനേ അശ്വസ്യോദ്രാത്യത്വം**

T.B.3.8.22.1

ദേ॒വാ വാ॒ അ॒ശ്വമേ॒ധേ॒ പ॒വമാ॑നേ ।

സു॒വർഗം॑ ലോ॒കം ന॑ പ്രാജാ॑നന് । തമ॒ശ്വഃ പ്രാജാ॑നാത് ।

യദ॒ശ്വമേ॒ധേഽശ്വോ॑ന മേ॒ദ്ധ്യേനോ॑ദഞ്ചോ ബ॒ഹിഷ്ഠ॑വമാ॒നഃ
സർ॑പ॒ന്തി॒ ।

സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ പ്രജ॑ന്താ॒ന്തൈ॒ ।

ന വൈ॑ മ॒നുഷ്യഃ॑ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമ॑ഞ്ജ॒സാ വേദ॑ ।

അ॒ശ്വാ വൈ॑ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമ॑ഞ്ജ॒സാ വേദ॑ ॥

യദു॑ദ്ഗാ-തോദ്-ഗായേത് ।

യഥാ॑ഽക്ഷേ॒ത്രജ്ഞാ॑ഽന്യേ॒ന പ॒ഥാ പ്ര॑തി॒പാദ॑യേത് ।

താദൃ॑കത്ത് । 86 (10)

T.B.3.8.22.2

ഉദ്ഗാ॑താ॒ര-മ॒പരു॑ദ്ധ്യ । അ॒ശ്വമുദ്ഗീ॑മായ വൃ॒ണീതേ॑ ।

യഥാ॑ ക്ഷേ॒ത്രജ്ഞാ॑ഽഞ്ജ॒സാ ന॑യ॒തി॒ ।

ഏവമേവൈനമശ്വഃ സുവർഗം ഘോകമഞ്ജസാ നയതി ||
 പുച്ഛമന്യാരഭന്തേ | സുവർഗസ്യ ഘോകസ്യ സമഷ്ട്യ ||
 ഹിം കരോതി | സാമൈവാകഃ | ഹിം കരോതി |

ഉദ്ഗീമ ഏവാസ്യ സഃ || 87 (10)

T.B.3.8.22.3

വധബാ ഉപ രുന്ധന്തി | മിമുനത്വായ പ്രജാത്യൈ |
 അഥോ യഥോപഗാതാർ ഉപഗായന്തി |
 താദൃഗേവ തത് || ഉദഗാസീദശോ മേദ്ധ്യ ഇത്യാഹ |
 പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ |
 പ്രജാപതി-രുദ്ഗീമഃ | ഉദ്ഗീമമേവാവരുന്ധേ |
 അഥോ ഋഷ്സാമയോരേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ||
 ഹിരണ്യേനോപാകരോതി ( ) | ജ്യോതിർവൈ ഹിരണ്യം |
 ജ്യോതിരേവ മുഖതോ ദധാതി |
 യജമാനേ ച പ്രജാസു ച |
 അഥോ ഹിരണ്യജ്യോതിരേവ യജമാനഃ സുവർഗം
 ഘോകമേതി || 88 (14)

(തഥ് - സ - ഉപാകരോതി ചത്വാരി ച) (A22)

3.8.23 അനുവാകം 23 - അശ്വേ പരുഗ്നുപ്രയന്താനാം പശൂനാം നിയോജനം

T.B.3.8.23.1

പുരുഷോ വൈ യജ്ഞഃ | യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ |
 യദശ്വേ പശൂൻ നിയുഞ്ജന്തി |
 യജ്ഞാദേവ തദ്യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ||
 അശ്വം തൂപരം ഗോമൃഗം |
 താനഗ്നിഷു ആലഭതേ | സേനാമുഖമേവ തഥ്സൗശൃതി |
 തസ്മാദ് രാജമുഖം ഭീഷം ഭാവുകം ||
 ആഗ്നേയം കൃഷ്ണഗ്രീവം പുരസ്താ ല്ലലാഭേ |
 പൂർവാഗ്നിമേവ തം കുരുതേ | **89 (10)**

T.B.3.8.23.2

തസ്മാത്-പൂർവാഗ്നിം പുരസ്താഥ്-സ്ഥാപയന്തി ||
 പൗഷ്ണമന്വഞ്ചം | അന്നം വൈ പുഷാ |
 തസ്മാത് പൂർവാഗ്നാ-വാഹാര്യ-മാഹരന്തി ||
 ഐന്ദ്രാപൗഷ്ണ-മുപരിഷ്ടാത് |
 ഐന്ദ്രോ വൈ രാജന്യോഽന്നം പുഷാ |
 അന്നാദ്യന്നൈവൈന-മുഭയതഃ പരിഗൃഹ്ണാതി |
 തസ്മാദ് രാജന്യോഽ-ന്നാദോ ഭാവുകഃ ||

ആഗ്നേയൗ കൃഷ്ണഗ്രീവൗ ബാഹുവോഃ ।

ബാഹുവോരേവ വീര്യം ധത്തേ । 90 (10)

T.B.3.8.23.3

തസ്മാദ് രാജന്യോ ബാഹുബലീ ഭാവുകഃ ॥

ത്വാഷ്ട്രൗ ലോമശസക്തൗ സക്തേഃ ।

സക്തേഃരേവ വീര്യം ധത്തേ ।

തസ്മാദ് രാജന്യൗ ഊരുബലീ ഭാവുകഃ ॥

ശിതിപൃഷ്ഠൗ ബാർഹസ്തത്യൗ പൃഷ്ഠേ ।

ബ്രഹ്മവർചസ-മേവോപരിഷ്ടാദ്ധത്തേ ।

അഥോ കവചേ ഏവൈതേ അഭിതഃ പര്യുഹതേ ।

തസ്മാദ് രാജന്യഃ സന്നദ്ധോ വീര്യം കരോതി ॥

ധാത്രേ പൃഷ്ഠോദര-മധസ്താത് ।

പ്രതിഷ്ഠാമേവൈതാം കൂരുതേ ( ) ।

അഥോ ഇയം വൈ ധാതാ ।

അസ്മാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ സൗര്യം ബലക്ഷം പുച്ഛേ ॥

ഉമ്സേധമേവ തം കൂരുതേ ।

തസ്മാദുമ്സേധം ഭയേ പ്രജാ അഭിസംശ്രയന്തി ॥ 91 (15)

(കൂരുതേ - ധത്തേ - കൂരുതേ പഞ്ച ച) (A23)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 23 Anuvaakams :-

(സാ॒ംഗ്ര॒ഹ॒ണ്യോ - ച॒തു॒ഷ്ടയോ - യോ॒ വൈ - യഃ॒ പി॒തു -
 ശ്വ॒ത്വാരോ - യഥാ॑ നി॒ക്തം - പ്ര॒ജാ॒പ॒തയേ॑ ത്വാ - യഥാ॑
 പ്രോ॒ക്ഷി॒തം - വി॒ദ്യുരാ॒ഹ - പ॒ജാ॒പ॒തിര॑കാമയതാശ്ചമേധേന -
 പ്ര॒ജാ॒പ॒തിർന॑ കിഞ്ച ന - സാ॒വി॒ത്ര - മാ ബ്ര॒ഹ്മ॑ൻ -
 പ്ര॒ജാ॒പ॒തിർ ദേ॒വേഭ്യഃ - പ്ര॒ജാ॒പ॒തി ര॑ക്ഷാ॒പ്സി -
 പ്ര॒ജാ॒പ॒തിമീ॑ഹ്നതി - വി॒ദ്യുര॒ശ്വ॒നാമാ॒ന്യ - ഓ॒ഭാ -
 സ്യേ॒കയു॑പോ - രാജ॑ജു॒ദാല - മേ॒കവി॑ശ്ശോ -
 ദേ॒വാഃ - പു॒രു॒ഷ (സ്ര॒യോ॒വി॒ശ്ശതിഃ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സാ॒ംഗ്ര॒ഹ॒ണ്യോ - ത॒സ്മാദ॑ശ്ചമേധയാജീ - യത് പ॑രിമി॒താ -
 യദ് യ॑ജ്ഞമു॒ഖേ - യോ ദീ॒ക്ഷാം - ദേ॒വാനേ॑വ - ത്രയ॑ ഇ॒മേ -
 സി॒തായ - പ്രാ॑ണാപ॒നാവേ॒വാസി॑ൻ - ത॒സ്മാദ് രാ॑ജ॒ന്യ
 ഏ॒ക॒ന॒വ॒തിഃ)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 8th Prapaatakam :-

(സാ_—ഗ്രഹ_—ണ്യാ - സ¹ശ്രയ_—ന്തി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

**3.8 Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam3, Prapaatakam 8 (TB 3.8)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	2	25
Anuvakam 2	4	46
Anuvakam 3	6	65
Anuvakam 4	3	35
Anuvakam 5	4	41
Anuvakam 6	5	56
Anuvakam7	3	35
Anuvakam8	4	43
Anuvakam9	5	49
Anuvakam10	5	50
Anuvakam11	2	28
Anuvakam12	3	29
Anuvakam13	3	37
Anuvakam14	6	64
Anuvakam15	3	37
Anuvakam16	4	47
Anuvakam17	5	51
Anuvakam18	7	69
Anuvakam19	2	23
Anuvakam20	5	54
Anuvakam21	4	46
Anuvakam22	3	34
Anuvakam23	3	35
Total →	91	999

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.9 തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠകഃ

അശ്വമേധസ്യ ദിതീയ, തൃതീയാഹർവിധാനം

3.9.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ അഷ്ടാദശിനാം ഗ്രാഭ്യാണാം

T.B.3.9.1.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസ്യജത ।
സോഽസ്മാമ്സ്യഷ്ടോഽപാക്രാമത് ।
തമഷ്ടാദശിദിരനു പ്രായുക്ത । തമാപ്നോത് ।
തമാപ്താഽഷ്ടാദശിദിരവാരുന്ധ । യദഷ്ടാദശിൻ ആലഭ്യന്തേ ।
യജ്ഞമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോഽവരുന്ധേ ॥
സംവത്സരസ്യ വാ ഏഷാ പ്രതിമാ ।
യദഷ്ടാദശിനഃ । ദ്വാദശ മാസാഃ പഞ്ചർത്വഃ । 1 (10)

T.B.3.9.1.2

സംവത്സരോഽഷ്ടാദശഃ । യദഷ്ടാദശിൻ ആലഭ്യന്തേ ।
സംവത്സരമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോഽവരുന്ധേ ॥
അഗ്നിഷ്ടോന്യാൻ പശൂനുപാകരോതി ।
ഇതരേഷു യുപേഷ്യാഷ്ടാദശിനോ ഽജാമിതായ ॥

നവ॑ നവാ॑ലഭ്യ॑ന്തേ സ॒വീര്യ॑തായ॑ ॥
 യദാ॑ര॒ണ്യഃ സൗ॑ സ്ഥാ॒പയേ॑ത് ।
 വ്യ॒വസ്യേ॑താം പി॒താ പു॒ത്രൗ । വ്യ॒ദ്ധ്യാനഃ॑ ക്രാമേ॒യുഃ ।
 വി॒ദ്വരം॑ ഗ്രാമ॑യോർ ഗ്രാ॒മാന്തൗ॑ സൃ॒താം । 2 (10)

T.B.3.9.1.3

ഋ॒ക്ഷീകാഃ॑ പു॒രുഷ॑വ്യാ॒ഘ്രാഃ പ॑രിമോ॒ഷിൺ॑
 ആ॒വ്യാധി॑നീ॒സ്തസ്ത॑രാ അ॒രണ്യേ॑ഷ്വാജാ॒യേര॑ന് ॥
 തദാ॑ഹുഃ । അ॒പശ॑വോ വാ ഏ॒തേ । യദാ॑ര॒ണ്യഃ ।
 യദാ॑ര॒ണ്യഃ സൗ॑ സ്ഥാ॒പയേ॑ത് ।
 ക്ഷി॒പ്രേ യ॑ജമാ॒നമ॑ര॒ണ്യം മൃ॒തം ഹ॑രേ॒യുഃ ।
 അ॒രണ്യായ॑ത॒നാ ഹൃ॑ദാ॒രണ്യഃ॑ പ॒ശവ॑ ഇ॒തി ।
 യത്പ॑ശു॒ന്നാല॑ഭേത । അ॒നവ॑രു॒ദ്ധാ അ॒സ്യ പ॑ശ॒വഃ സൃ॑ഃ ।
 യത്പ॑ര്യഗ്നി-കൃ॒താ-നൃ॑ഥ്സൃ॒ജേത് । 3 (10)

T.B.3.9.1.4

യ॒ജ്ഞ॑വേ॒ശസം॑ കൃ॒ത്യാത് ॥ യത്പ॑ശു॒ന്നാല॑ഭേത ।
 തേ॒നൈവ॑ പ॒ശുന॑വരു॒ന്ധേ ।
 യത്പ॑ര്യഗ്നി-കൃ॒താ-നൃ॑ഥ്സൃ॒ജത്യ-യ॑ജ്ഞവേ॒ശസായ॑ ।
 അ॒വരു॒ദ്ധാ അ॒സ്യ പ॑ശ॒വോ ഭ॑വ॒ന്തി ।
 ന യ॒ജ്ഞ॑വേ॒ശസം॑ ഭ॒വതി॑ ।

ന യജമാനമരണ്യം മൃത്യു ഹരന്തി ||

ഗ്രാമൈഃ സൗ സ്ഥാപയതി ।

ഏതേ വൈ പശവഃ ക്ഷേമോ നാമ ।

സം പിതാപുത്രാ-വവസ്യതഃ ( ) । സമദ്ധാനഃ ക്രാമന്തി ।

സമന്തികം ഗ്രാമയോർ ഗ്രാമാന്തൗ ഭവതഃ ।

നർക്ഷീകാഃ പുരുഷവ്യാഘ്രാഃ പരിമോഷിണ്

ആവ്യാധിനീ-സുസുരാ അരണ്യേഷാ ജായന്തേ || 4 (13)

(ഋതവഃ - സ്യാതാ - മുഥ്സ്യജേഥ് - സ്യുതസ്ത്രീണീ ച) (A1)

3.9.2 അനുവാകം 2 - ചാതുർമാസ്യപശൂനാം പ്രയോഗഃ

T.B.3.9.2.1

പ്രജാപതിര-കാമയതോഭൗ ലോകാവ-വരുന്ധീയേതി ।

സ ഏതാനുഭയാൻ പശൂനപശ്യത് ।

ഗ്രാമ്യാഽശ്വാരണ്യാഽശ്വ । താനാലഭത ।

തൈർവൈ സ ഉഭൗ ലോകാവവാരുന്ധ ।

ഗ്രാമൈരേവ പശുഭിരിമം ലോകമവാരുന്ധ ।

ആരണ്യേരമും । യദ്ഗ്രാമ്യാൻ പശൂനാലഭതേ ।

ഇമമേവ തൈർ ലോകമവരുന്ധേ । യദാരണ്യാൻ । 5 (10)

T.B.3.9.2.2

അമും തൈഃ ॥

അനവരുദ്ധോ വാ ഏതസ്യ സംവത്സര ഇത്യാഹുഃ ।

യ ഇത ഇതശ്ചാതുർമാസ്യാനി സംവത്സരം

(സംവത്സരം) പ്രയുക്ത ഇതി ।

ഏതാവൻ. വൈ സംവത്സരഃ ।

യച്ചാതുർമാസ്യാനി ।

യദേതേ ചാതുർമാസ്യഃ പശവ ആലഭ്യന്തേ ॥

പ്രത്യക്ഷമേവ തൈഃ സംവത്സരം യജമാനോ-ഽവരുന്ധേ ॥

വി വാ ഏഷ പ്രജയാ പശുഭിർ. ഋദ്ധ്യതേ ।

യഃ സംവത്സരം പ്രയുക്തേ ।

സംവത്സരഃ സുവർഗോ ലോകഃ । 6 (10)

T.B.3.9.2.3

സുവർഗം തു ലോകം നാപരാജ്ഞാതി ।

പ്രജാ വൈ പശവ ഏകാദശിനീ ।

യദേത ഐകാദശിനാഃ പശവ ആലഭ്യന്തേ ॥

സാക്ഷാദേവ പ്രജാം പശുൻ. യജമാനോ-ഽവരുന്ധേ ॥

പ്രജാപതിർ വിരാജമസൃജത ।

സാ സൃഷ്ടാഽശ്വമേധം പ്രാവിശത് ।

താം ദശിദിരന്യ പ്രായുക്ത | താമാപ്നോത് |
താമാപ്താ ദശിദിരവാരുന്ധ | യദ്ദശിന ആലഭ്യന്തേ || 7 (10)

T.B.3.9.2.4

വിരാജമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോ-ഽവരുന്ധേ ||
ഏകാദശ ദശത ആലഭ്യന്തേ | ഏകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് |
ത്രൈഷ്ടുഭാഃ പശവഃ | പശൂനേവാവരുന്ധേ ||
വൈശ്വദേവോ വാ അശ്വഃ | നാനാദേവത്യാഃ പശവോ ഭവന്തി |
അശ്വസ്യ സർവത്വായ | നാനാരുപാ ഭവന്തി |
തസ്മാന്നാനാരുപാഃ പശവഃ ( ) | ബഹൂരുപാ ഭവന്തി |
തസ്മാദ്ബഹൂരുപാഃ പശവഃ സമൃദ്ധ്യേ || 8 (12)

(ആരണ്യാൻ - ലോകോ - ദശിന ആലഭ്യന്തേ - നാനാരുപാഃ
പശവോ ഭവ ച) (A2)

3.9.3 അനുവാകം 3 - രോഹിതാദീനാം പശൂനാം വപാഹോമസാഹിത്യം

T.B.3.9.3.1

അസ്മൈ വൈ ലോകായ ഗ്രാമ്യാഃ പശവ ആലഭ്യന്തേ |
അമൃഷ്ടാ ആരണ്യാഃ | യദ്ഗ്രാമ്യാൻ പശൂനാലഭതേ |
ഇമമേവ തൈർ ലോകമവരുന്ധേ | യദാരണ്യാൻ |
അമും തൈഃ | ഉദയാൻ പശൂനാലഭതേ |
ഗ്രാമ്യാഽശ്വാരണ്യാഽശ്വ |

ഉദയോർ. ലോകയോരവരുദ്ധ്യേ ।

ഉദയാൻ പശൂനാലഭതേ । 9 (10)

T.B.3.9.3.2

ഗ്രാമ്യാഽശ്ചാരണ്യാഽശ്ച ।

ഉദയസ്യ-നാഭ്യസ്യ-വരുദ്ധ്യേ ।

ഉദയാൻ പശൂനാലഭതേ । ഗ്രാമ്യാഽശ്ചാരണ്യാഽശ്ച ।

ഉദയേഷാം പശൂനാമവരുദ്ധ്യേ ॥ ത്രയസ്രയോ ദവന്തി ।

ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । ഏഷാം ലോകാനാമാപ്സ്യേ ॥

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി । കസ്താമ്സത്യാത് । 10 (10)

T.B.3.9.3.3

അസിൻ ലോകേ ബഹവഃ കാമാ ഇതി ।

യമ്സമാനീഭ്യോ ദേവതാഭ്യോഽന്യേഽന്യേ പശവ ആലഭ്യന്തേ ।

അസിന്നേവ തലോകേ കാമാൻ ദധാതി ।

തസ്മാദസിൻ ലോകേ ബഹവഃ കാമാഃ ॥

ത്രയാണാം ത്രയാണാഽ സഹ വപാ ജൂഹോതി ।

ത്യാവൃതോ വൈ ദേവാഃ । ത്യാവൃത ഇമേ ലോകാഃ ।

ഏഷാം ലോകാനാമാപ്സ്യേ । ഏഷാം ലോകാനാം ക്ലൃപ്സ്യേ ॥

പര്യഗ്നി-കൃതാ-നാരണ്യാ-നുമ്സ്യജന്ത്യഹിഽസായൈ ( ) ॥

11 (10)

(അവരുദ്ധ്യാ ഉഭയാൻ പശുനാലഭതേ - സത്യാ - ദഹിച്ഛ
സാധയെ) (A3)

3.9.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ രഥയോജനാലംകാരാദയഃ

T.B.3.9.4.1

യു॒ഞ്ജന്തി॑ ബ്ര॒ദ്ധ്മി॑ത്യാഹ॒ । അ॒സൗ॑ വാ ആ॒ദി॒ത്യോ ബ്ര॒ദ്ധ്നുഃ॑ ।
ആ॒ദി॒ത്യമേ॒വാ॒സൈ॑ യു॒നക്തി॑ ।
അ॒രു॒ഷ്മി॑ത്യാഹ॒ । അ॒ഗ്നി॒ർവാ അ॒രു॒ഷഃ॑ ।
അ॒ഗ്നിമേ॒വാ॒സൈ॑ യു॒നക്തി॑ । ച॒ർന്ത॑മി॒ത്യാഹ॒ ।
വാ॒യുർവൈ ച॒രന്॑ । വാ॒യുമേ॒വാ॒സൈ॑ യു॒നക്തി॑ ।
പ॒രി॒തസ്ഥു॑ഷ ഇ॒ത്യാഹ॒ । 12 (10)

T.B.3.9.4.2

ഇ॒മേ വൈ ലോ॒കാഃ പ॒രി॒തസ്ഥു॑ഷഃ ।
ഇ॒മനേ॒വാ॒സൈ॑ ലോ॒കാൻ യു॒നക്തി॑ ॥
രോ॒ച॒ന്തേ രോ॒ച॒നാ ദി॒വീ॒ത്യാഹ॒ ।
നക്ഷ॑ത്രാണി വൈ രോ॒ച॒നാ ദി॒വി ।
നക്ഷ॑ത്രാണേ॒വ്യാ॒സൈ॑ രോ॒ച॒യതി॑ ॥
യു॒ഞ്ജന്ത്യ॑സ്യ കാ॒മ്യേ॒ത്യാഹ॒ । കാ॒മാ॒നേ॒വാ॒സൈ॑ യു॒നക്തി॑ ॥
ഹ॒രീ വി॒പക്ഷ॑സേ॒ത്യാഹ॒ । ഇ॒മേ വൈ ഹ॒രീ വി॒പക്ഷ॑സാ ।
ഇ॒മേ ഏ॒വാ॒സൈ॑ യു॒നക്തി॑ ॥ 13 (10)

T.B.3.9.4.3

ஸோ॒ணா ய॒ஷ்டு ந॒வா॒ஹ॒ஸே॒த்யா॒ஹ ।
 அ॒ஹோ॒ரா॒த்ரே॒ வை ந॒வா॒ஹ॒ஸா ।
 அ॒ஹோ॒ரா॒த்ரே॒ ஸ்வா॒ஸை॒ யு॒நக॒தி ॥
 ஸ்வா॒ஸை॒ யு॒நக॒தி ।
 ஸ॒வ॒ர॒க॒ஸ்ய॒ லோ॒க॒ஸ்ய॒ ச॒ம॒ஷ்டு ॥
 கே॒து॒ம் க॒ட॒ய॒நகே॒த॒வ ி॒தி ய॒ஜம் ப்ர॒தி॒மூ॒ஷ॒தி ।
 ய॒ச ஸ்வா॒ஸை॒ ரா॒ஜ॒ணாம்॒ ச॒ம॒ய॒தி ॥
 ஜீ॒மூ॒த॒ஸ்யே॒வ ட॒வ॒தி ப்ர॒தீ॒க॒மி॒த்யா॒ஹ ।
 ய॒மா ய॒ஜு॒ரே॒வ॒தத் ॥
 யே॒ தே ப॒ந்மா॒ந: ச॒வி॒த: பூ॒ர॒வ்யா॒ஸ ி॒த்ய॒ப்யா॒ரூ॒ப-
 ய॒ஜ॒மா॒நம் வா॒ச॒ய॒த்ய॒தி॒ஜீ॒தே॒ ॥ 14 (10)

T.B.3.9.4.4

ப॒ரா வ॒ ஸ்வா॒ஸை॒ ய॒ஜ॒ண ஸ்வா॒ஸை॒ ।
 ய॒ஸ்ய॒ ப॒ஸு-॒ரூ॒பாக்॒தோ-॒ஸ்ய॒த்ரே॒ வே॒த்யா॒ ஸ்வா॒ஸை॒ ।
 ஸ்வா॒ஸை॒ யு॒நக॒தி ।
 வ॒யு॒ரே॒வ ஸ்வா॒ஸை॒ ।
 வ॒யு॒மே॒வா॒ஸ்ய॒ ப॒ர॒ஸ்தா॒த் த॒யா॒த்யா॒வ்யு॒தே॒ ॥

യഥാ വൈ ഹവിഷോ ഗൃഹീതസ്യ സ്കന്തി ।

ഏവം വാ ഏതദശാസ്യ സ്കന്തി ।

യദസ്യോപാകൃതസ്യ ലോമാനി ശരീയന്തേ ।

യദാലേഷു കാചാനാവയന്തി ।

ലോമാന്യേവാസ്യ തഥ്സംഭരന്തി ॥ 15 (10)

T.B.3.9.4.5

ഭൂർഭൂവഃ സുവരിതി പ്രാജാപത്യാഭിരാവയന്തി ।

പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ ।

സ്വയൈവൈനം ദേവതയാ സമർദ്ധയന്തി ॥ ഭൂരിതി മഹിഷീ ।

ഭൂവ ഇതി വാവാതാ । സുവരിതി പരിവൃക്തീ ।

ഏഷാം ലോകാനാമഭിജിത്യൈ ॥

ഹിരണ്യയാഃ കാചാ ഭവന്തി ।

ജ്യോതിർവൈ ഹിരണ്യം । രാശ്വമശ്വമേധഃ । 16 (10)

T.B.3.9.4.6

ജ്യോതിശ്ചൈവാസ്മൈ രാശ്വം ച സമീചീ ദധാതി ॥

സഹസ്രം ഭവന്തി । സഹസ്രസംമിതഃ സുവർഗോ ലോകഃ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യോ-ഭിജിത്യൈ ॥

അപ വാ ഏതസ്മാത് തേജ ഇന്ദ്രിയം പശവഃ ശ്രീഃ ക്രാമന്തി ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

വ॒സ॒വ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ഗായ॒ത്രേണ॑ ച॒ന്ദ॒സേതി॑
മ॒ഹി॒ഷ്യ॒ഭ്യു॒ന॒ക്തി॑ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । തേജോ॑ ഗായ॒ത്രീ ।

തേജ॑സൈ॒വാസൈ॑ തേജോ॑ഽവ॒രുന്ധേ॑ । 17 (10)

T.B.3.9.4.7

രു॒ദ്രാ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ത്രൈ॒ഷ്ടുഭേന॑ ച॒ന്ദ॒സേതി॑ വാ॒വാതാ॑ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ ത്രി॒ഷ്ടുപ് ।

തേജ॑സൈ॒വാസാ॑ ഇ॒ന്ദ്രിയ॑മ॒വരു॑ന്ധേ ।

ആ॒ദി॒ത്യാ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ജാഗ॑തേന ച॒ന്ദ॒സേതി॑ പ॒രിവൃ॑ക്തീ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । പ॒ശവോ॑ ജഗ॒തീ ।

തേജ॑സൈ॒വാസൈ॑ പ॒ശുന॑വരുന്ധേ ॥ പ॒ത്നയോ॑-ഽഭ്യ॑ഞ്ജന്തി ।

ശ്രി॒യാ വാ ഏ॒തദ് രൂ॒പം । 18 (10)

T.B.3.9.4.8

യത്പ॑ത്തയഃ । ശ്രി॒യമേ॒വാസി॑ൻ-തദ് ദ॒ധതി॑ ।

നാ॒സ്മാ॒ത്തേജ॑ ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ പ॒ശവഃ॑ ശ്രീ॒രപ॑ക്രാമന്തി ॥

ലാജീ(3)॒ന്താചീ(3)॒ൻ. യശോ॑ മ॒മാ(4) ഇ॒ത്യുതി॑രിക്ത-

മ॒ന്നമ॑ശ്വായോപാഹ॒രന്തി॑ ।

പ്ര॒ജാമേ॒വാന്നാദീ॑ം കു॒ർവതേ॑ ॥

ഏ॒തദേ॑ദ॒വാ അ॒ന്നമ॑ത്തൈ-തദ॒ന്നമ॑ധി പ്ര॒ജാപ॑ത ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രജായാമേവാ-നാദ്യം ദധതേ । യദി നാവജീശ്രേയത് ।

അഗ്നിഃ പശുരാസീ-ദിത്യവശ്രാപയേത് ।

അവ ഹൈവ ജീശ്രേതി ( ) ॥

ആക്രാൻ. വാജീ ക്രമൈരത്യ-ക്രമീദാജീ ദൃഢസ്യേ പൃഷ്ഠം
പൃഥിവീ സധസ്ഥ-മിത്യശ്വമനു-മന്ത്രയതേ ।

ഏഷാം ഘോകാനാ-മഭിജീതൈ ॥

സമീദ്ധോ അഞ്ജൻകൃദരം മതീനാ-മിത്യശ്വസ്യ-പ്രിയോ

ഭവന്തി സരൂപത്വായ ॥ 19 (13) (പരിതസ്തമുഷ ഇത്യാഹേ -

മേ ഏവാസൈ യുനക്ത്യ - ഭിജീതൈ - ഭര - ന്യശ്വമേധോ

- രുന്ധേ - രൂപം - ജീശ്രേതി ത്രീണീ ച) (A4)

3.9.5 അനുവാകം 5 - ബ്രഹ്മോദൃതാമകഃ

ഹോത്യബ്രാഹ്മണോസ്സംവാദഃ

T.B.3.9.5.1

തേജസാ വാ ഏഷ ബ്രഹ്മവർചസേന വ്യുദ്ധ്യതേ ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

ഹോതാ ച ബ്രഹ്മാ ച ബ്രഹ്മോദൃതം വദതഃ ।

തേജസാ ചൈവൈനം ബ്രഹ്മവർചസേന ച സമർദ്ധയതഃ ॥

ദക്ഷിണതോ ബ്രഹ്മാ ഭവതി ।

ദക്ഷിണത ആയതനോ വൈ ബ്രഹ്മാ ।

ബാർഹസ്ത്യേ വൈ ബ്രഹ്മാ ।

ബ്രഹ്മവർചസമേവാസ്യ ദക്ഷിണതോ (ദക്ഷിണതോ) ദധാതി ।
തസ്മാദ് ദക്ഷിണോഽർദ്ധോ ബ്രഹ്മവർചസിതരഃ ॥

ഉത്തരതോ ഹോതാ ദവതി । 20 (10)

T.B.3.9.5.2

ഉത്തരത ആയതനോ വൈ ഹോതാ ।
ആഗേയോ വൈ ഹോതാ । തേജോ വാ അഗ്നിഃ ।
തേജ ഏവാസ്യോത്തരതോ ദധാതി ।
തസ്മാദുത്തരോർ-ഽധസ്യേജസിതരഃ ॥ യുപമദിതോ വദതഃ ।
യജമാനദേവത്യോ വൈ യുപഃ ।
യജമാനമേവ തേജസാ ച ബ്രഹ്മവർചസേന
ച സമർദ്ധയതഃ ॥

കിൗ സിദാസീത്-പൂർവചിത്തി-രിത്യാഹ ।
ദ്യാൗർവൈ വൃഷ്ടിഃ പൂർവചിത്തിഃ । 21 (10)

T.B.3.9.5.3

ദിവമേവ വൃഷ്ടിമ വരുന്ധേ ॥
കിൗ സിദാസീദ്-ബൃഹദായ ഇത്യാഹ ।
അശോ വൈ ബൃഹദായഃ । അശാമേവാവരുന്ധേ ॥
കിൗ സിദാസീത്-പിശങ്ഗിലേത്യാഹ ।
രാത്രിർവൈ പിശങ്ഗിലാ । രാത്രിമേവാവരുന്ധേ ॥

കിഘ സിദാസീത്-പിലിപ്പിലേത്യാഹ ।
ശ്രീർവൈ പിിലിപ്പിലാ । അന്നാഭ്യമേവാവരുന്ധേ ॥ 22 (10)

T.B.3.9.5.4

കഃ സിദേകാകീ ചരതീത്യാഹ ।
അസൗ വാ ആദിത്യ ഏകാകീ ചരതി ।
തേജ ഏവാവരുന്ധേ ॥
ക ഉ സിജ്ജായതേ പുനരിത്യാഹ ।
ചന്ദ്രമാ വൈ ജായതേ പുനഃ । ആയുരേവാവരുന്ധേ ॥
കിഘ സിദ്ധിമസ്യ ഭേഷജമിത്യാഹ ।
അഗ്നിർവൈ ഹിമസ്യ ഭേഷജം ।
ബ്രഹ്മവർചസമേവാ-വരുന്ധേ ॥
കിഘ സിദാവപനം മഹദിത്യാഹ । 23 (10)

T.B.3.9.5.5

അയം വൈ ലോക ആവപനം മഹത് ।
അസ്മിന്നേവ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥
പൃച്ഛാമി ത്വാ പരമന്തം പൃഥിവ്യാ ഇത്യാഹ ।
വേദിർവൈ പരോഽന്തഃ പൃഥിവ്യാഃ ।
വേദിമേവാവരുന്ധേ ॥
പൃച്ഛാമി ത്വാ ഭുവനസ്യ നാഭിമിത്യാഹ ।
യജ്ഞോ വൈ ഭുവനസ്യ നാഭിഃ । യജ്ഞമേവാവരുന്ധേ ॥

പൃ॒ച്ഛാമി॑ ത്വാ॒ വൃ॒ഷ്ണോ॑ അ॒ശ്വസ്യ॑ രേത॒ ഇത്യാ॑ഹ ।

സോമോ॒ വൈ വൃ॒ഷ്ണോ॑ അ॒ശ്വസ്യ॑ രേതഃ ( ) ।

സോമ॒പീഥ-മേ॒വാവരു॑ന്ധേ ॥

പൃ॒ച്ഛാമി॑ വാ॒ചഃ പ॒രമം॑ വേ॒ദ്യാമേ॑ത്യാഹ ।

ബ്ര॒ഹ്മ വൈ വാ॒ചഃ പ॒രമം॑ വേ॒ദ്യാമ॑ ।

ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സ-മേ॒വാവരു॑ന്ധേ ॥ 24 (14)

(ഹോ॒താ ഭ॒വതി॑ - വൈ വൃ॒ഷ്ടിഃ॑ പൃ॒ർവചി॑ത്തി -

ര॒ന്നാഭ്യ॑മേ॒വാവരു॑ന്ധേ - മ॒ഹാഭി॑ത്യാഹ - സോമോ॒ വൈ

വൃ॒ഷ്ണോ॑ അ॒ശ്വസ്യ॑ രേത॒ശ്ചതാ॑രി ച) (A5)

3.9.6 അനുവാകം 6 - അശ്വസ്യ മൂതോപചാരഃ

സംജ്ഞപനപ്രകാരഃ

T.B.3.9.6.1

അ॒പ വാ ഏ॒തസ്മാ॑ത് പ്രാ॒ണാഃ ക്രാ॑മന്തി ।

യോഽശ്വ॑മേ॒ധേന॑ യജ്ഞേ ।

പ്രാ॒ണായ॑ സ്വാ॒ഹാ വ്യാ॒നായ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑

സംജ്ഞ॑പ്യമാ॒ന ആ॑ഹു॒തീർ ജു॑ഹോതി ।

പ്രാ॒ണാനേ॑വാ॒സ്മിൻ ഭ॒ധാതി॑ ।

നാസ്മാ॑ത് പ്രാ॒ണാ അ॒പക്രാ॑മന്തി ॥

അ॒വന്തിഃ॑ സ്ഥാ॒വന്തീ॑സ്ത്വാ-ഽവ॒ന്തു ।

പ്രിയം ത്വാ പ്രിയാണാം । വർഷിഷ്ഠമാപ്യാനാം ।
 നിധീനാം ത്വാ നിധിപതിഃ ഹവामഹേ വസോ മമേത്യാഹ ।
 അപൈവാസൈ തദ്ധ്നുവതേ । 25 (10)

T.B.3.9.6.2

അഥോ ധുവന്ത്യൈവേനം । അഥോ ന്യേവാസൈ ഹനുവതേ ॥
 ത്രിഃ പരിയന്തി । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।
 ഏഭ്യ ഏവൈനം ലോകേഭ്യോ ധുവതേ ॥
 ത്രിഃ പുനഃ പരിയന്തി । ഷട്സ് സംപദ്യന്തേ । ഷഡ്യാ ജ്ഞവഃ ।
 ജ്ഞുഭിരേവൈനം ധുവതേ ॥
 അപ വാ ഏതേഭ്യഃ പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി । 26 (10)

T.B.3.9.6.3

യേ യജ്ഞേ ധുവനം തന്വതേ । നവകൃത്യാഃ പരിയന്തി ।
 നവ വൈ പുരുഷേ പ്രാണാഃ । പ്രാണാനേവാത്മൻ-ദധതേ ।
 നൈഭ്യഃ പ്രാണാ അപക്രാമന്തി ॥
 അംബേ അംബാല്യംബിക ഇതി പത്നീമുദാനയതി ।
 അഹ്വതൈവൈനാം ॥ സുഭഗേ കാപീലവാസിനീ-ത്യാഹ ।
 തപ ഏവൈനാ-മുപനയതി ॥
 സുവർഗേ ലോകേ സംപ്രാർണ്ണാമാ-മിത്യാഹ । 27 (10)

T.B.3.9.6.4

സുവർഗമേവൈനാം ലോകം ഗമയതി ||
 ആഹമജാനി ഗർഭധമാ തമജാസി ഗർഭധമിത്യാഹ |
 പ്രജാ വൈ പശവോ ഗർഭഃ |
 പ്രജാമേവ പശുനാത്മൻ ധത്തേ ||
 ദേവാ വാ അശ്വമേധേ പവമാനേ |
 സുവർഗം ലോകം ന പ്രാജാനന് | തമശ്വഃ പ്രാജാനാത് |
 യഥ്സുചീ-ദിരസി പമാൻ-കല്പയന്തി |
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ പ്രജ്ഞാതൈ ||
 ഗായത്രീ ത്രിഷ്ടുബ്-ജഗതീത്യാഹ | **28 (10)**

T.B.3.9.6.5

യഥാ യജുരേവൈതത് || ത്രയഃ സുച്യോ ഭവന്തി |
 അയസ്മയോ രജതാ ഹരിണ്യഃ |
 അസ്യ വൈ ലോകസ്യ രൂപമയസ്മയഃ |
 അന്തരിക്ഷസ്യ രജതാഃ | ദിവോ ഹരിണ്യഃ |
 ദിശോ വാ അയസ്മയഃ | അവാന്തരദിശാ രജതാഃ |
 ഊർദ്ധ്വാ ഹരിണ്യഃ | ദിശ ഏവാസ്മൈ കല്പയതി ( ) ||
 കസ്ത്വാ ഛയതി കസ്ത്വാ വിശാസ്തീ-ത്യാഹാ
 ഹിഷ്സായൈ || **29 (11)**

(ഹനുവതേ - ക്രാമ - ന്യൂർണ്ഡാമാമിത്യാഹ - ജഗതീത്യാഹ
- കല്പയത്യേകം ച) (A6)

3.9.7 അനുവാകം 7 - തത്ര മന്ത്രാഃ

T.B.3.9.7.1

അപ വാ ഏതസാപ്രീ രാശ്രം ക്രാമതി ।
യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
ഊർദ്ധ്വാനോ-മുച്ഛയതാ-ദിത്യാഹ ।
ശ്രീർവൈ രാശ്രമശ്വമേധഃ ।
ശ്രീയമേവാസൈ രാശ്രമുർദ്ധ്വ-മുച്ഛയതി ॥
വേണുഭാരം ഗിരാവിവേത്യാഹ । രാശ്രം വൈ ഭാരഃ ।
രാശ്രമേവാസൈ പര്യുഹതി ॥
അമാസ്യ മദ്ധ്യമേധതാമിത്യാഹ ।
ശ്രീർവൈ രാശ്രസ്യ മദ്ധ്യം । 30 (10)

T.B.3.9.7.2

ശ്രീയമേവാ-വരുന്ധേ ॥ ശീതേ വാതേ പുനന്നിവേത്യാഹ ।
ക്ഷേമോ വൈ രാശ്രസ്യ ശീതോ വാതഃ ।
ക്ഷേമമേവാ-വരുന്ധേ ॥ യദ്ധരിണീ യവമത്തീത്യാഹ ।
വിന്ധേ ഹരിണീ । രാശ്രം യവഃ ।
വിശം ചൈവാസൈ രാശ്രം ച സമീചീ ദധാതി ॥

ന പുഷ്ടം പശു മന്യുത ഇത്യാഹ ।

തസ്മാദ് രാജാ പശുന പുഷ്ടിതി ॥ 31 (10)

T.B.3.9.7.3

ശുഭ്രാ യദർയജാരാ ന പോഷായ ധനായതീത്യാഹ ।

തസ്മാദ്വൈ-ശീപുത്ര-ന്നാഭിഷിഞ്ചന്തേ ॥

ഇയം യകാ ശകുന്തികേത്യാഹ । വിന്ധൈ ശകുന്തികാ ।

രാശ്രമശാമേധഃ ।

വിശം ചൈവാസൈ രാശ്രമം ച സമീചീ ദധാതി ॥

ആഹലമിതി സർപതീത്യാഹ ।

തസ്മാദ് രാശ്രമായ വിശഃ സർപന്തി ॥

ആഹതം ഗഭേ പസ ഇത്യാഹ ।

വിന്ധൈ ഗഭഃ । 32 (10)

T.B.3.9.7.4

രാശ്രമം പസഃ । രാശ്രമേവ വിശ്യാഹന്തി ।

തസ്മാദ് രാശ്രമം വിശം ഘാതുകം ॥

മാതാ ച തേ പിതാ ച ത ഇത്യാഹ ।

ഇയം വൈ മാതാ । അസൗ പിതാ ।

ആഭ്യമേവൈനം പരിദദാതി ॥

അഗ്രം വൃക്ഷസ്യ രോഹത ഇത്യാഹ ।

ശ്രീർവൈ വൃക്ഷസ്യാഗ്രം ।

ശ്രീയമേവാവരുന്ധേ ॥ 33 (10)

T.B.3.9.7.5

പ്രസുലാമീതി തേ പിതാ ഗഭേ മുഷ്ടിമത്സ്യ സയദിത്യാഹ ।

വിഡൈ ഗഭഃ । രാശ്രൂം മുഷ്ടിഃ । രാശ്രൂമേവ വിശ്യാഹന്തി ।

തസ്മാദ് രാശ്രൂം വിശം ഘാതുകം ॥

അപ വാ ഏതേഭ്യഃ പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി ।

യേ യജേന്തപൃതം വദന്തി ।

ദധിക്രാവ്.ണ്ണോ അകാരിഷമിതി സുരഭിമതീമൃച്ഛം വദന്തി ।

പ്രാണാ വൈ സുരഭയഃ । പ്രാണാനേവാത്മൻ ദധതേ ( ) ।

നൈഭ്യഃ പ്രാണാ അപക്രാമന്തി ॥

ആപോ ഹി ഷോ മയോഭുവ ഇത്യദിർ മാർജയന്തേ ।

ആപോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ ।

ദേവതാദിരേ-വാത്മാനം പവയന്തേ ॥ 34 (14)

(രാശ്രൂസ്യ മദ്ധ്യം - പുഷ്യതി - ഗഭോ - രുന്ധേ - ദധതേ

ചതാരി ച) (A7)

3.9.8 അനുവാകം 8 - അശ്വമേധസ്യ തത്പശൂനാം ച പ്രശംസാ

T.B.3.9.8.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാഃ സൃഷ്ട്വാ പ്രേണാസനു പ്രാവിശത് ।
 താഭ്യഃ പുനഃ സംഭവിതും നാശക്ലോത് । സോഽബ്രവീത് ।
 ഋദ്ധുവദിമ്സഃ । യോ മേതഃ പുനഃ സംഭരദിതി ।
 തം ദേവാ അശ്വമേധേനൈവ സമഭരന് ।
 തതോ വൈ ത ആർദ്ധ്നുവന് । യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
 പ്രജാപതിമേവ സംഭരത്യുച്ഛോതി ॥
 പുരുഷമാലഭതേ । 35 (10)

T.B.3.9.8.2

വൈരാജോ വൈ പുരുഷഃ । വിരാജ-മേവാലഭതേ ।
 അഥോ അന്നംവൈ വിരാട് । അന്നമേവാവരുന്ധേ ॥
 അശ്വമാലഭതേ । പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ ।
 പ്രജാപതി-മേവാലഭതേ ।
 അഥോ ശ്രീർവാ ഏകശഫം । ശ്രീയ-മേവാവരുന്ധേ ॥
 ഗാമാലഭതേ । 36 (10)

T.B.3.9.8.3

യജ്ഞോ വൈ ഗൗഃ । യജ്ഞമേവാലഭതേ ।
 അഥോ അന്നം വൈ ഗൗഃ । അന്നമേവാവരുന്ധേ ॥

അജാവി ആലഭതേ ഭൂമേ । അഥോ പുഷ്ടിർവൈ ഭൂമാ ।

പുഷ്ടിമേവാവരുന്ധേ ॥

പര്യഗ്നികൃതം പുരുഷം ചാരണ്യാഘ്രേചാഥ്

സൃജന്ത്യഹിംസായൈ ॥

ഉഭൗ വാ ഏതൗ പശു ആലഭ്യേതേ ।

യശ്ചാവമോ യശ്ച പരമഃ ( ) । തേഽസ്യോഭയേ യജ്ഞേ ബദ്ധാഃ ।

അഭീഷ്ടാ അഭിപ്രീതാഃ । അഭിജിതാ അഭിഹൃതാ ഭവന്തി ॥

നൈനം ദക്ഷ്ണവഃ പശവോ യജ്ഞേ ബദ്ധാഃ ।

അഭീഷ്ടാ അഭിപ്രീതാഃ । അഭിജിതാ അഭിഹൃതാ ഹിംസന്തി ।

യോഽശ്വമേധേന യജ്ഞേതേ । യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ॥ 37 (18)

(ലഭതേ - ഗാമാലഭതേ - പരമോഽഷ്ടൗ ച) (A8)

3.9.9 അനുവാകം 9 - ഉത്തമേഽഹനി പ്രശവഃ

T.B.3.9.9.1

പ്രഥമേന വാ ഏഷ സ്തോമേന രാധാ ।

ചതുഷ്ഠോമേന കൃതേനായാനാ-മുത്തരേഽഹന് ।

ഏകവിഷ്ഠേ പ്രതിഷ്ഠായാം പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥

ഏകവിഷ്ഠാത് പ്രതിഷ്ഠായാ ജ്ഞാനന്യാരോഹതി ।

ജ്ഞവോ വൈ പൃഷ്ഠാനി । ജ്ഞവഃ സംവത്സരഃ ।

ജ്ഞുഷ്ഠവ സംവത്സരേ പ്രതിഷ്ഠായ ।

ദേ॒വ॒താ॑ അ॒ഭ്യു॒രോ॒ഹ॒തി॑ ।

ശ॒ക്വ॒ര॒യഃ॑ പൃ॒ഷ്ഠം॑ ഭ॒വ॒ന്ത്യ॒ൻ യ॒ദ॒ന്യ-॒ച്ഛ॒ന്ദഃ॑ ।

അ॒ന്യേ॒ഽന്യേ॒ വാ॑ ഏ॒തേ പ॒ശ॒വ ആ॒ല॒ഭ്യ॒ന്തേ॑ । 38 (10)

T.B.3.9.9.2

ഉ॒തേ॒വ ഗ്രാ॒മ്യാഃ॑ । ഉ॒തേ॒വാ॒ര॒ണ്യാഃ॑ ।

അ॒ഹ॒രേ॒വ രൂ॒പേ॒ണ സ॒മർദ്ധ॑യതി ।

അ॒ഥോ അ॒ഹ ഏ॒വൈ॒ഷ ബ॒ലി॒ർ. ഹ്രീ॒യ॒തേ॑ ॥

തദാ॑ഹുഃ । അ॒പ॒ശ॒വോ॒ വാ॑ ഏ॒തേ । യ॒ദ॒ജാ॒വ॒യശ്ചാ-॒ര॒ണ്യാശ്ച॑ ।

ഏ॒തേ വൈ॑ സ॒ർവേ॑ പ॒ശ॒വഃ॑ । യദ്ഗ॒വ്യാ॑ ഇ॒തി॑ ।

ഗ॒വ്യാൻ പ॒ശു॒നു॒ത്തമേ॒ഽഹ॒ന്നാല॑ഭതേ । 39 (10)

T.B.3.9.9.3

തേ॒നൈ॒വോ॒ഭയാ॑ൻ പ॒ശു॒ന॒വ॒രു॒ന്ധേ॑ ॥ പ്രാ॒ജാ॒പ॒ത്യാ ഭ॒വ॒ന്തി॑ ।

അ॒ന॒ഭി॒ജി॒ത॒സ്യാ-॒ഭി॒ജി॒തൈ॑ ॥

സൗ॒രീ॒ർന॒വ ശ്വേ॒താ വ॒ശാ അ॒നു॒ബ॒ന്ധ്യാ ഭ॒വ॒ന്തി॑ ।

അ॒ന്തത॑ ഏ॒വ ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സ॒മ॒വ॒രു॒ന്ധേ॑ ॥

സോ॒മാ॒യ സ്വ॒രാജേ॑ഞ ട॒നോ॒വാ-॒ഹാ॒വ॒ന॒ധ്യാഹാ॑വിതി

ദ॒ന്വി॒നഃ പ॒ശു॒നാല॑ഭതേ ।

അ॒ഹോ॒രാ॒ത്രാണാ॑-മ॒ഭി॒ജി॒തൈ॑ ॥

പ॒ശു॒ഭി॒ർവാ ഏ॒ഷ വ്യൂ॒ദ്ധ്യ॑തേ । യോ॒ഽശ്വ॑മേ॒ധേന॑ യജതേ ।

ഛരഗലം കലാഷം കികിദീവിം വിദീഗയമിതി ത്യാശ്ശാൻ
പശൂനാലഭതേ ( ) ।

പശുഭിരേ-വാത്മാനഃ സമർദ്ധയതി ॥

ഋതുഭിർവാ ഏഷ വ്യുദ്ധ്യതേ । യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

പിശങ്ഗാസ്രയോ വാസന്താ ഇത്യുതു-പശൂനാലഭതേ ।

ഋതുഭിരേ-വാത്മാനഃ സമർദ്ധയതി ॥

ആ വാ ഏഷ പശുഭ്യോ വ്യുദ്ധ്യതേ ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

പര്യഗ്നികൃതാ ഉത്സൃജന്ത്യന്വാപ്രസ്തായ ॥ 40 (18)

(ലഭ്യന്തേ-ലഭതേ-ത്യാശ്ശാൻ പശൂനാലഭതേഽഷ്ടൗ ച) (A9)

3.9.10 അനുവാകം 10 - മഹിമാദിധാനം പ്രഹൗ

T.B.3.9.10.1

പ്രജാപതി-രകാമയത മഹാനന്നാദഃ സ്യാമിതി ।

സ ഏതാവശ്വമേധേ മഹിമാനാവപശ്യത് । താവഗൃഹ്ണീത ।

തതോ വൈ സ മഹാനന്നാദോ-ഭവത് ।

യഃ കാമയേത മഹാനന്നാദഃ സ്യാമിതി ।

സ ഏതാവശ്വമേധേ മഹിമാനൗ ഗൃഹ്ണീത ।

മഹാനേവാനാദോ ഭവതി ॥ യജമാന-ഭവത്യാ വൈ വപാ ।

രാജാ മഹിമാ । യദവപാം മഹിണോഭയതഃ പരിയജതി ( ) ।

യജമാനമേവ രാജ്യേനോഭയതഃ പരിഗൃഹ്ണാതി ॥
 പുരസ്താം-സ്വാഹാകാരാ വാ അന്യേ ദേവാഃ ।
 ഉപരിഷ്ടാം-സ്വാഹാകാരാ അന്യേ ।
 തേ വാ ഏതേശ്വ ഏവ മേധ്യ ഉദയേ-വരുദ്ധ്യന്തേ ।
 യദപാം മഹിന്തോ-ഭയതഃ പരിയജതി ।
 താനേവോ-ഭയാൻ പ്രീണാതി ॥ 41 (16)

(പരിയജതി ഷട്ച്) (A10)

3.9.11 അനുവാകം 11 - ശരീരഹോമാഃ സിഷ്ടകൃദാദയശ്ച
T.B.3.9.11.1

വൈശ്വദേവോ വാ അശ്വഃ । തം യത്പ്രാജാപത്യം കൂര്യാത് ।
 യാ ദേവതാ അപിഭാഗാഃ । താ ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയേത് ।
 ദേവതാഭ്യഃ സമദം ദദ്ധ്യാത് ।
 സ്തേഗാൻ-ഭൗഷ്ടാഭ്യാം മണ്ഡുകാ-ഞ്ജന്ദ്യേഭിരിതി ।
 ആജ്യമവദാനം കൃത്വാ പ്രതിസംഖ്യായ-മാഹുതീർ-
 ജുഹോതി ।
 യാ ഏവ ദേവതാ അപിഭാഗാഃ ।
 താ ഭാഗധേയേന സമർദ്ധയതി ।
 ന ദേവതാഭ്യഃ സമദം ദധാതി ॥ 42 (10)

T.B.3.9.11.2

ചതുർദശൈതാ-നനുവാകാഞ്ജുഹോത്യ-നന്തരിത്യൈ ॥
 പ്രയാസായ സ്വാഹേതി പഞ്ചദശം ।
 പഞ്ചദശ വാ അർദ്ധമാസസ്യ രാത്രയഃ ।
 അർദ്ധമാസശഃ സംവത്സര ആപ്യതേ ॥
 ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസന് ।
 തേഃബ്രൂവന്നഗായഃ സിഷ്ടകൃതഃ ।
 അശ്വസ്യ മേധ്യസ്യ വയമുദ്ധാരമുദ്ധാരാമഹൈ ।
 അമൈതാ-നഭി-ഭവാമേതി ।
 തേ ലോഹിത-മുദഹരന്ത । തതോ ദേവാ അഭവന് । **43 (10)**

T.B.3.9.11.3

പരാസുരാഃ ।
 യഥ്-സിഷ്ടകൃദ്ഭ്യോ ലോഹിതം ജുഹോതി
 ഭ്രാത്യവ്യാഭിഭൂത്യൈ ।
 ഭവത്യാത്മനാ । പരാസ്യ ഭ്രാത്യവ്യോ ഭവതി ॥
 ഗോമൃഗകണ്ഠേന പ്രഥമാമാഹുതിം ജുഹോതി ।
 പശവോ വൈ ഗോമൃഗഃ । രുദ്രോഽഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃത് ।
 രുദ്രാദേവ പശൂനന്തർ-ഭധാതി ।
 അഥോ യത്രൈഷാ-ഽഹുതിർ. ഹൂയതേ ॥
 ന തത്ര രുദ്രഃ പശൂനഭിമന്യതേ ॥ **44 (10)**

T.B.3.9.11.4

അശ്വശഫേന ദിതീയാമാഹുതിം ജുഹോതി ।
 പശവോ വാ ഏകശഫം । രുദ്രോഽഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃത് ।
 രുദ്രാദേവ പശൂനന്തർ-ദധാതി ।
 അഥോ യത്രൈഷാഽഹുതിർ. ഹുയതേ ॥
 ന തത്ര രുദ്രഃ പശൂനഭിമന്യതേ ॥
 അയസ്യേന കമണ്ഡലൂനാ തൃതീയാം ।
 ആഹുതിം ജുഹോത്യായാസ്യോ വൈ പ്രജാഃ ।
 രുദ്രോഽഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃത് ।
 രുദ്രാദേവ പ്രജാ അന്തർ-ദധാതി ( ) ।
 അഥോ യത്രൈഷാഽഹുതിർ. ഹുയതേ ॥
 ന തത്ര രുദ്രഃ പ്രജാ അഭിമന്യതേ ॥ 45 (12) (ദധാ - തൃഭവൻ
 - മന്യതേ - പ്രജാ അന്തർ ദധാതി ദേ ച) (A11)

3.9.12 അനുവാകം 12 -

തദുഭയഹോമമധുവർതുശ്ചസ്തോമീയഹോമഃ

T.B.3.9.12.1

അശ്വസ്യ വാ ആലണ്ഡസ്യ മേധ ഉദക്രാമത് ।
 തദശ്വസ്തോമീയ-മഭവത് । യദശ്വസ്തോമീയം ജുഹോതി ।
 സ മേധമേവൈന-മാലഭതേ ॥ ആജ്യേന ജുഹോതി ।
 മേധോ വാ ആജ്യം । മേധോഽശ്വസ്തോ-മീയം ।

മേ॒ധേ॒നൈ॒വാ॒സി॒ൻ മേ॒ധം॑ ദ॒ധാ॒തി ॥

ഷ॒ട്ത്രി॒ഷ്ശ॒തം ജു॒ഹോ॒തി ।

ഷ॒ട്ത്രി॒ഷ്ശ॒ദക്ഷ॒രാ ബൃ॒ഹതീ॑ । 46 (10)

T.B.3.9.12.2

ബാ॒ർഹ॒താഃ പ॒ശവഃ॑ ।

സാ പ॒ശു॒നാം മാ॒ത്രാ॑ । പ॒ശു॒നേ॒വ മാ॒ത്രയാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥

താ യദ്ഭൃ॒യ॒സീ॒ർവാ॑ ക॒നീ॒യ॒സീ॒ർവാ॑ ജു॒ഹു॒യാത് ।

പ॒ശു॒ന്മാ॒ത്രയാ॑ വൃ॒ർദ്ധ॑യേത് ।

ഷ॒ട്ത്രി॒ഷ്ശ॒തം ജു॒ഹോ॒തി । ഷ॒ട്ത്രി॒ഷ്ശ॒ദക്ഷ॒രാ ബൃ॒ഹതീ॑ ।

ബാ॒ർഹ॒താഃ പ॒ശവഃ॑ । സാ പ॒ശു॒നാം മാ॒ത്രാ॑ ।

പ॒ശു॒നേ॒വ മാ॒ത്രയാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥ 47 (10)

T.B.3.9.12.3

അ॒ശ്വ॒സ്തോ॒മീയ॑ ഹു॒താ ദി॒പദാ॑ ജു॒ഹോ॒തി ।

ദി॒പാ॒ദ്വൈ പു॒രുഷോ॑ ദി॒പ്രതി॑ഷ്ഠഃ ।

തദേ॒നം പ്ര॒തിഷ്ഠ॑യാ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥ തദാ॑ഹുഃ ।

അ॒ശ്വ॒സ്തോ॒മീയം॑ പൂ॒ർവ്വം ഹോ॒തവ്യം॑(3) ദി॒പദാ॑(3) ഇ॒തി ।

അശ്വോ॑ വാ അ॒ശ്വ॒സ്തോ॒മീയം॑ । പു॒രുഷോ॑ ദി॒പദാഃ॑ ।

അ॒ശ്വ॒സ്തോ॒മീയ॑ ഹു॒താ ദി॒പദാ॑ ജു॒ഹോ॒തി ।

തസ്മാ॑ദ്-ദി॒പാചു॑തുഷ്ഠാദമ॒ന്തി ।

അഥോ॑ ദി॒പദ്യേ॒വ ചതു॑ഷ്ഠഃ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പയതി ( ) ॥

ദി॒പദാ॑ ഹു॒ത്വാ । നാ॒ന്യാമു॑ത്തരാ-മാ॒ഹു॒തിം ജു॒ഹു॒യാത് ।

യദ॒ന്യാമു॑ത്തരാ-മാ॒ഹു॒തിം ജു॒ഹു॒യാത് ।

പ്ര॒പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॒യാശ്ച॑വേ॒ത ।

ദി॒പദാ॑ അ॒ന്തതോ॑ ജു॒ഹോ॒തി പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॑ത്യേ ॥ 48 (15)

(ബ്ര॒ഹ്മ - തൃ॑ർദ്ധ॒യതി - സ്ഥാ॑പ॒യതി പഞ്ച॑ ച) (A12)

3.9.13 അനുവാകം 13 - സംവത്സരാനുഷ്ഠാനമിഷ്ടീനാം

T.B.3.9.13.1

പ്ര॒ജാപ॑തി-ര॒ശ്വമേ॑ധ-മ॒സ്യ॒ജത॑ ।

സോ॑ഽസ്മാമ്-സ്യു॒ഷ്ടോ-ഽപാ॑ക്രാമത് ।

തം യ॑ജ്ഞക്ര॒തുദി॑-ര॒ന്യൈ॒ച്ച॒ത് ।

തം യ॑ജ്ഞക്ര॒തുദി॑ർ-നാ॒ന്വവി॑ന്ദത് ।

തമി॑ഷ്ടി॒ദി-ര॒ന്യൈ॒ച്ച॒ത് । തമി॑ഷ്ടി॒ദി-ര॒ന്വവി॑ന്ദത് ।

തദി॑ഷ്ടീ॒നാ-മി॑ഷ്ടീ॒ത്വം । യഥ്-സം॑വത്സ॒രമി॑ഷ്ടി॒ദിർ യ॑ജ്ഞേ ।

അ॒ശ്വമേ॑വ തദ॒ന്വി॒ച്ച॒തി ॥

സാ॒വി॒ത്രി॒യോ ഭ॑വന്തി । 49 (10)

T.B.3.9.13.2

ഇ॒യം വൈ॑ സ॒വി॒താ ।

യോ വാ അ॒സ്യാം ന॒ശ്യ॑തി യോ നി॒ലയ॑തേ ।

അ॒സ്യാം വാ॑വ തം വി॒ന്ദന്തി॑ ।

ന വാ ഇ॒മാം ക॒ശ്ച॒നേ॒ത്യാഹുഃ॑ ।

തി॒ര്യ॒ങ്നോ॑ർ-ധോ॒ഽത്യേ॒തു-മ॒ർ.ഹ॒തീ॒തി ।

യ॒ഥ്സാ॑വി॒ത്രിയോ॑ ഭ॒വ॒ന്തി ।

സ॒വി॒ത്യുപ്ര॑സൃ॒ത ഏ॒വൈ॒നമി॑ച്ഛ॒തി ॥

ഈ॒ശ്വരോ॑ വാ അ॒ശ്വഃ പ്ര॑മു॒ക്തഃ പ॒രാം പ॒രാ॒വതം॑ ഗ॒ന്തോഃ॑ ।

യ॒ഥ്സാ॑യം ധൃ॒തീർ ജു॒ഹോ॑തി ।

അ॒ശ്വസ്യ॑ യ॒തൈ॒ യു॒തൈ॒ ॥ 50 (10)

T.B.3.9.13.3

യ॒ത്-പ്രാ॑ത॒രിഷ്ടി॑ഭി॒ർ-യ॒ജതേ॑ । അ॒ശ്വമേ॑വ ത॒ദനമി॑ച്ഛ॒തി ।

യ॒ഥ്സാ॑യം ധൃ॒തീർ ജു॒ഹോ॑തി ।

അ॒ശ്വസ്യൈ॑വ യ॒തൈ॒ യു॒തൈ॒ ।

ത॒സ്മാഥ്സാ॑യം പ്ര॒ജാഃ ക്ഷേ॒മ്യാ ഭ॒വ॒ന്തി ॥

യ॒ത്പ്രാ॑ത॒രിഷ്ടി॑ഭി॒ർ യ॒ജതേ॑ ।

അ॒ശ്വമേ॑വ ത॒ദനമി॑ച്ഛ॒തി । ത॒സ്മാദ്ദി॑വാ॒ നശ്വൈ॑ഷ ഏ॒തി ॥

യ॒ത്പ്രാ॑ത॒രിഷ്ടി॑ഭി॒ർ യ॒ജതേ॑ സാ॒യം ധൃ॒തീർ ജു॒ഹോ॑തി ।

അ॒ഹോ॒രാ॒ത്രാഭ്യോ॑-മേ॒വൈ॒ന-മ॒നമി॑ച്ഛ॒തി ( ) ।

അ॒ഥോ അ॒ഹോ॒രാ॒ത്രാഭ്യോ॑-മേ॒വാസൈ॑

യോ॒ഗക്ഷേ॑മം ക॒ല്പ॑യ॒തി ॥ 51 (11)

(ഭ॒വ॒ന്തി - ധൃ॒ത്യോ - ഏ॒ന മ॒നമി॑ച്ഛ॒ത്യേകം ച) (A13)

3.9.14 അനുവാകം 14 - താസിഷ്ടിഷു

ബ്രാഹ്മണരാജന്യയോർഗാനം

T.B.3.9.14.1

അപ വാ ഏതസാപ്രീ രാഷ്ട്രം ക്രാമതി ।
യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
ബ്രാഹ്മണൗ വീണാഗാമിനൗ ഗായതഃ ।
ശ്രിയാ വാ ഏതദ് രൂപം । യദീണാ ।
ശ്രിയമേ-വാസിൻ-തദ്ധത്തഃ ।
യദാ ഖലു വൈ പുരുഷഃ ശ്രിയമശ്നുതേ ।
വീണാഽസൈ വാദ്യതേ ॥ തദാഹുഃ ।
യദുഭൗ ബ്രാഹ്മണൗ ഗായേതാം । **52 (10)**

T.B.3.9.14.2

പ്രഭൃച് ശുകാ-ഽസാപ്രീഃ സ്യാത് ।
ന വൈ ബ്രാഹ്മണേ ശ്രീരമത ഇതി ।
ബ്രാഹ്മണോഽന്യോ ഗായേത് । രാജന്യോഽന്യഃ ।
ബ്രഹ്മ വൈ ബ്രാഹ്മണഃ । ക്ഷത്ര്യ രാജന്യഃ ।
തഥാ ഹാസ്യ ബ്രഹ്മണാ ച ക്ഷത്രേണ ചോദയതഃ
ശ്രീഃ പരിഗൃഹീതാ ഭവതി ॥
തദാഹുഃ । യദുഭൗ ദിവാ ഗായേതാം ।
അപാസ്മാദ് രാഷ്ട്രം ക്രാമേത് । **53 (10)**

T.B.3.9.14.3

ന വൈ ബ്രാഹ്മണേ രാശ്രുച്ഛ് രഥത ഇതി ।
 യദാ ഖലു വൈ രാജാ കാമയതേ । അഥ ബ്രാഹ്മണം ജിനാതി ।
 ദിവാ ബ്രാഹ്മണോ ഗായേത് । നക്തച്ഛ് രാജന്യഃ ।
 ബ്രഹ്മണോ വൈ രൂപമഹഃ । ക്ഷത്രസ്യ രാത്രിഃ ।
 തഥാ ഹാസ്യ ബ്രഹ്മണാ ച ക്ഷത്രേണ ചോദയതോ
 രാശ്രുച്ഛ് പരിഗൃഹീതം ഭവതി ॥
 ഇത്യദാ ഇത്യയജമാ ഇത്യപച ഇതി ബ്രാഹ്മണോ ഗായേത് ।
 ഇഷ്ടാപൂർത്തം വൈ ബ്രാഹ്മണസ്യ । 54 (10)

T.B.3.9.14.4

ഇഷ്ടാപൂർത്തേ-നൈവൈനച്ഛ് സ സമർദ്ധയതി ॥
 ഇത്യജിനാ ഇത്യയുദ്ധ്യമാ ഇത്യമുച്ഛ് സംഗ്രാമമഹന്നിതി
 രാജന്യഃ ।
 യുദ്ധം വൈ രാജന്യസ്യ ।
 യുദ്ധേനൈവൈനച്ഛ് സ സമർദ്ധയതി ॥
 അക്ലൃപ്താ വാ ഏതസ്യർത്ഥ ഇത്യാഹുഃ ।
 യോഽശ്വമേധേന യജത ഇതി ।
 തിസ്രോഽന്യോ ഗായതി തിസ്രോഽന്യഃ ।
 ഷട്ഥ്-സംപദ്യന്തേ । ഷഡ്യാ ജ്യാതവഃ ।
 ജ്യാതവോവൈനേ കല്പയതഃ ( ) ॥ താഭ്യാച്ഛ് സൗസ്ഥായാം ॥

അനോയുക്തേ ച ശതേ ച ദദാതി ।

ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ ।

ആയുഷ്ഞേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ 55 (14) (ഗായേതാം -
ക്രാമേദ് - ബ്രാഹ്മണസ്യ - കല്പയതശ്ചതാരി ച) (A14)

3.9.15 അനുവാകം 15 - അവഭൃഥഹോമവിശേഷാഃ

T.B.3.9.15.1

സർവേഷു വാ ഏഷു ലോകേഷു മൃത്യുവോഽന്ധായത്താഃ ।

തേഭ്യോ യദാഹുതീർ ന ജുഹുയാത് ।

ലോകേ ലോക ഏനം മൃത്യുർ വിന്ദേത് ।

മൃത്യുവേ സ്വാഹാ മൃത്യുവേ സ്വാഹേത്യഭി-പൂർവമാഹുതീർ-
ജുഹോതി ।

ലോകാലോകാദേവ മൃത്യു-മവയജതേ ।

നൈനം ലോകേ ലോകേ മൃത്യുർ വിന്ദതി ॥

യദമുഷ്ഠേ സ്വാഹാഽമുഷ്ഠേ സ്വാഹേതി

ജുഹാഥ്സം ചക്ഷീത । ബഹും മൃത്യുമിത്രം കുർവീത ।

മൃത്യുവേ സ്വാഹേത്യേകസ്മാ ഏവൈകാഞ്ജുഹുയാത് ।

ഏകോ വാ അമുഷ്മിൻ ലോകേ മൃത്യുഃ । 56 (10)

T.B.3.9.15.2

അശനയാ മൃത്യുരേവ । തമേവാമുഷ്മിൻ ലോകേഽവയജതേ ॥

ഭൂണ്ണഹത്യായൈ സ്വാഹേത്യവഭൃഥ ആഹുതിം ജുഹോതി ।

ഭൂണഹത്യാമേവാവ യജതേ || തദാഹുഃ |
 യദ്ഭൂണഹത്യാ-പാത്ര്യാഥ |
 കസ്മാദ് യജേത്സപി ക്രിയത ഇതി ||
 അമൃത്യുർവാ അന്യോ ഭൂണഹത്യായാ ഇത്യാഹുഃ |
 ഭൂണഹത്യാ വാവ മൃത്യുരിതി |
 യദ്ഭൂണഹത്യായൈ സ്വാഹേത്യവഭൂഥ ആഹുതിം
 ജുഹോതി || 57 (10)

T.B.3.9.15.3

മൃത്യുമേവാഹുത്യാ തർപയിതാ പരിപാണ്ഠ കൃതാ |
 ഭൂണഘ്നേ ഭേഷജം കരോതി ||
 ഏതാച് ഹ വൈ മുണ്ഡിഭ ഔദന്യവഃ |
 ഭൂണഹത്യായൈ പ്രായശ്ചിത്തിം വിദാഞ്ചകാര |
 യോ ഹാസ്യാപി പ്രജായാം ബ്രാഹ്മണ്യ ഹന്തി |
 സർവസ്മൈ തസ്മൈ ഭേഷജം കരോതി ||
 ജുംബകായ സ്വാഹേത്യവഭൂഥ ഉത്തമാമാഹുതിം ജുഹോതി |
 വരുണോ വൈ ജുംബകഃ | അന്തത ഏവ വരുണമവയജതേ ||
 ഖലതേർ വിക്ലിധസ്യ ശുക്ലസ്യ പിങ്ഗാക്ഷസ്യ
 മുർദ്ധഞ്ജുഹോതി ( ) | ഏതദ്വൈ വരുണസ്യ രൂപം |
 രൂപേണൈവ വരുണമവയജതേ || 58 (10)

(ലോകേ മൃത്യുർ- ജുഹോതി-മൃർദ്ധഞ്ജുഹോതി ദേ ച) (A15)

3.9.16 അനുവാകം 16 - ഉപാകരണമന്ത്രവ്യാഖ്യാനാദിഃ

T.B.3.9.16.1

വാരുണോ വാ അശ്വഃ | തം ദേവതയാ വൃർദ്ധയതി |

യത്പ്രാജാപത്യം കരോതി |

നമോ രാജേണ നമോ വരുണായേത്യാഹ |

വാരുണോ വാ അശ്വഃ |

സ്വയൈവൈനം ദേവതയാ സമർദ്ധയതി ||

നമോഽശ്വായ നമഃ പ്രാജാപതയ ഇത്യാഹ |

പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ |

സ്വയൈവൈനം ദേവതയാ സമർദ്ധയതി ||

നമോഽധിപതയ ഇത്യാഹ | **59 (10)**

T.B.3.9.16.2

ധർമോ വാ അധിപതിഃ | ധർമ്മേവാ-വരുന്ധേ ||

അധിപതി-രസ്യധിപതിം മാ കൂർവധിപതിരഹം പ്രജാനാം

ഭൂയാസമിത്യാഹ |

അധിപതിമേവൈനം സമാനാനാം കരോതി ||

മാം ധേഹി മയി ധേഹീത്യാഹ |

ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മേ ||

ഉപാകൃതായ സ്വാഹേത്യുപാകൃതേ ജുഹോതി |

ആലുണ്ഡായ സ്വാഹേതി നിയുക്തേ ജുഹോതി ।

ഹുതായ സ്വാഹേതി ഹുതേ ജുഹോതി ।

ഏഷാം ലോകാനാ-മഭിജിത്യൈ ॥ 60 (10)

T.B.3.9.16.3

പ്ര വാ ഏഷ ഏഭ്യോ ലോകേഭ്യശ്ചുവതേ ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ । ആഗ്നേയ-മൈന്ദ്രാഗ്ന-മാശ്വിനം ।

താൻ പശൂനാലഭതേ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ॥ യദാഽഗ്നേയോ ഭവതി ।

അഗ്നിഃ സർവാ ഭേവതാഃ । ഭേവതാ ഏവാവരുന്ധേ ॥

ബ്രഹ്മ വാ അഗ്നിഃ । ക്ഷത്രമിന്ദ്രഃ ।

യദൈന്ദ്രാഗ്നോ ഭവതി । 61 (10)

T.B.3.9.16.4

ബ്രഹ്മക്ഷത്രേ ഏവാവരുന്ധേ ॥ യദാഽശ്വിനോ ഭവതി ।

ആശ്വിഷാമവരുദ്ധ്യൈ ॥ ത്രയോ ഭവന്തി । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।

ഏഷോവ ലോകേഷു പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥

അഗ്നയേഽഹോമുചേ ഽഷ്ടാകപാല ഇതി

ദശഹവിഷമിഷ്ടിം നിർവപതി ।

ദശാക്ഷരാ വിരാട് । അന്നം വിരാട് ।

വിരാജൈ-വാനാഭ്യ-മവരുന്ധേ ( ) ॥

അഗ്നേർ മന്വേ പ്രഥമസ്യ പ്രചേതസ ഇതി യാജ്യാനുവാക്യാ

ഭവന്തി സർവതായ ॥ 62 (11)

(അധീപതയ ഇത്യാ-ഹാദിജിത്യാ - ഐന്ദ്രാഗോ ഭവതി -
രൂന്ധ ഏകം ച) (A16)

3.9.17 അനുവാകം 17 - അശ്വസ്യ രോഗാദിനിമിത്തം
പ്രായശ്ചിത്തം

T.B.3.9.17.1

യദ്യശ്വ-മുപതപദ് വിന്ദേത് ।
ആഗേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവ്വപേത് । സൗമ്യം ചരും ।
സാവിത്ര-മഷ്ടാകപാലം ॥ യദാഗേയോ ഭവതി ।
അഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാഃ । ദേവതാദിരേവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥
യഥ്സൗമ്യോ ഭവതി । സോമോ വാ ഓഷധീനാഗ് രാജാ ।
യാഭ്യ ഏവൈനം വിന്ദതി । 63 (10)

T.B.3.9.17.2

താദിരേവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥ യഥ്സാവിത്രോ ഭവതി ।
സവിത്യപ്രസൂത ഏവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥
ഏതാദിരേവൈനം ദേവതാദിർ-ഭിഷജ്യതി ।
അഗദോ ഹൈവ ഭവതി ॥ പൗഷ്ണം ചരും നിർവ്വപേത് ।
യദി ശ്ലോണം സ്മാത് । പൃഷ്ഠാ വൈ ശ്ലൌണ്യസ്യ ഭിഷക് ।
സ ഏവൈനം ഭിഷജ്യതി ।
അശ്ലോണോ ഹൈവ ഭവതി ॥ 64 (10)

T.B.3.9.17.3

രൗദ്രം ചരും നിർവപേത് | യദി മഹതീ ദേവതാഭിമന്യേത |
 ഏതദ് ദേവത്യോ വാ അശ്വഃ |
 സ്വയൈവൈനം ദേവതയാ ഭിഷജ്യതി |
 അഗദോ ഹൈവ ഭവതി ||
 വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവപേൻ-മൃഗാഖരേ
 യദി നാഗച്ഛേത് |
 ഇയം വാ അഗ്നിർവൈശ്യാനരഃ |
 ഇയമേവൈന-മർചിദ്യാം പരിരോധമാനയതി |
 ആ ഹൈവ സുതൃമഹർ ഗച്ഛതി || യദ്യധീയാത് | **65 (10)**

T.B.3.9.17.4

അഗ്നയേ-ഽഹോമുച്ഛേഷ്ടാകപാലഃ | സൗര്യം പയഃ |
 വായവ്യ ആജ്യദാഗഃ || യജമാനോ വാ അശ്വഃ |
 അഘ്നസാ വാ ഏഷ ഗൃഹീതഃ |
 യസ്യാശോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോ-ഽദ്ധ്യേതി |
 യദഘ്നോഹോമുച്ഛേ നിർവപതി |
 അഘ്നസ ഏവ തേന മുച്യതേ ||
 യജമാനോ വാ അശ്വഃ |
 രേതസാ വാ ഏഷ വ്യുദ്ധ്യതേ | **66 (10)**

T.B.3.9.17.5

യസ്യാശോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോ-ഽദ്ധ്യേതി ।
 സൗര്യേ രേതഃ । യഥ്സൗര്യം പയോ ഭവതി ।
 രേതസൈവൈനച്ഛ സ സമർദ്ധയതി ॥ യജമാനോ വാ അശ്വഃ ।
 ഗർഭൈർവാ ഏഷ വ്യുദ്ധ്യതേ ।
 യസ്യാശോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോ-ഽദ്ധ്യേതി ।
 വായവ്യാ ഗർഭാഃ । യദ് വായവ്യ ആജ്യഭാഗോ ഭവതി ।
 ഗർഭൈരേവൈനച്ഛ സ സമർദ്ധയതി ( ) ॥
 അഥോ യസ്യേഷാ-ഽശ്വമേധേ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ക്രിയതേ ॥
 ഇഷ്ട്വാ വസീയാൻ ഭവതി ॥ 67 (12)

(വിന്ദ - തൃശ്ശോണോ ഹൈവ ഭവ - തൃധീയാ - വ്യുദ്ധ്യതേ -
 ഗർഭൈരേവൈനച്ഛ സ സമർദ്ധയതി ഭേ ച) (A17)

3.9.18 അനുവാകം 18 - ബ്രഹ്മൗദനാ ഉച്യന്തേ

T.B.3.9.18.1

തദാഹുഃ । ദാദശ ബ്രഹ്മൗദനാൻ മ്സൗസ്ഥിതേ നിർവപേത് ।
 ദാദശദിർ-വേഷ്ടിദിർ-യജേതേതി ॥ യദിഷ്ടിദിർ യജേത ।
 ഉപനാമുക ഏനം യജ്ഞഃ സ്യാത് । പാപീയാഽസ്തു സ്യാത് ।
 ആപ്താനി വാ ഏതസ്യ ഛന്ദാഃസി । യ ഹൗജാനഃ ।

താനി ക ഏതാവദാശു പുനഃ പ്രയുഞ്ജീതേതി ।
സർവാ വൈ സൗസ്ഥിതേ യജ്ഞേ വാഗാപ്യതേ । 68 (10)

T.B.3.9.18.2

സാഽഽപ്താ ഭവതി യാതയാമീ ।
ക്രൂരീകൃതേവ ഹി ഭവത്യരുഷ്ടതാ ।
സാ ന പുനഃ പ്രയുജ്യേത്യാഹുഃ ॥
ദാദശൈവ ബ്രഹ്മൗദനാൻ മസൗസ്ഥിതേ നിർവപേത് ।
പ്രജാപതിർവാ ഓദനഃ । യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ ।
ഉപനാമുക ഏനം യജ്ഞോ ഭവതി । ന പാപീയാൻ ഭവതി ।
ദാദശ ഭവന്തി ॥ ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ( ) ।
സംവത്സര ഏവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ 69 (11)

(ആപ്യതേ - സംവത്സര ഏകം ച) (A18)

3.9.19 അനുവാകം 19 - വിഭൂത്യാദിഭിഃ

ദാദശഭിർഗുണൈരശ്വമേധപ്രശംസാ

T.B.3.9.19.1

ഏഷ വൈ വിഭൂർനാമ യജ്ഞഃ ।
സർവച് ഹ വൈ തത്ര വിഭു ഭവതി ।
യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
ഏഷ വൈ പ്രഭൂർനാമ യജ്ഞഃ ।
സർവച് ഹ വൈ തത്ര പ്രഭു ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വാ ഊർജസ്വാൻ നാമ യജ്ഞഃ ।

സർവ്വ ഹ വൈ തത്രോർജസ്വാദ് ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ പയസ്വാന്നാമ യജ്ഞഃ । 70 (10)

T.B.3.9.19.2

സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പയസ്വാദ് ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ വിധൂതോ നാമ യജ്ഞഃ ।

സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര വിധൂതം ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ വ്യാവൃത്തോ നാമ യജ്ഞഃ ।

സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര വ്യാവൃത്തം ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ പ്രതിഷ്ഠിതോ നാമ യജ്ഞഃ ।

സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവതി । 71 (10)

T.B.3.9.19.3

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ തേജസ്വീ നാമ യജ്ഞഃ ।

സർവ്വം ഹ വൈ തത്ര തേജസി ഭവതി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ ബ്രഹ്മവർചസി നാമ യജ്ഞഃ ।

ആ ഹ വൈ തത്ര ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസി ജായതേ ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വാ അതിവ്യാധീ നാമ യജ്ഞഃ ।

ആ ഹ വൈ തത്ര രാജന്യോ-തിവ്യാധീ ജായതേ ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ( ) ॥

ഏഷ വൈ ദീർഘോ നാമ യജ്ഞഃ ।

ദീർഘായുഷോ ഹ വൈ തത്ര മനുഷ്യാ ഭവന്തി ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏഷ വൈ ക്ലൃപോ നാമ യജ്ഞഃ ।

കല്പതേ ഹ വൈ തത്ര പ്രജാഭ്യോ യോഗക്ഷമഃ ।

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥ 72 (16)

(പയസ്യാന്നാമ യജ്ഞഃ - പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവതി - യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ഷട്) (A19)

Special Korvai

(ഏഷ വൈ വിഭുഃ പ്രഭുരുർജസ്വാൻ പയസ്വാൻ. വിധൃതോ
വ്യാവൃത്തഃ പ്രതിഷ്ഠിതസ്തേജസ്വീ ബ്രഹ്മവർചസ്യതിവ്യാധീ
ദീർഘഃ ക്ലുപോ ദാദശ)

3.9.20 അനുവാകം 20 - അശ്വസംജ്ഞപനപ്രകാരഃ

T.B.3.9.20.1

താർപ്യേണാശ്വഃ സംജ്ഞപയന്തി । യജ്ഞോ വൈ താർപ്യം ।
യജ്ഞൈനൈവൈനഃ സമർദ്ധയന്തി ॥
യാമേന സാമ്നാ പ്രസ്തോതാ-സനുപതിഷ്ഠതേ ।
യമലോകമേവൈനം ഗമയതി ॥
താർപ്യേ ച കൃത്യധീവാസേ ചാശ്വഃ സംജ്ഞപയന്തി ।
ഏതദ്വൈ പശൂനാഃ രൂപം । രൂപേണൈവ പശൂനവരുന്ധേ ॥
ഹിരണ്യകശിപു ഭവതി । തേജസോ-വരുദ്ധ്യേ ॥ 73 (10)

T.B.3.9.20.2

രുകോ ഭവതി । സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-നുഖ്യാതൈ ॥
അശ്വാ ഭവതി । പ്രജാപതേരാപ്തേ ॥
അസ്യ വൈ ലോകസ്യ രൂപം താർപ്യം ।
അന്തരിക്ഷസ്യ കൃത്യധീവാസഃ ।
ദിവോ ഹിരണ്യകശിപു ।

ആദിത്യസ്യ രൂക്മഃ | പ്രജാപതേരശഃ |

ഇമമേവ ലോകം താർപ്യേണാപ്നോതി ( ) | 74 (10)

T.B.3.9.20.3

അന്തരിക്ഷം കൃത്യധീവാസേന | ദിവച് ഹിരണ്യകശിപുനാ |

ആദിത്യച് രൂക്മേണ |

അശ്വേനൈവ മേദ്ധ്യേന പ്രജാപതേഃ സായുജ്യച്

സലോകതാമാപ്നോതി ||

ഏതാസാമേവ ദേവതാനാച് സായുജ്യം |

സാർഷ്ഠിതാച് സമാന ലോകതാമാപ്നോതി |

യോഽശ്വമേധേന യജതേ | യ ഉ ചൈനമേവം വേദ || 75 (10)

(അവരുദ്ധ്യാ - ആപ്നോത്യ - +ഷ്ടൗ ച) (A20)

3.9.21 അനുവാകം 21 - ഉത്തരവേദധൂപവാപഃ

T.B.3.9.21.1

ആദിത്യാ-ശ്ചാങ്ഗിരസശ്ച സുവർഗേ ലോകേഽസ്സർദ്ധന്ത |

തേഽങ്ഗിരസ ആദിത്യേഭ്യഃ |

അമുമാദിത്യമശ്വഃ ശ്വേതം ഭൂതം ദക്ഷിണാമനയന് |

തേഽബ്രുവന് | യം നോഽനേഷ്ട | സ വര്യോഽഭൂദിതി |

തസ്മാദശ്വഃ സവർയേത്യാഹ്വയന്തി |

തസ്മാദ് യജേണ വരോ ദീയതേ ||

യത്പ്രജാപതി-രാലണ്യോഽശോ-ഭവത് ।

തസ്മാദശോ നാമ ॥ 76 (10)

T.B.3.9.21.2

യചായ-ദരുരാസീത് । തസ്മാദർവാ നാമ ॥

യഥ്സദ്യോ വാജാൻ മ്സമജയത് । തസ്മാദാജീ നാമ ॥

യദസുരാണാം ലോകാനാദത്ത । തസ്മാദാദിത്യോ നാമ ॥

അഗ്നിർവാ അശ്വമേധസ്യ യോനിരായതനം ।

സൂര്യോഽഗ്നേർ യോനി-രായതനം ।

യദശ്വമേധേഽഗ്നൗ ചിത്യ ഉത്തരവേദി-മുപവപതി ।

യോനിമന്തമേവൈന-മായതനവന്തം കരോതി ॥ 77 (10)

T.B.3.9.21.3

യോനി-മാനായതനവാൻ ഭവതി । യ ഏവം വേദ ॥

പ്രാണാപാനൗ വാ ഏതൗ ദേവാനാം । യദർകാശ്വമേധൗ ।

പ്രാണാപാനാവേവാവരുന്ധേ ॥

ഓജോ ബലം വാ ഏതൗ ദേവാനാം । യദർകാശ്വമേധൗ ।

ഓജോ ബലമേവാ-വരുന്ധേ ॥

അഗ്നിർവാ അശ്വമേധസ്യ യോനിരായതനം ।

സൂര്യോഽഗ്നേർ യോനി-രായതനം ( ) ।

യദശ്വമേധേഽഗ്നൗ ചിത്യ ഉത്തരവേദിം ചിനോതി ।

താവർകാശമേധൗ | അർകാശമേധാവേവാ വരുന്ധേ |

അഥോ അർകാശമേധയോരേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി || 78 (14)

(നാമ - കരോതി - സുര്യോഽഗ്നേർ യോനീരായതനം

ചതാരി ച) (A21)

3.9.22 അനുവാകം 22 - ഋഷഭാലംഭഃ

T.B.3.9.22.1

പ്രജാപതിം ധൈവേദോഽപിതരം |

പശും ഭൂതം മേധായാലഭത | തമാലഭ്യോപാവസന് |

പ്രാതർ യഷ്ടാസ്മഹ ഇതി | ഏകം വാ ഏതദ്ഭവാനാമഹഃ |

യഥ്സംവത്സരഃ |

തസ്മാദഗ്നഃ പുരസ്താഥ് സംവത്സര ആലഭ്യതേ ||

യത്പ്രജാപതി-രാലബ്ധോഽഗ്നോഽഭവത് |

തസ്മാദഗ്നഃ | യഥ്സദ്യോ മേധോഽഭവത് | 79 (10)

T.B.3.9.22.2

തസ്മാദഗ്നമേധഃ || വേദുകോഽഗ്നാശ്ചാശുഭം ഭവതി |

യ ഏവം വേദഃ ||

യദൈവ തത്പ്രജാപതി-രാലബ്ധോഽഗ്നോഽഭവത് |

തസ്മാദഗ്നഃ പ്രജാപതേഃ പശൂനാ-മനുരൂപതമഃ ||

ആഽസ്യ പുത്രഃ പ്രതിരൂപോ ജായതേ | യ ഏവം വേദഃ ||

സർവാണി ഭൂതാനി സംഭൃത്യാലഭതേ |

സമേനം ദേവാസ്യേജസേ ബ്രഹ്മവർചസായ ഭരന്തി ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ ॥ 80 (10)

T.B.3.9.22.3

യ ഉ ചൈനമേവം ധേവേദ ॥

ഏതദ്വൈ തദ്ദേവാ ഏതാം ദേവതാം ।

പശും ഭൂതം മേധായാലഭന്ത । യജ്ഞമേവ ।

യജ്ഞേന യജ്ഞമയജ്ഞ ദേവാഃ ।

കാമപ്രം ധേവജ്ഞമ കുർവത । തേ-സ്മൃതത്വമകാമയന്ത ।

തേ-സ്മൃതത്വ-മഗച്ഛന് ॥ യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

ദേവാനാമേവായനേനൈതി ॥ 81 (10)

T.B.3.9.22.4

പ്രാജാപത്യേനൈവ യജ്ഞേന യജതേ കാമപ്രേണ ।

അപുനർമാരമേവ ഗച്ഛതി ॥

ഏതസ്യ വൈ രൂപേണ പുരസ്താത് പ്രാജാപത്യ-മൃഷഭം

തുപരം ബഹുരുപമാലഭതേ ।

സർവേഭ്യഃ കാമേഭ്യഃ । സർവസ്യാപ്തൈ ॥

സർവസ്യ ജിതൈ ॥

സർവമേവ തേനാപ്നോതി । സർവം ജയതി ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ । യ ഉ ചൈനമേവം ധേവേദ ( ) ॥ 82 (10)

(മേധോഽഭവദ് - യജത - ഏതി - വേദ) (A22)

3.9.23 അനുവാകം 23 - അശ്വാവയവേഷുപാസനം

T.B.3.9.23.1

യോ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമനീ വേദ ।
 അശ്വസ്യവ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹോതി ।
 അഹോരാത്രേ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമനീ ।
 യഥ്സായം പ്രാതർ ജുഹോതി ।
 അശ്വസ്യവ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹോതി ।
 ഏതദനുകൃതി ഹ സു വൈ പുരാ ।
 അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹാതി ॥
 യോ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ വേദ ।
 അശ്വസ്യവ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹോതി ।
 ദർശപൂർണ്ണമാസൗ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ । 83 (10)

T.B.3.9.23.2

യദദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജതേ ।
 അശ്വസ്യവ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹോതി ॥
 ഏതദനുകൃതി ഹ സു വൈ പുരാ ।
 അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹാതി ।
 യോ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനം വേദ ।
 അശ്വസ്യവ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ ജുഹോതി ।

അസൗ വാ ആദിത്യോഽശ്വഃ । സ ആഹവനീയ-മാഗച്ഛതി ।
തദിവർത്തതേ । യദഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി ( ) ।
അശ്വസ്യേവ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ ജുഹോതി ।
ഏതദനുകൃതി ഹ സ വൈ പുരാ ।
അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ
ജുഹോതി ॥ 84 (13)

(പദേ - അഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി ത്രിണി ച) (A23)

=====

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 23 Anuvaakams :-

(പ്രജാപതിസ്തമഷ്ടാദശിഭിഃ - പ്രജാപതിരകാമയതോദാ -
 വസൈ - യുഞ്ജന്തി - തേജസാ - ഹവ പ്രാണാ - അപ
 ശ്രീരൂർദ്ധ്വം - പ്രജാപതിഃ പ്രേണാസനു - പ്രഥമേന -
 പ്രജാപതിരകാമയത മഹാൻ. - വൈശ്വദേവോ വാ
 അശ്വോ - ധൃശ്വസ്യ - പ്രജാപതിസ്തം യജ്ഞക്രതുഭി -
 രപ ശ്രീർബ്രാഹ്മണഃ - സർവേഷു - വാരുണോ -
 യദ്യശ്വം - തദാഹു - രേഷ വൈ വിഭു - സ്താർപ്യേണാ -
 ദിത്യഃ - പ്രജാപതിം പിതരം - യോ വാ അശ്വസ്യ
 മേധ്യസ്യ ലോമനീ ത്രയോവിഷ്ശതിഃ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(പ്രജാപതി - രസ്മിൻ ലോകേ - ഉത്തരതഃ - ശ്രീയമേവ -
 പ്രജാപതിരകാമയത മഹാൻ. - യത് പ്രാത - പ്ര വാ ഏഷ
 ഏഭ്യോ ലോകേഭ്യഃ - സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പയസ്വദ് -
 യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ചതാര്യശീതിഃ)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 9th Prapaatakam :-

(പ്രജാപതിരശ്വമേധം - ജുഹ്വതി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ ॥

തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 9 (TB 3.9)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	4	43
Anuvakam 2	4	42
Anuvakam 3	3	30
Anuvakam 4	8	83
Anuvakam 5	5	54
Anuvakam 6	5	51
Anuvakam7	5	54
Anuvakam8	3	38
Anuvakam8 (as per Grantha)	4	38
Anuvakam9	3	38
Anuvakam 5 (as per Grantha)	4	38
Anuvakam10	1	16
Anuvakam11	4	42
Anuvakam12	3	35
Anuvakam13	3	31
Anuvakam14	4	44
Anuvakam15	3	32
Anuvakam16	4	41
Anuvakam17	5	52
Anuvakam18	2	21
Anuvakam19	3	36

തൃതീയാഷ്ടകേ - നവമഃ പ്രപാഠകഃ (TB 3.9)

Anuvakam20	3	28
Anuvakam21	3	34
Anuvakam22	4	40
Anuvakam23	2	23
Total →	84	908

For Ashtakam3

	Anuvaakam	Dasini	Vaakyams
Prapaatakam1	6	63	657
Prapaatakam2	10	85	873
Prapaatakam3	11	79	823
Prapaatakam4	19	19	187
Prapaatakam5	13	30	343
Prapaatakam6	15	38	387
Prapaatakam7	14	130	1353
Prapaatakam8	23	91	999
Prapaatakam9	23	84	908
Total →	134	619	6530

Total as per Grantha	134	620	6530
-----------------------------	------------	------------	-------------

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.10 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ - സാവിത്രചയനം

3.10.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോചുതേ

T.B.3.10.1.1

സംജ്ഞാനം വിജ്ഞാനം പ്രജ്ഞാനം ജാനദിജാനത് ।
സംകല്പമാനം പ്രകല്പമാന-മുപകല്പമാനമുപക്ല്പം ക്ല്പം ।
ശ്രേയോ വസീയ ആയഥ് സംഭൃതം ഭൃതം ॥
ചിത്രഃ കേതുഃ പ്രഭാനാഭാൻഥ് സംഭാൻ ।
ജ്യോതിഷാഘ-സ്തേജസ്യാനാതപഘ-സ്തപന്നഭിതപന് ।
രോചനോ രോചമാനഃ ശോഭനഃ ശോഭമാനഃ കല്യാണഃ ॥
ദർശാ ദൃഷ്ടാ ദർശതാ വിശ്വരൂപാ സുദർശനാ ।
ആപ്യായമാനാ പ്യായമാനാ പ്യായാ സ്മൃത്യുതേരാ ।
ആപൂര്യമാണാ പൂര്യമാണാ പൂരയന്തീ പൂർണാ
പൗർണ്ണമാസീ ॥

ദാതാ പ്രദാതാഽഽനന്ദോ മോദഃ പ്രമോദഃ । 1 (10)

T.B.3.10.1.2

ആവേശയ-ന്നിവേശയൻമ് സംവേശനഃ സപ്ശാന്തഃ
ശാന്തഃ ।

ആഭവൻ പ്രഭവൻ-മ്സംഭവൻ-മ്സംഭൂതോ ഭൂതഃ ॥
പ്രസ്തുതം വിഷ്ണുതഃ സപ്സ്തുതം കല്യാണം വിശ്വരൂപം ।
ശുക്രമൃതം തേജസി തേജഃ സമിദ്ധം ।
അരുണം ഭാനുമൻ മരീചിമദഭിതപത് തപസ്വത് ॥
സവിതാ പ്രസവിതാ ദീപ്തോ ദീപയൻ ദീപ്യമാനഃ ।
ജലം ജലിതാ തപൻ വിതപൻ മ്സംതപൻ ।
രോചനോ രോചമാനഃ ശൃംഭുഃ ശൃംഭമാനോ വാമഃ ॥
സുതാ സുന്വതീ പ്രസുതാ സുയമാനാ ഭിഷ്വയമാണാ ।
പീതീ പ്രപാ സംപാ തൃപ്തിസ്തുർപയന്തീ । 2 (10)

T.B.3.10.1.3

കാന്താ കാമ്യാ കാമജാതാ ധൃഷ്ടതീ കാമദുഷ്ടാ ॥
അഭിശാസ്താ സനുന്താഽനന്ദോ മോദഃ പ്രമോദഃ ।
ആസാദയൻ നിഷാദയൻ മ്സപ്സാദനഃ സപ്സന്നഃ
സന്നഃ ।
ആഭൂർ വിഭുഃ പ്രഭുഃ ശംഭൂർ ഭുവഃ ॥
പവിത്രം പവയിഷ്യൻ പുതോ മേധുഃ ।

യശോ യശസ്വാ-നായുരമൃതഃ ।

ജീവോ ജീവിഷ്യൻ മ്സ്പർഗോ ലോകഃ ॥

സഹസ്വാൻ മ്സഹീയാനോജസ്വാൻ മ്സഹമാനഃ ।

ജയന്ന-ഭിജയൻ മ്സുദ്രവിണോ ദ്രവിണോദാഃ ।

ആർദ്ര പവിത്രോ ഹരികേശോ മോദഃ പ്രമോദഃ ॥ 3 (10)

T.B.3.10.1.4

അരുണോ ടരുണർജാഃ പുണ്യരീകോ വിശ്വജിദ്-ഭിജിത് ।

ആർദ്രഃ പിന്വമാനോ ടന്നവാൻ-രസവാ-നിരാവാൻ ।

സർവൗഷധഃ സംഭരോ മഹസ്വാൻ ॥

ഏജത്കാ ജോവത്കാഃ । ക്ഷുപ്താഃ ശിപിവിഷ്ടാഃ ।

സരിസ്ത്രാഃ സുശേരവഃ । അജിരാസോ ഗമിഷ്ണവഃ ॥

ഇദാനീം തദാനീ-മേതർഹി ക്ഷിപ്രമജിരം ।

ആശുർ നിമേഷഃ ഫണോ ദ്രവന്നതിദ്രവൻ ।

താഃ സ്താർമാണ ആശുരാശീയാഞ്ജവഃ

(ആശുരാശീയാൻ ജവഃ) ( ) ॥

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോ ടതിരാത്രോ ദിരാത്ര-

സ്രിരാത്ര-ശ്ചതുരാത്രഃ ।

ആശുരാശീയാൻ ജവഃ അഗ്നിർ. ഋതുഃ സൂര്യ
ഋതുശ്ചന്ദ്രമാ ഋതുഃ ॥

പ്രജാപതിഃ സംഘ്വത്സരോ മഹാൻകഃ ॥ 4 (13)

(പ്രമോദ - സ്മർപയന്തീ - പ്രമോദോ - ജവസ്മിണീ ച) (A1)

3.10.2 അനുവാകം 2 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.2.1

ഭൂരഗ്നിം ച പൃഥ്വിവീം ച മാം ച ।
തൃപശ്യ ലോകാൻ മത്സംഘത്സരം ച ।
പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।
തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥
ഭുവോ വായും ചാന്തരിക്ഷം ച മാം ച ।
തൃപശ്യ ലോകാൻ മത്സംഘത്സരം ച ।
പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।
തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ് ധ്രുവാ സീദ ।
സ്വരാദിത്യം ച ദിവം ച മാം ച ।
തൃപശ്യ ലോകാൻ മത്സംഘത്സരം ച ( ) ।
പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।
തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ് ധ്രുവാ സീദ ।

ഭൂർ ഭൂവഃ സ്വശ്ചന്ദ്രമസം ച ദിശശ്ച മാം ച ।
 ത്രീശ്ച ലോകാൻ മസംവത്സരം ച ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസാദ് ധൃവാ സീദ ॥ 5 (16)

(സംവത്സരം ച ഷട് ച) (A2)

3.10.3 അനുവാകം 3 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ

T.B.3.10.3.1

തഥേവ ത്വാം വേതമ യോഽസി സോഽസി ।
 തഥേവ ത്വാമചേഷീഃ । ചിതശ്ചാസി സംചിതശ്ചാസ്യഗേ ।
 ഏതാവാശ്ചാസി ഭൂയാശ്ചാസ്യഗേ ।
 യത്തേ അഗേ ന്യൂനം യദു തേഽതിരിക്തം ।
 ആദിത്യാ-സ്തദംഗിരസശ്ചിനന്തു ।
 വിശ്വേ തേ ദേവാശ്ചിതി-മാപൂരയന്തു ।
 ചിതശ്ചാസി സംചിതശ്ചാസ്യഗേ ।
 ഏതാവാശ്ചാസി ഭൂയാശ്ചാസ്യഗേ ।
 മാ തേ അഗേ ചയേന മാഽതി ച യേനായുരാവൃക്ഷി ( ) ।
 സർവേഷാം ജ്യോതിഷാം ജ്യോതിർ യദാവുദേതി ।
 തപസോ ജാതമനിഭൃഷ്ടമോജഃ ।

തത്തേ ജ്യോതിരിഷ്ടകേ । തേന മേ തപ । തേന മേ ജല ।
 തേന മേ ദീദിഹി । യാവദ്ദേവാഃ । യാവദസാതി സൂര്യഃ ।
 യാവദുതാപി ബ്രഹ്മ ॥ 6 (19) (ആവൃക്ഷി നവ ച) (A3)

3.10.4 അനുവാകം 4 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ

T.B.3.10.4.1

സംവത്സരോഽസി പരിവത്സരോഽസി ।
 ഇദാവത്സരോഽസി-ദുവത്സരോഽസി ।
 ഇദവത്സരോഽസി വത്സരോഽസി ।
 തസ്യ തേ വസന്തഃ ശിരഃ । ഗ്രീഷ്മോ ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ ।
 വർഷാഃ പുഷ്പം । ശരദുത്തരഃ പക്ഷഃ ।
 ഹേമന്തോ മദ്ധ്യം । പൂർവപക്ഷാശ്ചിതയഃ ।
 അപരപക്ഷാഃ പുരീഷം । 7 (10)

T.B.3.10.4.2

അഹോരാത്രാണീഷ്ടകാഃ । ഋഷഭോഽസി സ്വർഗോ ലോകഃ ।
 യസ്യാം ദിശി മഹീയസേ । തതോ നോ മഹ ആവഹ ।
 വായുർ ഭൂതാ സർവാ ദിശ ആവാഹി ।
 സർവാ ദിശോഽനു വിവാഹി । സർവാ ദിശോഽനു സംവാഹി ।
 ചിത്തയാ ചിതി-മാപുണ ।

അചി॑ത്ത॒യാ ചി॒തി-മാ॒പൃ॒ണ ।

ചി॒ദ॒സി സ॒മു॒ദ്രയോ॑നിഃ । 8 (10)

T.B.3.10.4.3

ഇ॒ന്ദുർ ദ॒ക്ഷഃ ശ്രേ॒ത ജ॒താവാ॑ ॥

ഹി॒രണ്യ॑പ॒ക്ഷഃ ശ॒കു॒നോ ഭൂ॒രണ്യുഃ॑ ।

മ॒ഹാൻ മ॑സ॒ധസ്ഥേ॑ ധ്രു॒വ ആ॒നി॒ഷ॒ത്തഃ॑ ।

നമ॑സ്തേ അ॒സ്തൗ മാ മാ॑ ഹി॒ഘ്ന॑സീഃ ।

ഏ॒തി പ്രേ॒തി വീ॒തി സ॒മി॒ത്യു॒ദി॒തി । ദി॒വം മേ॑ യ॒ച്ഛ ।

അ॒ന്ത॒രി॒ക്ഷം മേ॑ യ॒ച്ഛ । പൃ॒ഥി॒വീം മേ॑ യ॒ച്ഛ ।

പൃ॒ഥി॒വീം മേ॑ യ॒ച്ഛ । അ॒ന്ത॒രി॒ക്ഷം മേ॑ യ॒ച്ഛ ( ) । ദി॒വം മേ॑ യ॒ച്ഛ ।

അ॒ഹ്നാ പ്ര॑സാ॒രയ॑ । രാ॒ത്ര്യാ സ॒മച॑ । രാ॒ത്ര്യാ പ്ര॑സാ॒രയ॑ ।

അ॒ഹ്നാ സ॒മച॑ । കാ॒മം പ്ര॑സാ॒രയ॑ । കാ॒മഘ്ന॑ സ॒മച॑ ॥ 9 (17)

(പു॒രീ॒ഷഃ - സ॒മു॒ദ്രയോ॑നിഃ - പൃ॒ഥി॒വീം മേ॑ യ॒ച്ഛാ॒ന്ത॒രി॒ക്ഷം

മേ॑ യ॒ച്ഛ സ॒പ്ത ച॑) (A4)

3.10.5 അനുവാകം 5 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ

T.B.3.10.5.1

ഭൂ॒ർഭൂ॒വഃ സ്വഃ॑ । ഓ॒ജോ ബ॒ലം । ബ്ര॒ഹ്മ ക്ഷ॒ത്രം ।

യശോ॑ മ॒ഹത് । സ॒ത്യം തപോ॑ നാമ । രൂ॒പ-മ॒മൃതം॑ ॥

ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം | മന ആയുഃ | വിശ്വം യശോ മഹഃ |

സമം തപോ ഹരോ ഭാഃ ( ) |

ജാതവേദാ യദി വാ പാവകോഽസി |

വൈശ്യാനരോ യദി വാ വൈദ്യുതോഽസി |

ശം പ്രജാഭ്യോ യജമാനായ ലോകം |

ഊർജം പുഷ്ടിം ദദ-ദദ്യാവവൃഥ്സ്വ || 10 (14)

(ഭാശ്വതാരി ച) (A5)

3.10.6 അനുവാകം 6 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.6.1

രാജന്തീ വിരാജന്തീ | സമ്രാജന്തീ സ്വരാജന്തീ |

അർചിഃ ശോചിഃ | തപോ ഹരോ ഭാഃ |

അഗ്നിരിന്ദ്രോ ബൃഹസ്സതിഃ |

വിശ്വേ ദേവാ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ |

തേ മാ സർവേ യശസാ സൗസൃജന്തു || 11 (10)

(രാജന്തീന്ദ്രോ മാ സപ്ത) (A6)

**3.10.7 അനുവാകം 7 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ**

T.B.3.10.7.1

അസവേ സ്വാഹാ വസവേ സ്വാഹാ ।
വിഭുവേ സ്വാഹാ വിവസ്വതേ സ്വാഹാ ।
അഭിഭുവേ സ്വാഹാ ധീപതയേ സ്വാഹാ ।
ദിവാംപതയേ സ്വാഹാ ധൃഹസ്തൃതായ സ്വാഹാ ।
ചാക്ഷുഷ്തൃതായ സ്വാഹാ ജ്യോതിഷ്തൃതായ സ്വാഹാ ।
രാജേണ സ്വാഹാ വിരാജേണ സ്വാഹാ ।
സമ്രാജേണ സ്വാഹാ സ്വരാജേണ സ്വാഹാ ।
ശുഷായ സ്വാഹാ സൂര്യായ സ്വാഹാ ।
ചന്ദ്രമസേ സ്വാഹാ ജ്യോതിഷേ സ്വാഹാ ।
സപ്തസർപായ സ്വാഹാ കല്യാണായ സ്വാഹാ ( ) ।
അർജുനായ സ്വാഹാ ॥ 12 (11)

(കല്യാണായ സ്വാഹൈകം ച) (A7)

3.10.8 അനുവാകം 8 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ

T.B.3.10.8.1

വിപശ്ചിതേ പവമാനായ ഗായത ।
 മഹീ ന ധാരാ ടത്യന്ധോ അർഷതി ।
 അഹീർഹ ജീർണാമതിസർപതി ത്വചം ।
 അത്യോ ന ക്രീഡന്ന സരദ്വൃഷാ ഹരിഃ ।
 ഉപയാമഗൃഹീതോഽസി മൃത്യുവേ ത്വാ ജുഷ്ടം ഗൃഹ്ണാമി ।
 ഏഷ തേ യോനിർ മൃത്യുവേ ത്വാ । അപ മൃത്യു-മപക്ഷുധം ।
 അപേതഃ ശപഥം ജഹി । അധാ നോ അഗ്ന ആവഹ ।
 രായസ്പോഷ്ട്വ സഹസ്രിണം । 13 (10)

T.B.3.10.8.2

യേ തേ സഹസ്രമയുതം പാശാഃ ।
 മൃത്യോർ മർത്യായ ഹന്തവേ । താൻ. യജ്ഞസ്യ മായയാ ।
 സർവാനവ യജാമഹേ । ഭക്ഷോ ഽസ്യമൃത ഭക്ഷഃ ।
 തസ്യ തേ മൃത്യുപീതസ്യാമൃതവതഃ ।
 സ്വഗാകൃതസ്യ മധുമതഃ ।
 ഉപഹൃതസ്യോ-പഹൃതോ ഭക്ഷയാമി ।

മന്ദ്രാ ടഭിഭൃതിഃ കേതുർ യജ്ഞാനാം വാക് ।
അസാവേഹി । 14 (10)

T.B.3.10.8.3

അന്യോ ജാഗൃവിഃ പ്രാണ । അസാവേഹി ।
ബധിര ആക്രന്ധിത-രപാന । അസാവേഹി ।
അഹസ്തോസ്താ ചക്ഷുഃ । അസാവേഹി ।
അപാദാശോ മനഃ । അസാവേഹി ।
കവേ വിപ്രചിത്തേ ശ്ലോത്ര । അസാവേഹി । 15 (10)

T.B.3.10.8.4

സുഹസ്തഃ സുവാസാഃ ।
ശൃഷോ നാമാസ്യമൃതോ മർത്യേഷു ।
തന്ത്യാഹം തഥാ വേദ । അസാവേഹി ।
അഗ്നിർമേ വാചി ശ്രീതഃ । വാഗ്ഘൃദയേ ।
ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
അമൃതം ബ്രഹ്മണി । വായുർമേ പ്രാണേ ശ്രീതഃ । 16 (10)

T.B.3.10.8.5

പ്രാണോ ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
അമൃതം ബ്രഹ്മണി । സൂര്യോ മേ ചക്ഷുഷി ശ്രീതഃ ।
ചക്ഷുർ. ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
അമൃതം ബ്രഹ്മണി । ചന്ദ്രോ മേ മനസി ശ്രീതഃ । 17 (10)

T.B.3.10.8.6

മനോ ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । ദിശോ മേ ശ്രോത്രേ ശ്രിതാഃ ।
 ശ്രോത്രച് ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । ആപോ മേ രേതസി ശ്രിതാഃ । 18 (10)

T.B.3.10.8.7

രേതോ ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । പൃഥിവീ മേ ശരീരേ ശ്രിതാഃ ।
 ശരീരച് ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി ।
 ഓഷധിവനസ്പതയോ മേ ലോമസു ശ്രിതാഃ । 19 (10)

T.B.3.10.8.8

ലോമാനി ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । ഇന്ദ്രോ മേ ബലേ ശ്രിതഃ ।
 ബലച് ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । പർജന്യോ മേ മൂർദ്ധ്വി ശ്രിതഃ । 20 (10)

T.B.3.10.8.9

മൂർദ്ധ്വാ ഹൃദയേ । ഹൃദയം മയി । അഹമമൃതേ ।
 അമൃതം ബ്രഹ്മണി । ഇൗശാനോ മേ മന്യൗ ശ്രിതഃ ।

മ॒ന്യു॒ർ. ഹൃ॒ദയേ॑ । ഹൃ॒ദയം॑ മ॒യി । അ॒ഹമ॒മൃതേ॑ ॥
അ॒മൃതം॑ ബ്ര॒ഹ്മണി॑ । ആ॒ത്മാ മ॑ ആ॒ത്മനി॑ ശ്രി॒തഃ ( ) । 21

T.B.3.10.8.10

ആ॒ത്മാ ഹൃ॒ദയേ॑ । ഹൃ॒ദയം॑ മ॒യി । അ॒ഹമ॒മൃതേ॑ ॥
അ॒മൃതം॑ ബ്ര॒ഹ്മണി॑ । പു॒നർമ॑ ആ॒ത്മാ പു॒നരായു॑രാഗാ॒ത് ॥
പു॒നഃ പ്രാ॒ണഃ പു॒നരാകൃ॑ത-മാഗാ॒ത് ॥
വൈ॒ശ്യാനരോ॑ രശ്മി॒ഭിർ വാ॒വ്യധാ॑നഃ ।
അ॒ന്തസ്തി॑ഷ്ഠ॒ത്വമൃത॑സ്യ ഗോ॒പാഃ ॥ 22 (8) (സ॒ഹസ്രി॑ൺ -
മി॒ഹി - ശ്രോ॑ത്രാ॒സാഭേ॑ഹി - പ്രാ॒ണേ ശ്രി॑തോ - മ॒ന്സി
ശ്രി॑തോ - രേ॒ത്സി ശ്രി॑താ - ലോ॒മസ്യ॑ ശ്രി॑താ - മൂ॒ർദ്ധ്വി
ശ്രി॑ത - ആ॒ത്മനി॑ ശ്രി॑തോ - +sൗ ച) (A8)

Special Korvai

(അ॒ഗ്നിർ വാ॒യുഃ സു॒ര്യ ശ്ച॒ന്ദ്രമാ॑ ദി॒ശ ആ॑പഃ
പൃ॒ഥിവ്യോ॑ഷ॒ധിവ॒നസ്ത॑തയ ഇ॒ന്ദ്രഃ പ॒ർജന്യ॑ ഈ॒ശാ॑ന
ആ॒ത്മാ പു॒നർമേ॑ ത്രയോ॒ദശ॑)

**3.10.9 അനുവാകം 9 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോചുതേ**

T.B.3.10.9.1

പ്രജാപതിർ ദേവാനസൃജത ।

തേ പാപ്മനാ സംദിതാ അജായന്ത । താൻ വൃദ്യത് ।

യദ് വൃദ്യത് । തസ്മാദ് വിദ്യൂത് । തമവൃശ്വത് । യദവൃശ്വത് ।

തസ്മാദ് വൃഷ്ടിഃ । തസ്മാദ് യത്രൈതേ ദേവതേ അഭിപ്രാപ്തഃ ।

വിച ഹൈവാസ്യ തത്ര പാപ്മാനന്യതഃ । **23 (10)**

T.B.3.10.9.2

വൃശ്വതശ്ച ।

സൈഷാ മീമാഽസാഗ്നിഹോത്ര ഏവ സംപന്നാ ।

അഥോ ആഹുഃ । സർവേഷു യജ്ഞക്രതുഷിതി ।

ഹോഷ്യന്നപ ഉപസ്സൃശേത് ।

വിദ്യുദസി വിദ്യമേ പാപ്മാനമിതി । അഥ ഹുത്യാപസ്സൃശേത് ।

വൃഷ്ടിരസി വൃശ്ച മേ പാപ്മാനമിതി ।

യക്ഷമാണോ വേഷ്ടാ വാ ।

വി ച ഹൈവാസ്യൈതേ ദേവതേ പാപ്മാനം-ദ്യതഃ । **24 (10)**

T.B.3.10.9.3

വൃശ്വതശ്ച । അത്യഽഹോ ഹാരൂണിഃ ।

ബ്രഹ്മചാരിണേ പ്രശ്നാൻ പ്രോച്യ പ്രജിഹ്വായ । പരേഹി ।

പുഷ്പം ദൈയാം (ദൈയാം) പാതിം പൃച്ഛ ।
 വേതം സാവിത്രാം(3) ന വേതമാ(3) ഇതി ।
 തമാഗത്യ പപ്രച്ഛ । ആചാര്യോ മാ പ്രാഹ്ണിഷീത് ।
 വേതം സാവിത്രാം(3) ന വേതമാ(3) ഇതി ।
 സഹോവാച വേദേതി ॥ 25 (10)

T.B.3.10.9.4

സ കസ്തിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി । പരോർജസീതി ।
 കസ്തദ്യത് പരോർജാ ഇതി ।
 ഏഷ വാവ സ പരോർജാ ഇതി ഹോവാച । യ ഏഷ തപതി ।
 ഏഷോർ ടവാഗ്രജാ ഇതി । സ കസ്തിൻ ത്വേഷ ഇതി ।
 സത്യ ഇതി । കിം തമ്സത്യമിതി । തപ ഇതി । 26 (10)

T.B.3.10.9.5

കസ്തിനു തപ ഇതി । ബല ഇതി ।
 കിം തദ് ബലമിതി । പ്രാണ ഇതി ।
 മാസ്മ പ്രാണമതി പൃച്ഛ ഇതി മാഽഽചാര്യോ ടബ്രവീദിതി
 ഹോവാച ബ്രഹ്മചാരി ॥
 സഹോവാച പുഷ്പോ ദൈയാം (ദൈയാം) പാതിഃ ।
 യദൈ ബ്രഹ്മചാരിൻ പ്രാണമത്യപ്രക്ഷ്യഃ ।
 മൂർദ്ധാ തേ വ്യപതിഷ്യത് ।

അഹമുത ആചാര്യ-ഘോഷാൻ ഭവിഷ്യാമി ।
യോ മാ സാവിത്രേ സമവാദിഷ്ടേതി । 27 (10)

T.B.3.10.9.6

തസ്മാദ് സാവിത്രേ ന സംവദേത ॥
സ യോ ഹവൈ സാവിത്രം വിദുഷാ സാവിത്രേ സംവദതേ ।
സഹാസിൻ-പ്രിയം ദധാതി ।
അനു ഹവാ അസ്മാ അസൗ തപശ്നീയം മന്യതേ ।
അന്യസൈ ശ്രീസ്തപോ മന്യതേ ।
അന്യസൈ തപോ ബലം മന്യതേ ।
അന്യസൈ ബലം പ്രാണം മന്യതേ ॥ സ യദാഹ ।
സംജ്ഞാനം വിജ്ഞാനം ദർശാ ദൃഷ്ടേതി ।
ഏഷ ഏവ തത് ॥ 28 (10)

T.B.3.10.9.7

അഥ യദാഹ । പ്രസ്തുതം വിഷ്ടുതഃ സുതാ സുന്വതീതി ।
ഏഷ ഏവ തത് ॥ ഏഷ ഹ്യേവ താനൃഹാനി ।
ഏഷ രാത്രയഃ ॥ അഥ യദാഹ ।
ചിത്രഃ കേതുർ ദാതാ പ്രദാതാ സവിതാ പ്രസവിതാ
ഭിശാസ്താ മനുന്തേതി । ഏഷ ഏവ തത് ।
ഏഷ ഹ്യേവ തേഹേനാ മുഹൂർത്താഃ । ഏഷ രാത്രേഃ ॥ 29 (10)

T.B.3.10.9.8

അഥ യദാഹ | പവിത്രം പവയിഷ്യൻ-മ്സഹസ്വാൻ-
മ്സഹീയാനരുണോ ടരുണരജാ ഇതി |

ഏഷ ഏവ തത് | ഏഷ ഹ്യേവ തേ ടർദ്ധമാസാഃ |

ഏഷ മാസാഃ || അഥ യദാഹ |

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോഽഗ്നിർ. ഋതൃഃ പ്രജാപതിഃ
സംവത്സര ഇതി |

ഏഷ ഏവ തത് | ഏഷ ഹ്യേവ തേ യജ്ഞക്രതവഃ |

ഏഷ ഋതവഃ | 30 (10)

T.B.3.10.9.9

ഏഷ സംവത്സരഃ || അഥ യദാഹ |

ഇദാനീം തദാനീമിതി | ഏഷ ഏവ തത് |

ഏഷ ഹ്യേവ തേ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താഃ ||

ജനകോ ഹ വൈ ദേഹഃ | അഹോരാത്രൈഃ സമാജഗാമ |

തച് ഹോചുഃ | യോ വാ അസ്മാൻ. വേദ |

വിജഹത്-പാപ്മാനമേതി | 31 (10)

T.B.3.10.9.10

സർവ-മായുരേതി | അഭി സ്വർഗം ലോകം ജയതി |

നാസ്യോമുഷ്മിൻ ലോകേ ടന്നം ക്ഷീയത ഇതി ||

വിജഹദ്ധ വൈ പാപ്മാനമേതി |

സർവ്വമായുരേതി । അഭി സ്വർഗം ലോകം ജയതി ।
 നാസ്യാമുഷിൻ ലോകേ ധനം ക്ഷീയതേ । യ ഏവം വേദ ॥
 അഹീനാ ഹാശ്വത്ഥ്യഃ । സാവിത്രം വിദാം ചകാര । 32 (10)

T.B.3.10.9.11

സ ഹ ഹവ്സോ ഹിരണ്യയോ ഭൂതാ ।
 സ്വർഗം ലോകമിയായ । ആദിത്യസ്യ സായുജ്യം ॥
 ഹവ്സോ ഹവൈ ഹിരണ്യയോ ഭൂതാ ।
 സ്വർഗം ലോകമേതി । ആദിത്യസ്യ സായുജ്യം ।
 യ ഏവം വേദ ॥ ദേവഭാഗോ ഹ ശ്രൗതർഷഃ ।
 സാവിത്രം വിദാം ചകാര ।

തച് ഹ വാഗദ്യശ്യമാനാ ഭ്യുവാച । 33 (10)

T.B.3.10.9.12

സർവം ബത ഗൗതമോ വേദ । യഃ സാവിത്രം വേദേതി ।
 സ ഹോവാച । കൈഷാ വാഗസീതി ।
 അയമഹച് സാവിത്രഃ । ദേവാനാ-മുത്തമോ ലോകഃ ।
 ഗൃഹ്യം മഹോ ബിഭ്രദിതി । ഏതാവതി ഹ ഗൗതമഃ ।
 യജ്ഞോപവീതം കൃതാ ധ്യോ നിപപാത ।
 നമോ നമ ഇതി । 34 (10)

T.B.3.10.9.13

സ ഹോവാച | മാ ദൈഷീർ ഗൗതമ |
 ജിതോ വൈ തേ ലോക ഇതി ||
 തസ്മാദ്യേ കേ ച സാവിത്രം ഹിദുഃ |
 സർവേ തേ ജിതലോകാഃ ||
 സ യോ ഹവൈ സാവിത്രസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദഃ
 ശ്രിയാ ടഭിഷിക്തം ഹേദ |
 ശ്രിയാ ഹൈവാഭിഷിച്യതേ | ഘൃണിരിതി ദേ അക്ഷരേ ||
 സൂര്യ ഇതി ത്രീണി | ആദിത്യ ഇതി ത്രീണി | **35 (10)**

T.B.3.10.9.14

ഏതദൈ സാവിത്രസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദഃ ശ്രിയാഭിഷിക്തം |
 യ ഏവം ഹേദ | ശ്രിയാ ഹൈവാഭിഷിച്യതേ ||
 തദേ-തദ്യുചാഭ്യുക്തം | ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വ്യോമന് |
 യസ്മിൻ ദേവാ അധി വിശ്വേ നിഷേദുഃ |
 യസ്തന്ന വേദ കിമുചാ കരിഷ്യതി |
 യ ഇത് തദിദുസ്ത ഇമേ സമാസത ഇതി ||
 ന ഹവാ ഏതസ്യർചാ ന യജുഷാ ന സാമ്നാർമോസ്തി |
 യഃ സാവിത്രം ഹേദ || **36 (10)**

T.B.3.10.9.15

തദേ॒തത് പ॒രി യദേ॑ദ॒വച॑ക്രം ।

ആർദ്രം പി॒ന്യമാ॑നഃ സ്വർഗേ ലോക ഏ॒തി ।

വി॒ജഹ॑ദ് വി॒ശ്വാ ഭൂ॒താനി॑ സംപശ്യ॒ത് ॥

ആർദ്രോ ഹ വൈ പി॒ന്യമാ॑നഃ സ്വർഗേ ലോക ഏ॒തി ।

വി॒ജഹ॑ൻ വി॒ശ്വാ ഭൂ॒താനി॑ സംപശ്യ॒ന് । യ ഏ॒വം വേ॑ദ് ॥

ശൃ॒ഷോ ഹ॒വൈ വാർഷ്വ॑യഃ । ആദി॒ത്യേന॑ സ॒മാജ॑ഗാമ ।

തച്ഛോ॒വാച॑ । ഏ॒ഹി സാ॒വിത്രം॑ വീ॒ദ്ധി ( ) ।

അ॒യം വൈ സ്വർഗ്യാഗ്നിഃ॑ പാ॒രയി॑ഷ്ഠ-ര॒മ്യതാ॑-

മ്സംഭൂ॑ത ഇ॒തി ।

ഏ॒ഷ വാ॒വ സ സാ॒വിത്രഃ॑ ।

യ ഏ॒ഷ ത॑പ॒തി । ഏ॒ഹി മാം വീ॒ദ്ധി ।

ഇ॒തി ഹൈ॒വൈനം॑ തദു॒വാച॑ ॥ 37 (15)

(ഭൃ॒തോ - ഭൃ॒തോ - വേദേ॑തി - ത॒പ ഇ॒തി - സ॒മവാ॑ദി॒ഷ്ടേതി॑ -

തദ് - രാ॒ത്രേർ- ജ്വ॒തവഃ॑ - ഏ॒തി - ച॒കാരോ॑ - വാ॒ച - നമ

ഇ॒ത്യാ - ദി॒ത്യ ഇ॒തി ത്രീ॑ണി - സാ॒വിത്രം॑ വേ॒ദ് - വി॒ദ്ധി

പഞ്ച॑ ച) (A9)

Special Korvai

(പ്രജാപതിർഭേവാൻ സംജ്ഞാനം പ്രസ്തുതം താനൃഹാന്യേഷ
രാത്രയാസ്ചിത്ര കേതുസ്തേഹേനാ മുഹൂർത്തോ രാത്രേഃ
പവിത്രം തേദർഭ മാസാ അഗ്നിഷ്ടോമോ യജ്ഞക്രതവ്
ഇദാനീം മുഹൂർത്താനാം ജനകോഹീനാ ദേവഭാഗഃ കൈഷാ
വാങ്മ ശൃഷോ ഹ വൈ ഷോഡശ)

3.10.10 അനുവാകം 10 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോചുതേ

T.B.3.10.10.1

ഇയം വാവ സരഘാ । തസ്യ അഗ്നിരേവ സാരഘം മധു ।
യാ ഏതാഃ പൂർവപക്ഷാ-പരപക്ഷയോ രാത്രയഃ ।
താ മധുകൃതഃ । യാനൃഹാനി । തേ മധുവൃഷാഃ ।
സ യോ ഹ വാ ഏതാ മധുകൃതശ്ച മധുവൃഷാഃശ്ച വേദ ।
കൂർവന്തി ഹാസൈതാ അഗ്നൗ മധു ।
നാസ്യേഷ്ടാപൂർത്തം ധയന്തി ॥ അഥ യോ ന വേദ । 38 (10)

T.B.3.10.10.2

ന ഹാസൈതാ അഗ്നൗ മധു കൂർവന്തി ।
ധയന്ത്യേഷ്ടാപൂർത്തം ॥
യോ ഹ വാ അഹോരാത്രാണാ-ന്നാമധേയാനി വേദ ।

നാഹോരാത്രേഷാ-ർതിമാർച്ഛതി ।

സംജ്ഞാനം ഹിജ്ഞാനം ദർശാ ദൃഷ്ടേതി ।

ഏതാ-വനുവാകൗ പൂർവപക്ഷസ്യാ-ഹോരാത്രാണാം
നാമധേയാനി ।

പ്രസ്തുതം ഹിഷ്ടുത് സുതാ സുന്വതീതി ।

ഏതാവനുവാകാ-വപര-പക്ഷസ്യാ-ഹോരാത്രാണാം
നാമധേയാനി ।

നാഹോരാത്രേഷാ-ർതിമാർച്ഛതി । യ ഏവം വേദ ॥ 39 (10)

T.B.3.10.10.3

യോ ഹ വൈ മുഹൂർത്താനാം നാമധേയാനി വേദ ।

ന മുഹൂർത്തേഷാ-ർതിമാർച്ഛതി ।

ചിത്രഃ കേതുർ ദാതാ പ്രദാതാ സവിതാ

പ്രസവിതാ ടിഗ്വിശാസ്താ ടനുമന്തേതി ।

ഏതേടനുവാകാ മുഹൂർത്താനാം നാമധേയാനി ।

ന മുഹൂർത്തേഷാ-ർതിമാർച്ഛതി । യ ഏവം വേദ ॥

യോ ഹ വാ അർദ്ധമാസാനാം ച മാസാനാഞ്ച

നാമധേയാനി വേദ ।

നാർദ്ധമാസേഷു ന മാസേഷാർതി-മാർച്ഛതി ।

പവിത്രം പവയിഷ്യൻ-മ്സഹസ്വാൻ-മ്സഹീയാനരുണോ
 ടരുണർജാ ഇതി ।

ഏതേടനുവാകാ അർദ്ധമാസാനാഞ്ച മാസാനാഞ്ച
 നാമധേയാനി । 40 (10)

T.B.3.10.10.4

നാർദ്ധമാസേഷു ന മാസേഷാ-ർതിമാർച്ചതി ।

യ ഏവം വേദ ॥

യോ ഹ വൈ യജ്ഞക്രതുനാം ചർതുനാം ച
 സംവത്സരസ്യ ച നാമധേയാനി വേദ ।

ന യജ്ഞക്രതുഷു നർതുഷു ന സംവത്സര
 ആർതിമാർച്ചതി ।

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോഽഗ്നിർ. ഋതുഃ

പ്രജാപതിഃ സംവത്സര ഇതി ।

ഏതേ ടനുവാകാ യജ്ഞക്രതുനാം ചർതുനാം ച
 സംവത്സരസ്യ ച നാമധേയാനി ।

ന യജ്ഞക്രതുഷു നർതുഷു ന സംവത്സര
 ആർതിമാർച്ചതി ।

യ ഏവം വേദ ॥

യോ ഹ വൈ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താൻ. വേദ ।
 ന മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്തേഷ്വാർതി മാർച്ചുതി ( ) । 41 (10)

T.B.3.10.10.5

ഇദാനീം തദാനീമിതി ।
 ഏതേ വൈ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താഃ ।
 ന മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്തേഷ്വാർതി-മാർച്ചുതി ।
 യ ഏവം വേദ ॥
 അഥോ യഥാ ക്ഷേത്രജ്ഞോ ഭൂത്യാ സനു പ്രവിശ്യാന്ന-മത്തി ।
 ഏവമേവൈതാൻ ക്ഷേത്രജ്ഞോ ഭൂത്യാ സനു പ്രവിശ്യാ-
 നമത്തി ।

സ ഏതേഷാമേവ സലോകതാഴ് സായുജ്യ-മസ്തതേ ।
 അപ പുനർമൃത്യും ജയതി । യ ഏവം വേദ ॥ 42 (10)

(ന വേദൈ - വം വേദാ - നുവാകാ അർദ്ധമാസാനാം ച
 മസാനാം ച നാമധേയാനി - മുഹൂർത്തേഷ്വാർതിമാർച്ചുതി -
 +നവ ച) । (A10)

Special Korvai

(ഇയമഹോരാത്രാണാഽ സംജ്ഞാനം പുർവപക്ഷസ്യ
 പ്രസ്തുതമപരപക്ഷസ്യ മുഹൂർത്താനാം ചിത്രഃ കേതുർർദ്ധ
 മാസാനാം പവിത്രം യജ്ഞക്രതുനാമഗ്നിഷ്ടോമോ
 യജ്ഞക്രതുനാമിദാനീം മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താൻ.
 വേദേദാനീമഥോ ദാദശ)

3.10.11 അനുവാകം 11 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണാപധാനം ചോച്യതേ

T.B.3.10.11.1

കശ്ചിദ്ധവാ അസ്മാ-ലോകാത് പ്രേത്യ ।
 ആത്മാനം വേദ ।
 അയ-മഹ-മസ്മീതി ।
 കശ്ചിമ്സ്വം ലോകം ന പ്രതി പ്രജാനാതി ॥
 അഗ്നിമുഗ്ധോ ഹൈവ ധൃമതാന്തഃ ।
 സ്വം ലോകം ന പ്രതി പ്രജാനാതി ।
 അഥ യോ ഹൈവൈത-മഗ്നിഽ സാവിത്രം വേദ ।
 സ ഏവാസ്മാ ലോകാത് പ്രേത്യ ।
 ആത്മാനം വേദ । അയ-മഹ-മസ്മീതി । 43 (10)

T.B.3.10.11.2

സ സ്വം ഘോകം പ്രതി പ്രജാനാതി ॥
 ഏഷ ഉ വേവൈനം തമ്സാവിത്രഃ ।
 സ്വർഗം ഘോക-മഭിവഹതി ॥
 അഹോരാത്രൈർവാ ഇദച്ഛ യുഗ്ദ്ധിഃ ക്രിയതേ ।
 ഇതി രാത്രായാ ദീക്ഷിഷത ।
 ഇതി രാത്രായ വ്രത-മുപാഗുരിതി ।
 താനി ഹാനേവം വിദുഷഃ ।
 അമുഷിൻ ഘോകേ ശേവധിം ധ്വയന്തി ।
 -ധീത്വ ഹൈവ സ ശേവധി-മനുപരെതി ॥
 അഥ യോ ഹൈവൈതമഗ്നിച്ഛ സാവിത്രം വേദ । 44 (10)

T.B.3.10.11.3

തസ്യ ഹൈവാഹോരാത്രാണി ।
 അമുഷിൻ ഘോകേ ശേവധിം ന ധ്വയന്തി ।
 അധീത്വ ഹൈവ സ ശേവധി-മനുപരെതി ॥
 ഭരദ്വാജോ ഹ ത്രിദിരായുർഭിർ ബ്രഹ്മചര്യമുവാസ ।
 തച്ഛ ഹ ജീർണിഃ സ്ഥവിരച്ഛ ശയാനം ।
 ഇന്ദ്ര ഉപവ്രജേയാവാച । ഭരദ്വാജ ।

യത്തേ॑ ച॒തുർഥ॑മായുർദ॒ദ്ധ്യാം । കി॑മേ॒നേന॑ കൂ॒ര്യാ ഇ॒തി ।
ബ്ര॒ഹ്മച॑ര്യമേ॒വൈനേ॑ന ച॒രേയ॑മിതി॒ ഹോ॒വാച । 45 (10)

T.B.3.10.11.4

തച് ഹ॑ ത്രീ॒ൻ ഗി॒രി-രൂ॒പാ॒ന വി॑ജ്ഞാ॒താനി॑വ ദർശ॒യാം
ച॒കാ॒ര ।

തേഷാ॑ച് ഹൈ॒കൈക॑സ്താൻ മു॒ഷ്ടി॑നാഃ॒ദദേ॑ ।
സ ഹോ॒വാച । ദ॒ർശാ॑ജേ॒ത്യാമൻ॑ത്ര്യാ । വേ॒ദാ വാ ഏ॒തേ ।
അ॒നന്താ॑ വൈ വേ॒ദാഃ ।

ഏ॒തദാ॑ ഏ॒തൈ॒സ്മിദി॑രായുർ ദി॒രന്വ॑വോച॒മാഃ ।
അ॒ഥ ത ഇ॒തര-ദ॑ന്നു॒ക്തമേ॒വ ।

ഏ॒ഹീ॒മം വീ॑ദ്ധി । അ॒യം വൈ॑ സർവ॒വിദ്യേ॑തി । 46 (10)

T.B.3.10.11.5

ത॒സ്മൈ ഹൈ॒തമ॒ഗ്നിച് സാ॑വി॒ത്രമു॑വാച । തച് സ॑ വി॒ദി॒ത്വാ ।
അ॒മൃതോ॑ ഭൂ॒ത്വാ । സ്വ॒ർഗം ലോ॑കമി॒യായ॑ ।

ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ സാ॒യുജ്യം॑ ॥ അ॒മൃതോ॑ ഹൈ॒വ ഭൂ॒ത്വാ ।
സ്വ॒ർഗം ലോ॑കമേ॒തി । ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ സാ॒യുജ്യം॑ ।

യ ഏ॒വം വേ॑ദ ॥ ഏ॒ഷോ ഏ॒വ ത്ര॑യീ॒ വി॒ദ്യാ । 47 (10)

T.B.3.10.11.6

യാ॒വന്തച് ഹ॑ വൈ ത്ര॒യ്യാ വി॒ദ്യയാ॑ ലോ॒കം ജ॑യതി ।
താ॒വന്തം ലോ॑കം ജ॒യതി॑ । യ ഏ॒വം വേ॑ദ ॥

അഗ്നേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 അഗ്നേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । വായോർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 വായോരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ഇന്ദ്രസ്യ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി । 48 (10)

T.B.3.10.11.7

ഇന്ദ്രസ്യേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ബൃഹസ്പതേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 ബൃഹസ്പതേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । പ്രജാപതേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 പ്രജാപതേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ബ്രഹ്മണോ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 ബ്രഹ്മണ ഏവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ( ) ।
 യ ഏവം വേദ ॥ സ വാ ഏഷോഽഗ്നി-രപക്ഷപുഷ്പോ
 വായുരേവ । തസ്മാഗ്നിർ മുഖം ।
 അസാവാദിത്യഃ ശിരഃ ।
 സ യദേതേ ദേവതേ അന്തരേണ ।
 തഥ്സർവ്വം സീവ്യതി । തസ്മാഥ് സാവിത്രഃ ॥ 49 (17)

(അയമഹമസ്തീതി - വേദ - ഹോവാച - സർവവിദ്യേതി -
വിദ്യേ - ന്രസ്യ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി - ബ്രഹ്മണ
ഏവ സായുജ്യം സലോകതാമാപ്നോതി സ്തപ്ത ച) (A11)

Special Korvai

(അഗ്നേർവായോരിന്ദ്രസ്യ ബൃഹസ്സതേഃ പ്രജാപതേർ
ബ്രഹ്മണഃ സ വൈ സ്തപ്ത)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 10 Anuvaakams :-

(സംജ്ഞാനം - ഭൂ - സ്തമേവ - സംവത്സരോഽസി -
ഭൂ - രാജന്യ - സവേ - വിപശ്ചിതേ - പ്രജാപതിർ
ദേവാ - നിയം വാവ സരഥാ -കശ്ചിദ്ധൈകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സംജ്ഞാനം - രാജന്യ - മൂർദ്ധാ ഹൃദയ - ഏഷ
സംവത്സരോ - നാർദ്ധമാസേഷു നവചത്വാരീശ്വരത്)

First and Last Padam Kaatakam 1st Prapaatakam :-

(സംജ്ഞാനം - സാവിത്രം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

കാഠകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

3.10 For Kaatakam - (TB 3.10)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	43
Anuvakam 2	1	16
Anuvakam 3	1	19
Anuvakam 4	3	37
Anuvakam 5	1	14
Anuvakam 6	1	7
Anuvakam 7	1	11
Anuvakam 8	10	98
Anuvakam 9	15	155
Anuvakam 10	5	49
Anuvakam 11	7	77
Total →	49	526

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.11 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാങ്കേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - നാചികേതപയനം

3.11.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ ഇഷ്ടകോപധാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.11.1.1

ലോകോഽസി സ്വർഗോഽസി । അനന്തോഽസ്യുപാരോഽസി ।
അക്ഷിതോ ഽസ്യക്ഷയോ ഽസി । തപസഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തപയീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തന്ത്യാപദധേ കാമദുഘ-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 1 (10)

T.B.3.11.1.2

തപോഽസി ലോകേ ശ്രീതം । തേജസഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തപയീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതൃ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്യു ।

തത് ത്വോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഗ്നിരത്വാ-ധൃവാ സീദ ॥ 2 (8)

T.B.3.11.1.3

തേജോഽസി തപസി ശ്രിതം । സമുദ്രസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തപയീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതൃ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്യു ।

തത് ത്വോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഗ്നിരത്വാ-ധൃവാ സീദ ॥ 3 (8)

T.B.3.11.1.4

സമുദ്രോഽസി തേജസി ശ്രിതഃ । അപാം പ്രതിഷ്ഠാ ।

തപയീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തം ത്വോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഗ്നിരത്വാ-ധൃവാ സീദ ॥ 4 (8)

T.B.3.11.1.5

ആപഃ സ്ഥ സമുദ്രേ ശ്രിതാഃ ।
 പൃഥിവ്യാഃ പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്മാസു । ഇദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രേ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്ര്യഃ ।
 താ വ ഉപദധേ കാമദുഷാ അക്ഷിതാഃ ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ട്വഹിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 5 (8)

T.B.3.11.1.6

പൃഥിവ്യസ്യസ്താ ശ്രിതാ । അഗ്നേഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।
 തായീദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രീ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്രീ ।
 താം തോപദധേ കാമദുഷാ-മക്ഷിതാം ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ട്വഹിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 6 (8)

T.B.3.11.1.7

അഗ്നിരസി പൃഥിവ്യാം ശ്രിതഃ । അന്തരിക്ഷസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ ।
 തായീദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതാ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒താ ।
 തം ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।
 പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാ॒ദയ॒തു ।
 തയാ॑ ദേ॒വതയാ॑ഽങ്ഗി॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 7 (8)

T.B.3.11.1.8

അ॒ന്തരി॑ക്ഷമ॒സ്യഗ്നൗ॑ ശ്രി॒തം । വാ॒യോഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।
 ത്വയീ॑ദമ॒ന്തഃ ।
 വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൃ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൃ॒തം ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതൃ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒ത്യ ।
 തത് ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।
 പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാ॒ദയ॒തു ।
 തയാ॑ ദേ॒വതയാ॑ ഽങ്ഗി॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 8 (8)

T.B.3.11.1.9

വാ॒യുര॒സ്യന്ത॑രി॒ക്ഷേ ശ്രി॒തഃ । ദി॒വഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।
 ത്വയീ॑ദമ॒ന്തഃ ।
 വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൃ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൃ॒തം ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതാ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒താ ।
 തം ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 9 (8)

T.B.3.11.1.10

ദ്യൗരസി വായൗ ശ്രിതാ । ആദിത്യസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർത്രി വിശ്വാസ്യ ജനയിത്രി ।

താം തോപദധേ കാമദുഷ്ടാ-മക്ഷിതാം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 10 (8)

T.B.3.11.1.11

ആദിത്യോഽസി ദിവി ശ്രിതഃ । ചന്ദ്രമസഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തം തോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 11 (8)

T.B.3.11.1.12

ച॒ന്ദ്രമാ॑ അ॒സ്യാദി॒ത്യേ ശ്രി॒തഃ । നക്ഷ॑ത്രാണാം പ്രതി॒ഷ്ഠാ ।
ത॒വയി॑ദമന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॒ഭൂതം॑ ।

വി॒ശ്വാസ്യ॑ ഭർതാ വി॒ശ്വാസ്യ॑ ജനയിതാ ।

തം തോ॑പദധേ കാമദു॒ഘ്ര-മ॒ക്ഷി॒തം ।

പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാദയതു ।

തയാ॑ ദേവതയാ ട്വഗീ॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 12 (8)

T.B.3.11.1.13

നക്ഷ॑ത്രാണി സ്ഥ ച॒ന്ദ്രമ॑സി ശ്രി॒താനി॑ ।

സം॑വത്സരസ്യ പ്രതി॒ഷ്ഠാ യു॒ഷ്ഠാസു॑ । ഇ॒ദമ॑ന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॒ഭൂതം॑ ।

വി॒ശ്വാസ്യ॑ ഭർത്യൂ॒ണി വി॒ശ്വാസ്യ॑ ജനയിത്യൂ॒ണി ।

താനി॑ വ ഉ॒പദധേ॑ കാമദു॒ഘ്ര-ന്യ॒ക്ഷി॒താനി॑ ।

പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാദയതു ।

തയാ॑ ദേവതയാ ട്വഗീ॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 13 (8)

T.B.3.11.1.14

സം॑വത്സരോ॒സി നക്ഷ॑ത്രേഷു ശ്രി॒തഃ ।

ഋ॒തൂ॒നാം പ്രതി॒ഷ്ഠാ । ത॒വയി॑ദമന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॒ഭൂതം॑ ।

വിശ്വസ്യ ഭർതാ വിശ്വസ്യ ജനയിതാ ।
 തം തോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।
 പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ഷ്ഠഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 14 (8)

T.B.3.11.1.15

ഋതവഃ സ്ഥ സംവത്സരേ ശ്രിതാഃ ।
 മാസാനാം പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്മാസു । ഇദമന്തഃ ।
 വിശ്വം യക്ഷം വിശ്വം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।
 വിശ്വസ്യ ഭർതാരോ വിശ്വസ്യ ജനയിതാരഃ ।
 താൻ. വ ഉപദധേ കാമദുഷ്ട-നക്ഷിതാൻ ।
 പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ഷ്ഠഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 15 (8)

T.B.3.11.1.16

മാസാഃ സ്ഥർതുഷു ശ്രിതാഃ ।
 അർദ്ധമാസാനാം പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്മാസു । ഇദമന്തഃ ।
 വിശ്വം യക്ഷം വിശ്വം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।
 വിശ്വസ്യ ഭർതാരോ വിശ്വസ്യ ജനയിതാരഃ ।
 താൻ. വ ഉപദധേ കാമദുഷ്ട-നക്ഷിതാൻ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 16 (8)

T.B.3.11.1.17

അർദ്ധമാസാഃ സ്ഥ മാസു ശ്രിതാഃ ।

അഹോരാത്രയോഃ പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്ഠാസു । ഇദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാരോ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാരഃ ।

താൻ. വ ഉപദധേ കാമദുഷ്ട-നക്ഷിതാൻ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 17 (8)

T.B.3.11.1.18

അഹോരാത്രേ സ്ഥാർദ്ധമാസേഷു ശ്രിതേ ।

ഭൂതസ്യ പ്രതിഷ്ഠേ ഭവ്യസ്യ പ്രതിഷ്ഠേ । യുവയോ-രിദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർത്ര്യാ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്ര്യാ ।

തേ വാമുപദധേ കാമദുഷ്ട-അക്ഷിതേ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ഷങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 18 (8)

T.B.3.11.1.19

புரீ₁ளமா₂ஸ்ய₃ஸ்த₄கா₅ ஸமா₆வா₇ஸ்யா₈ ।
 அ₁ந்நா₂பா: ஸ்மா₃ந்ந₄பு₅ஷோ₆ யு₇ஷா₈ஸு₉ । ஐ₁₀ப₁₁ந்ந: ।
 வி₁ஸா₂ம் ய₃க்ஷம்₄ வி₅ஸா₆ம் பூ₇தம்₈ வி₉ஸா₁₀ஸு₁₁ பூ₁₂தம்₁₃ ।
 வி₁ஸா₂ஸ்ய₃ பூ₄த₅த்ரோ₆ வி₇ஸா₈ஸ்ய₉ ஜ₁₀ந₁₁யி₁₂த்ர₁₃ய: ।
 தா₁ வ₂ உ₃ப₄ப₅யே₆ கா₇ம₈பு₉ஷா₁₀-அ₁₁க்ஷி₁₂தா: ।
 ப்ர₁ஜா₂ப₃தி₄ஸ்தா₅ ஸா₆ப₇ய₈து₉ ।
 த₁யா₂ பூ₃வ₄த₅யா₆ ஸ்₇பீ₈ர₉ஸா₁₀ப்-பூ₁₁வா₁₂ ஸீ₁₃ப₁₄ ॥ 19 (8)

T.B.3.11.1.20

ரா₁ப₂ஸி₃ பூ₄ஹ₅தீ₆ ஸ்₇ரீ₈ர₉ஸீ₁₀ந்ர₁₁ப₁₂தீ₁₃ ய₁₄த₁₅ம₁₆ப₁₇தீ₁₈ ।
 வி₁ஸா₂ம் பூ₃த₄ம₅நு₆ ப்ர₇பூ₈தா₉ । த₁₀ய₁₁யீ₁₂ப₁₃ந்ந: ।
 வி₁ஸா₂ம் ய₃க்ஷம்₄ வி₅ஸா₆ம் பூ₇தம்₈ வி₉ஸா₁₀ஸு₁₁ பூ₁₂தம்₁₃ ।
 வி₁ஸா₂ஸ்ய₃ பூ₄த₅த்ரீ₆ வி₇ஸா₈ஸ்ய₉ ஜ₁₀ந₁₁யி₁₂த்ரீ₁₃ ।
 தா₁ம் தோ₂ப₃ப₄யே₅ கா₆ம₇பு₈ஷா₉-ம₁₀க்ஷி₁₁தா₁₂ம் ।
 ப்ர₁ஜா₂ப₃தி₄ஸ்தா₅ ஸா₆ப₇ய₈து₉ ।
 த₁யா₂ பூ₃வ₄த₅யா₆ ஸ்₇பீ₈ர₉ஸா₁₀ப்-பூ₁₁வா₁₂ ஸீ₁₃ப₁₄ ॥ 20 (8)

T.B.3.11.1.21

ஓ₁ஜோ₂ஸி₃ ஸ₄ஹோ₅ஸி₆ । ப்ர₇ப₈ம₉ஸி₁₀ பூ₁₁ஜோ₁₂ஸி₁₃ ।
 பூ₁வா₂நா₃ம் யா₄மா₅மூ₆தம்₇ । அ₈ம₉ர₁₀த₁₁யு₁₂ஸ்த₁₃போ₁₄ஜா: ।
 த₁ய₂யீ₃ப₄ந்ந: । வி₅ஸா₆ம் ய₇க்ஷம்₈ வி₉ஸா₁₀ம் பூ₁₁தம்₁₂ வி₁₃ஸா₁₄ஸு₁₅ பூ₁₆தம்₁₇ ।

വി॒ശ്വ॑സ്യ ഭ॒ർതാ വി॒ശ്വ॑സ്യ ജനയി॒താ ।

തം യോ॒പദ॑ധേ കാമ॒ദുഷ॑ഘ-മ॒ക്ഷി॑തം ।

പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാദ॒യതു॑ ।

തയാ॑ ദേ॒വത॑യാ ങ്ഗീ॒രസ്വ॑ദ്യു॒വാ സീ॑ദ ॥ 21 (10)

(ലോ॒ക - സ്ത॒പ - സ്തേ॒ജഃ - സമു॑ദ്ര - ആ॒പഃ - പൃ॒ഥി॒വ്യ - ഗ്നി॑
- അ॒ന്തരീ॑ക്ഷം - വാ॒യുർ - ദൃ॒ൗ - രാ॒ദി॒ത്യ - ശ്ച॒ന്ദ്രമാ॑ -
നക്ഷ॑ത്രാണി - സം॒വത്സ॑ര - ജ॒തവോ॑ - മാ॒സാ -
അർദ്ധ॑മാ॒സാ - അ॒ഹോരാ॑ത്രേ - പൗർണ്ണ॑മാ॒സീ - രാ॒ധ -
സ്യോ॒ജോഽസ്യേ॑കവി॒ശ്വതിഃ॑) (A1)

Special Korvai

ലോ॒കോ॑ഽസി ഭ॒ർതാ തം । തപ॑സ്തേ॒ജോ॑ഽസി ഭ॒ർതൃ॑ തത് ।

സമു॑ദ്രോ॑ഽസി ഭ॒ർതാ തം । ആ॒പഃ സ്ഥ ഭ॒ർത്വ॑സ്താ വഃ ।

പൃ॒ഥി॒വീ ഭ॒ർത്വീ॑ താം । അ॒ഗ്നി॒രസി॑ ഭ॒ർതാ തം ।

അ॒ന്തരീ॑ക്ഷം ഭ॒ർതൃ॑ തത് । വാ॒യു॒രസി॑ ഭ॒ർതാ തം ।

ദൃ॒ൗ॒രസി॑ ഭ॒ർത്വീ॑ താം । ആ॒ദി॒ത്യശ്ച॒ന്ദ്രമാ॑ ഭ॒ർതാ തം ।

നക്ഷ॑ത്രാണി സ്ഥ ഭ॒ർതൃ॑ണി താ॒നി വഃ ।

സം॒വത്സ॑രോ॑ഽസി ഭ॒ർതാ തം ।

ജ॒തവോ॑ മാ॒സാ അർദ്ധ॑മാ॒സാ ഭ॒ർതാ॑രസ്താൻ. വഃ ।

അഹോരാത്രേ ഭർത്ത്യൗ തേ വാം ।

പൗർണമാസീ ഭർത്ത്യസ്താ വഃ ।

രാധസി ഭർത്രി താം ।

ഓജോഽസി ഭർതാ തമേകവിഴ്ശതിഃ ।

3.11.2 അനുവാകം 2 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി

T.B.3.11.2.1

തമഗേ രുദ്രോ അസുരോ മഹോ ദിവഃ ।

തച് ശർദ്ധോ മാരുതം പൃക്ഷ ഇൗശിഷേ ।

താം വാതൈരരുണൈർയാസി ശംഗയഃ ।

താം പൃഷാ വിധതഃ പാസി നു ത്വന്നാ ।

ദേവാ ദേവേഷു ശ്രയദ്ധാം । പ്രഥമാ ദിതീയേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

ദിതീയാ സ്തൂതീയേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

തൃതീയാ ശ്ചതുർഥേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

ചതുർഥാഃ പഞ്ചമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

പഞ്ചമാഃ ഷഷ്ഠേഷു ശ്രയദ്ധാം । 22 (10)

T.B.3.11.2.2

ഷഷ്ഠാഃ സപ്തമേഷു ശ്രയദ്ധാം । സപ്തമാ അഷ്ടമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

അഷ്ടമാ നവമേഷു ശ്രയദ്ധാം । നവമാ ദശമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

ദശമാ ഏകാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

ഏകദശാ ദ്വാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദ്വാദശാ ത്രയോദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ത്രയോദശാ ചതുർദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ചതുർദശാഃ പഞ്ചദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 പഞ്ചദശാഃ ഷോഡശേഷു ശ്രയദ്ധാം । 23 (10)

T.B.3.11.2.3

ഷോഡശാഃ സപ്തദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 സപ്തദശാ അഷ്ടാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 അഷ്ടാദശാ ഏകാന്നവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകാന്നവിഷ്ടദശാ വിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 വിഷ്ടദശാ ഏകവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകവിഷ്ടദശാ ദ്വാവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദ്വാവിഷ്ടദശാ ത്രയോവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ത്രയോവിഷ്ടദശാ ചതുർവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ചതുർവിഷ്ടദശാഃ പഞ്ചവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 പഞ്ചവിഷ്ടദശാഃ ഷഡ്വിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം । 24 (10)

T.B.3.11.2.4

ഷഡ്വിഷ്ടദശാഃ സപ്തവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 സപ്തവിഷ്ടദശാ അഷ്ടാവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

அஷ்டாபிபுஷா ஸ்காநத்ரிபுஷேஷு ஸ்ரயத்யாம் ।
 ஸ்காநத்ரிபுஷா ஸ்ரீபுஷேஷு ஸ்ரயத்யாம் ।
 த்ரிபுஷா ஸ்கத்ரிபுஷேஷு ஸ்ரயத்யாம் ।
 ஸ்கத்ரிபுஷா பாத்ரிபுஷேஷு ஸ்ரயத்யாம் ।
 பாத்ரிபுஷா ஸ்ரீயஸ்ரீபுஷேஷு ஸ்ரயத்யாம் ।
 ப்ரீயஸ்ரீரேகாபஸா ஸ்ரீஸ்ரீயஸ்ரீபுஷா: । உத்தரே பவத ।
 உத்தர வர்ணாந உத்தர ஸத்யாந: ( ) ।
 யத்கா஢ ஹபம் ஜுஹாமி । தநே ஸமீப்யதாம் ।
 வயம் ஸ்யா஢ பதயோ ரயீணாம் ।
 பூர்பூவஸ்ய: ஸ்யாஹா ॥ 25 (14)

(ஷஷேஷு ஸ்ரயத்யவத் - ஷோடசேஷு ஸ்ரயத்யவத் -
 ஷட்யிபுஷேஷு ஸ்ரயத்யா-மூத்தரஸத்யாநஸ்த்யாநி ௨) (A2)

3.11.3 அநுவாகம் 3 - ஁தூர்பீரநுவாகை: ஁தஸ்ர அஹுதீர்பூஹாதி

T.B.3.11.3.1

அஹாவிஷ்ணு ஸஜோஷஸா । ஹமா வர்ணநு வாந்ஹிர: ।
 ப்யுஹேர வாஜேபீ-ராஹதம் । ராஜநீ விராஜநீ ।
 ஸத்ராஜநீ ஸ்யராஜநீ । அர்பி: ஸோபி: ।
 தபோ ஹரோ பா: । அஹி: ஸோமோ வ்யஹஸ்பதி: ।

വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ ഭൂ॒വന॑സ്യ ഗോ॒പാഃ । തേ സർവ്വേ॑ സംഗത്യ॑ ( ) ।
 ഇ॒ദം മേ॒ പ്രാവ॑താ വ॒ചഃ । വയ॑ഃ സ്യാമ॑ പതയോ॑ രയിണാം ।
 ഭൂർ ഭൂ॒വഃ സ്വഃ॑ സ്വാഹാ॑ ॥ 26 (13) (സങ്ഗത്യ॑ ത്രീണീ॑ ച (A3))

**3.11.4 അനുവാകം 4 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര
 ആഹുതീർജുഹോതി**

T.B.3.11.4.1

അ॒ന്നപ॑തേ ധ॒ന്നസ്യ॑ നോ ദേ॒ഹി । അ॒ന്നമീ॑വസ്യ॑ ശു॒ഷ്ഠി॑ണ്ഃ ।
 പ്ര॒പ്രദാ॑താര॒ന്താരി॑ഷഃ ।
 ഊ॒ർജം॑ നോ ധേ॒ഹി ദി॒പദേ॑ ചതു॒ഷ്ഠദേ॑ ।
 അഗ്നേ॑ പൃഥി॒വീപ॑തേ । സോമ॑ വീരു॒ധാം പ॑തേ ।
 തപ॑ഷ്ടഃ സമി॒ധാം പ॑തേ । വി॒ഷ്ണവാ॑ശാനാം പതേ ।
 മി॒ത്ര സ॑ത്യാനാം പതേ । വരു॑ണ ധർമ॒ണാം പ॑തേ । 27 (10)

T.B.3.11.4.2

മരു॑തോ ഗണാ॒നാം പ॑തയഃ । രു॒ദ്ര പ॑ശൂനാം പതേ ।
 ഇ॒ന്ദ്രൗജ॑സാം പതേ । ബൃ॒ഹസ്പ॑തേ ബ്രഹ്മ॒ണസ്പ॑തേ ।
 ആ രു॒ചാ രോ॑ചേ॒ഹഃ സ്വ॑യം । രു॒ചാ രു॑രുചേ॒-രോ॑ചമാനഃ ।
 അ॒തീത്യാ॑ദഃ സ്വരാ॒ഭരേ॑ഹ ।
 തസ്മി॑ൻ. യോനൗ॑ പ്ര॒ജനൗ॑ പ്ര॒ജായേ॑യ ।
 വയ॑ഃ സ്യാമ॑ പതയോ॑ രയിണാം ।
 ഭൂർ ഭൂ॒വഃ സ്വഃ॑ സ്വാഹാ॑ ( ) ॥ 28 (10)

[വരുണ ധർമ്മണാം പതേ സ്വഃ - സ്വാഹാ ( )] (A4)

**3.11.5 അനുവാകം 5 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര
ആഹുതീർജുഹോതി**

T.B.3.11.5.1

സപ്ത തേ അഗ്നേ സമിധഃ സപ്ത ജിഹ്വാഃ ।
 സപ്തർഷയഃ സപ്തധാമ പ്രിയാണി ।
 സപ്ത ഹോത്രോ അനുവിദ്വാൻ ।
 സപ്ത യോനീ-രാപ്യുണസ്വാ ഘൃതേന ।
 പ്രാചീ ദിക് । അഗ്നിർ ദേവതാ ॥
 അഗ്നിഃ സ ദിശാം ദേവം ദേവതാനാമൃച്ഛതു ।
 യോ മൈതസ്യേ ദിശോ ഽഭിദാസതി ।
 ദക്ഷിണാ ദിക് । ഇന്ദ്രോ ദേവതാ ॥ **29 (10)**

T.B.3.11.5.2

ഇന്ദ്രഃ സ ദിശാം ദേവം ദേവതാനാ-മൃച്ഛതു ।
 യോ മൈതസ്യേ ദിശോ ഽഭിദാസതി । പ്രതീചീ ദിക് ।
 സോമോ ദേവതാ ॥
 സോമഃ സ ദിശാം ദേവം ദേവതാനാ-മൃച്ഛതു ।
 യോ മൈതസ്യേ ദിശോ ഽഭിദാസതി ।
 ഉദീചീ ദിക് । മിത്രാവരുണൗ ദേവതാ ॥

മി॒ത്രാവ॑രു॒ണൗ സ॒ ദി॒ശാം ദേ॒വൗ ദേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛ॑തു ।
യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ടദി॑ദാ॒സതി॑ । 30 (10)

T.B.3.11.5.3

ഊ॒ർദ്ധ്വാ ദി॒ക് । ബൃ॒ഹ॒സ്പതി॑ർ ദേ॒വതാ॑ ।
ബൃ॒ഹ॒സ്പതി॑ഃ സ॒ ദി॒ശാം ദേ॒വം ദേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛ॑തു ।
യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ടദി॑ദാ॒സതി॑ ।
ഇ॒യന്ദി॑ക് । അ॒ദി॒തിർ ദേ॒വതാ॑ ॥
അ॒ദി॒തിഃ സ॒ ദി॒ശാം ദേ॒വിം ദേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛ॑തു ।
യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ടദി॑ദാ॒സതി॑ ।
പു॒രു॒ഷോ ദി॒ക് । പു॒രു॒ഷോ മേ॒ കാമാ॑ൻ
ഥ്സമ॑ർദ്ധയതു( ) । 31 (10)

T.B.3.11.5.4

അ॒ന്യോ ജാ॒ഗൃ॒വിഃ പ്രാ॑ണ । അ॒സാ॒വേഹി॑ ।
ബ॒ധിര॑ ആ॒ക്രന്ദ॑യിത-ര॒പാന॑ । അ॒സാ॒വേഹി॑ ।
ഉ॒ഷ॒സ-മു॒ഷ॒സ-മ॒ശീയ॑ । അ॒ഹമ॑സോ ജ്യോതി॑രശീയ ।
അ॒ഹമ॑സോ ടപോ॑ശീയ । വ॒യം സ്യാ॑മ പ॒തയോ॑ രയി॒ണാം ।
ഭൂ॒ർഭു॒വഃ സ്വഃ സ്വാ॑ഹാ ॥ 32 (9) (ദക്ഷി॑ണാ ദി॒ഗിന്ദ്രോ॑ ദേ॒വതാ॑
- മി॒ത്രാവ॑രു॒ണൗ സ॒ ദി॒ശാം ദേ॒വൗ ദേ॒വതാ॑നാമൃ॒ച്ഛ॑തു യോ
മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ടദി॑ദാ- സത്യ॑ർദ്ധയതു - +നവ॑ ച) (A5)

3.11.6 അനുവാകം 6 - ഉപസ്ഥാനം

T.B.3.11.6.1

യത്തേചിതം യദു ചിതന്തേ അഗ്നേ ।
 യത്ത ഊനം യദുതേതിരികതം ।
 ആദിത്യാസ്ത-ദങ്ഗിരസ-ശ്ചിന്വന്തു ।
 വിശ്വേ തേ ദേവാശ്ചിതി-മാപൂരയന്തു ।
 ചിതശ്ചാസി സഞ്ചിതശ്ചാ-സ്യഗ്നേ ।
 ഏതാവായ്ചാസി ദുയാഽശ്ചാസ്യഗ്നേ ॥
 ലോകം പുണച്ചിദ്രം പുണ ।
 അഥോ സീദ ശിവാ താം । ഇന്ദ്രാഗ്നീ ത്വാ ബൃഹസ്സതിഃ ।
 അസിൻ. യോനാവസീഷദന് | **33 (9)**

T.B.3.11.6.2

തയാ ദേവതയാ ദങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥
 താ അസ്യ സ്മദദോഹസഃ । സോമഃ ശ്രീണന്തി പുശ്തയഃ ।
 ജന്മം ദേവാനാം വിശഃ । ത്രിഷാ രോചനേ ദിവഃ ।
 തയാ ദേവതയാ ദങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥
 അഗ്നേ ദേവാഃ ഇഹാവഹ ।
 ജജ്ഞാനോ വൃക്ത ബർഹിഷേ ।
 അസി ഹാതാ ന ഊഡ്യഃ ॥
 അഗന്മ മഹാ മനസാ യവിഷ്ഠം । **34 (10)**

T.B.3.11.6.3

യോ ദീദായ സമീദ്ധഃ സ്വേ ദുരോണേ ।
 ചിത്രഭാസു രോദസീ അന്തരുർവീ ।
 സ്വാഹുതം ഹിശ്വതഃ പ്രത്യഞ്ചം ॥
 മേധാകാരം ഹിദമസ്യ പ്രസാധനം ।
 അഗ്നിഃ ഹോതാരം പരിഭൂതമം മതിം ।
 ത്യാമർഭസ്യ ഹവിഷഃ സമാനമിത് ।
 ത്യാം മഹോ വൃണതേ നരോ നാനൃം ത്വത് ॥
 മനുഷ്യാത്ത്യാ നിധീമഹി ।
 മനുഷ്യാം സമീധീമഹി । അഗ്നേ മനുഷ്യാ-ദങ്ഗിരഃ । 35 (10)

T.B.3.11.6.4

ദേവാൻ ദേവായതേ യജ ॥ അഗ്നിർ. ഹി വാജിനം ഹിശേ ।
 ദദാതി വിശ്വചർഷണിഃ । അഗ്നീ രായേ സ്വാഭൂവം ।
 സ പ്രീതോ യാതി വാര്യം । ഇഷ്ടം സ്തോത്യുഭ്യ ആദര ॥
 പൃഷ്ടോ ദിവി പൃഷ്ടോ അഗ്നിഃ പൃഥിവ്യാം ।
 പൃഷ്ടോ വിശ്വാ ഓഷധീ-രാവിവേശ ।
 വൈശ്യാനരഃ സഹസാ പൃഷ്ടോ അഗ്നിഃ ।
 സ നോ ദിവാ സ രിഷഃ പാതു നക്തം ( ) ॥ 36 (10)

[അസീഷദൻ. - യവിഷ്യ - മങ്ഗിരോ - നക്തം( )] (A6)

**3.11.7 അനുവാകം 7 – നാചികേതബ്രാഹ്മണം തത്ര
അഗ്നിദേവതോപാസനം**

T.B.3.11.7.1

അ॒യം ഓ॒വാ॒വ യഃ പ॒വതേ॑ । സോ॒ഽഗ്നി॑ർ നാ॒ചികേ॑തഃ ।
 സ യത് പ്രാ॒ങ് പ॒വതേ॑ । തദ॑-സ്യ ശി॒രഃ ।
 അ॒ഥ യദ് ദ॒ക്ഷി॑ണാ । സ ദ॒ക്ഷി॑ണഃ പ॒ക്ഷഃ ।
 അ॒ഥ യത് പ്ര॒ത്യക് । തത് പു॒ച്ഛം । യദു॒ദ॑ൺ ।
 സ ഉ॒ത്തരഃ॑ പ॒ക്ഷഃ । 37 (10)

T.B.3.11.7.2

അ॒ഥ യഥ് സ॑ംഓ॒വാതി॑ ।
 തദ॑സ്യ സമ॒ഞ്ച॑നം ച പ്ര॒സാ॒ർണം ച ।
 അ॒ഥോ സംപ॑ദേ॒വാസ്യ॑ സാ ॥
 സഃ ഹ വാ അ॒സ്മൈ॑ സ കാ॒മഃ പ॒ദ്യതേ॑ ।
 യത് കാ॒മോ യ॑ജതേ ।
 യോ॒ഽഗ്നി॑ർ നാ॒ചികേ॑തം ചി॒ന്തു॑തേ । യ ഉ॒ ചൈ॑ന-മേ॒വംഓ॒വേദ॑ ॥
 യോ ഹ വാ അ॒ഗ്നേർ നാ॒ചികേ॑തസ്യായ॒തനം॑
 പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ം ഓ॒വേദ॑ ।
 ആ॒യത॑നവാൻ ഭവ॒തി ।
 ഗച്ഛ॑തി പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ം । 38 (10)

T.B.3.11.7.3

ഹി॒രണ്യം॑ വാ॒ അ॒ഗ്നേർ നാ॑ചികേ॒തസ്യ॑ യ॒തനം॑ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ ।
 യ ഏ॒വം വേ॑ദ । ആ॒യത॑നവാൻ ഭ॒വതി॑ । ഗച്ഛ॑തി പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ം ॥
 യോ ഹ॒ വാ അ॒ഗ്നേർ നാ॑ചികേ॒തസ്യ॑ ശ॒രീരം॑ വേ॑ദ ।
 സ ശ॒രീര॑ ഏ॒വ സ്വ॑ർഗം വേ॒ലോക॑മേതി ।
 ഹി॒രണ്യം॑ വാ॒ അ॒ഗ്നേർ നാ॑ചികേ॒തസ്യ॑ ശ॒രീരം॑ ।
 യ ഏ॒വം വേ॑ദ । സ ശ॒രീര॑ ഏ॒വ സ്വ॑ർഗം വേ॒ലോക॑മേതി ॥
 അ॒ഥോ യഥാ॑ രൂ॒ക്ഷ ഉ॒ത്-തപ്തോ॑ ഭാ॒യുത് ॥ 39 (10)

T.B.3.11.7.4

ഏ॒വമേ॒വ സ॑ തേ॒ജസാ॑ യശ॒സാ ।
 അ॒സ്മിംശ്ച॑ ലോ॒കേ-ഽമൃ॑ഷി॒ംശ്ച ഭാ॑തി ॥
 ഉ॒രവോ॑ ഹ॒ വൈ നാ॑മൈ॒തേ ലോ॒കാഃ ।
 യേ ഽ॒വരേ॑ണാദി॒ത്യം ।
 അ॒ഥ ഹൈ॒തേ വ॑രീ॒യാഽസോ॑ ലോ॒കാഃ । യേ പ॑രേ॒ണാദി॒ത്യം ।
 അ॒ന്തവ॑ന്തഃ ഹ॒ വാ ഏ॒ഷ ക്ഷ॑യം വേ॒ലോകം॑ ജ॒യതി॑ ।
 യോ ഽ॒വരേ॑ണാദി॒ത്യം ।
 അ॒ഥ ഹൈ॒ഷോ ഽ॒ന്ത-മ॑പാ॒ര-മ॑ക്ഷ॒യം വേ॒ലോകം॑ ജ॒യതി॑ ।
 യഃ പ॑രേ॒ണാദി॒ത്യം ( ) ॥ 40 (10)

T.B.3.11.7.5

அநநத் ஹ வா அபார-மக்யத் ஃபோகம் ஜயதி ।
யோஃஸிம் நாபிகேதம் பிநுதே ।
ய உ ஷைந-மேவம் ஃவேப ॥
அமோ யமா ரமே திஷுந் பக்யஸி பரூவர்த்தமானே
ப்ரத்யுபேக்யதே ।
ஹ்வ-மஹாராதே ப்ரத்யுபேக்யதே ।
நாஸ்யாஹாராதே லோகமாஹுத: ।
யோஃஸிம் நாபிகேதம் பிநுதே ।
ய உ ஷைந-மேவம் ஃவேப ॥ 41 (8) (உத்தர: பக்யா - ஸ்ரீதி
ப்ரதிஷ்டா-நாயாந்-ய: பரேணாபித்ய-+மஹு: ப) (A7)

3.11.8 அநுவாகம் 8 - நாபிகேதோபாஸ்யானம்

T.B.3.11.8.1

உஸந். ஹ வை வாஜஸ்ரவஸ: ஸர்வவேபஸம் பபௌ ।
தஸ்ய ஹ நாபிகேதா நாம பூத்ர ஞுஸ ।
தத் ஹ கும்பாரத் ஸந்ம் ।
பக்யிஸாஸு நியமானாஸு ஸ்ரயாஃஸிவேஸ ।
ஸ ஹோவாப । தத கஸு மாம் பாஸ்யஸிதி ।
பிதீயம் தூதீயம் ॥ தத் ஹ பரீத உவாப ।

മൃത്യുവേ॑ ത്വാ ദദാ॑മിതി॑ ॥

തച് ഹ॑ സോ॒ത്ഥി॒തം വാ॑ഗഭി॒വദ॑തി । 42 (10)

T.B.3.11.8.2

ഗൗ॑തമ॒ കുമാ॑ര-മി॒തി । സ॑ ഹോ॒വാച॑ ।

പരേ॑ഹി മൃ॒ത്യോർ ഗൃ॒ഹാൻ । മൃ॒ത്യുവേ॑വൈ ത്വാദാ॑മിതി॑ ॥

തം വൈ॑ പ്ര॒വസ്॑ന്തം ഗ॒ന്താ-സീ॑തി॒ ഹോ॒വാച॑ ।

തസ്യ॑ സ്മ॒ തി॒സ്രോ രാ॒ത്രി-ര॒നാശ്വാൻ॑ ഗൃ॒ഹേ വ॑സ॒താത് ।

സ യദി॑ ത്വാ പൃ॒ച്ഛേ॒ത് ।

കുമാ॑ര॒ കതി॒ രാ॒ത്രി-ര॒വാഥ്സീ॑-രി॒തി ।

തി॒സ്ര ഇ॒തി പ്ര॒തി ബ്രൂ॑താത് ।

കിം പ്ര॒ഥമാ॑ച് രാ॒ത്രി-മാ॒ശ്ലാ ഇ॒തി । 43 (10)

T.B.3.11.8.3

പ്ര॒ജാം ത॒ ഇതി॑ । കിം ദി॒തീയാ॑-മി॒തി । പ॒ശുഃസ്മ॑ ഇ॒തി ।

കിം തൃ॒തീയാ॑-മി॒തി । സാ॒ധുക്യ॑ത്യാം ത॒ ഇതി॑ ॥

തം വൈ॑ പ്ര॒വസ്॑ന്തം ജഗാ॑മ ।

തസ്യ॑ ഹ॒ തി॒സ്രോ രാ॒ത്രി-ര॒നാശ്വാൻ॑ ഗൃ॒ഹേ ഉ॑വാ॒സ ।

ത-മാ॑ഗത്യ॒ പപ്ര॑ച്ഛ ।

കുമാ॑ര॒ കതി॒ രാ॒ത്രി-ര॒വാഥ്സീ॑-രി॒തി ।

തി॒സ്ര ഇ॒തി പ്ര॒ത്യു॑വാച॑ । 44 (10)

T.B.3.11.8.4

കിം പ്രഥമാഃ രാത്രി-മാശ്താ ഇതി । പ്രജാം ത ഇതി ।
 കിം ദിതീയാ-മിതി । പശുഃസ്തു ഇതി । കിം തൂതീയാ-മിതി ।
 സാധുകൃത്യാം ത ഇതി ॥
 നമസ്തേ അസ്തു ഭഗവ ഇതി ഹോവാച ।
 വരം ഹൃണീഷ്യ-തി ॥ പിതർ-മേവ ജീവന്നയാനീതി ॥
 ദിതീയം ഹൃണീഷ്യ-തി । **45 (10)**

T.B.3.11.8.5

ഇഷ്ടാപൂർത്തയോർ മേ ഽക്ഷിതിം ബ്രൂഹീതി ഹോവാച ।
 തസ്മൈ ഹൈതമഗ്നിം നാചികേത-മുവാച ।
 തതോ വൈ തസ്യേ-ഷ്ടാപൂർത്തേ നാ ക്ഷീയേതേ ॥
 നാസ്യേ-ഷ്ടാപൂർത്തേ ക്ഷീയേതേ ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തേ ॥ യ ഉ ചൈന-മേവംവേദ ॥
 തൂതീയം ഹൃണീഷ്യ-തി ।
 പുനർ മൂത്രോർ മേ ഽപജിതിം ബ്രൂഹീതി ഹോവാച ।
 തസ്മൈ ഹൈതമഗ്നിം നാചികേത-മുവാച ।
 തതോ വൈ സോപ പുനർ മൂത്രം-മജയത് ॥ **46 (10)**

T.B.3.11.8.6

അപ പുനർ മൂത്രം ജയതി ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തേ ॥ യ ഉ ചൈന-മേവംവേദ ॥

പ്ര॒ജാപ॑തി॒ർ വൈ പ്ര॒ജാ॑കാമ-സു॒പോ॑ തപ്യത ।
 സ ഹി॑ര॒ണ്യ-മു॒ദാ॑സ്യത് । ത-ദ॒ഗ്നു പ്രാ॑സ്യത് ।
 ത-ദ॒സൈ നാ॑ച്ച॒ദയത്॑ । തദ് ദി॒തീയം॑ പ്രാ॑സ്യത് ।
 ത-ദ॒സൈ നൈ-വാ॑ച്ച॒ദയത്॑ ।
 തത് തൃ॒തീയം॑ പ്രാ॑സ്യത് । 47 (10)

T.B.3.11.8.7

ത-ദ॒സൈ നൈ-വാ॑ച്ച॒ദയത്॑ ।
 ത-ദാ॒ത്മ-നേ॒വ ഹൃ॒ദയേ॑ഗ്നു വൈ॒ശ്യാന॑രേ പ്രാ॑സ്യത് ।
 ത-ദ॒സ്മാ അ॑ച്ച॒ദയത്॑ । തസ്മാദ്ദി॒രണ്യം॑ ക॒നിഷ്ഠം॑ ധ॒നാനാ॑ം ।
 ഭു॒ഞ്ജത് പ്രി॒യത॑മം । ഹൃ॒ദയ॑ജഃ ഹി ।
 സ വൈ തമേ॒വ നാ॑വി॒ന്ദത്॑ ।
 യ॒സൈ താ॑ം ദക്ഷി॒ണ-മ॑നേ॒ഷ്യത്॑ ।
 താഃ സ്വാ॒യൈവ ഹ॑സ്തായ ദക്ഷി॒ണായാ॑നയത് ।
 താ॑ം പ്രത്യ॒ഗൃഹ്ണാ॑ത് । 48 (10)

T.B.3.11.8.8

ദക്ഷാ॑യ ത്വാ ദക്ഷി॒ണാ॑ം പ്രതി॒ഗൃഹ്ണാ॑മീതി ।
 സോ ഽദക്ഷ॑ത ദക്ഷി॒ണാ॑ം പ്രതി॒ഗൃഹ്യ॑ ।
 ദക്ഷ॑തേ ഹ വൈ ദക്ഷി॒ണാ॑ം പ്രതി॒ഗൃഹ്യ॑ । യ ഏ॒വം വേ॑ദ ॥
 ഏ॒തദ്ധ്യ॑ സ വൈ തദ് വി॒ദ്വാഃസോ॑ വാജ॒ശ്രവ॑സാ ഗോ॒തമാഃ॑ ।

அப்யுநுதேஸ்யாம் பக்ஷிணாம் ப்ரதிഗൃஹ்ணந்தி ।
 உதயேந வயம் பக்ஷிஷ்யாமஹ ஸ்வ பக்ஷிணாம்
 ப்ரதிഗൃஹேயதி । தே பக்ஷண பக்ஷிணாம் ப்ரதிഗൃஹ்ய ।
 பக்ஷதே ஹ வை பக்ஷிணாம் ப்ரதிഗൃஹ்ய ।
 ய ஸ்வம் வேத ( ) । ப்ர ஹாந்யம் ஸ்நீநாதி ॥ 49 (11)
 (வத - த்யாஸ்தா னத் - யுவாப - பரிதீயம் ப்ருணீஷே-
 த்யஜயத் - துதீயம் ப்ராஸ்ய - பஸ்யஹ்நாத் - ய ஸ்வம்
 வேதெகம் ப) (A8)

3.11.9 அநுவாகம் 9 - பயநப்ரயோக:

T.B.3.11.9.1

தஃ ஹேத-மேகே பஸுஸ்ய ஸ்வோத்தரவேத்யாம்
 பிநயதே ।
 உத்தரவேதிஸம்மித ஸ்வேஸ்கிரிதி வதந்த: ।
 தந தமா க்யூராத் । ஸுத-மஸிம் காமேந வ்யூத்யயேத் ।
 ஸ ஸுநம் காமேந வ்யூத்ய: । காமேந வ்யூத்யயேத் ।
 ஸௌமே வாவை-நமஸ்யரே பிநயீத ।
 யத்ர வா பூயிஷ்டா அஹுதயோ ஹுயேரந் ।
 ஸுத-மஸிம் காமேந ஸமூத்யயதி ।
 ஸ ஸுநம் காமேந ஸமூத்ய: । 50 (10)

T.B.3.11.9.2

കാമേന॑ സമർദ്ധയതി॑ ॥ അ॑മ॒ ഹൈ॒നം പു॒രർഷ॑യഃ ।
 ഉ॒ത്തര॑വേദ്യാ-മേ॒വ സ॒ത്രിയ॑-മചി॒ന്വത॑ ।
 ത॒തോ॒ വൈ॒ തേ॒ഽവി॒ന്ദന്ത॑ പ്ര॒ജാം ।
 അ॒ഭി സ്വ॑ർഗം ഘോ॒ക-മ॑ജയ॒ന് ।
 വി॒ന്ദന്ത॑ ഏ॒വ പ്ര॒ജാം । അ॒ഭി സ്വ॑ർഗം ഘോ॒കം ജ॑യതി ।
 യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചികേ॒തം ചി॑ന്തു॒തേ । യ॑ ഉ॒ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥
 അ॑മ॒ ഹൈ॒നം വാ॑യുർ. ജു॒ദ്ധികാ॑മഃ । 51 (10)

T.B.3.11.9.3

യ॒ഥാ നൃ॒പ-മേ॒വോ॒പദ॑ധേ ।
 ത॒തോ॒ വൈ॒ സ ഏ॒താ-മൃ॑ദ്ധി-മാർദ്ധ്വോ॒ത് ।
 യാ-മി॒ദം വാ॑യുർ. ജു॒ദ്ധഃ । ഏ॒താ-മൃ॑ദ്ധി-മൃ॒ദ്ധ്നോ॑തി ।
 യാ-മി॒ദം വാ॑യുർ. ജു॒ദ്ധഃ ।
 യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചികേ॒തം ചി॑ന്തു॒തേ । യ॑ ഉ॒ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥
 അ॑മ॒ ഹൈ॒നം ഗോ॑ബ॒ലോ വാ॑ർഷ്ണഃ പശു॒കാമഃ॑ ।
 പാ॒ംക്ത-മേ॒വ ചി॑ക്വേ । പ॒ഞ്ച പു॒രസ്സാ॑ത് । 52 (10)

T.B.3.11.9.4

പ॒ഞ്ച ദ॒ക്ഷി॒ണതഃ॑ । പ॒ഞ്ച പ॒ശ്ചാ॑ത് । പ॒ഞ്ചോ॑ത്തരതഃ ।
 ഏ॒കാം മ॒ദ്ധ്യേ॑ ।
 ത॒തോ॒ വൈ॒ സ സ॒ഹസ്രം॑ പശു॒ൻ പ്രാ॑പ്തോ॒ത് ।

പ്ര സഹസ്രം പശു-നാപ്തോതി ।
യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ । യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥
അഥ ഹൈനം പ്രജാപതിർ ജൈഷ്ഠ്യകാമോ
യശസ്താമഃ പ്രജനനകാമഃ ।

ത്രിവൃത-മേവ ചികേ്യ । 53 (10)

T.B.3.11.9.5

സപ്ത പുരസ്താത് । തിസ്രോ ദക്ഷിണതഃ । സപ്ത പശ്ചാത് ।
തിസ്ര ഉത്തരതഃ । ഏകാം മദ്ധ്യേ ।
തതോ വൈ സ പ്ര യശോ ജൈഷ്ഠ്യ-മാപ്തോത് ।
ഏതാം പ്രജാതിം പ്രജായതേ । യാമിദം പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ ।
ത്രിവൃദ് വൈ ജൈഷ്ഠ്യം । മാതാ പിതാ പുത്രഃ । 54 (10)

T.B.3.11.9.6

ത്രിവൃത് പ്രജനനം । ഉപസ്ഥോ യോനിർ മദ്ധ്യമാ ।
പ്ര യശോ ജൈഷ്ഠ്യ-മാപ്തോതി ।
ഏതാം പ്രജാതിം പ്രജായതേ । യാ-മിദം പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ ।
യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ । യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥
അഥ ഹൈന-മിന്ദോ ജൈഷ്ഠ്യകാമഃ ।
ഊർദ്ധ്വാ ഏവോ-പദധേ ।
തതോ വൈ സ ജൈഷ്ഠ്യ-മഗച്ഛത് । 55 (10)

T.B.3.11.9.7

ജൈഷ്ഠ്യം ഗച്ഛതി । യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ ।
 യ ഉ ചൈന-മേവം ഹേദ ॥
 അഥ ഹൈന-മസാവാദിത്യഃ സ്വർഗകാമഃ ।
 പ്രാചീരേവോപദധേ ।
 തതോ വൈ സോഽഭി സ്വർഗം ഹോക-മജയത് ।
 അഭി സ്വർഗം ഹോകം ജയതി ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ ।
 യ ഉ ചൈന-മേവം ഹേദ ॥ സ യദീച്ഛേത് । 56 (10)

T.B.3.11.9.8

തേജസ്വീ യശസ്വീ ബ്രഹ്മവർചസീ സ്യാ-മിതി ।
 പ്രാണാ ഹോതുർദ്ധിഷ്ഠ്യാ-ദൃഥ്സർവേത് ।
 യേയം പ്രാഗാദ് യശസ്വതീ । സാ മാ പ്രോർണോതു ।
 തേജസാ യശസാ ബ്രഹ്മവർചസേ-നേതി ।
 തേജസ്-വ്യേവ യശസ്വീ ബ്രഹ്മവർചസീ ഭവതി ॥
 അഥ യദീച്ഛേത് । ദൃയിഷ്ടം മേ ശ്രദ്-ദധീരന് ।
 ദൃയിഷ്ടാ ദക്ഷിണാ നയേയു-രിതി ।

ദക്ഷി॑ണാ॒സു നീ॒യമാ॑നാ॒സു പ്രാ॒ച്യേഹി॑ പ്രാ॒ച്യേഹി॑-
തി പ്രാ॒ചീ ജു॒ഷാണാ॑ വേ॒ത്വാജ്യ॑സ്യ॒ സ്വാഹേ॑തി
സ്രു॒വേണോ॑-പ॒ഹത്യാ॑-ഹ॒വനീ॑യേ ജു॒ഹുയാത് ॥ 57 (10)

T.B.3.11.9.9

ഭൂ॒യിഷ്ടം-മേ॒വാ॒സൈ ശ്ര॑ദ്-ദ॒ധതേ॑ ।
ഭൂ॒യിഷ്ടാ ദക്ഷി॑ണാ നയ॒ന്തി ॥ പു॒രീഷ-മു॒പധാ॑യ ।
ചി॒തിക്ത॑പി॒ഭി-രഭി॑മൃ॒ശ്യ । അ॒ഗ്നിം പ്ര॒ണീയോ॑പ॒സമാ॑ധാ॒യ ।
ച॒തസ്ര॑ ഏ॒താ ആ॑ഹു॒തീർ ജു॒ഹോ॑തി ।
താമ॑ഗ്നേ രൂ॒ദ്ര ഇ॒തി ശ॑തരൂ॒ദ്രീയ॑സ്യ രൂ॒പം ।
അ॒ഗ്നാ-വി॒ഷ്ണു ഇ॒തി വ॑സോർദ്ധാ॒രായാഃ॑ ।
അ॒ന്നപ॑ത ഇ॒ത്യു॒ന്ന ഹോ॑മഃ ।
സ॒പ്ത തേ॑ അ॒ഗ്നേ സ॒മിധഃ॑ സ॒പ്ത ജി॒ഹ്വാ ഇ॒തി
വി॒ശ്വപ്രിഃ ( ) ॥ 58 (10)

[സമൃ॑ദ്ധ - ജ॒ദ്ധീ॑കാമഃ- പു॒രസ്താ॑ച് - ചി॒ക്തേ - പു॒ത്രോ -
ഽഗ്നേ॑ - ദി॒ഷ്ടേ- ജ്ജു॑ഹുയാദ് - വി॒ശ്വപ്രിഃ ( )] (A9)

Special Korvai

(പു॒രർഷ॑യോ വാ॒യുർ ഗോ॑ബ॒ലഃ സ॒ഹസ്രം॑ പ്ര॒ജാപ॑തി
സ്രീ॒വൃദി॑ന്ദ്രോ ഽസാ॒വാദി॑ത്യഃ സ യദി॒ച്ഛേത്)

3.11.10 അനുവാകം 10 - തത്പ്രശംസാ

T.B.3.11.10.1

യാം പ്രഥമാ-മിഷ്ട്വാ-മുപദധാതി ।
 ഇമം തയാ ലോക-മഭി ജയതി ।
 അഥോ യാ അസ്മിൻ ലോകേ ദേവതാഃ ॥
 താസാഽസായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യാം ദിതീയാ-മുപദധാതി ।
 അന്തരിക്ഷ ലോകം തയാ-ഭിജയതി ।
 അഥോ യാ അന്തരിക്ഷ ലോകേ ദേവതാഃ ॥
 താസാഽസായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യാം തൃതീയാ-മുപദധാതി ।
 അഥോ തയാ ലോക-മഭിജയതി । **59 (10)**

T.B.3.11.10.2

അഥോ യാ അമൃഷ്ടിൻ ലോകേ ദേവതാഃ ॥
 താസാഽസായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 അഥോ യാ അമൃ-രിതരാ അഷ്ടാദശ ।
 യ ഏവാമീ ഉരവശ്ച വരീയാഽസശ്ച ലോകാഃ ।
 താനേവ താഭി-രഭിജയതി ॥
 കാമചാരോ ഹ വാ അസ്യോരുഷു ച വരീയസ്സു ച

லோகேஷு பவதி ।

யோஸுனிம் நாபிகேதம் பினுதே ।

ய உ ஷைந-மேவம்வேப ॥

ஸம்வம்ஸரோ வா அஸுரிர் நாபிகேத: ।

தஸ்ய வஸந: ஸிர: । 60 (10)

T.B.3.11.10.3

ஸ்ரீஷோ பக்சிண: பக்ச: । வர்ஷா உத்தர: । ஸரத் புஷ்டம் ।

மாஸா: கர்மகாரா: । அஹாராத்ரே ஸதருத்ரீயம் ।

பர்ஜந்யோ வஸோர்ஷாரா ।

யமா வை பர்ஜந்ய: ஸுவ்யஷ்டம் வ்யஷ்டா ।

ப்ரஜாத்ய: ஸர்வாந் காமாந்ம் ஸம்பூரயதி ।

ஹவ-மேவ ஸ தஸ்ய ஸர்வாந் காமாந்ம் ஸம்பூரயதி ।

யோஸுனிம் நாபிகேதம் பினுதே । 61 (10)

T.B.3.11.10.4

ய உ ஷைந-மேவம்வேப ॥

ஸம்வம்ஸரோ வா அஸுரிர் நாபிகேத: ।

தஸ்ய வஸந: ஸிர: । ஸ்ரீஷோ பக்சிண: பக்ச: ।

வர்ஷா: புஷ்டம் । ஸர-புத்தர: பக்ச: । ஹமன்தோ மய்யம் ।

பூர்வபக்சாஸுபிதய: । அபரபக்சா: பூரீஷம் ।

അഹോരാത്രാണീഷ്ടകാഃ ( ) ।

ഏഷ വാവ സോഽഗ്നി-രഗ്നിമയഃ പുനർണവഃ ।

അഗ്നിമയോ ഹ വൈ പുനർണവോ ഭൂത്വാ ।

സ്വർഗം ലോക-മേതി । ആദിത്യസ്യ സായുജ്യം ।

യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ ।

യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥ 62 (16)

(അമൃം തയാ ലോകമഭിജയതി - ശിർ - ശ്ചിനുത - ഇഷ്ടകാഃ
ഷ്ടച്) (A10)

=====

കാങ്കേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ (TB 3.11)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 10 Anuvaakams :-

(പോക - സ്വമഗേ - ടഗാവിഷ്ട - അന്നപതേ - സ്വതേ
അഗേ - യത്തേ ചിതമ - യം വാ - വോശൻ. ഹ വൈ -
തച് ഹൈതം - യാം പ്രഥമാമിഷ്ടകാം ദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(പോക - ആദിത്യ - ഓജോ - ടസ്യുർദ്ധാ ദിഗ - നന്തച്
ഹ വൈ - കാമേന - ഗ്രീഷ്മോ ദിഷഷ്ടിഃ)

First and Last Padam 2nd Prapaatakam of Kaatakam:-

(പോകോ - വേദ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

കാങ്കേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

3.11 For Kaatakam - 2 (TB 3.11)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	21	172
Anuvakam 2	4	44
Anuvakam 3	1	13
Anuvakam 4	2	39
Anuvakam 5	4	20
Anuvakam 6	4	40
Anuvakam 7	5	48
Anuvakam 8	8	81
Anuvakam 9	9	90
Anuvakam 10	4	46
Total →	62	593

ஓம் நம: பரமாத்மநே, ஸ்ரீ மஹாபௌபதயே நம:

ஸ்ரீ ஸுருத்யோ நம: , ஹரி: ஓம்

3. க்யுஷ்ண யஜுர்வேதிய தைத்திரீய ப்ராஹ்மணம்

3.12 துதீயாஷ்டகே - காங்கே துதீய: ப்ரஸ்:-

பாதுர்ஹோத்ரபயநம் வெஸ்யஸ்யஜபயநம் ப

3.12.1 அநுவாகம் 1 - அநுவாகே

வெஸ்யஸ்யஜபயநாங்ஸதுதா: திவஸ்யேநய ஹஸ்ய:

T.B.3.12.1.1

“துத்யந்தா அங்ஸிரஸ்தமா{21}” “ஸ்யாம தம் காமமஸே{22}” ।

“ஆஸாநாம் த்யா{23}” “பிஸ்யா ஆஸா: {24}” ।

“அநு நோஸ்யாநுமதி{25}” “ரநிதநுமதே த்யா{26}” ।

“காமோ துதஸ்ய{27}” “காமஸ்தபே{28}” ।

“ப்ரஹ் ஜஹ்நாநம்{29}” “பிதா பிராஜாம்{30}” ।

“யஜேஷா ராயோ{31}” “யம் யஜண்: {32}” ।

“ஆபோ த்ரோ{33}” “ஆதித்பஸ்யாமி{34}” ।

“துத்யம் தரந்தி{35}” “யோ தேஹ்ய: {36}” ।

“பூர்வம் தேவா{37}” “அபரேண ப்ராணாபாநா{38}” ।

“ஹவ்யவாஹ{39}” “ஸிஷ்யம்{40}” ॥ 1 (10) (துத்யம் தஸ) (A1)

3.12.2 അനുവാകം 2 - താസാം ബ്രാഹ്മണം

T.B.3.12.2.1

ദേവേഭ്യോ॑ വൈ॒ സ്വർഗോ॑ ലോ॒കസ്തിരോ॑ഭവത് ।
 തേ പ്ര॒ജാപതി॑-മ॒ബ്രുവ॑ൻ ।
 പ്ര॒ജാപ॑തേ സ്വർഗോ॑ വൈ॒ നോ ലോ॒കസ്തിരോ॑ഭൂത് ।
 തമ॑നി॒ഷ്പതി॑ । തം യ॑ജ്ഞക്ര॒തുഭി-ര॑നൈ॒ച്ഛത് ।
 തം യ॑ജ്ഞക്ര॒തുഭിർ നാ॑ന॒വിന്ദ॑ത് ।
 തമി॑ഷ്ടി॒ഭി-ര॑നൈ॒ച്ഛത് । തമി॑ഷ്ടി॒ഭി-ര॑ന॒വിന്ദ॑ത് ।
 തദി॑ഷ്ടീ॒നാ-മി॑ഷ്ടി॒ത്വം । ഏ॒ഷ്ടയോ॑ ഹ॒വൈ നാ॑മ ।
 താ ഇ॒ഷ്ടയ॑ ഇ॒ത്യാച॑ക്ഷ॒തേ പ॒രോക്ഷ॑ണ ।
 പ॒രോക്ഷ॑ പ്രി॒യാ ഇ॒വ ഹി॑ ദേ॒വാഃ ॥ 2 (12)

T.B.3.12.2.2

തമാ॑ശാ॒ബ്രവീ॑ത് । പ്ര॒ജാപ॑ത ആശ॒യാ വൈ॒ ശ്രാമ്യ॑സി ।
 അ॒ഹമു॒വാ ആ॑ശാ॒സ്മി । മാ॑ം നു യ॑ജ്സവ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യാശാ॑ ഭ॒വിഷ്യ॑തി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സി॒തി ।
 സ ഏ॒തമ॑ഗ്നയേ॒ കാമാ॑യ പൂ॒രോ॒ധാശ-മ॑ഷ്ടാ॒കപാ॑ലം
 നി॑ര॒വപ॑ത് ।
 ആ॒ശായൈ॑ ച॒രും । അ॒നുമ॑ന്തൈ॒ച്ചരും॑ ।

തത്തോ॑ വൈ॒ തസ്യ॑ സ॒ത്യാഃശാ॑ ഭ॒വത് ।
അ॒നു॒ സ്വ॒ർഗം॑ ലോ॒ക-മ॑വി॒ന്ദത് ।
സ॒ത്യാ ഹ॒ വാ അ॒സ്യാശാ॑ ഭ॒വതി ।
അ॒നു॒ സ്വ॒ർഗം॑ ലോ॒കം വി॑ന്ദ॒തി ।
യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന ദേ॒വം വേ॑ദ ॥
സോ॒ഽത്ര॑ ജു॒ഹോതി॑ ।
അ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ॒ സ്വാഹാ॑ഃശാ॒യൈ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ സ്വാഹാ॑ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
സ്വ॒ർഗായ॑ ലോ॒കായ॑ സ്വാഹാ॒ഽഗ്നയേ॑
സി॒ഷ്ടകൃ॑തേ॒ സ്വാഹേ॑തി ॥ 3 (19)

T.B.3.12.2.3

തം കാ॒മോ॒ഽബ്ര॑വീത് । പ്ര॒ജാപ॑തേ കാ॒മേന॑ വൈ॒ ശ്രാമ്യ॑സി ।
അ॒ഹമു॒വൈ കാ॒മോ॒ഽസ്മി॑ । മാം നു॑ യ॒ജസ്വ॑ ।
അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യഃ കാ॒മോ ഭ॑വി॒ഷ്യതി॑ ।
അ॒നു॒ സ്വ॒ർഗം॑ ലോ॒കം വേ॑മ്സ്യ॒സിതി॑ ।
സ ഏ॒തമ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ॒ പുരോ॒ധാശ്-മ॑ഷ്ടാ॒കപാ॑ലം
നി॒രവ॑പത് ।
കാ॒മായ॒ ച॒രും । അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ ച॒രും ।
തത്തോ॑ വൈ॒ തസ്യ॑ സ॒ത്യഃ കാ॒മോ॒ഽഭ॑വത് ।

അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।
 സത്യോ ഹ വാ അസ്യ കാമോ ഭവതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ ।
 യ ഉ ചൈന്നദേവം വേദ । സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാ കാമായ സ്വാഹാ ।
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 4 (19)

T.B.3.12.2.4

തം ബ്രഹ്മാഽബ്രവീത് । പ്രജാപതേ ബ്രഹ്മണാ വൈശ്രാമ്യസി ।
 അഹമു വൈ ബ്രഹ്മാഽസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ ബ്രഹ്മണാൻ. യജേന്താ ഭവിഷ്യതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപത് ।
 ബ്രഹ്മണേ ചരും । അനുമത്യേ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്യ ബ്രഹ്മണാൻ. യജേന്താഽഭവത് ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

ബ്രഹ്മണാൻ. ഹ വാ അസ്യ യജ്ഞോ ഭവതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജൂഹോതി ।

അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാ ബ്രഹ്മണേ സ്വാഹാ ।
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാ ഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 5 (19)

T.B.3.12.2.5

തം യജ്ഞോഽബ്രവീത് ।
 പ്രജാപതേ യജ്ഞേന വൈ ശ്രാമ്യസി ।
 അഹമു വൈ യജ്ഞോഽസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ സത്യോ യജ്ഞോ ഭവിഷ്യതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപത് ।
 യജ്ഞായ ചരും । അനുമത്യേ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യോ യജ്ഞോഽഭവത് ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സത്യോ ഹ വാ അസ്യ യജ്ഞോ ഭവതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാ യജ്ഞായ സ്വാഹാ ॥
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ॥
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 6 (19)

T.B.3.12.2.6

തമാപോഽബ്രൂവന് ॥
 പ്രജാപതേഽസ്തൂ വൈ സർവേ കാമാഃ ശ്രീതാഃ ।
 വയമു വാ ആപഃ സുഃ । അസ്മാന്നു യജസ്വ ।
 അഥ ത്വയി സർവേ കാമാഃ ശ്രയിഷ്യന്തേ ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപത് ।
 അദ്ഭ്യശ്ചരും । അനുമത്യേ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്മിൻ മ്സർവേ കാമാ അശ്രയന്ത ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സർവേ॑ ഹ॒ വാ അ॒സ്മിൻ॑ കാ॒മാഃ॑ ശ്ര॒യന്തേ॑ ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം॑ ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॒ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര॑ ജൂഹോതി ।

അ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ॑ സ്വാ॒ഹാഽഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹാ॑ ।
 അ॒നു॒മത്യേ॑ സ്വാ॒ഹാ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാ॒ഹാ॑ ।
 സ്വ॒ർഗായ॑ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॒ഹാഽഗ്നയേ॑ സി॒ഷ്ടകൃ॑തേ॒
 സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 7 (19)

T.B.3.12.2.7

ത॒മഗ്നി॑ർ ബ॒ലിമാ॑ന॒ബ്ര॒വീത് ।
 പ്ര॒ജാപ॑തേ॒ ഽഗ്നയേ॑ വൈ ബ॒ലിമ॑തേ॒ സർവാ॑ണി ഭൂ॒താനി॑
 ബ॒ലിഃ॑ ഹ॒രന്തി॑ ।

അ॒ഹമു॒ വാ അ॒ഗ്നിർ ബ॒ലിമാ॑ന॒സ്മി । മാ॑ം നു യ॒ജസ്വ॑ ।
 അ॒ഥ തേ॒ സർവാ॑ണി ഭൂ॒താനി॑ ബ॒ലിഃ॑ ഹ॒രിഷ്യ॑ന്തി ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം॑ ലോ॒കം വേ॑മ്സ്യ॒സീതി॑ ।
 സ ഏ॒തമ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ॑ പു॒രോ॒ധാശ്-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം
 നി॒രവ॑പത് ।

അ॒ഗ്നയേ॑ ബ॒ലിമ॑തേ॒ ച॒രും । അ॒നു॒മത്യേ॑ ച॒രും ।
 ത॒തോ॒ വൈ ത॒സ്മൈ॑ സർവാ॑ണി ഭൂ॒താനി॑ ബ॒ലി-മ॑ഹ॒രന് ।

അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।
 സർവാണി ഹ വാ അസ്മൈ ഭൂതാനി ബലിഹ് ഹരന്തി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാ ഽഗ്നയേ ബലിമതേ സ്വാഹാ ॥
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ॥
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 8 (19)

T.B.3.12.2.8

തമനുവിത്തി-രബ്രവീത് ।
 പ്രജാപതേ സ്വർഗം വൈ ലോക-മനു-വിവിമ്സസി ।
 അഹമു വാ അനുവിത്തിരസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ സത്യാ ഽനുവിത്തിർ ഭവിഷ്യതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിരവപത് ।
 അനുവിന്ത്യേ ചരും । അനുമത്യേ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യാ ഽനുവിത്തിരഭവത് ।

അനു സ്വർഗം ലോക-മവിന്ദത് ।
 സത്യാ ഹ വാ അസ്മാന്നുവിത്തിർ ഭവതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാസ്മുവിത്തേത്യ സ്വാഹാ ।
 അനുമത്തേത്യ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാസ്മഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 9 (19)

T.B.3.12.2.9

താ വാ ഏതാസ്തപ്ത സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദ്വാർഃ ।
 ദിവഃ ശ്യേനയോ സ്മുവിത്തയോ നാമ ।
 ആശാ പ്രഥമാഽർക്ഷതി । കാമോ ദിതീയാം ।
 ബ്രഹ്മ തൃതീയാം । യജ്ഞശ്ചതുർഥീം । ആപഃ പഞ്ചമീം ।
 അഗ്നിർ ഖലിമാൻ-മ്ഷഷ്ടീം । അനുവിത്തിഃ സപ്തമീം ।
 അനു ഹ വൈ സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 കാമചാരോഽസ്യ സ്വർഗേ ലോകേ ഭവതി ।
 യ ഏതാദിരിഷ്ടിദിർ യജതേ । യ ഉചൈനാ ഏവം വേദ ।
 താസ്മനിഷ്ടി ।

പ॒ഷ്ടൗ॒ഹീ॒ വരാ॑ം ദ॒ദ്യാത് ക॒ച്ഛ॒ സഞ്ച॑ ।
 സ്രീ॒യൈചാ॒ഭാ॒രച്ഛ॒ സമൃ॑ദ്ധ്യേ ॥ 10 (16)

(No Korvai for Anuvaakam 2)

3.12.3 അനുവാകം 3 – അപാഘാ നാമേഷ്ടയഃ

T.B.3.12.3.1

തപ॒സാ ദേ॒വാ ദേ॒വതാ॑-മ॒ഗ്ര ആ॑യന് ।
 തപ॒സർഷ॑യഃ സ്വ॒രന്വ॑വിന് ।
 തപ॒സാ സ॒പതാ॑ൻ പ്ര॒ണുദാ॑മാരാ॒തീഃ ।
 യേനേ॒ദം വി॒ശ്വാം പ॑രി॒ഭൂതം॑ യദ॒സ്തി ॥
 പ്ര॒ഥമ॑ജം ദേ॒വച്ഛ॒ ഹ॒വിഷാ॑ വി॒ധേമ॑ ।
 സ്വ॒യംഭു॑ ബ്ര॒ഹ്മ പ॑ര॒മം തപോ॑ യത് ।
 സ ഏ॒വ പു॒ത്രഃ സ॒ പിതാ॑ സ॒ മാതാ॑ ।
 തപോ॑ ഹ॒ യക്ഷം॑ പ്ര॒ഥമച്ഛ॒ സംബ॑ഭൂ॒വ ॥
 ശ്ര॒ദ്ധയാ॑ ദേ॒വോ ദേ॒വതാ॑മശ്ലു॒തേ ।
 ശ്ര॒ദ്ധാ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ലോ॑ക॒സ്യ ദേ॒വീ ॥ 11 (10)

T.B.3.12.3.2

സാ നോ॑ ജു॒ഷാണോ॑പ॒ യജ്ഞ॑-മാ॒ഗാത് ।
 കാ॒മ॒വ॒സ്സാ മൃ॑തം ദു॒ഹാ॑നാ ॥
 ശ്ര॒ദ്ധാ ദേ॒വീ പ്ര॒ഥമ॑ജാ ജു॒ത॒സ്യ ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॑ർത്രി ജഗ॒തഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।

താഽ ശ്രദ്ധാഽ ഹവിഷാ യജാമഹേ ।
സാ നോ ലോക-മമൃതം ദധാതു ।
ഈശാനാ ദേവീ ഭുവനസ്യാധിപതീ ॥
ആഗാമ്സത്യ ഹവിരിദം ജുഷാണം ।
യസ്മാദേദവാ ജജ്ഞിരേ ഭുവനഞ്ച വിശ്വേ ॥
തസ്മൈ വിധേമ ഹവിഷാ ഘൃതേന । 12 (10)

T.B.3.12.3.3

യഥാ ദേവൈഃ സധമാദം മദേമ ॥
യസ്യ പ്രതിഷ്ഠോർ വന്തരിക്ഷം ।
യസ്മാദേദവാ ജജ്ഞിരേ ഭുവനഞ്ച സർവ്വേ ॥
തമ്സത്യമർച-ദൃപയജ്ഞം ന ആഗാത് ।
ബ്രഹ്മാഹുതീ-രുപമോദമാനം ॥
മനസോ വശേ സർവമിദം ബഭൂവ ।
നാനൃസ്യ മനോ വശമനീയായ ।
ഭീഷ്ണോ ഹി ദേവഃ സഹസഃ സഹീയാൻ ।
സ നോ ജുഷാണ ഉപ യജ്ഞമാഗാത് ॥
ആകൃതീനാ-മധിപതിം ചേതസാം ച । 13 (10)

T.B.3.12.3.4

സ॒ക॒ല്പ॒ജു॒തിം॑ ദേ॒വം വി॒പ॒ശ്ചിം॑ ।
 മ॒നോ॑ രാ॒ജാ॒ന॒മി॒ഹ വ॒ർദ്ധ॑യ॒ന്തഃ॑ ।
 ഉ॒പ॒ഹ॒വേ॑ ഽ॒സ്യ॒ സു॒മ॒തൗ॑ സ്യാ॒മ ॥
 ച॒ര॒ണം പ॒വി॒ത്രം ി॒ത॒തം പൂ॒രാ॒ണം॑ ।
 യേ॒ന പൃ॒ത॒സ്ത॒ര॒തി ദു॒ഷ്ട॒താ॒നി॑ ।
 തേ॒ന പ॒വി॒ത്രേ॒ണ ശു॒ദ്ധേ॒ന പൃ॒താഃ॑ ।
 അ॒തി പാ॒പ്മാ॒ന-മ॒രാ॒തിം ത॒രേമ॑ ॥
 ലോ॒ക॒സ്യ॒ ദ്വാ॒ര-മ॒ർചി॑മത് പ॒വി॒ത്രം॑ ।
 ജ്യോ॒തി॒ഷ്ട്വദ് ദ്രാ॒ജ॒മാ॒നം മ॒ഹ॒സ്വത്॑ ।
 അ॒മൃ॒ത॒സ്യ॒ ധാ॒രാ ബ॒ഹു॒ധാ ദോ॒ഹ॒മാ॒നം ( ) ।
 ച॒ര॒ണം നോ॑ ലോ॒കേ സു॒ധി॒താം ദ॒ധാ॒തു ॥
 “അ॒ഗ്നി॒ർ മൂ॒ർദ്ധാ{41}” “ഭു॒വഃ{42}” ॥
 അ॒നു നോ॒ഽദ്യാ॒നു॒മ॒തി{43}” “ര॒ന്ധി-ദ॒നു॒മ॒തേ॒ത്വം{44}” ॥
 “ഹ॒വൃ॒വാ॒ഹഃ{45}” “സ്വി॒ഷ്ടം{46}” ॥ 14 (14) (ഭേ॒വ? -
 ഫ॒ലൃ॒തേ॒ന - ചേ॒ത॒സാം ച - ദോ॒ഹ॒മാ॒നം ച॒ത്വാ॒രി ച) (A3)

3.12.4 അനുവാകം 4 - താസാം ബ്രാഹ്മണം

T.B.3.12.4.1

ദേവേഭ്യോ॑ വൈ॒ സ്വർഗോ॑ ലോ॒കസ്തീരോ॑ ടഭവത് ।
 തേ പ്ര॒ജാപതി॑-മ॒ബ്രുവന് ।
 പ്ര॒ജാപതേ॑ സ്വർഗോ॑ വൈ॒ നോ ലോ॒കസ്തീരോ॑ ടഭൂത് ।
 തമനി॒ച്ഛേതി॑ । തം യജ്ഞക്രതു॒ഭി-ര॒ന്നെച്ഛത്॑ ॥
 തം യജ്ഞക്രതു॒ഭിർ നാ॒ന്നവി॒ന്ദത് । തമി॒ഷ്ടിഭി॑-ര॒ന്നെച്ഛത്॑ ॥
 തമി॒ഷ്ടിഭി॑-ര॒ന്നവി॒ന്ദത് । തദി॒ഷ്ടീനാ॑-മി॒ഷ്ടിത്വം ।
 ഏ॒ഷ്ടയോ॑ ഹ വൈ॒ നാമ ।
 താ ഇ॒ഷ്ടയ॑ ഇ॒ത്യാച॑ക്ഷതേ പരോ॒ക്ഷേണ॑ ।
 പരോ॒ക്ഷപ്രിയാ॑ ഇ॒വ ഹി ദേ॒വാഃ ॥ 15 (12)

T.B.3.12.4.2

തം തപോ॑ ട ബ്ര॒വീത് । പ്ര॒ജാപതേ॑ തപ॒സാ വൈ॒ ശ്രാമ്യ॑സി ।
 അ॒ഹമു॑ വൈ॒ തപോ॑ ട സ്തീ॒ । മാം നു॑ യജസ്വ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യം തപോ॑ ഭ॒വിഷ്യ॑തി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സിതി ।
 സ ഏ॒തമാ॑ഗേ॒യ-മ॒ഷ്ടാക॑പാ॒ലം നി॑രവപത് । തപ॒സേ ച॒രും ।
 അ॒നു മ॒തൈ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ॒ തസ്യ॑ സ॒ത്യം തപോ॑ ടഭവത് ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കമ॑വിന്ദത് ।

സ॒ത്യ ഘ॒ ഹ വാ॒ അ॒സ്യ॒ തപോ॑ ഭ॒വതി॑ ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॒ യജ॑തേ । യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര ജൂ॒ഹോതി॑ । അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ തപ॑സേ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
 അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ത്യ സ്വാ॒ഹാ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
 സ്വ॒ർഗായ॑ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॒ഹാ॒ഽഗ്നയേ॑ സി॒ഷ്ടകൃ॑തേ
 സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 16 (19)

T.B.3.12.4.3

തഃ ശ്ര॒ദ്ധാഽബ്ര॑വീത് । പ്ര॒ജാപ॑തേ ശ്ര॒ദ്ധയാ॑ വൈ ശ്രാ॒മ്യസി॑ ॥
 അ॒ഹമു॑ വൈ ശ്ര॒ദ്ധാഽസ്മി॑ । മാം നു॒ യജ॑സ്വ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യാ ശ്ര॒ദ്ധാ ഭ॒വിഷ്യ॑തി ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സി॒തി ।
 സ ഏ॒തമാ॒ഗ്നേയ॑-മ॒ഷ്ടാക॑പാ॒ലം നി॑രവ॒പത് ।
 ശ്ര॒ദ്ധായൈ॑ ച॒രും । അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ത്യ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ തസ്യ॑ സ॒ത്യാ ശ്ര॒ദ്ധാഭ॑വത് ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കമ॑വി॒ന്ദത് ।
 സ॒ത്യാ ഹ വാ॒ അ॒സ്യ ശ്ര॒ദ്ധാ ഭ॒വതി॑ ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॒ യജ॑തേ । യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി ।

അഗ്നയേ സ്വാഹാ ശ്രദ്ധായൈ സ്വാഹാ ।

അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।

സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്യകൃതേ

സ്വാഹേതി ॥ 17 (19)

T.B.3.12.4.4

തച് സത്യമബ്രവീത് । പ്രജാപതേ സത്യേന വൈ ശ്രാമ്യസി ।

അഹമു വൈ സത്യമസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।

അഥ തേ സത്യച് സത്യം ഭവിഷ്യതി ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസിതി ।

സ ഏതമാഽഗ്നേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് ।

സത്യായ ചരും । അനുമന്തൈ ചരും ।

തതോ വൈ തസ്യ സത്യച് സത്യമഭവത് ।

അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സത്യച് ഹ വാ അസ്യ സത്യം ഭവതി ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി । അഗ്നയേ സ്വാഹാ സത്യായ സ്വാഹാ ।

അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।

സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
സ്വാഹേതി || 18 (19)

T.B.3.12.4.5

തം മനോഽബ്രവീത് | പ്രജാപതേ മനസാ വൈ ശ്രാമ്യസി |
അഹമു വൈ മനോഽസി | മാം നു യജസ്വ |
അഥ തേ സത്യം മനോ ഭവിഷ്യതി |
അനു സ്വർഗം ലോകം വേഥ്സ്യസീതി |
സ ഏതമാഽഗ്നേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് |
മനസേ ചരും | അനുമത്യേ ചരും |
തതോ വൈ തസ്യ സത്യം മനോഭവത് |
അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് |
സത്യം ഹ വാ അസ്യ മനോ ഭവതി |
അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി |
യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ |
യ ഉചൈന ദേവം വേദ | സോഽത്ര ജുഹോതി |
അഗ്നയേ സ്വാഹാ മനസേ സ്വാഹാ |
അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ |
സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ
സിഷ്ടകൃതേ സ്വാഹേതി || 19 (19)

T.B.3.12.4.6

തം ചരണമബ്രവീത് | പ്രജാപതേ ചരണേന വൈ ശ്രാമ്യസി |
 അഹമു വൈ ചരണമസ്മി | മാം നു യജസ്വ |
 അഥ തേ സത്യം ചരണം ഭവിഷ്യതി |
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമസ്യസിതി |
 സ ഏതമാഗ്നേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് |
 ചരണായ ചരും | അനുമത്യേ ചരും |
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യം ചരണമഭവത് |
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് |
 സത്യം ഹ വാ അസ്യ ചരണം ഭവതി |
 അനുസ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി |
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ | യ ഉചൈനദേവം വേദ |
 സോഽത്ര ജുഹോതി |
 അഗ്നയേ സ്വാഹാ ചരണായ സ്വാഹാ |
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ |
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി || 20 (19)

T.B.3.12.4.7

താ വാ ഏതാഃ പഞ്ച സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദ്വാരഃ ।
 അപാഘാ അനുവിത്തയോ നാമ । തപഃ പ്രഥമാഽ രക്ഷതി ।
 ശ്രദ്ധാ ദിതീയാം । സത്യം തൃതീയാം । മനശ്ചതുർഥീം ।
 ചരണം പഞ്ചമീം । അനു ഹ വൈ സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 കാമചാരോഽസ്യ സ്വർഗേ ലോകേ ഭവതി ।
 യ ഏതാദിരിഷ്ടിഭിർ യജ്ഞേ । യ ഉചൈനാ ഏവം വേദ ।
 താസ്വന്നിഷ്ടി । പശുഹീ വരാം ദദ്യാത് കഠ്വസഞ്ച ।
 സ്ത്രീയൈ ചാഭാരഽ സമൃദ്ധ്യൈ ॥ 21 (14)

(No Korvai for Anuvaakam 4)

3.12.5 അനുവാകം 5 - ചാതുർഹോത്രചയനം

T.B.3.12.5.1

ബ്രഹ്മ വൈ ചതുർ.ഹോതാരഃ ।
 ചതുർ.ഹോത്യഭ്യോഽധി യജ്ഞോ നിർമിതഃ । നൈനഽശ്രപ്തം ।
 നാഭിചരിത-മാഗച്ഛതി । യ ഏവം വേദ ॥
 യോ ഹ വൈ ചതുർ. ഹോത്യുണാം ചതുർ.
 ഹോത്യുത്വം വേദ ।
 അഥോ പഞ്ച ഹോത്യുത്വം ।
 സർവാ ഹാസ്യേ ദിശഃ കല്പന്തേ ।

വാചസ്പതിർ. ഹോതാ ദശഹോത്യുണാം ।

പൃഥിവീ ഹോതാ ചതുർ. ഹോത്യുണാം । 22 (10)

T.B.3.12.5.2

അഗ്നിർ. ഹോതാ പഞ്ചഹോത്യുണാം ।

വാഗ്ഘോതാ ഷഡ്ഗോത്യുണാം ।

മഹാഹവിർ. ഹോതാ സപ്തഹോത്യുണാം ।

ഏതദൈ ചതുർ. ഹോത്യുണാം ചതുർ. ഹോത്യുത്വം ।

അഥോ പഞ്ചഹോത്യുത്വം । സർവാ ഹാസൈ ദിശഃ കല്പന്തേ ।

യ ഏവം വേദ ॥ ഏഷാ വൈ സർവ വിദ്യാ ।

ഏതദ് ദേഷജം ।

ഏഷാ പത്നിഃ സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ജസായനിഃ

സ്രുതിഃ । 23 (10)

T.B.3.12.5.3

ഏതാൻ. യോദ്ധൈത്യുർദിർ ദർശേ യാവത്തരസം ।

സ്വരേതി । അനപബ്രവഃ സർവമായുരേതി । വിന്ദതേ പ്രജാം ।

രായസോഷം ഗൗപത്യം । ബ്രഹ്മവർചസീ ഭവതി ॥

ഏതാൻ. യോദ്ധൈത്യീ । സ്പൃണോത്യാത്മാനം ।

പ്രജാം പിതൃൻ ॥

ഏതാൻ. വാ അരുണ ഔപവേശിർ വിദാഞ്ചകാര । 24 (10)

T.B.3.12.5.4

ഏതൈരധിവാദമപാജയത് | അഥോ വിശ്വം പാപ്മാനം |
 സ്വർയയൗ | ഏതാൻ. യോഽദ്ധ്യതി | അധിവാദം ജയതി |
 അഥോ വിശ്വം പാപ്മാനം | സ്വരേതി ||
 ഏതൈരഗ്നിം ചിന്വീത സ്വർഗകാമഃ | ഏതൈരായുഷ്കാമഃ |
 പ്രജാ പശുകാമോ വാ || **25 (10)**

T.B.3.12.5.5

പുരസ്താ-ദദശഹോതാര-മുദഞ്ച-മുപദധാതി യാവത്പദം |
 ഹൃദയം യജുഷീ പത്യൗ ച |
 ദക്ഷിണതഃ പ്രാഞ്ചം ചതുർ. ഹോതാരം |
 പശ്ചാദുദഞ്ചം പഞ്ച ഹോതാരം |
 ഉത്തരതഃ പ്രാഞ്ചം ഷഡ്ഹോതാരം |
 ഉപരിഷ്ഠാത് പ്രാഞ്ചം സപ്തഹോതാരം |
 ഹൃദയം യജുഷീ പത്യശ്ച |
 യഥാവകാശം ഗ്രഹാൻ |
 യഥാവകാശം പ്രതിഗ്രഹാൻ ലോകം പൃണാശ്ച |
 സർവാ ഹാസ്യതാ ദേവതാഃ പ്രീതാ
 അഭീഷ്ടാ ഭവന്തി | **26 (10)**

T.B.3.12.5.6

സദേവമഗ്നിം ചിനുതേ || രഥസംമിതശ്ചേതവ്യഃ |
 വജ്രോ വൈ രഥഃ |
 വജ്രേണൈവ പാപ്മാനം ഭ്രാത്യവ്യഃ സൃണുതേ |
 പക്ഷഃ സംമിതശ്ചേതവ്യഃ |
 ഏതാവാനു. വൈ രഥഃ | യാവത്പക്ഷഃ |
 രഥസംമിതമേവ ചിനുതേ ||
 ഇമമേവ ലോകം പശുബന്ധേനാഭിജയതി |
 അഥോ അഗ്നിഷ്ടോമേന | **27 (10)**

T.B.3.12.5.7

അന്തരിക്ഷമുക്ഥ്യേന | സ്വരതിരാത്രേണ |
 സർവ്വാൻ ലോകാനഹീനേന | അഥോ സത്രേണ ||
 വരോ ദക്ഷിണാ | വരേണൈവ വരഃ സൃണോതി |
 ആത്മാ ഹി വരഃ || ഏകവിശ്വതിർ ദക്ഷിണാ ദദാതി |
 ഏകവിശ്വശോ വാ ഇതഃ സ്വർഗോ ലോകഃ |
 പ്രസ്വർഗം ലോകമാപ്നോതി | **28 (10)**

T.B.3.12.5.8

അസാവാദിത്യ ഏകവിശ്വഃ | അമൃതേവാ-ദിത്യമാപ്നോതി ||
 ശതം ദദാതി | ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ |
 ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി || സഹസ്രം ദദാതി |

സഹസ്രം സംമിതഃ സ്വർഗോ ലോകഃ ।

സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യാഭിജിതൈ ॥

അന്വിഷ്ഠകം ദക്ഷിണാ ദദാതി ।

സർവ്വാണി വയാംസി । 29 (10)

T.B.3.12.5.9

സർവസ്യാപ്തൈ ॥ സർവസ്യാവരുദ്ധൈ ॥ യദി ന വിന്ദേത ।

മന്മാനേതാവതോ ദദ്യാദോദനാൻ. വാ ।

അശ്നുതേ തം കാമം । യസ്മൈ കാമായാഗ്നിശ്ചീയതേ ॥

പശ്ഠഹീം ത്വന്തർവതീം ദദ്യാത് ।

സാ ഹി സർവ്വാണി വയാംസി । സർവസ്യാപ്തൈ ॥

സർവസ്യാവരുദ്ധൈ ॥ 30 (10)

T.B.3.12.5.10

ഹിരണ്യം ദദാതി ।

ഹിരണ്യജ്യോതിരേവ സ്വർഗം ലോകമേതി ॥

വാസോ ദദാതി । തേനായുഃ പ്രതിരതേ ॥

വേദിത്യുതീയേ യജേത । ത്രിഷതൃാ ഹി ദേവാഃ ।

സസത്യമഗ്നിം ചിനുതേ ॥

തദേതത് പശുബന്ധേ ബ്രാഹ്മണം ബ്രൂയാത് ।

നേതരേഷു യജേന്തേഷു ॥

യോ ഹ വൈ ചതുർ. ഹോത്യ-നനുസവനം-
തർപയിതവ്യാൻ. വേദ | 31 (10)

T.B.3.12.5.11

തൃപ്യതി പ്രജയാ പശുഭിഃ | ഉപൈനഃ സോമപീഥോ നമതി |
ഏതേ വൈ ചതുർ. ഹോതാരോ ഽനുസവനം തർപയിതവ്യാഃ |
യേ ബ്രാഹ്മണാ ബഹുവിദഃ |
തേഭ്യോ യദദക്ഷിണാ ന നയേത് |
ദുരിഷ്ടഃ സ്യാത് | അഗ്നിമസ്യ വൃണ്ണീരന് |
തേഭ്യോ യഥാ ശ്രദ്ധം ദദ്യാത് | സ്വിഷ്ടമേവൈ തത്ക്രിയതേ |
നാസ്യാഗ്നിം വൃണ്ണതേ || 32 (10)

T.B.3.12.5.12

ഹിരണ്യേഷുകോ ഭവതി |
യാവദുത്തമ-മങ്ഗുലി-കാണ്ഡം യജ്ഞേ പരുഷാ സംമിതം |
തേജോ ഹിരണ്യം || യദി ഹിരണ്യം ന വിന്ദേത് |
ശർകരാ അക്താ ഉപദദ്ധ്യാത് | തേജോ ഘൃതം |
സതേജസമേവാഗ്നിം ചിനുതേ ||
അഗ്നിഞ്ചിതാ സൗത്രാമണ്യാ യജേത മൈത്രാവരുണ്യാ വാ |
വീര്യേണ വാ ഏഷ വ്യൂദ്ധ്യതേ |
യോഽഗ്നിഞ്ചിനുതേ ( ) | 33 (10)

T.B.3.12.5.13

യാവദേവ വീര്യം । തദസ്മിൻ ദധാതി ॥
 ബ്രഹ്മണം സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 ഏതാസാമേവ ദേവതാനാമ്യ സായുജ്യം ।
 സാർഷ്ഠിതാമ്യ സമാന ലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏതമഗ്നിം ചിനുതേ । യ ഉചൈനമേവം വേദ ॥
 ഏതദേവ സാവിത്രേ ബ്രാഹ്മണം ।
 അഥോ നാചികേതേ ॥ 34 (9)

(ഹോതാ ചതുർഹോത്യുണാഃ - സൂതി - ശ്വകാര - വാ -
 ദവന്ത്യ - ഗ്നിഷ്ടോമേനാ - പ്നോതി - വയാംസി -
 സർവസ്യാശ്വൈ സർവസ്യാവരുദ്ധൈ - വേദ - വൃഞ്ജതേ
 - ചിനുതേ - +നവ ച) (A5)

3.12.6 അനുവാകം 6 - വൈശ്വസൂജചയന

T.B.3.12.6.1

യച്ചാമൃതം യച്ച മർത്യം । യച്ച പ്രാണിതി യച്ച ന ।
 സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ । ഉപ കാമദുഷാ ദധേ ।
 തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണം ।
 തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ് ധൃവാ സീദ ॥
 സർവാഃ സ്ത്രീയഃ സർവാൻ പുത്രസഃ ।

സർവം ന-സ്രീപുമഞ്ച യത് । **സർവാസ്താഃ** ॥

യാവന്തഃ പാശ്വസവോ ഭൂമേഃ । 35 (10)

T.B.3.12.6.2

സംഖ്യാതാ ദേവമായയാ । **സർവാസ്താഃ** ॥

യാവന്ത ഊഷാഃ പശൂനാം । പൃഥിവ്യാം പുഷ്ടീർ ഹിതാഃ ।

സർവാസ്താഃ ॥ യാവതീഃ സികതാഃ സർവാഃ ।

അഹ്സ്വന്തശ്ച യാഃ ശ്രീതാഃ । **സർവാസ്താഃ** ॥

യാവതീഃ ശർകരാ ധൃതൈഃ ।

അസ്യാം പൃഥിവ്യാമധി । 36 (10)

T.B.3.12.6.3

സർവാസ്താഃ ॥ യാവന്തോഽശ്വോഽനോഽസ്യാം പൃഥിവ്യാം ।

പ്രതിഷ്ഠാസു പ്രതിഷ്ഠിതാഃ । **സർവാസ്താഃ** ॥

യാവതീർ വീര്യഃ സർവാഃ । വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു ।

സർവാസ്താഃ ॥ യാവതീരോഷധീഃ സർവാഃ ।

വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു । **സർവാസ്താഃ** ॥ 37 (10)

T.B.3.12.6.4

യാവന്തോ വനസ്സതയഃ । അസ്യാം പൃഥിവ്യാമധി ।

സർവാസ്താഃ ॥ യാവന്തോ ഗ്രാമ്യാഃ പശവഃ സർവേ ।

ആരണ്യാശ്ച യേ । **സർവാസ്താഃ** ॥ യേ ദ്വിപാദശ്ചതുഷ്പാദഃ ।

അപാദ ഉദരസർപിണം । സർവാസ്താഃ ॥

യാവദാഞ്ജനമുച്യതേ । 38 (10)

T.B.3.12.6.5

ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം । സർവാസ്താഃ ॥

യാവത്കൃഷ്ണായ സ്യ സർവം । ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം ।

സർവാസ്താഃ ॥ യാവ ലോഹായ സ്യ സർവം ।

ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം । സർവാസ്താഃ ॥

സർവ്യ സീസ്യ സർവം ത്രപു ।

ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം । 39 (10)

T.B.3.12.6.6

സർവാസ്താഃ ॥ സർവ്യ ഹിരണ്യ്യ രജതം ।

ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം । സർവാസ്താഃ ॥

സർവ്യ സുവർണ്യ ഹരിതം ।

ദേവത്രോ യച്ച മാനുഷം । സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ ।

ഉപകാമദുഷാ ദധേ । തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।

തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ് ധൃവാസീദ ( ) ॥ 40 (10)

[ഭൂമേ - രധി - വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു സർവാസ്താ -

ഉച്യതേ - മാനുഷ്യ - സീദ ( )] (A6)

Special Korvai

(യച്ചു സ്രീയഃ പാപ്പുസവ ഊഷാഃ സിക്താഃ ശർകരാ
അശ്മാനോ വീര്യ ഓഷധീർ വനസ്പതയോ ഗ്രാമ്യോ യേ
ദിപാദോ യാവദാഞ്ജനം യാവത് കൃഷ്ണായസം
ഘോഹായസ്യ സീസ്യ ഹിരണ്യ്യ സുവർണ്യ
ഹരിതമഷ്ടാദശ)

3.12.7 അനുവാകം 7 - വൈശ്വസ്യജചയന

T.B.3.12.7.1

സർവാ ദിശോ ദിക്ഷു । യച്ചാന്തർ ഭൂതം പ്രതിഷ്ഠിതം ।
സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃത്വാ । ഉപ കാമദുഷാ ദധേ ।
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।
തയാ ദേവതയാഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാസീദ ॥
അന്തരിക്ഷഞ്ച കേവലം ।
യച്ചാസ്തി-ന്നന്തരാഹിതം । **സർവാസ്താഃ** ॥
ആന്തരിക്ഷ്യശ്ച യാഃ പ്രജാഃ । 41 (10)

T.B.3.12.7.2

ഗന്ധർവാഹ്വരസശ്ച യേ । **സർവാസ്താഃ** ॥
സർവാനുദാരാൻ-ഥ്സലിലാൻ ।
അന്തരിക്ഷേ പ്രതിഷ്ഠിതാൻ ।
സർവാസ്താഃ ॥ സർവാനുദാരാൻ-ഥ്സലിലാൻ ।

സ്ഥാ॒വരാഃ പ്രോ॒ഷ്യാ॒ശ്ച യേ॑ । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

സർവാ॒ം ധുനി॑ഷ്ഠ്വ സർവാ॒ൻ-ധു॑ഷ്ഠ്വസാൻ ।

ഹിമോ॑ യച്ഛ ശീ॒യതേ॑ । 42 (10)

T.B.3.12.7.3

സർവാ॒സ്താഃ ॥ സർവാ॒ൻ മരീ॑ചീൻ. വി॒ത॒താൻ ।

നീ॒ഹാരോ॑ യച്ഛ ശീ॒യതേ॑ । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

സർവാ॒ വിദ്യു॑തഃ സർവാ॒ൻ മ്സ്ത॑നയിതൂൻ ।

ഹ്രാ॒ദുനീ॑ർ യച്ഛ ശീ॒യതേ॑ । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

സർവാഃ॑ സ്ര॒വന്തീഃ॑ സ॒രിതഃ॑ । സർവമ॑സ്തം ച॒രഞ്ച॑ യത് ।

സർവാ॒സ്താഃ ॥ 43 (10)

T.B.3.12.7.4

യാശ്ച॑ കൃ॒പ്യാ യാശ്ച॑ നാ॒ദ്യാഃ സമു॑ദ്രിയാഃ ।

യാശ്ച॑ വൈശ॒ന്തീരു॑ത പ്രാ॒സചീ॑ര്യാഃ । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

യേ ചോ॒ത്തിഷ്ഠ॑ന്തി ജീ॒മൂതാഃ॑ । യാശ്ച॑ വർഷ॒ന്തി വൃ॒ഷ്ടയഃ॑ ।

സർവാ॒സ്താഃ ॥ തപ॑സ്തേജ ആ॒കാശം॑ ।

യച്ഛാ॑കാശേ പ്ര॒തിഷ്ഠി॑തം । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

വായു॑ം വ॒യാഘ്സി॑ സർവാ॒ണി । 44 (10)

T.B.3.12.7.5

അ॒ന്തരി॑ക്ഷച॒രഞ്ച॑ യത് । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

അ॒ഗ്നി॑ഷ്ഠ്വ സൂ॒ര്യം ച॒ന്ദ്രം । മി॒ത്രം വ॑രു॒ണം ഭഗ॑ം । **സർവാ॒സ്താഃ** ॥

സത്യം ശ്രദ്ധാം തപോ ദമം । നാമ രൂപഞ്ച ഭൂതാനാം ।

സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ । ഉപ കാമദുഷാ ദധേ ।

തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ( ) ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഗ്നിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 45 (11)

(പ്രജാ - ഹിമോ യച്ഛ ശീയതേ - സർവാസ്താഃ - സർവാണി
- ബ്രഹ്മണൈകം ച) (A7)

Special Korvai

(ദിശോഽന്തരിക്ഷമാന്തരിക്ഷ്യ ഉദാരാനുദാരാൻ ധൂനിം
മരീചീൻ. വിദ്യുതഃ സ്രവന്തീര്യുഗാശ്ച യേ ച തപോ
വായുമഗ്നിച്ഛ സത്യം പഞ്ചദശ)

3.12.8 അനുവാകം 8 - വൈശ്വസ്യജചയന

T.B.3.12.8.1

സർവാം ദിവച്ഛ സർവാൻ ദേവാൻ ദിവി ।

യച്ഛാന്തർ ഭൂതം പ്രതിഷ്ഠിതം । സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ ।

ഉപ കാമദുഷാ ദധേ । തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഗ്നിരസദ് ധ്രുവാ സീദ ॥

യാവതീ സ്താർകാഃ സർവാഃ । വിതതാ രോചനേ ദിവി ।

സർവാസ്താഃ ॥ ഋചോ യജുഷി സാമാനി । 46 (10)

T.B.3.12.8.2

അഥർവാങ്ഗിരസശ്ച യേ । സർവാസ്താഃ ॥

ഇതിഹാസപുരാണഞ്ച । സർവദേവജനാശ്ച യേ ।

സർവാസ്താഃ ॥ യേ ച ലോകാ യേ ചാലോകാഃ ।

അന്തർ ഭൂതം പ്രതിഷ്ഠിതം ।

സർവാസ്താഃ ॥ യച്ച ബ്രഹ്മ യച്ചാബ്രഹ്മ ।

അന്തർ ബ്രഹ്മൻ പ്രതിഷ്ഠിതം । 47 (10)

T.B.3.12.8.3

സർവാസ്താഃ ॥ അഹോരാത്രാണി സർവാണി ।

അർദ്ധമാസാഃശ്ച കേവലാൻ । സർവാസ്താഃ ॥

സർവാനൃത്യൻ-മ്സർവാൻ മാസാൻ ।

സംഘ്മ്സരഞ്ച കേവലം । സർവാസ്താഃ ॥

സർവം ഭൂതച്ഛ് സർവം ഭവ്യം ।

യച്ചാതോ ധിഭവിഷ്യതി । സർവാസ്താ ഇഷ്ട്വാഃ കൃതാ ( ) ।

ഉപ കാമദുഷാ ദധേ । തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।

തയാ ദേവതയാഽങ്ഗിരസാദ് ധൃവാ സീദ ॥ 48 (13)

(സാമാനി - ബ്രഹ്മൻ പ്രതിഷ്ഠിതം - കൃതാ ത്രീണി ച) (A8)

Special Korvai

(ദി॒വം താ॒രകാ॒ ജച॑ ഇ॒തിഹാ॑സപുരാ॒ണം ച॒ യേ ച॒ യച്ചാ॑
ഹോ॒രാത്രാ॑ണ്യു॒തൂൻ ഭൂ॒തം ന॒വ)

3.12.9 അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മാ സദസ്യാസീനോ

വൈശ്വസൃജാൻ വ്യാചഷ്ടേ

T.B.3.12.9.1

ജ॒ചാം പ്രാ॒ചീ മ॒ഹതീ॑ ദി॒ഗുച്യ॑തേ ।
ദക്ഷി॑ണാ -മാഹു॒ർ യജു॑ഷാ-മപാ॒രാം ।
അ॒മർവ॑ണാ-മഗ്॒ങിര॑സാം പ്ര॒തീചീ॑ ।
സാമു॒-മുദീ॑ചീ മ॒ഹതീ॑ ദി॒ഗുച്യ॑തേ ॥
ഋഗ്ഭിഃ॑ പൂ॒ർവാഹ്ണേ॑ ദി॒വി ദേ॒വ ഇ॒ഽയതേ॑ ।
യജു॒ർവേദേ॑ തി॒ഷ്ഠതി॑ മദ്ധ്യേ॒ അഹ॑നഃ ।
സാമ॒വേദേ॑-നാസു॒മയേ॑ മഹീ॒യതേ॑ ।
വേദൈ॑-രശു॒ന്യ-സ്രി॑ഭിരേ॒തി സൂ॒ര്യഃ ॥
ഋഗ്ഭ്യോ॑ ജാ॒താഽ സർവ॑ശോ മു॒ർത്തി-മാഹുഃ॑ ।
സർവാ॑ ഗതി॒ർ യാജു॑ഷീ ഹൈ॒വ ശശ്വ॑ത് । 49 (10)

T.B.3.12.9.2

സർവം॑ തേജഃ॒ സാമ॑രു॒പ്യഽ ഹ ശശ്വ॑ത് ।
സർവഽ॑ ഹേദം॒ ബ്രഹ്മ॑ണാ ഹൈ॒വ സൃ॒ഷ്ടം ॥
ഋഗ്ഭ്യോ॑ ജാ॒തം വൈ॒ശ്വം വർ॑ണ-മാഹുഃ॑ ।

യജുർവേദം ക്ഷത്രിയസ്യോ-ഹുര്യോനിം ।

സാമവേദോ ബ്രാഹ്മണാനാം പ്രസൂതിഃ ।

പൂർവേ പൂർവേഭ്യോ വച ഏത-ദൃചുഃ ॥

ആദർ.ശ-മഗ്നിം ചിന്യാനാഃ ।

പൂർവേ വിശ്വ സൃജോഽമൃതാഃ ।

ശതം ഘർ.ഷ സഹസ്രാണി ।

ദീക്ഷിതാഃ സത്ര-മാസത ॥ 50 (10)

T.B.3.12.9.3

തപ ആസീദ് ഗൃഹപതിഃ । ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മാദവഥ് സ്വയം ।

സത്യം ഹ ഹോ തൈഷാ-മാസീത് ।

യദ് വിശ്വസൃജ ആസത ॥ അമൃത-മേഭ്യ ഉദഗായത് ।

സഹസ്രം പരിവഥ്സരാൻ ।

ഭൂതം ഹ പ്രസ്തോ-തൈഷാ-മാസീത് ।

ഭവിഷ്യത് പ്രതി ചാഹരത് ॥ പ്രാണോ അദ്ധ്യര്യു-രഭവത് ।

ഇദം സർവം സിഷാസതാം । 51 (10)

T.B.3.12.9.4

അപാനോ വിദാ-നാവൃതഃ । പ്രതി പ്രാതിഷ്ഠ-ദദ്ധാരേ ॥

ആർത്തവാ ഉപഗാതാരഃ । സദസ്യോ ജതവോഽഭവന് ।

അർദ്ധമാസാശ്ച മാസാശ്ച । ചമസാ-ദ്ധ്യര്യവോഽഭവന് ॥

അശം¹ സ്വ² ബ്രഹ്മണ-സ്തേജഃ³ । അചാവാകോഽഭവ⁴ യശഃ⁵ ।
 ജത-മേഷാം പ്രശാസ്താഽഽസീത്⁶ ।
 യദ് വിശ്വ സൃജ ആസത ॥ 52 (10)

T.B.3.12.9.5

ഊർഗ് രാജാന-മുദവഹത്¹ । ധ്രുവ ഗോപഃ സഹോഽഭവത്² ।
 ഓജോഽഭ്യഷ്ടാ³ ഗ്രാവ.ണ്ണഃ⁴ । യദ് വിശ്വ സൃജ ആസത ॥
 അപചിതിഃ പോത്രിയാ-മയജത്⁵ । നേശ്വീയാ-മയജത് തിഷിഃ⁶ ।
 ആഗ്നീദ്ധാ⁷ വിദുഷീ സത്യം⁸ ।
 ശ്രദ്ധാ ഹൈവാ യജമ് സ്വയം ॥ ഇരാ പതീ വിശ്വ സൃജാം⁹ ।
 ആകൃതി-രപിനസ്തവിഃ¹⁰ । 53 (10)

T.B.3.12.9.6

ഇദ്ധ്മ¹ ഹ ക്ഷുച് ചൈ-ഭ്യ ഉഗ്രേ² । തൃഷ്ണാ ചാ വഹതാമുഭേ ॥
 വാഗേഷാ³ സുബ്രഹ്മണ്യാ-ഽഽസീത്⁴ ।
 ചരന്ദോ യോഗാൻ. വിജാനതീ⁵ ।
 കല്പതന്ത്രാണി തന്യാനാ-ഽഹഃ⁶ । സൗസ്ഥാശ്ച സർവശഃ⁷ ॥
 അഹോരാത്രേ പശുപാല്യൗ⁸ ।
 മുഹൂർത്താഃ പ്രേഷ്ടാ⁹ അഭവന്¹⁰ । മൃത്യുസ് തദ്-ഭവ-ദ്ധാതാ¹¹ ।
 ശമിതോ-ഗ്രോ വിശാം പതിഃ ॥ 54 (10)

T.B.3.12.9.7

വിശ്വസ്യജഃ പ്രഥമാഃ സത്ര-മാസത ।
 സഹസ്ര സമം പ്രസുതേന യന്തഃ ।
 തതോ ഹ ജജേഞ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ ।
 ഹിരൺമയഃ ശകുനിർ ബ്രഹ്മ നാമ ॥
 യേന സൂര്യ-സ്തപതി തേജസേ-ദ്ധഃ ।
 പിതാ പുത്രേണ പിതൃമാൻ. യോനിയോനൗ ।
 നാവേദവിൻ മനുതേ തം ബൃഹന്തം ।
 സർവാനുഭൂ-മാത്മാനഃ സംപരായേ ॥
 ഏഷ നിത്യോ മഹിമാ ബ്രാഹ്മണസ്യ ।
 ന കർമണാ വർദ്ധതേ നോ കനീയാൻ । 55 (10)

T.B.3.12.9.8

തസ്യൈവാ-ത്മാ പദവിത്തം ഹിദിത്വാ ।
 ന കർമണാ ലിപ്യതേ പാപകേന ॥
 പഞ്ചപഞ്ചാശത-സ്രിപൃതഃ സംവത്സരാഃ ।
 പഞ്ചപഞ്ചാശതഃ പഞ്ചദശാഃ । പഞ്ചപഞ്ചാശതഃ സപ്തദശാഃ ।
 പഞ്ചപഞ്ചാശത ഏകവിംശാഃ ।
 വിശ്വസ്യജാഃ സഹസ്ര സംവത്സരം ॥
 ഏതേന വൈ വിശ്വസ്യജ ഇദം ഹിശ്വ-മസ്യജന്ത ।

യദ് വിശ്വ-മസൃജന്ത | തസ്മാദ് വിശ്വസൃജഃ ( ) ||

വിശ്വ-മേനാ-നനു പ്രജായതേ |

ബ്രഹ്മണഃ സായുജ്യം സലോകതാം യന്തി |

ഏതാസാമേവ ദേവതാനാമു സായുജ്യം |

സാർഷ്ഠിതാമു സമാന ലോകതാം യന്തി |

യ ഏത-ദുപയന്തി | യേ ചൈനത് പ്രാഹുഃ |

യേഭ്യ-ശൈനത് പ്രാഹുഃ ||

ഓം || 56 (18)

(ശശ്വ - ദാസത - സിഷ്വാസതാ - മാസത - ഹവിഷ് -

പതിഃ - കനീയാൻ - തസ്മാദ് വിശ്വസൃജോഽഷ്ടൗ ച) (A9)

=====

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(തുഭ്യം - ദേവേഭ്യ - സ്തപസാ - ദേവേഭ്യോ - ബ്രഹ്മ വൈ
ചതുർ.ഹോതാരോ - യചാമൃതഃ - സർവാ ദിശോ ദിക്ഷു -
സർവാം ദിവ - മൃചാം പ്രാചീ നവ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(തുഭ്യം - തപസാ - താ വാ ഏതാഃ പഞ്ച - ഹിരണ്യം
ദദാതി - സർവാ ദിശ - സ്തപ ആസീദ്ഗൃഹപതിഃ
ഷട്പഞ്ചാശത്)

First and Last Padam 3rd Prapaatakam of Kaatakam:-

(തുഭ്യ-മോം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

കാഠകേ തൃതീയ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

॥ ഇതി തൈത്തിരീയ യജുർബ്രാഹ്മണേ കാഠകം സമാപ്തം ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.12.1.1 – துத்யுந்நா அங்ஃரிஸுமா{21}

ஸுதா தகாமமஸே {22}

துத்யு[॥] தா அங்ஃரிஸு[॥] விஸா: ஸுகுசிதய: ப்யுமக் ।
அஸே[॥] காமாய யேமிரே ॥ {21}

அஸுதா[॥] தம் காமமஸே[॥] தவோ துஸுதா ரயி[॥] ரயிவ:
ஸுபீரம் । அஸுதா வாஜமதி வாஜயனோ[॥] ஸுதா
ப்யுமமஜராஜரம் தே ॥ {22}

(Both {21} and {22} appearing in TS 1.3.14.3)

T.B.3.12.1.1 – அஸாநா தா{23} விஸா அஸா: {24}

அஸாநா[॥] தா ஸஸாபாபேத்ய: । ஊதுர்தேதா அம்தேத்ய: ।
ஊதம் துதஸ்யாப்யுக்ஷேத்ய: । வியேம ஹவிஷா[॥] வயம் ॥ {23}

விஸா[॥] அஸா[॥] மயுநா ஸு[॥]ஸுஜாமி । அநமீவா
அப ஓஷயயோ தவந்து । அயம் யஜமானோ[॥] மூயோ
வ்யஸ்யதாம் அஸுதீதா: பஸவ: ஸந்து[॥] ஸர்பே ॥ {24}

(Both {23} and {24} appearing in T.B.2.5.3.3)

T.B.3.12.1.1 - അനു നോഽദ്യാനുമതി{25}

രന്ധിദനുമതേ താം{26}

അനു നോഽദ്യാനുമതിരുജ്ഞം ദേവേഷു മന്യതാം ।
അഗ്നിശ്ച ഹവ്യവാഹനോ ഭവതാം ദാശുഷേ മയഃ ॥ {25}

അന്ധിദനുമതേ താം മന്യാസൈ ശഞ്ചനഃ കൃധി ।
ക്രതേ ദക്ഷായ നോ ഹിനു പ്രണ ആയുഷി
താരിഷഃ ॥ {26} (Both {25} and {26} appearing in T.S.3.11.3.3)

T.B.3.12.1.1 - കാമോ ഭൂതസ്യ{27} കാമസ്തദഗ്രേ{28}

കാമോ ഭൂതസ്യ ഭവ്യസ്യ । സ്ത്രാധേകോ വിരാജതി ।
സ ഇദം പ്രതി പപ്രഥേ । ജതും സൃജതേ വശീ ॥ {27}

കാമസ്തദഗ്രേ സമവർത്തതായി । മനസോ രേതഃ പ്രഥമം
യദാസീത് । സതോ ബന്ധുമസ്തി നിരവിന്ദന് ।
ഹൃദി പ്രതീഷ്യാ കവയോ മനീഷാ ॥ {28}
(Both {27} and {28} appearing in T.B.2.4.1.9 and T.B.2.4.1.10)

T.B.3.12.1.1 – ബ്രഹ്മ ജജ്ഞാനം{29} പിതാ വിരാജാം{30}

ബ്രഹ്മ ജജ്ഞാനം പ്രഥമം പുരസ്താദി സീമതഃ സുരുചോ
വേന ആവഃ । സ ബുദ്ധിയാ ഉപമാ അസ്യ വിഷ്ടാഃ സതശ്ച
യോനിമസതശ്ച വിവഃ ॥ {29}

({29} appearing in T.S.4.2.8.2)

പിതാ വിരാജാമൃഷഭോ രയിണാം । അന്തരീക്ഷം വിശ്വരൂപ
ആവിവേശ । തമർകൈ-രഭ്യർചന്തി വർസം । ബ്രഹ്മ സന്തം
ബ്രഹ്മണാ വർദ്ധയന്തഃ ॥ {30}

({30} appearing in T.B.2.8.8.9)

T.B.3.12.1.1 – യജ്ഞോ രായോ{31} യം യജ്ഞഃ{32}

യജ്ഞോ രായോ യജ്ഞ ഇശോ വസുനാം ।
യജ്ഞഃ സസ്യാനാമുത സുകുചിതീനാം ।
യജ്ഞ ഇഷ്ടഃ പൂർവചിത്തിം ദധാതു ।
യജ്ഞോ ബ്രഹ്മണാ അപ്യേതു ദേവാൻ ॥ {31}

അയം യജ്ഞോ വർദ്ധതാം ഗോഭിരശൈഃ । ഇയം വേദിഃ
സ്വപത്യാ സുവീരാ । ഇദം ബർഹിരതി ബർഹീഷ്യന്യാ ।
ഇമം യജ്ഞം വിശ്വ അവന്തു ദേവാഃ ॥ {32}

(Both {31} and {32} appearing in T.B.2.5.5.1)

T.B.3.12.1.1 – ആപോ ഭദ്രാ{33} ആദിത്പശ്യാമി{34}

ആപോ ഭദ്രാ ഘൃതമിദാപ ആസുരഗ്നി-ഷോമൗ ബിഭ്രത്യാപ
ഇത് താഃ । തീവ്രോ രസോ മധുപൃച്ഛാ മരംഗമ ആ മാ
പ്രാണേന സഹ വർച്ഛസാ ഗന് ॥ {33}

ആദിത് പശ്യാമ്യുത വാ ശൃണോമ്യോ മാ ഘോഷോ ഗച്ഛതി
വാങ്ങ് ആസാം । മന്യേ ഭജാനോ അമൃതസ്യ തർഹി
ഹിരണ്യവർണാ അത്യുപം യദാ വഃ ॥ {34}

(Both {33} and {34} appearing in T.S.5.6.1.3 and 5.6.1.4)

T.B.3.12.1.1 – തുഭ്യം ഭരന്തി{35} യോ ദേഹ്യഃ{36}

തുഭ്യം ഭരന്തി ക്ഷിതയോ യവിഷ്ട । ബലിമഗ്നേ അന്തി
ത ഓത ദൃരാത് । ആ ഭന്ദിഷ്ടസ്യ സുമതിം ചികിദ്ധി ।
ബൃഹത്തേ അഗ്നേ മഹി ശർമ്മ ഭദ്രം ॥ {35}

യോ ദേഹ്യോ അനമയദധസ്തേഃ । യോ അര്യപതീ
രുഷസശ്ചകാർ । സ നിരുദ്ധ്യോ നഹുഷോ യഹോ അഗ്നിഃ ।
വിശശ്ചക്രേ ബലിഹൃതഃ സഹോഭിഃ ॥ {36}

(Both {35} and {36} appearing in T.B.2.4.7.9)

T.B.3.12.1.1 – புர்பம் பேவா அபரேன{37}

ப்ராணாபாநா{38}

புர்பம் பேவா அபரேனா-நுபசுதுணுந்நி: । ஜநாநுபரே:
பராணி । வேதாநி பேவா அயமஸூதி
மாம் । அஹ் ஹிதா சரீரம் ஜரஸ: பரஸூத் ॥ {37}

ப்ராணாபாநா பகசு: ஸ்ரோத்ரம் । வாபம் மநஸி சந்தூதாம் ।
ஹிதா சரீரம் ஜரஸ: பரஸூத் ।
அது தூதிம் தூதிம் வயமஸூவாமஹ ॥ {38}

(Both {37} and {38} appearing in T.B.2.5.6.5)

T.B.3.12.1.1 – ஹவ்யவாஹ{39} சிபிஷம்{40}

ஹவ்யவாஹ-மதிமாதிஷாஹம் । ரக்ஷாஹம் பூதநாஸு
ஜிஷ்டம் । ஜ்யோதிஷ்மநம் தீத்யதம் புரநயிம் ।
அஹிம் சிபிஷுக்யதமா ஹுவேம ॥ {39}

சிபிஷ்மஹே அதி தத் பூணாஹி । விஸா பேவ பூதநா
அதிஷ்ய । உரூம் ந: பந்மாம் ப்ரதிசநயி தாஹி ।
ஜ்யோதிஷ்மயேஹ ஜரம் ந அதுய: ॥ {40}

(Both {39} and {40} appearing in T.B.2.4.1.4)

T.B.3.12.3.4 – അഗ്നി രമുർദ്ധാ{41} ഭൂവഃ{42}

അഗ്നിരമുർദ്ധാ ദിവഃ കകുത് പതിഃ പൃഥിവ്യാ അയം ।
അപാഽ രേതാഽസി ജിന്വതി ॥ {41}

ഭൂവോ യജ്ഞസ്യ രജസശ്ച നേതാ യത്രാ നിയുദ്ഭിഃ
സചസേ ശിവാഭിഃ । ദിവി മുർദ്ധാനം ദധിഷേ സുവർഷാം
ജിഹ്വാമഗ്നേ ചകൃഷേ ഹവ്യവാഹം ॥ {42}

(Both {41} and {42} appearing in T.S.4.4.4.1)

T.B.3.12.3.4 – അനു നോഽഭ്യാനുമതി{43} രന്വിദനുമതേ

തപഃ{44}

Same as {25} and {26} above

T.B.3.12.3.4 – ഹവ്യവാഹം{45} സ്വിഷ്ടം{46}

Same as {39} and {40} above

Anuvakam 6

in the entire 6th Anuvakam "സർവാസ്മാഃ" apperaing 16 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 16 appearances.

സർവാസ്മാഃ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ | ഉപ കാമദുഷ്ടാ ദധേ |
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ||

(Appearing in T.B.3.12.6.1)

Anuvakam 7

in the entire 7th Anuvakam "സർവാസ്മാഃ" apperaing 13 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 13 appearances.

സർവാസ്മാഃ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ | ഉപ കാമദുഷ്ടാ ദധേ |
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ||

(Appearing in T.B.3.12.7.1)

Anuvakam 8

in the entire 8th Anuvakam "സർവാസ്മാഃ" appearing 7 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 7 appearances.

സർവാസ്മാഃ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ । ഉപ കാമദൃഷ്ടാ ദധേ ।

തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।

തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസാ-ധൃവാ സീദ ॥

(Appearing in T.B.3.12.8.1)

3.12 For Kaatakam - 3 (TB 3.12)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	9	161
Anuvakam 3	4	44
Anuvakam 4	7	121
Anuvakam 5	13	129
Anuvakam 6	6	60
Anuvakam 7	5	51
Anuvakam 8	3	33
Anuvakam 9	8	88
Total →	56	697

Total for Kataka Prasanam 1, 2 and 3

	Anuvaakam	Dasini	Vaakyams
Prapaatakam1	11	49	526
Prapaatakam2	10	62	593
Prapaatakam3	9	56	697
Total →	30	167	1816

Summary for entire Braahmanam

	Prapaatakam	Anuvakam	Dasini	Vaakyam
Ashtakam 1	8	78	500	5232
Ashtakam 2	8	96	547	5795
Ashtakam 3	9	134	619	6530
Kaatakam	3	30	167	1816
Total	28	338	1833	19373